GREG EGAN

Luminescent

Traducere de Dan Mihai Pavelescu

Teora

Titlu original: **Luminous**

Copyright © 2000 Teora

Toate drepturile asupra versiunii în limba română aparțin Editurii Teora. Reproducerea integrală sau parțială a textului din această carte este posibilă numai cu acordul prealabil scris al Editurii Teora.

Copyright © Greg Egan 1998
First published in 1998 by Millenium
An imprint of Orion Books Ltd
Orion House, 5 Upper St Martin's Lane London WC2H 9EA

Teora
Calea Moșilor nr. 211, sector 2, București
fax: 01 210.38.28
e-mail: teora@teora.kappa.ro

Teora – Cartea prin poștă
CP 79-30, cod 72450 București, România
tel: 252.14.31
e-mail: cpp@teora.kappa.ro

Coperta: Valentin Tănase
Tehnoredactare: Marius Stuparu
Director Editorial: Diana Rotaru

Președinte: Teodor Răducanu
NOT 4043 SF LUMINESCENT, EGAN
ISBN 973-601-666-8

Printed in Romania

Mulțumiri lui Caroline Oakley,
Anthony Cheetham, John Douglas,
Peter Robinson, Kate Messenger,
Philip Patterson, Tony Gardner, Russ Galen,
David Pringle, Lee Montgomerie, Gardner Dozois,
Sheila Williams și Bill Congreve.

Cuprins

Pleavă 6
Eva mitocondrială 29
Luminescent 54
Domnul Voliţiune 89
Cocon 106
Vise de tranziţie 139
Focul Argintiu 154
Motive de fericire 187
Maica Domnului de Cernobîl 224
Plonjonul Planck 255

Pleavă

El Nido de Ladrones – „Cuibul hoților" – ocupă o regiune aproximativ eliptică, cu o suprafață de 50 000 de km², în vestul Amazonului, de ambele părți ale graniței dintre Columbia și Peru. Este greu de precizat unde anume ia sfârșit jungla tropicală și unde încep speciile create genetic ale lui El Nido, dar biomasa totală a sistemului trebuie să fie în jur de un trilion de tone. Un trilion de tone de material structural, pompe de osmoză, colectori de energie solară, uzine chimice celulare și resurse biologice de calcul și comunicație. Totul aflat sub controlul proiectanților.

Vechile hărți și baze de date sunt depășite; prin manipularea hidrologiei și chimiei solului și prin influențarea caracteristicilor ploilor și eroziunii, vegetația a remodelat complet terenul: a modificat cursul râului Putumayo, a inundat vechile drumuri ce străbăteau ținutul mlăștinos și a înălțat prin junglă vaduri secrete. Geografia aceasta biogenică este în permanentă schimbare, astfel că până și relatările experiențelor directe ale puținilor fugiți din El Nido își pierd repede actualitatea. Imaginile obținute de sateliți sunt irelevante; pe orice frecvență, coroanele pădurii ascund sau falsifică în mod deliberat semnătura spectrală a indiferent ce s-ar afla sub ele.

Toxinele sintetice și defoliantele sunt inutile; plantele și bacteriile lor simbiotice pot analiza majoritatea otrăvurilor și-și pot reprograma metabolismul astfel încât să le facă inofensive sau să le transforme în hrană mai repede decât sunt capabili experții noștri în sisteme de război agricol să inventeze noi molecule. Armele biologice sunt seduse, subminate, domesticite; majoritatea genelor din ultimul virus letal de plante pe care l-am introdus au fost găsite, după trei luni, încorporate într-un vector benign pentru rețeaua complexă de comunicații a lui El Nido. Asasinul se transformase într-un mărunt comisionar. Orice încercare de incendiere a vegetației este rapid înăbușită de dioxidul de carbon ori de inhibitori mai sofisticați ai arderii, dacă se întrebuințează un combustibil autooxidant. O dată chiar am pompat câteva tone de elemente nutritive conținând radioizotopi puternici, fixați în combinații ce nu puteau fi deosebite din punct de vedere chimic de echivalentele lor naturale. Am urmărit

rezultatele prin imagini generate de raze gamma; El Nido a separat moleculele încărcate cu izotopi – probabil pe baza vitezei lor de difuzie prin membrane organice –, le-a izolat şi le-a diluat pentru ca apoi să le pompeze în afară.

De aceea, atunci când am auzit că Guillermo Largo, un biochimist de origine peruviană, plecase din Bethesda, Maryland, cu un instrumentar genetic strict secret – rodul cercetărilor sale, totuşi proprietatea patronilor lui – şi dispăruse în El Nido, mi-am spus: „în sfârşit, un pretext pentru Marea Bubuială". Compania insista de aproape un deceniu pentru recuperarea termonucleară a lui El Nido. Consiliul de Securitate şi-ar fi dat acordul. Guvernele cu autoritate desemnată asupra regiunii ar fi fost încântate. Se bănuia că sute de locuitori din El Nido violau legile SUA şi preşedinta Golino ardea de dorinţă să demonstreze că putea să joace dur în sudul graniţei, indiferent cât de blândă ar fi fost în căminul ei familial. După care ar fi putut apărea în direct la TV, la o oră de vârf, anunţând naţiunea că ar trebui să fie mândră de operaţiunea „Înapoi la natură" şi că cei 30 000 de fermieri care se refugiaseră în El Nido, fugind de războiul civil nedeclarat din Columbia, şi care acum fuseseră eliberaţi pentru totdeauna de oprimarea teroriştilor marxişti şi a baronilor drogurilor ar trebui să-i salute curajul şi decizia.

N-am aflat niciodată de ce lucrurile nu aveau să se petreacă în felul acela. Să fi existat probleme tehnice legate de asigurarea că în avalul sacrului Amazon n-aveau să se manifeste efecte secundare stânjenitoare, care să şteargă de pe suprafaţa Pământului câteva specii telegenice pe cale de dispariţie, înainte de încheierea mandatului actualei administraţii? Temerea că vreun suveran războinic din Orientul Mijlociu avea, cumva, să interpreteze acţiunea drept o autorizare de a-şi folosi propriile arme cu fisiune, neînsemnate şi păstrate cu grijă de mult timp, împotriva unei minorităţi sâcâitoare, destabilizând regiunea într-un chip nedorit? Frica de sancţiunile comerciale japoneze, acum, când fanaticii „Eco-Promotori" antinucleari reveniseră la putere?

Nu mi se arătaseră verdictele modelelor geopolitice rulate pe calculatoare; am primit pur şi simplu ordinele, codate în pâlpâitul tuburilor fluorescente din supermagazinul meu local, strecurate printre etichetele de preţuri actualizate de pe etajere. Descifrate de stratul neural suplimentar al retinei mele stângi, cuvintele mi-au apărut pe fundalul culorilor vesele, dar insipide, ale culoarului dintre rafturi.

Trebuia să pătrund în El Nido şi să-l recuperez pe Guillermo Largo.

Viu.

***

Echipat ca un agent imobiliar local – în detalii ajungând până la telefonul-brățară placat cu aur şi cea mai mizerabilă dintre toate tunsorile de 300 de dolari –, am vizitat locuința abandonată a lui Largo din Bethesda: o suburbie nordică a Washingtonului, aflată imediat dincolo de granița cu statul Maryland. Apartamentul era modern şi spațios, mobilat cu gust, dar fără opulență; cam ceea ce ar fi încercat să-i vândă orice software bun de marketing pe baza salariului, minus pensia alimentară.

Dintotdeauna Largo fusese clasificat ca „scânteietor, dar nebun"; un potențial risc pentru securitate, însă mult prea talentat şi productiv ca să fie irosit. Fusese supus unei supravegheri de rutină din clipa în care fusese angajat de glorios eufemisticul Departament Energetic, direct de pe băncile Universității Harvard, în anul 2005; în mod limpede, rutina slăbise mult... totuşi puteam înțelege felul în care 30 de ani de activitate fără pată duseseră la un anume grad de relaxare. Largo nu încercase niciodată să-şi deghizeze opiniile politice – practica doar genul de discreție care ține mai mult de etichetă decât de subterfugiu; nu purta tricouri cu Che Guevara atunci când vizita Los Alamos –, dar nici nu acționase vreodată pe baza propriilor sale convingeri.

Pe peretele livingului său fusese pictată cu spray o frescă în nuanțe aproape infraroşii (vizibile pentru majoritatea washingtonienilor de paisprezece ani, dacă nu şi pentru părinții lor). Era o reproducere după infama lucrare a lui Lee Hing-cheung, *Mozaic cu eroii Lumii Noi*, o imagine digitală care se răspândise pe rețelele de calculatoare la începutul secolului. Liderii politici de la începutul anilor '90, goi şi „împletiți" – o combinație între Escher[1] şi Kamasutra –, îşi depuneau unii altora rahaţi aburinzi în țestele deschise şi goale, un efect împrumutat din opera satiricului german George Grosz[2]. Dictatorul irakian era reprezentat admirându-se într-o oglinjoară; imaginea reproducea coperta unei reviste contemporane, în care mustața fusese retuşată astfel încât să semene cu Hitler. Preşedintele american purta o clepsidră – ori-

---

[1] Mauritius Cornelius Escher (1898-1972), artist olandez ale cărui litografii şi gravuri descriu metamorfoze imaginare, distorsiuni geometrice şi imposibilități arhitecturale (n. trad.).

[2] George Grosz (1893-1959), artist american de origine germană, cunoscut pentru caricaturile sale antimilitariste satirice din anii '20 (n. trad.).

zontală, dar gata să fie răsturnată – plină de ostatici cu fețele supte, a căror eliberare o amânase pentru a evita victoria electorală a predecesorului său. Toți fuseseră cumva înghesuiți acolo, până și prim-ministra australiană, figurată sub forma unui păduche lat, străduindu-se (fără să reușească) să cuprindă în maxilarele ei minuscule mărețul penis prezidențial. Îmi puteam imagina câțiva troglodiți neo-McCarthyiști din Senat loviți de apoplexie, dacă ar fi avut vreodată loc ceva atât de obositor ca o anchetă asupra fugii lui Largo, dar ce ar fi trebuit să fi făcut? Să fi refuzat să-l angajăm dacă avea chiar și numai un șervet de bucătărie imprimat cu *Guernica*[3]?

Înainte de plecare, Largo făcuse curățenie în toate calculatoarele din apartament, inclusiv în sistemul de divertisment, dar îi cunoșteam deja gusturile, fiindcă ascultasem câteva ore de mostre de supraveghere audio, pline de muzică coreeană *ska* de proastă calitate. Nici un fel de lăudabilă etno-solidaritate revoluționară, nici un fel de fluiere obsedante din Anzi; păcat... aș fi preferat mai degrabă așa ceva. Etajerele lui pentru cărți conțineau câteva manuale uzate de biochimie pentru colegiu, păstrate probabil din motive sentimentale, și zeci de clasici ai literaturii prăfuiți, alături de volume de poezie în engleză, spaniolă și germană. Hesse, Rilke, Vallejo, Conrad, Nietzsche. Nimic modern și nimic tipărit după 2010. Din câteva cuvinte adresate managerului de locuință, Largo șterse toate lucrările stocate sub formă digitală pe care le deținuse vreodată, îndepărtând ultimul sfert de secol al arheologiei sale personale.

În lipsă de altceva mai bun, am răsfoit cărțile care supraviețuiseră. Pe unul dintre manuale exista o corectură în creion privind structura guaninei... iar în *Inima întunericului*[4] fusese subliniat un paragraf. Naratorul, Marlowe, reflecta asupra faptului ciudat că servitorii de pe vas, membri ai unui trib de canibali ale căror provizii de carne putredă de hipopotam fuseseră aruncate peste bord, nu se răsculaseră încă și nu-l mâncaseră. La urma urmelor:

„Nici un fel de teamă nu poate înfrunta foamea,
nici un fel de răbdare nu o poate îndura, iar dezgust –

---

[3] Oraș spaniol a cărui bombardare în aprilie 1937, în timpul războiului civil din Spania, a inspirat unul dintre cele mai faimoase tablouri ale lui Picasso (n. trad.).

[4] „Heart of Darkness", roman publicat în anul 1902 de Joseph Conrad (1857-1924), scriitor englez de origine poloneză (n. trad.).

cum să fie dezgust acolo unde este foame? Cât despre superstiție, credință sau ceea ce ați putea numi principii, astea-s mai puțin decât pleava în vânt." [5]

Nu-l puteam contrazice în privința asta, totuși m-am întrebat de ce Largo găsise paragraful interesant. Poate că-i atinsese vreo coardă sensibilă din zilele când încerca să se explice, în timp ce încasa primele burse de cercetare din partea Pentagonului? Tușul se decolorase – volumul fusese tipărit în 2003. Aș fi preferat să dispun de o copie a jurnalului său din cele două săptămâni dinaintea dispariției, dar calculatoarele locuinței nu mai fuseseră interceptate sistematic de aproape douăzeci de ani.

M-am așezat la biroul din cabinetul lui și am privit ecranul stins al stației de lucru. Largo se născuse în 1980, în Lima, într-o familie catolică aparținând clasei mijlocii, cu o foarte vagă înclinație de stânga. Tatăl lui, ziarist la *El Comercio*, murise în 2029 din pricina unui cheag de sânge în creier. În vârstă de 78 de ani, maică-sa continua să lucreze ca avocat pentru o companie minieră internațională; în timpul liber redacta *habeas corpus* pentru familiile radicalilor dispăruți, un hobby tolerat de patronii ei de dragul publicității ieftine pe care o aducea în democrațiile acționarilor. Guillermo avea un frate mai mare, fost chirurg, actualmente pensionar, și o soră mai mică, învățătoare la cursul primar; nici unul dintre ei nu avea activitate politică.

Majoritatea educației sale se desfășurase în Elveția și în Statele Unite; după doctorat, deținuse o serie de posturi de cercetare în instituțiile guvernamentale, industria biotehnologică și învățământul universitar, toate având cam aceiași sponsori. Acum era în vârstă de 55 de ani, divorțase de trei ori, totuși nu avea copii, iar în Lima nu mai călcase decât pentru scurte vizite de familie.

După *trei decenii* de muncă în domeniul aplicațiilor militare ale geneticii moleculare – fără să știe acest lucru din capul locului, totuși fără să-l ignore mult timp –, ce ar fi putut declanșa brusca lui fugă în El Nido? Dacă reușise atâta vreme să creadă în mod cinic într-o reconciliere a cercetării militare cu pioasele sentimente liberale, trebuie să fi ajuns la o artă deosebită. Profilul lui psihologic cel mai recent sugera acest lucru: o mândrie intensă față de propriile-i realizări științifice, echilibrată de disprețul de sine pe care-l simțea atunci când contempla scopul final al acestora; conflictul

---

[5] Traducere Ticu Archip, Ed. Univers, 1985 (n. trad.).

avea semne de disipare într-o indiferență confortabilă. O dinamică bine documentată în domeniul respectiv de activitate.

Iar Largo părea să fi recunoscut – în adâncul inimii, şi cu treizeci de ani în urmă – că „principiile" lui erau *mai puțin decât pleavă în vânt*.

Poate că decisese, cu întârziere, că, dacă tot trebuia să se prostitueze, măcar s-o facă aşa cum se cuvenea şi să-şi vândă talentul celui care oferea mai mult... chiar dacă asta însemna să asigure, prin contrabandă, arme genetice unui cartel de droguri. Îi parcursesem însă înregistrările financiare; nu existau fraude în privința impozitelor, nu avea datorii la jocuri de noroc, practic nu exista nici o dovadă că ar fi dus vreodată o viață mai presus de posibilitățile oferite de salariu. Trădarea patronilor, la fel ca trădarea propriilor sale idealuri de tinerețe atunci când se alăturase patronilor, ar fi putut părea un gest nihilist corespunzător, dar, la un nivel mai pragmatic, îmi venea greu să-mi imaginez că găsise banii, şi consecințele, atât de ispititoare. Ce i-ar fi putut oferi El Nido? Un cont parolat de satelit şi o nouă identitate în Paraguay? Toate plăcerile depravate ale vieții de la periferia plutocrației Lumii a treia? N-ar fi avut decât de câştigat dacă ar fi ieşit liniştit la pensie în țara lui de adopție, salvându-şi conştiința prin unul sau două eseuri vitriolante despre politica externă, publicate într-o publicație de stânga, necitită; pentru a se convinge finalmente că orice națiune care i-ar fi acordat asemenea drepturi neîmpovărătoare de liberă expresie ar fi meritat, probabil, tot ceea ce făcuse el ca s-o apere.

Totuşi nu mi se îngăduise să aflu cu exactitate *ce* anume făcuse ca s-o apere, ce instrumente perfecționase şi furase.

***

Când a început să amurgească, am încuiat apartamentul şi am pornit pe Wisconsin Avenue. Washingtonul se trezea la viață şi străzile forfoteau deja de oameni care căutau ocazii ca să uite de căldură. Nopțile deveneau halucinante în oraşe. Adolescenții etalau simbionți bioluminescenți; venele de pe tâmplele, gâturile şi mușchii exersați ai brațelor lor străluceau albastru electric, ca niște diagrame vii ale sistemului circulator care foloseau hipertensiunea pentru a accentua efectul. Alții foloseau simbionți retinali, ca să transpună infraroşiile în lumină vizibilă, şi ochii le sclipeau în umbre sângerii, ca ai vampirilor.

Iar alții, mai puțin vizibil, aveau țeasta ticsită de Cavaleri Albi.

Hematocitoblastele din măduva oaselor infectate cu Mama – un retrovirus artificial – dădeau naştere la ceva aflat la jumătate

de drum între un neuron embrionic şi o leucocită. Cavalerii Albi secretau citochinele necesare pentru a descuia bariera hematoencefalică şi, o dată ce pătrundeau, moleculele de adeziune celulară îi ghidau spre ţintele lor, pe care puteau să le copleşească cu un neurotransmiţător ales în prealabil sau să formeze cvasi-sinapse temporare cu neuronii adevăraţi. Adesea, utilizatorii aveau simultan în fluxul sangvin mai mult de şase subtipuri, fiecare activat de un aditiv dietetic specific, un element chimic ieftin, inofensiv şi perfect legal, care nu se găsea în mod natural în corp. Ingerând amestecul corespunzător şi netoxic de coloranţi, esenţe gustative şi conservanţi, ei îşi puteau modula neurochimia în aproape orice modalitate – până ce Cavalerii Albi mureau, aşa cum erau programaţi să facă, şi se cerea o nouă doză de Mamă.

Mama putea fi aspirată nazal sau injectată intravenos, totuşi modalitatea cea mai eficientă de utilizare era perforarea unui os şi introducerea direct în măduvă: un procedeu dureros, nesigur şi periculos, chiar dacă virusul în sine era necontaminat şi autentic. Marfa cea mai bună provenea din El Nido. Cea dubioasă era adusă din laboratoarele clandestine ale Californiei şi Texasului, unde hackerii de gene încercau să oblige culturile celulare infectate cu Mamă să reproducă un virus proiectat special pentru a rezista eforturilor lor şi produceau loturi de tulpini mutante ideale pentru a induce leucemie, astrocitome, boala lui Parkinson şi multe psihoze recente.

Traversând oraşul fierbinte şi tenebros, privind mulţimile nepăsătoare şi vesele, m-am simţit copleşit de o limpezime pătrunzătoare, asemănătoare unui vis. O parte a mea era amorţită, inertă, ca de plumb, însă restul era electrizat, atoatevăzător. Păream să fiu capabil să privesc în lumile ascunse ale celor din jurul meu, să văd mai adânc, dincolo de râurile luminoase de sânge; să-i sfredelesc cu vederea până la os.

Până în măduvă.

M-am oprit la marginea unui parc pe care-l mai vizitasem o dată şi am aşteptat. Eram deja costumat pentru rol. Tineri treceau pe lângă mine, rânjind, unii privind Fordul Narcissus 2025 argintiu şi fluierând apreciativ. Un adolescent dansa pe iarbă, singur, neobosit – extaziat de Coca-Cola şi nici măcar plătit ca să simuleze starea aceea.

Nu după mult timp, o fată se apropie de maşină; pe braţele ei goale pâlpâiau venele albastre. Se aplecă spre geam şi privi înăuntru, întrebător.

– Ce ai?

Părea de şaisprezece-şaptesprezece ani, zveltă, cu ochi negri, piele de culoarea cafelei şi un vag accent latino-american. Putea să-mi fie soră.

– Curcubeul Sudic.

Toate cele douăsprezece genotipuri majore ale Mamei, direct din El Nido, amestecate doar cu glucoză. Curcubeul Sudic – şi nişte fast food – te putea purta oriunde.

Fata mă privi sceptic şi întinse mâna dreaptă, cu palma în jos. Purta un inel cu piatră mare, multifaţetată, având un orificiu în centru. Am luat din torpedo o pungulită, am scuturat-o, i-am rupt un colţ şi am răsturnat în orificiul inelului câteva grăunţe de pulbere. După aceea m-am aplecat şi am umezit mostra cu salivă, ţinând fata de degetele reci ca să nu-i tremure mâna. Imediat, douăsprezece faţete ale „pietrei" începură să strălucească, fiecare cu altă culoare. Senzorii imunoelectrici din orificiu, condensatori minusculi placaţi cu anticorpi, erau proiectaţi să identifice anumite zone de pe învelişurile proteinice ale diferitelor tulpini de Mamă – îndeosebi cele cu care fabricanţii ilegali aveau probleme mari.

Cu o tehnologie suficient de bună însă, învelişurile proteice respective puteau să nu mai aibă nici o legătură cu ARN-ul dinăuntru.

Fata păru impresionată; chipul i se lumină de speranţă. Am negociat un preţ. De departe, prea mic; ar fi trebuit să fie bănuitoare.

Înainte de a-i întinde pungulita, am privit-o în ochi.

– La ce-ţi trebuie mizeria asta? am întrebat-o. Lumea este aşa cum o vezi, ia-o ca atare. Accept-o aşa cum e: sălbatică şi teribilă. Fii tare! Nu te minţi niciodată. Ăsta-i singurul mod în care poţi supravieţui.

Pufni înaintea aparentei mele ipocrizii, dar era prea încântată de norocul pe care-l avusese ca să mă ironizeze.

– Te-am auzit. Trăim pe o planetă rea de tot.

Îmi vârî banii în palmă şi adăugă, simulând o sinceritate inocentă:

– Îţi promit că-i ultima dată când mai iau Mama.

I-am dat virusul letal şi am privit-o traversând peluza şi dispărând în penumbră.

***

Pilotul militar columbian care mă adusese din Bogota nu părea încântat să-şi rişte viaţa pentru un birocrat de la brigada antidrog. Graniţa se găsea la 700 de kilometri şi teritoriul respectiv era con-

trolat de cinci organizații de gherilă diferite; nu erau multe așezări, dar existau sute de posibile locații pentru lansatoarele de rachete.

– Străbunicul meu, rosti el acru, a murit în mizeria de Coreea, luptând pentru lăbarul ăla de MacArthur [6].

N-am fost sigur dacă vorbele lui se doreau o declarație de mândrie sau dezvăluirea unei datorii neachitate. Probabil ambele.

Elicopterul era straniu de silențios, echipat cu absorbanți fonici sincronizați ce semănau cu niște difuzoare gigantice, dar care absorbeau aproape total zgomotul elicelor. Fuzelajul din fibră de carbon era placat cu o rețea costisitoare de polimeri cameleonici, deși ar fi fost la fel de eficient să-l fi vopsit pur și simplu în azuriul cerului. Un filtru chimic endoterm acumula căldura degajată de motor și o evacua la fiecare oră, printr-un radiator parabolic, sub forma unei rafale focalizate spre cer. Gherilele nu aveau acces la observațiile sateliților și nu dețineau nici radare pe care să îndrăznească să le folosească; am decis că aveam mai puține șanse de a muri decât un navetist din Bogota. În capitală, autobuzele explodau fără avertisment, de două-trei ori pe săptămână.

Columbia se autodistrugea; practic se repeta *La Violencia* din anii '50. Deși toate sabotajele teroriste spectaculoase erau opera unor grupuri de gherilă organizate, deocamdată majoritatea crimelor fuseseră cauzate de facțiuni din interiorul celor două partide politice oficiale care-și măcelăriseră reciproc susținătorii, răzbunând o lungă serie de atrocități perpetuate de generații. Grupul care începuse, de fapt, actualul val de vărsări de sânge se bucura de un sprijin neglijabil; *Ejército de Simon Bolivar* erau extremiști demenți de dreapta, care doreau „reunirea" cu Panama, Venezuela și Ecuador – după două secole de separare – și atragerea Peru-ului și Boliviei, ca să realizeze visul lui Bolivar: *Gran Colombia*. Asasinându-l pe președintele Marín, ei declanșaseră însă o cascadă de evenimente lipsite de orice legătură cu cauza lor ridicolă. Greve și proteste, lupte de stradă, îngrădirea circulației în timpul nopții, legea marțială... Repatrierea capitalului străin de către investitorii alarmați, urmată de hiperinflație și colapsul sistemului financiar local. După aceea, o spirală de violență oportunistă. Toți, de la escadroanele paramilitare ale morții și până la grupările maoiste separatiste, păreau să creadă că, în sfârșit, venise timpul lor.

---

[6] Douglas MacArthur (1880-1964), general american (n. trad.).

Nu văzusem nici un schimb de focuri, dar, din clipa în care pătrunsesem în țară, hiperaciditatea îmi pârjolea măruntaiele și un val neîncetat și amețitor de adrenalină îmi pulsa prin vene. Mă simțeam conectat, febril... și plin de viață. Hipersensibil ca o femeie însărcinată – puteam simți mirosul sângelui, peste tot. Când lupta ascunsă pentru putere, care dirijează toate activitățile umane, iese finalmente la suprafață, când sfâșie în cele din urmă învelișul sub care se află, este ca și cum am asista la ridicarea din ocean a unei gigantice creaturi primordiale. Hipnotică și alarmantă. Scârboasă și... excitantă.

Confruntarea cu adevărul este întotdeauna excitantă.

***

Din văzduh nu se distingea nici un semn evident că am ajuns; ultimii 200 de kilometri zburasem peste junglă tropicală, defrișată pe alocuri, făcând loc plantațiilor și exploatărilor miniere, fermelor și joagărelor, țesută cu ape curgătoare aidoma unor fire argintii, dar în cea mai mare parte semănând perfect cu o întindere nesfârșită de broccoli. El Nido permitea vegetației naturale să se dezvolte în jurul său și apoi o imita... ceea ce făcea ca recoltarea de eșantioane din zonele periferice să fie o modalitate ineficientă de analiză a adevăratului stoc genetic. Pătrunderea în profunzime era însă dificilă chiar și cu roboții speciali – din care se pierduseră deja câteva duzini –, astfel că trebuia să ne mulțumim cu mostrele de la periferii, cel puțin până când alți congresmani puteau fi fotografiați comițând violuri în toată legea și convinși astfel să voteze pentru mărirea bugetului. Țesuturile plantelor modificate genetic se autodistrugeau în mare parte în absența mesajelor chimice și virale constante din partea nucleului, care să le asigure că se aflau tot în locul lor original, astfel că principala stațiune de cercetare BAD se găsea la marginea lui El Nido: o serie de clădiri presurizate și loturi experimentale adăpostite într-un luminiș curățat prin detonare, de partea columbiană a granitei. Gardurile electrificate nu se terminau prin sârmă ghimpată, ci coteau la nouăzeci de grade și formau un plafon electrificat, încheind o cușcă. Eliportul se afla în mijlocul îngrădirii, unde altă cușcă, aflată în interiorul celei dintâi, putea să se deschidă temporar spre cer.

Madeleine Smith, directoarea stațiunii, mi-a arătat amplasamentul. În locurile deschise purtam amândoi costume ermetice antipatogen, deși al meu era redundant dacă implanturile pe care le primisem la Washington își jucau rolul promis. Ocazional, viruții

defensivi cu viață scurtă din El Nido puteau să ajungă atât de departe; nu erau niciodată letali, dar ar fi incapacitat sever orice persoană care nu fusese inoculată. Proiectanții junglei trăseseră o linie distinctă între „autoapărarea" biologică și aplicațiile militare lipsite de ambiguitate. Gherilele se ascunseseră dintotdeauna în jungla modificată genetic și contribuiseră la acumularea de fonduri, colaborând la exportul Mamei, dar tehnologia din El Nido nu fusese niciodată îndreptată explicit spre crearea de patogeni ucigași.

Deocamdată...

– Aici creștem puieți din ceea ce sperăm că va fi un fenotip stabil El Nido. L-am denumit „beta-17".

Erau niște tufișuri banale, cu frunze verde-închis și fructe roșu-întunecat; Smith îmi arătă lângă ele o baterie de aparate asemănătoare unor videocamere.

– Microspectroscopie în infraroșu, în timp real. Dacă producția simultană a unui număr suficient de mare de celule cunoaște o creștere bruscă, se poate separa o copie ARN de mărime mijlocie. Comparăm datele de aici cu înregistrările cromatografiei gazoase, care arată mulțimea moleculelor ce vin dinspre nucleu. Dacă am identifica momentul în care plantele astea simt un indiciu dinspre El Nido și dacă răspunsul lor implică cuplarea la o anumită genă și sinteza unei proteine, am putea să elucidăm mecanismul și, finalmente, să-l scurtcircuităm.

– Nu puteți... pur și simplu să determinați ordinea secvențială din tot ADN-ul și să-l deduceți de la primele principii?

Trebuia să las impresia unui administrator proaspăt numit, sosit aici inopinat pentru a verifica situația clamelor aurite pentru hârtii, dar era greu de decis cu exactitate cât de naiv să par.

Smith surâse politicos.

– ADN-ul lui El Nido este păzit de enzime care-l fac praf la cel mai vag indiciu asupra unei dezintegrări celulare. În clipa de față avem tot atâtea șanse să-i *determinăm ordinea secvențială* pe cât aș avea... să-ți citesc gândurile printr-o autopsie. Și tot nu știm cum funcționează enzimele acelea, avem încă multe de învățat ca să-i prindem din urmă. Acum 40 de ani, când cartelurile de droguri au început să investească în biotehnologie, *protecția la copiere* a fost prima lor prioritate. I-au atras pe cei mai buni cercetători din laboratoarele legale ale lumii, nu doar plătindu-i mai mult, ci oferindu-le mai multă libertate creatoare și obiective mai incitante. El Nido conține, probabil, tot atâtea invenții patentabile cât a produs întreaga industrie agrotehnică în aceeași perioadă. Și absolut toate sunt mult mai interesante.

Oare asta să-l fi atras pe Largo aici? *Obiectivele mai incitante*? El Nido fusese însă încheiat, incitarea nu mai exista; orice activitate ulterioară reprezenta simplă perfecționare. Iar la 55 de ani, Largo știa, cu siguranță, că perioada lui cea mai creatoare trecuse de mult.

– Cred că aceste carteluri au căpătat mai mult decât negociaseră, am spus. Tehnologia le-a transformat domeniul de activitate într-un mod irecognoscibil. Toate vechile substanțe ce determină dependență au devenit prea simplu de sintetizat biologic – sunt prea ieftine, prea pure și prea ușor disponibile ca să mai fie și profitabile. Iar dependența în sine nu mai constituie o mare afacere. Actualmente, singurul lucru care se vinde cu adevărat este noutatea.

Smith își ridică brațele groase către jungla înaltă din exteriorul cuștii; se întoarse spre sud-est, deși peste tot peisajul era același.

– *El Nido* a însemnat mai mult decât negociaseră. De fapt, doriseră niște plante furnizoare de coca, adaptate la altitudini mai joase, și vegetație modificată genetic, pentru a-și camufla laboratoarele și plantațiile. Au sfârșit prin a căpăta practic o mică națiune alcătuită din hackeri de gene, anarhiști și refugiați. Cartelurile controlează numai anumite regiuni... jumătate dintre geneticienii inițiali au plecat și au întemeiat propriile lor jungle utopice, minuscule. Există cel puțin o duzină de savanți care știu cum să programeze plantele: cum să comute șabloane noi de exprimare a genelor, cum să intercepteze rețelele de comunicații. În felul ăsta îți poți marca propriul teritoriu.

– Ca și cum ai deține o putere secretă, de șaman, cu care să comanzi spiritele junglei?

– Exact. Atât doar că, în cazul acesta, funcționează cu adevărat.

Am izbucnit în râs.

– Știi ce mă face să fiu optimist? Indiferent ce altceva s-ar mai întâmpla, *adevăratul* Amazon, *adevărata* junglă le va înghiți pe toate în final. Ea durează... de când? De două milioane de ani? *Propriile lor utopii minuscule*! Peste cincizeci sau peste o sută de ani, despre El Nido nici nu se va mai ști că a existat cândva.

Mai puțin decât pleavă în vânt.

Smith nu-mi răspunse. În tăcerea care se lăsă, am putut să aud din toate direcțiile clicăiturile monotone ale gândacilor. În Bogota, aflată la altitudine, pe un platou muntos, fusese aproape frig. Aici era o zăpușeală aidoma celei din Washington.

M-am uitat la femeia de lângă mine.

– Ai dreptate, desigur, spuse ea.
Nu părea însă deloc convinsă.

***

Dimineața, în timpul micului dejun, am asigurat-o pe Smith că găsisem totul în perfectă ordine. Ea surâse neîncrezător. Bănuia, probabil, că nu eram tocmai ceea ce pretindeam că sunt, dar asta conta prea puțin. Ascultasem cu atenție bârfele savanților, tehnicienilor și soldaților; numele *Guillermo Largo* nu fusese menționat nici măcar o dată. Dacă nici n-aveau habar de existența lui, le-ar fi venit greu să ghicească adevăratul motiv al venirii mele.

Am plecat imediat după ora 9. Pe sol, perdele de lumină, delicate ca niște aurore boreale, coborau printre arborii din jurul gardului. Când ne-am înălțat deasupra coroanelor, parcă ieșisem dintr-un revărsat cețos de zori în soarele orbitor al amiezii.

Fără chef, pilotul făcu un ocol peste centrul lui El Nido.

– Acum ne găsim în spațiul aerian peruvian, se lăudă el. Vreți să declanșați un incident diplomatic?

Părea să considere posibilitatea ca fiind atractivă.

– Nu. Totuși mai coboară puțin.

– Nu-i nimic interesant. Nu puteți vedea nici măcar râul.

– Încă puțin.

Broccoli crescură, apoi, brusc, imaginea lor deveni clară; verdele nediferențiat se transformă în ramuri aparente, solide și distincte. Era ciudat de șocant, ca și cum ai fi privit la microscop un obiect familiar și neinteresant și ai fi observat strania sa particularitate.

M-am întins și am rupt gâtul pilotului. Bărbatul șuieră printre dinți, surprins. M-a străbătut un fior, un amestec de teamă și regret. Pilotul automat interveni imediat și ne menținu plutind în văzduh; am avut nevoie de două minute ca să desprind trupul inert din centuri, să-l târăsc în spate și să-i iau locul în fața manșei.

Am demontat panoul de acces al bordului și am conectat un alt cip. Jurnalul digital de zbor, care era emis prin satelit spre o bază aeriană militară din nord, avea să indice că ne prăbușiserăm rapid, lipsiți de orice control.

Adevărul nu diferea în mare măsură. La altitudinea de 100 de metri, am lovit o ramură și o pală a rotorului frontal se rupse; calculatoarele compensară curajos, modelând și remodelând situația, ajustând suprafețele active ale palelor rămase întregi... și, neîndoios, descurcându-se excelent pentru fiecare interval de cinci secunde între impacturile ce-mi zgâlțâiau oasele. Absorbanții foni-

ci înnebuniseră, defazându-se la răstimpuri față de motoare, mitraliind jungla cu impulsuri de zgomot intens.

La 50 de metri altitudine, elicopterul începu să se rotească lent, straniu de lin, arătându-mi coroanele dese ale arborilor ca într-o panoramare cinematografică lipsită de grabă. De la 20 de metri, urmă căderea liberă. Pernele de aer se umflară în jurul meu, blocând priveliștea. Am închis ochii, redundant, și am încleștat dinții. Fragmente de rugăciuni mi se rotiră prin minte, resturi de amintiri din copilărie, imagini întipărite ulterior în creier, lipsite de sens, dar imposibil de șters: *Dacă mor, jungla mă va refolosi. Sunt carne, sunt pleavă. Nu va rămâne nimic care să fie judecat.* Până ce mi-am reamintit că, de fapt, aceasta nu era o junglă autentică, mă oprisem din cădere.

Pernele de aer se dezumflară prompt. Am deschis ochii. De jur împrejur zăream apă; solul junglei era inundat. Un panou al plafonului dintre rotoare detonă lin, cu un șuier aidoma ultimei răsuflări a pilotului muribund, apoi pluti în jos ca un zmeu de jucărie care se prăbușește, coborând încet, colorându-se în argintiu înnoroit, verde și cafeniu, pe măsură ce imita culorile din jur.

În barca de salvare existau vâsle, provizii, torțe de semnalizare și o baliză radio. Am desprins baliza și am lăsat-o în epavă. Am instalat pilotul în fotoliul lui, tocmai când apa începuse să se reverse înăuntru, acoperindu-l.

După aceea am pornit pe râu.

***

El Nido transformase o porțiune cândva navigabilă a lui Rio Putumayo într-un labirint ametitor. Canale leneșe de apă cafenie șerpuiau printre insulițe de uscat abia ridicate, acoperite cu sălcii și arbori de cauciuc, iar malurile inundate, unde copacii cei mai vechi – foioase de culoarea ciocolatei (anterioare geneticienilor, dar nu neapărat nemodificate) – se înălțau deasupra tufișurilor, pierzându-se din vedere.

Ganglionii limfatici inghinali și cei submandibulari pulsau de temperatură, febril, dar liniștitor; sistemul meu imunitar modificat contracara asaltul viral al lui El Nido prin generarea masivă de mii de noi ucigași ai clonelor de limfocite T, în loc să aștepte un răspuns prudent, mediat de antigen. Câteva săptămâni petrecute în starea aceea și existau șanse ca o clonă autoghidată să treacă de procesul eliminatoriu și să mă pârjolească cu o nouă boală autoimunitară, însă nu intenționam să rămân atâta vreme.

Peştii tulburau apa mâloasă, ridicându-se să înhațe insecte sau seminte ce pluteau pe râu. În depărtare, inelele groase ale unui anaconda lunecară de pe o ramură întinsă deasupra albiei şi se cufundară languros sub unde. Între arborii de cauciuc, păsări colibri vibrau deasupra cupelor lacome ale orhideelor violete. Din câte ştiam, nici una dintre aceste creaturi nu fusese modificată; continuaseră să locuiască în jungla artificială ca şi cum nimic nu s-ar fi schimbat.

Am scos din buzunar o lamă de chewing-gum bogată în ciclamate şi am activat lent unul dintre propriile mele seturi de Cavaleri Albi. Duhoarea căldurii şi a vegetației în putrefacție păru să se diminueze pe măsură ce unele căi olfactive din creier îmi erau anesteziate, iar altele sensibilizate – un tip de filtru interior care intra în acțiune, îngăduind semnalelor de la receptorii nou-dobânditi ai membranelor mele nazale să se ridice deasupra tuturor celorlalte, eliminând mirosurile junglei.

Brusc am putut simți pe mâini şi pe haine mirosul pilotului mort – impuritatea persistentă a transpirației şi fecalelor lui – şi feromonii maimuțelor-păianjen din arborii înconjurători, la fel de acrişori şi distinctivi ca urina. Ca un fel de antrenament, am urmărit unda vreme de cincisprezece minute, vâslind în direcția mirosului celui mai recent, până ce am fost finalmente răsplătit cu țipete de alarmă şi imaginea fugară a două siluete sur-cafenii dispărând în frunziş.

Propriul meu miros era camuflat; simbionții din glandele sudoripare digerau toate moleculele caracteristice. Existau însă efecte pe termen lung din partea bacteriilor, iar informațiile cele mai recente sugerau că locuitorii lui El Nido nu-şi băteau capul cu ele. Bineînțeles, exista posibilitatea ca Largo să fi fost îndeajuns de paranoic pentru a-şi aduce setul propriu.

Am privit după maimuțele care se îndepărtau şi m-am întrebat când aveam să simt din nou miros de om viu. Chiar şi un țăran analfabet refugiat din fața valului de violențe din nord ar fi deținut cunoştințe inestimabile despre situația factiunilor de aici, plus o hartă mentală aproximativă a regiunii.

Barca începu să fâsâie încetişor; dintr-un compartiment izolat scăpa aer. M-am rostogolit în apă şi m-am afundat complet. La un metru sub suprafață nu-mi puteam zări palmele. Am aşteptat şi am ascultat, dar n-am putut auzi decât plescăiturile stinse ale peştilor care săreau după insecte. Nici un fel de rocă n-ar fi putut perfora plasticul bărcii; trebuia să fi fost un glonț.

Pluteam în tăcerea răcoroasă şi lăptoasă. Apa îmi camufla căldura corpului şi puteam să nu expir timp de zece minute. Întreba-

rea era dacă să risc apariția unui siaj, îndepărtându-mă înot de barcă, sau să aştept duşmanul.

Ceva tăios şi subțire îmi atinse obrazul. L-am ignorat. Apoi din nou. Nu părea un peşte şi nici altă creatură. A treia oară am prins obiectul când trecu pe lângă mine. Era o bucată de plastic, lată de câțiva centimetri. Am pipăit-o de jur împrejur; muchia era dură pe alocuri, dar în alte părți se simțea moale ca plastilina. După aceea fragmentul se rupse în două între degetele mele.

M-am îndepărtat câțiva metri înot, după care am ieşit precaut la suprafață. Barca se dezintegra, plasticul descojindu-se în apă ca pielea descuamată sub acțiunea acidului. Legăturile catenelor polimerului n-ar fi trebuit să aibă nici o posibilitate de biodegradare, dar era evident că una dintre tulpinile bacteriilor din El Nido găsise o modalitate.

Am făcut pluta pe spate, răsuflând adânc ca să mă purific de bioxidul de carbon, şi am analizat posibilitatea de a-mi încheia misiunea deplasându-mă pe jos. Coroanele arborilor păreau să tremure, ca văzute printr-un val de căldură, ceea ce era lipsit de sens. Membrele îmi deveniră ciudat de calde şi grele. M-am întrebat ce miros aş fi putut simți dacă nu mi-aş fi decuplat nouăzeci la sută din domeniul olfactiv. Mi-am spus: *Dacă aş fi creat bacterii capabile să digere o substanță străină de El Nido, ce altceva mi-aş fi dorit să poată face ele atunci când întâlneau un asemenea prânz? Să-l incapaciteze pe purtătorul său? Să anunțe evenimentul prin semnale biochimice?*

Am putut simți mirosurile pătrunzătoare a şase oameni îmbibați de sudoare, atunci când sosiră, dar n-am putut decât să zac în apă şi să-i las să mă pescuiască.

***

După ce am părăsit râul, am fost transportat pe o targă, legat la ochi. În raza mea auditivă nu vorbea nimeni. Aş fi putut estima viteza de deplasare ghidându-mă după ritmul paşilor celor care mă purtau sau aş fi putut ghici direcția în care înaintam după indiciile date de razele de soare ce-mi atingeau o parte a feței... dar în starea de vis indusă de toxinele bacteriene, cu cât mă străduiam mai mult să interpretez indiciile acelea, cu atât deveneam mai pierdut şi mai confuz.

La un moment dat, când se făcu un popas, cineva se lăsă pe vine lângă mine şi-mi trecu peste corp... un dispozitiv de scanare? Bănuiala respectivă fu confirmată de pişcăturile de căldură din lo-

curile unde-mi fuseseră implantați transponderii polimerici. Instrumente pasive, însă ecoul lor rezonant sub un fascicul de unde ultrascurte dinspre un satelit ar fi fost distinctiv. Scanerul le găsi și le arse pe toate.

Mai târziu, în aceeași după-amiază, îmi fu îndepărtată legătura de pe ochi. Aveau siguranța că eram complet dezorientat? Siguranța că n-aveam să mai pot scăpa niciodată? Sau o făcuseră ca să se mândrească cu arhitectura triumfătoare a lui El Nido?

Avansam pe o cărare camuflată prin terenul mlăștinos; privind în jos, vedeam că cizmele celor care mă capturaseră se afundau doar puțin în noroi, evitând fâșia aparent sigură de uscat din preajmă.

În imediata apropiere, tufișurile cu țepi deși, ce blocau drumul, păreau că cedează în fața noastră; efectul chewing-gum-ului se diminuase suficient ca să-mi dau seama că ne deplasam într-un norișor format dintr-un compus dulce, de tip ester. Nu-mi dădeam seama dacă îl pulverizau în aer dintr-un spray sau era emis de către unul dintre capturatorii mei care avea simbionți în piele, plămâni sau intestine.

Satul se ivi aproape imperceptibil din jungla impostoare. Puteam simți cum solul devenea, pas cu pas, nefiresc de ferm și neted. Dispunerea arborilor căpătă o ordine subtilă, fără a defini căi de acces liniare, însă tot mai *anormală*. Apoi am început să întrevăd, la dreapta și la stânga, luminișuri „întâmplătoare" în care se găseau case „naturale" din lemn sau construcții sclipitoare de biopolimer.

Am fost așezat pe sol lângă una dintre acestea din urmă. Un necunoscut slab și nebărbierit se aplecă deasupra mea, ridicând un cuțit sclipitor de vânătoare. Mă privea ca arhetipul animalic al omului – omul ca vânător, omul ca ucigaș lipsit de conștiința sinelui.

– Prietene, rosti el, aici te vom goli de tot sângele.

Rânji și se lăsă pe vine. Aproape că am vomitat de duhoarea propriei mele spaime, excedentul copleșind simbionții. Bărbatul îmi reteză legăturile de la mâini, adăugând:

– Și apoi ți-l vom pune înapoi.

Strecură un braț pe sub mine, în jurul taliei, mă ridică de pe targă și mă purtă în clădire.

***

– Scuză-mă că nu-ți strâng mâna, spuse Guillermo Largo. Cred că te-am curățat aproape complet, totuși nu vreau să risc un contact fizic, în eventualitatea că mai există destule reziduuri din virus care să declanșeze împotriva ta propriul tău sistem imunitar stimulat.

Era un bărbat neatrăgător, cu ochi trişti; slăbuţ, scund, cu un început de calviţie. M-am apropiat de barele din lemn ce ne despărţeau şi am întins mâna spre el.

– Poţi să mă atingi oricând doreşti. N-am fost purtătorul nici unui virus. Ai impresia că o să cred *propaganda* voastră?

Ridică din umeri într-un gest de indiferenţă.

– Te-ar fi ucis pe tine, nu pe mine... deşi sunt convins că ne era destinat amândurora. Poate să fi fost codificat pentru genotipul meu, însă purtai în tine o cantitate prea mare ca să nu fi fost afectat şi tu de reacţia lui faţă de prezenţa mea. Oricum, e de domeniul trecutului şi nu merită să mai vorbim despre asta.

De fapt, nu credeam că mintea; un virus care să ne lichideze pe amândoi părea perfect logic. Simţeam chiar un fel de respect invidios faţă de Companie, faţă de felul în care fusesem manipulat – vizavi de ea aveam o onestitate inumană, lipsită de sentimentalism –, dar nu părea diplomatic să-i spun asta lui Largo.

– Dacă apreciezi că nu mai reprezint nici un risc pentru tine, de ce nu vrei atunci să ne întoarcem împreună? Încă eşti considerat valoros. Un moment de slăbiciune, o decizie nefericită nu trebuie să însemne sfârşitul carierei profesionale. Patronii tăi sunt oameni foarte pragmatici, nu doresc să te pedepsească. Va trebui doar ca, pe viitor, să te supravegheze ceva mai atent. Este problema lor, nu a ta – nici măcar nu vei sesiza diferenţa.

Largo nu părea să mă asculte, dar apoi mă privi drept în ochi şi surâse.

– Ştii ce-a declarat Victor Hugo despre prima constituţie a Columbiei? Că a fost scrisă pentru o ţară de îngeri. A rezistat numai 23 de ani... iar la următoarea tentativă, politicienii şi-au coborât ştacheta. Considerabil...

Îmi întoarse spatele şi porni să se plimbe înainte şi înapoi, prin faţa barelor. Lângă uşă, doi metişi înarmaţi cu pistoale automate priveau impasibil. Ambii mestecau permanent ceva ce păreau frunze obişnuite de coca; loialitatea lor faţă de tradiţie avea un caracter aproape liniştitor.

Celula mea era curată şi bine mobilată, având până şi tipul de toaletă bioreactor care constituia ultimul răcnet al modei în Beverly Hills. Deocamdată fusesem tratat impecabil, însă aveam senzaţia că Largo plănuia ceva neplăcut. Avea să mă predea baronilor Mamei? Încă nu ştiam ce târg încheiase cu ei, ce anume le vânduse pentru o bucată din El Nido şi câteva zeci de bodyguarzi. Cu atât mai puţin ştiam de ce credea că situaţia aceasta era supe-

rioară unui apartament în Bethesda şi unui salariu de o sută de mii de dolari pe an.

– Ce crezi că vei face dacă rămâi aici? l-am întrebat. Că o să clădeşti propria ta *ţară pentru îngeri*? Că o să-ţi dezvolţi propria utopie modificată genetic?

– Utopie?

Largo se opri şi-mi aruncă din nou zâmbetul lui strâmb.

– Nu. Cum ar putea exista vreodată o *utopie*? Nu există *o cale corectă de a trăi* pe care oamenii, pur şi simplu, n-au descoperit-o până acum. Nu există un set de reguli, un sistem sau o formulă... De fapt, de ce ar trebui să existe? Dacă exceptăm posibilitatea unui creator – şi încă unul pervers, dacă ne gândim bine –, de ce ar trebui să existe un plan, un proiect al perfecţiunii care aşteaptă să fie descoperit?

– Ai dreptate, am încuviinţat. În cele din urmă, tot ceea ce putem face este să fim corecţi faţă de propria noastră natură. Să distingem dincolo de vălul civilizaţiei şi moralităţii ipocrite şi să acceptăm adevăratele forţe ce ne modelează.

Largo izbucni în râs. Am simţit realmente că-mi iau foc obrajii când mi-a răspuns; pentru că nu-l descifrasem corect şi nu izbutisem să-i ating coarda sensibilă, nu fiindcă râdea de singurul lucru în care credeam.

– Ştii la ce lucram în State? mă întrebă.

– Nu. Are vreo importanţă?

Cu cât cunoşteam mai puţine, cu atât aveam mai multe şanse să supravieţuiesc.

– Căutam o modalitate prin care să fac neuronii maturi să devină *embrionici*. Să-i readuc la o stare mai puţin diferenţiată, îngăduindu-le să se comporte ca în creierul fetusului – migrând dintr-o zonă în alta, formând noi conexiuni. Teoretic, ar fi fost un tratament pentru demenţă şi accidente cerebro-vasculare... deşi cercetările erau subvenţionate de indivizi care le considerau primul pas spre arme virale capabile să reconecteze părţi ale creierului. Mă îndoiam că rezultatele ar fi putut vreodată să fie prea sofisticate – nu există viruşi care să impună ideologii politice –, totuşi într-un pachet relativ mic se puteau codifica tot soiul de comportamente tipice pentru persoane inapte sau docile.

– Deci asta le-ai vândut cartelurilor? Ca să aibă cu ce ameninţa oraşe întregi, data viitoare când va fi arestat unul dintre şefii lor? Ca să-i scuteşti de problema asasinării judecătorilor şi politicienilor?

– L-am vândut cartelurilor, răspunse încetişor Largo, dar nu ca pe o armă. Nu există nici o versiune militară, capabilă de infectare. Până şi prototipurile – care doar regresează neuroni selectaţi, fără să întreprindă transformări programate – sunt mult prea inapte şi fragile ca să supravieţuiască în libertate. Mai există apoi şi alte probleme tehnice. Pentru un virus, capacitatea de a realiza modificări elaborate, foarte specifice, în creierul gazdei nu înseamnă un avantaj reproductiv important. Trimişi împotriva unei populaţii umane reale, mutanţii, care pur şi simplu abandonează toate rahaturile astea irelevante, vor predomina în scurt timp.

– Atunci...?

– L-am vândut sub formă de *produs*. Mai exact, l-am asociat celui mai bine vândut produs al cartelurilor şi le-am oferit hibridul final. Un nou tip de Mamă.

– Ce efecte are?

Mă captivase, chiar dacă-mi săpam singur groapa.

– Transformă un subset de neuroni cerebrali în ceva asemănător Cavalerilor Albi. La fel de mobili şi flexibili, dar mult mai capabili să stabilească sinapse noi şi strânse, nu doar să inunde spaţiul interneural cu o substanţă predeterminată. În plus, nu sunt controlaţi de aditivi alimentari, ci de molecule pe care le secretă ei înşişi. Control reciproc.

Mi se părea lipsit de sens.

– *Neuroni* existenţi care să devină mobili? Structuri cerebrale existente... care se topesc? Ai creat o versiune a Mamei care transformă creierii oamenilor în terci şi te aştepţi să te plătească pentru asta?

– Nu în terci. Totul face parte dintr-o buclă strânsă de feedback. Semnalele acestor neuroni modificaţi influenţează tipul de molecule pe care le secretă, ceea ce controlează reconectarea sinapselor din imediata apropiere. Bineînţeles, centrii regulatori vitali şi neuronii motori rămân neatinşi. Şi este necesar un semnal puternic pentru a anclaşa Cavalerii Cenuşii, care nu răspund la orice impuls aleatoriu. Ai nevoie de cel puţin o oră-două fără distrageri, înainte de a putea obţine un efect semnificativ asupra unei structuri cerebrale. Nu diferă prea mult de modalitatea în care neuronii obişnuiţi codifică amintirile şi comportamentul învăţat – atât doar că se petrece mai rapid, mai flexibil... iar zona de răspândire este mult mai mare. Există zone cerebrale care nu s-au modificat de o sută de mii de ani şi care pot fi complet remodelate într-o jumătate de zi.

Se opri şi mă examină cordial.

Transpirația de pe ceafă îmi îngheță.

– Ai folosit virusul...?

– Bineînțeles. De aceea l-am creat. Pentru mine. Ăsta a fost principalul motiv pentru care am venit aici.

– Pentru auto-neurochirurgie? De ce să nu-ți bagi o șurubelniță într-un ochi și s-o-nvârți până-ți trece cheful de orice? (Mi se făcuse realmente rău.) Cel puțin... cocaina și heroina, ba chiar și Cavalerii Albi exploatează receptori *naturali*, traiecte *naturale*. Tu ai luat o structură pe care evoluția o șlefuiește de milioane de ani și...

Largo era evident amuzat, dar acum se abținu să-mi râdă în față. Vorbi cu blândețe:

– Pentru majoritatea oamenilor, călătoria prin propriul lor psihic seamănă cu descrierea de cercuri într-un labirint. Asta ne-a adus *evoluția*: o temniță mizerabilă și derutantă. Iar singurul lucru pe care l-au făcut drogurile rudimentare – cocaina, heroina sau alcoolul – a fost să deschidă căi de acces mai rapid spre niște fundături... sau, în cazul LSD-ului, să acopere pereții labirintului cu oglinzi. La rândul lor, Cavalerii Albi au oferit un alt ambalaj pentru aceleași efecte. Cavalerii Cenușii îți îngăduie să remodelezi întregul labirint, după voie. Ei nu te îngrădesc într-un repertoriu emoțional restrâns, ci îți conferă puteri absolute. Îți permit să controlezi *exact ceea ce ești*.

A trebuit să mă străduiesc să înlătur senzația de repulsie pe care o simțeam. Largo decisese să-și bată joc de creierul lui; asta era problema. Câțiva consumatori de Mamă vor lua în aceeași direcție, totuși încă un lot de mizerii toxice, care să concureze gunoaiele din laboratoarele clandestine, nu reprezenta chiar o tragedie națională.

– Am petrecut 30 de ani în pielea unei persoane pe care o disprețuiam, urmă Largo prietenos. Eram prea slab ca să mă schimb, totuși n-am scăpat niciodată complet din vedere ceea ce doream să devin. Mă întrebam dacă ar fi fost mai puțin demn de dispreț, mai puțin ipocrit să mă resemnez înaintea realității slăbiciunii și coruperii mele. N-am făcut-o însă niciodată.

– Și crezi că ți-ai șters vechea personalitate cu aceeași ușurință cu care ai șters fișierele din calculator? În cazul ăsta, ce te consideri acum? Un sfânt? Un *înger*?

– Nu, dar sunt exact ceea ce doresc să fiu. De fapt, cu Cavalerii Cenușii nu prea poți să fii altceva.

Pentru o clipă m-am simțit amețit de furie; m-am rezemat de barele cuștii.

– Deci ți-ai făcut varză creierul, am rostit, și te simți mai bine. Și intenționezi să trăiești pentru tot restul vieții în jungla asta falsă, colaborând cu vânzătorii de droguri, amăgindu-te că te-ai mântuit?

– Restul vieții? Poate. Dar voi observa lumea. Și voi spera.

Am fost cât pe-aci să mă sufoc.

– *Ce* să speri? Crezi că dependența ta se va întinde vreodată dincolo de câțiva drogați cu creierii distruși? Crezi că acești Cavaleri Cenușii vor cuceri planeta și o vor transforma dincolo de orice imaginație? Sau minteai... și virusul este, de fapt, contagios?

– Nu, nu este, dar le oferă oamenilor ceea ce-și doresc. O dată ce vor înțelege asta, îl vor căuta.

L-am privit cu milă.

– Ceea ce-și *doresc* oamenii este mâncare, sex și putere. Asta nu se va schimba niciodată. Îți amintești pasajul pe care l-ai marcat în *Inima întunericului*? Ce crezi tu că *înseamnă*? În străfundul nostru, suntem doar animale cu câteva instincte simple. Orice altceva este *mai puțin decât pleavă în vânt*.

Largo se încruntă, parcă străduindu-se să-și amintească citatul, apoi încuviință încetișor din cap.

– Știi în câte moduri diferite poate fi cablat un creier uman obișnuit? Nu mă refer la o rețea neurală arbitrară de aceleași dimensiuni, ci la un creier real și în stare de funcționare, de *Homo sapiens*, modelat de embriologie reală și de experiențe reale. Numărul posibilităților este de aproximativ zece la puterea zece milioane. Un număr uriaș – există loc destul pentru variațiile de personalitate și aptitudini, loc destul pentru codificarea traseelor diferitelor vieți. Știi însă ce fac Cavalerii Cenușii cu numărul ăsta? Îl ridică la pătrat! Ei acordă părții noastre fixe, părții noastre asociate „naturii umane", șansa de a fi diferită de la om la om în aceeași măsură în care diferă amintirile noastre de pe durata întregii vieți. Bineînțeles, Conrad avea dreptate. Fiecare cuvânt din pasajul acela era corect... la momentul când a fost scris. Dar acum nu mai este suficient, pentru că acum toată natura umană este *mai puțin decât pleavă în vânt*. „Oroarea", inima întunericului, este *mai puțin decât pleavă în vânt*. Toate „adevărurile eterne" – intuițiile triste și minunate ale tuturor marilor scriitori, de la Sofocle la Shakespeare – sunt *mai puțin decât pleavă în vânt*.

***

Zăceam treaz pe pat, ascultând greierii și broaștele, și mă întrebam ce va face Largo cu mine. Dacă nu se considera capabil de crimă,

n-avea să mă ucidă... fie şi numai pentru a-şi consolida amăgirea de autocontrol. Poate că avea să se mulţumească să mă abandoneze lângă staţiunea de cercetare, unde-i puteam explica lui Madeleine Smith că, în decursul zborului, pilotul militar columbian fusese atacat de un virus El Nido, iar eu încercasem, plin de curaj, să preiau comanda aparatului.

Am reluat incidentul, căutând să pun la punct detaliile poveştii. Corpul pilotului n-avea să fie recuperat niciodată; nu era nevoie ca povestirea să coincidă cu detaliile autopsiei.

Am închis ochii şi m-am revăzut frângându-i gâtul. Am simţit acelaşi fior de remuşcare. L-am alungat, iritat. Perfect, îl ucisesem pe el – şi pe fată, cu câteva zile mai devreme – şi încă o duzină de-a lungul timpului. Compania se debarasase foarte elegant de mine. Pentru că era practic... şi posibil. Aşa mergeau lucrurile în lume: întotdeauna puterea avea să fie folosită, întotdeauna naţiunile aveau să subjuge alte naţiuni, întotdeauna cei slabi aveau să fie măcelăriţi. Orice altceva era o amăgire fariseică. La 100 de kilometri depărtare, facţiunile columbiene aflate în război dovedeau o dată în plus acest adevăr.

Dar dacă Largo mă infectase cu versiunea lui specială a Mamei? Şi dacă tot ceea ce-mi spusese despre ea era adevărat?

Cavalerii Cenuşii acţionau numai dacă voiai să acţioneze. Pentru a rămâne nepângărit nu trebuia decât să aleg destinul respectiv. Să doresc să fiu doar ceea ce eram: un asasin care înţelesese dintotdeauna că se confrunta cu cele mai profunde adevăruri. Care îmbrăţişa brutalitatea şi corupţia deoarece, finalmente, nu exista altă cale.

Continuam să-i văd în faţa ochilor: pilotul, fata.

Trebuia să nu simt nimic... şi să-mi doresc să nu simt nimic... şi să continuu să fac opţiunea aceea, din nou şi din nou.

Altfel, tot ceea ce eram avea să se năruie precum un castel de nisip şi să fie spulberat de vânt.

Unul dintre paznici râgâi în beznă, apoi scuipă.

Noaptea se întindea în faţa mea, ca un râu care-şi pierduse albia.

Eva mitocondrială

Privind retrospectiv, pot data cu precizie începutul implicării mele în „Războaiele Strămoşilor": *sâmbătă, 2 iunie 2007*. Aceea a fost ziua în care Lena m-a târât la „Copiii Evei", ca să fiu mitoscris. Era aproape miezul nopţii, dar biroul de seqvenare [7] era deschis nonstop.

– Nu vrei să-ţi descoperi locul în familia umană? mă întrebă, fixându-şi ochii verzi asupra mea, surâzător, însă deschis. Nu vrei să afli cu exactitate unde figurezi în Marele Arbore?

Răspunsul cinstit ar fi fost: *Cărui om întreg la minte i-ar păsa câtuşi de puţin*? Ne cunoşteam însă numai de cinci-şase săptămâni; deocamdată nu mă simţeam pe deplin sigur de relaţia noastră ca să fiu atât de direct.

– Este foarte târziu, am replicat cu prudenţă, şi ştii că mâine am de lucru.

Continuam să mă lupt să avansez în gradele post-doctorale în fizică, întreţinându-mă din coordonarea de proiecte şi din toate sarcinile neinteresante şi umile pe care universitarii cu vechime le solicitau din partea sclavilor lor. Lena era inginer de comunicaţii şi, la 25 de ani, aceeaşi vârstă ca mine, deţinea de aproape patru ani slujbe adevărate, plătite.

– Tu ai întotdeauna de lucru. Haide, Paul! Nu durează decât cincisprezece minute.

O discuţie în contradictoriu ar fi durat de două ori mai mult. De aceea mi-am spus că nu-mi putea face rău şi am urmat-o pe străzile strălucitoare.

Era o seară blândă de iarnă; ploaia încetase şi aerul era nemişcat. „Copiii" aveau o clădire impunătoare şi elegantă în centrul Sydney-ului, o adevărată valoare imobiliară şi o etalare ostentativă a bogăţiilor fundaţiei. „O LUME, O FAMILIE" proclama firma luminoasă de deasupra intrării. Filiale existau în aproape o sută de oraşe (deşi Eva adopta pe alocuri nume „adecvate cultural", de la Sakti, în unele regiuni din India, până la Ele'ele, în Samoa) şi auzi-

---

[7] Determinarea ordinii secvenţiale a nucleotidelor din ADN (n. trad.).

sem că se lucra pentru a pune la punct automate stradale pentru seqvenare, în ideea recrutării unui număr cât mai mare de membri.

În holul de recepție, bustul holografic al „Evei mitocondriale", montat pe un piedestal de marmură, privea mândru peste capetele noastre. Artistul o imaginase pe ipotetica noastră stră-de-zecemii-de-ori-străbunică sub forma unei femei extrem de frumoase. O apreciere subiectivă, desigur, totuşi trăsăturile ei simetrice, zvelte, sănătatea pe care o radia, privirea deschisă nu mi se păreau a fi capabile de subtilități de interpretare. Butoanele estetice purtau limpede etichetele: *războinică, regină, zeiță*. Şi trebuia să recunosc faptul că văzând-o simțeam un fior bizar şi involuntar de mândrie... ca şi cum ținuta ei regească şi ochii pătrunzători m-ar fi „înnobilat" cumva pe mine şi pe toți descendenții ei... ca şi cum „caracterul" întregii specii, potențialul nostru pentru virtute, ar fi depins cumva de existența a cel puțin un strămoş care ar fi putut apărea într-un documentar al lui Leni Riefenstahl [8].

Bineînțeles, Eva aceasta era neagră, deoarece trăise în Africa subsahariană cu vreo 200 000 de ani în urmă, dar în rest aproape totul era numai produsul imaginației. Îi auzisem pe paleontologi mormăind în legătură cu trăsăturile prea moderne, nu tocmai compatibile cu puținele dovezi fosile ale aspectului contemporanilor ei. Cu toate acestea, dacă „Copiii" ar fi ales ca simbol al umanității universale câteva fragmente cafenii şi fisurate de craniu de lângă râul etiopian Omo, cu siguranță că mişcarea lor ar fi dispărut fără urmă. Şi poate că era pur şi simplu o răutate din partea mea să consider că frumusețea Evei lor era un semn de fascism. „Copiii" convinseseră deja mai bine de două milioane de oameni să recunoască, explicit, o obârşie comună, care transcendea propriile lor diferențe superficiale de înfățişare; acest etos atotcuprinzător părea să submineze orice argument care le asocia obsesia genealogiei cu orice amănunt neplăcut.

M-am întors către Lena.

– Ştiai că anul trecut mormonii au botezat-o post-mortem?

Ea minimaliză cu nepăsare posibila însuşire a Evei de către mormoni.

– Cui îi pasă? Ea aparține în mod egal tuturor. Tuturor culturilor, tuturor religiilor, tuturor filosofiilor. Oricine poate pretinde că le aparține – asta n-o diminuează deloc.

---

[8] Leni Riefenstahl (n.1902), regizoare şi actriță germană, cunoscută mai ales pentru filmele documentare făcute în anii '30 despre național-socialismul german (n. trad.).

Privi bustul admirativ, aproape cu respect.

M-am gîndit: *Săptămâna trecută a vizionat alături de mine patru ore de filme cu fraţii Marx, plictisindu-se până peste cap, dar fără să se plângă. Pot aşadar să fac asta pentru ea, nu?* Părea un simplu schimb reciproc şi în nici un caz nu se putea spune că eram împins să-mi fac un tatuaj sau o tunsoare stânjenitoare.

Am pătruns împreună în sala de seqvenare.

Eram singuri, dar un glas fără trup se auzi prin ambientul de amfibii aflate în pericol de dispariţie şi ne ceru să aşteptăm. Carpeta aflată în încăpere era din pluş, iar în mijloc exista o canapea circulară. Lucrări de artă din toată lumea ornau pereţii, de la un tablou pointilist, nesemnat, din regiunea Arnhem[9], până la o gravură a lui Francis Bacon[10]. Textul explicativ de dedesubt îţi dădea dureri de cap: psihoaiureli jungiene despre „imagistica universală primordială" şi „subconştientul colectiv". Am gemut sonor, dar când Lena mă întrebă ce s-a întâmplat, am clătinat inocent din cap.

Pe o uşă camuflată apăru un bărbat în pantaloni albi şi o tunică scurtă de aceeaşi culoare, împingând o masă cu rotile, ticsită de aparatură miniaturală impresionantă, reminiscenţă a costisitoarelor audioechipamente scandinave. Ne salută pe amândoi cu apelativul „văr", iar eu m-am străduit să-mi menţin o expresie impasibilă. Pe ecusonul de pe tunica lui se afla numele, „Vărul André", o minusculă hologramă a Evei şi o serie de litere şi numere ce-i identificau mitotipul. Lena interveni, explicând că era membră şi că mă adusese pentru seqvenare.

După ce am plătit taxa – o sută de dolari, ceea ce mi-a pulverizat bugetul pentru divertisment pe următoarele trei luni –, l-am lăsat pe vărul André să-mi înţepe vârful degetului mare şi să culeagă o picătură de sânge pe un tampon absorbant alb, pe care-l introduse într-un aparat de pe măsuţă. Imediat se auzi o succesiune de bâzâituri delicate, transmiţând senzaţia liniştitoare de funcţionare a unor mecanisme de precizie. Lucru ciudat, deoarece în revista *Nature* văzusem reclame pentru dispozitive similare, care se mândreau cu faptul că nu conţineau piese în mişcare.

---

[9] Regiune din nordul Australiei, adăpostind cea mai mare rezervaţie aborigenă a ţării (n. trad.).

[10] Francis Bacon (1909-1992), pictor englez de origine irlandeză, renumit pentru portretele sale, în care personajele sunt distorsionate şi stăpânite de teroare (n. trad.).

În timp ce aşteptam rezultatul, lumina din încăpere păli şi din peretele aflat în faţa noastră fu proiectată o hologramă de dimensiuni mari: microfotografia unei singure celule vii. *Din propriul meu sânge?* Mult mai probabil nu aparţinea nimănui, fiind doar o animaţie fotorealistă convingătoare.

– Fiecare celulă din corpul dumneavoastră, explică vărul André, conţine sute sau mii de mitocondrii: minuscule uzine energetice care extrag energie din hidrocarbonaţi.

Imaginea focaliză asupra unei celule translucide, având forma unui bastonaş cu capete rotunjite, asemănător unei capsule de medicamente.

– Majoritatea ADN-ului din orice celulă se află în nucleu şi provine de la ambii părinţi, dar ADN există şi în mitocondrii, moştenit exclusiv de la mamă. Ca atare, este mai simplu să ne folosim de ADN-ul mitocondrial pentru a vă determina obârşia.

Nu dezvoltă ideea, dar auzisem teoria completă de câteva ori, începând cu orele de biologie din liceu. Graţie recombinărilor – schimburile aleatorii de porţiuni de ADN între perechi de cromozomi, pentru iniţierea creării de spermatozoizi sau ovule –, fiecare cromozom purta gene de la zeci de mii de strămoşi diferiţi, îmbinate fără cusur. Din punct de vedere paleogenetic, analiza ADN-ului din nucleu semăna cu încercarea de a înţelege „fosilele" falsificate prin cementarea de fragmente osoase eterogene provenite de la 10 000 de indivizi diferiţi.

ADN-ul mitocondrial nu avea forma cromozomilor pereche, ci a unor bucle minuscule, numite plasmide. În fiecare celulă existau sute de plasmide, însă toate erau identice şi proveneau exclusiv din ovul. Ignorând mutaţiile – una la 4 000 de ani –, ADN-ul mitocondrial al cuiva era acelaşi cu al mamei sale, cu al bunicii materne, cu al străbunicii şi aşa mai departe. Era, de asemenea, identic cu al rudelor sale, cu al verilor materni de gradul întâi, cu al verilor de gradul aî doilea, cu al verilor de gradul al treilea... până ce diversele mutaţii, ce afectau plasmidele după aproximativ 200 de generaţii, impuneau finalmente o oarecare variaţie. Însă, deoarece în plasmidă existau 16 000 de perechi fundamentale de ADN, nici chiar cele vreo cincizeci şi ceva de mutaţii de la Eva însăşi nu însemnau mare lucru.

Holograma se transformă din microfotografie într-o diagramă multicoloră de linii ramificate, un gigantic arbore genealogic începând de la un vârf etichetat cu ubicua imagine a Evei. Fiecare ramificaţie a arborelui marca o mutaţie, divizând moştenirea Evei în 200 de versiuni uşor diferite. La bază, extremităţile sutelor de

ramuri prezentau o multitudine de fețe, bărbați și femei – indivizi sau imagini compozite, nu puteam preciza, dar fiecare reprezentând probabil un grup diferit de (aproximativ) veri materni de gradul 200, toți împărțind un mitotip: propria lor variație modestă a temei comune, veche de 200 000 de ani.

– Iar aici sunteți dumneavoastră, rosti vărul André.

O lupă stilizată se materializă pe fundalul holoramei, mărind una dintre fețele minuscule de la baza arborelui. Asemănarea surprinzătoare cu propriile mele trăsături se datora aproape cu siguranță unui instantaneu făcut de o cameră ascunsă; ADN-ul mitocondrial nu avea absolut nici o influență asupra înfățișării.

Lena se întinse spre hologramă și începu să-mi urmărească descendența cu vârful unui deget.

– Ești un „Copil al Evei", Paul! Acum știi cine ești și nimeni nu-ți poate lua cunoașterea asta.

Am privit arborele luminos și am simțit un fior pe șira spinării, pricinuit mai degrabă de revendicarea de proprietate a „Copiilor" asupra întregii specii decât de un sentiment de venerație trezit de prezența strămoșilor mei.

Eva nu însemnase nimic special, nu fusese o răspântie evoluționară, ci era, pur și simplu, definită ca fiind cel mai recent strămoș comun, printr-o descendență feminină neîntreruptă, al tuturor oamenilor care trăiau pe Pământ. Fără îndoială, avusese mii de contemporane, însă timpul și șansa – decesele aleatorii ale femeilor lipsite de fiice, catastrofele naturale, molimele – le eliminaseră toate urmele mitocondriale. Era inutil de presupus că mitotipul personal conferise vreo aptitudine specială (oricum, majoritatea variațiilor se găseau în deșeurile de ADN); simplele fluctuații statistice însemnau că o descendență maternă avea să le înlocuiască finalmente pe toate celelalte.

Existența Evei reprezenta o necesitate logică: un om (sau un hominid) dintr-o epocă sau alta trebuia să răspundă necesității. Doar momentul era discutabil.

Momentul... și implicațiile sale.

Lângă arborele genealogic apăru un glob planetar cu diametrul de vreo doi metri; avea aspectul distinctiv al Pământului văzut din spațiul cosmic, cu nori grei și albi învolburându-se peste oceane, dar deasupra continentelor cerul era uniform senin. Arborele genealogic vibră și începu să se rearanjeze, convertindu-și aspectul inițial în ceva mult mai deformat și organic, dar modificându-și geometria fără să schimbe nici una dintre relațiile pe care le întrupa. După aceea se plie peste suprafața globului. Liniile de descenden-

ță deveniră rute de migrație. Între Africa răsăriteană și Levant, căile erau paralele și strâns grupate, aidoma benzilor de circulație de pe o autostradă paleolitică; în rest, mai puțin constrânse de geografie, radiau în toate direcțiile.

O Evă recentă favoriza ipoteza proveniență africane: *Homo sapiens* modern evoluase din anteriorul *Homo erectus* într-un singur loc și apoi migrase în întreaga lume, concurând cu *Homo erectus* local, înlocuindu-l peste tot și dezvoltând caracteristici rasiale localizate doar în ultimele 200 000 de ani. Probabilul loc unic de naștere al speciei era Africa, deoarece africanii dovedeau variația mitocondrială cea mai mare (și deci cea mai veche); toate celelalte grupuri păreau să se fi diversificat mai recent din populații „întemeietoare" relativ mici.

Desigur, existau teorii rivale. Cu mai bine de un milion de ani înainte de existența lui *Homo sapiens*, *Homo erectus* însuși ajunsese până în insula Java, dobândind propriile sale diferențe regionale în privința înfățișării, iar fosilele de *Homo erectus* din Asia și Europa păreau să aibă în comun cel puțin unele dintre caracteristicile specifice asiaticilor și europenilor actuali. Însă teoria proveniență africane punea asta pe seama evoluției convergente, nu a descendenței. Dacă *Homo erectus* se transformase în *Homo sapiens* în mod independent în câteva locuri, atunci diferența mitocondrială dintre, să zicem, etiopienii și javanezii contemporani ar fi trebuit să fie de cinci-zece ori mai mare, marcând îndelungata lor separare de la o Evă mult anterioară. Și chiar dacă risipitele comunități de *Homo erectus* n-ar fi fost complet izolate, ci s-ar fi încrucișat cu valuri succesive de migratori în ultimele două milioane de ani – hibridizând cu ei pentru a crea omul modern, și totuși păstrând cumva diferențele distinctive –, atunci probabil că ar fi supraviețuit și descendențele mitocondriale distincte mult mai vechi de 200 000 de ani.

O rută de pe glob pulsa mai strălucitor decât celelalte. Vărul André explică:

– Acesta este drumul strămoșilor dumneavoastră. Cu 150 000 de ani în urmă, au părăsit Etiopia – sau poate Kenia, ori Tanzania –, îndreptându-se spre nord. Pe durata interglaciațiunii, s-au răspândit lent prin Sudan, Egipt, Israel, Palestina, Siria și Turcia. La începutul ultimei ere glaciare, căminul lor era țărmul estic al Mării Negre...

Pe când vorbea, urme minuscule de tălpi se materializară în lungul rutei.

Urmări ipotetica migrație prin Munții Caucaz și până în Europa nordică, unde limitele tehnicii încheiară, în cele din urmă, povestea, cu patru milenii în urmă (plus sau minus trei), când străbunica mea germanică de gradul 200 născuse o fiică cu o singură modificare în ADN-ul ei mitocondrial detritus – ultimul ticăit înregistrat al ceasului molecular.

Totuși vărul André nu terminase cu mine.

– Când strămoșii dumneavoastră au trecut în Europa, relativa lor izolare genetică și solicitările climatului local i-au condus treptat la dobândirea de caracteristici ce sunt cunoscute drept „caucaziene". Însă aceeași rută a fost parcursă de multe ori, de nenumărate valuri de migratori, separate uneori de mii de ani. Și cu toate că, la fiecare pas al drumului, noii călători s-au încrucișat cu cei care plecaseră înaintea lor și au ajuns să le semene, zeci de linii materne separate pot fi încă urmărite de-a lungul rutei... apoi în josul istoriei, în lungul unor alte poteci.

Verii mei materni cei mai apropiați, îmi explică el, cei care dețineau exact același mitotip, erau, deloc surprinzător, în majoritate caucazieni. Iar cercul se lărgea, cuprinzând până la 30 de diferențe fundamentale de perechi aduse de cinci la sută din toți caucazienii – cele cinci procente cu care împărțeam un strămoș matern comun care trăise cu vreo 120 000 de ani în urmă, probabil în Levant.

Se părea, totuși, că unii dintre verii acelei femei se îndreptaseră spre est, nu spre nord. Finalmente, descendenții lor reușiseră să traverseze Asia, coborâseră prin Indochina și continuaseră drumul către sud, prin arhipelaguri, călătorind pe limbile de uscat lăsate descoperite de nivelurile scăzute ale oceanelor, în decursul erei glaciare, sau făcând scurte voiajuri marine de la o insulă la alta. Se opriseră cu puțin înainte de Australia.

Prin urmare, din punct de vedere matern eram mai apropiat de un grup mic de locuitori din Noua Guinee decât de 95 la sută din caucazieni. Lupa reapăruse lângă glob și-mi arătă fața unuia dintre actualii mei veri de gradul 6 000. Privit cu ochiul liber, noi doi eram atât de deosebiți pe cât pot fi oricare alți doi oameni de pe Pământ; dintre cele câteva gene ce codificau atribute ca pigmentația și structura oaselor feței, un set fusese favorizat în nordul înghețat al Europei, iar altul în jungla ecuatorială. Totuși în ambele locuri supraviețuiseră îndeajuns de multe dovezi mitocondriale pentru a dezvălui că omogenizarea locală a înfățișării era doar o fațadă, o vopsea recentă peste o rețea străveche de invizibile legături de familie.

Lena se răsuci triumfător spre mine.

– Vezi? Toate vechile mituri despre rasă, cultură şi „glasul sângelui" sunt instantaneu dovedite false! Strămoşii imediaţi ai acestor oameni au trăit în izolare vreme de milenii şi până în secolul al XX-lea n-au văzut o singură faţă palidă. Cu toate acestea, ei sunt mai apropiaţi de tine chiar decât persoana mea!

Am încuviinţat din cap şi am zâmbit, încercând să-i împărtăşesc entuziasmul. Era *într-adevăr* fascinant să vezi cum întregul concept naiv de „rasă" era dat peste cap în felul acesta şi trebuia să admit curajul real al „Copiilor" de a pretinde că erau capabili să determine cu atâta precizie relaţii vechi de o sută de mii de ani. Nu puteam însă afirma cu onestitate că viaţa mea fusese transformată de revelaţia că anumiţi albi, complet străini, îmi erau mai înrudiţi decât anumiţi negri, tot atât de străini. Poate că existau rasişti încăpăţânaţi care ar fi fost zguduiţi profund de asemenea veşti... dar îmi venea greu să mi-i imaginez năpustindu-se spre „Copiii Evei" ca să fie mitoscrişi.

Capătul opus al măsuţei scoase un piuit şi ejectă un ecuson similar cu al vărului André. El mi-l oferi; când am ezitat, Lena îl luă şi mi-l prinse cu mândrie de cămaşă.

După ce am ieşit pe stradă, mă anunţă cu seriozitate:

– Eva o să modifice lumea. Suntem norocoşi că vom trăi să vedem toate astea. De o sută de ani, oamenii au fost măcelăriţi pentru că nu aparţineau grupului rasial corespunzător, dar în curând *toţi* vor înţelege că există legături de sânge mai vechi şi mai profunde, care dau peste cap toate meschinele lor prejudecăţi istorice.

Vrei să spui... aşa cum Eva biblică a dat peste cap toate prejudecăţile creştinilor fundamentalişti? Sau aşa cum imaginea Pământului văzut din spaţiu a pus capăt războiului şi poluării? Am preferat tăcerea diplomatică; Lena mă privi cu consternare, de parcă nu i-ar fi venit să creadă că puteam nutri îndoieli după ce-mi fuseseră revelate propriile mele *legături de sânge*.

– Mai ţii minte masacrele din Rwanda? am întrebat-o.

– Sigur că da.

– Nu crezi că au avut, mai degrabă, legătură cu un sistem de clase sociale – pe care colonizatorii belgieni l-au exagerat de dragul convenienţelor administrative – decât cu orice ar putea fi considerat duşmănie între *grupuri înrudite prin sânge*? Sau în Balcani...

– Uite ce-i, mă opri ea, bineînţeles că orice incident pe care-l poţi menţiona are o istorie convolută. Nu neg lucrul ăsta. Ceea ce nu înseamnă însă că şi soluţia trebuie să fie imposibil de complicată. Iar dacă toţi cei implicaţi ar fi ştiut ceea ce ştim noi, dacă ar fi *simţit* ceea ce simţim noi – închise ochii şi surâse radios, cu o expresie de

mulțumire pură și seninătate –, acest sentiment profund de apartenență, prin Eva, la o singură familie care cuprinde toată omenirea... crezi cu adevărat că s-ar fi putut dușmăni în felul acesta?

Ar fi trebuit să protestez cu un ton surprins: *Care „sentiment profund de apartenență"? Eu n-am simțit nimic. Iar tot ceea ce fac „Copiii Evei" este să predice convertiților.*

Care ar fi fost lucrul cel mai rău care s-ar fi putut întâmpla? Dacă ne-am fi despărțit, acolo și atunci, din pricina *semnificației politice a paleogeneticii*, ar fi însemnat că relația noastră era evident sortită pieirii din capul locului. Și oricât de mult detestam confruntările, exista o linie clară între tact și minciună, între adaptarea la diferențele dintre noi și tăinuirea lor.

Subiectul părea totuși mult prea esoteric ca să merite să ne certăm din cauza lui și, cu toate că Lena avea în mod vădit păreri pasionale în privința asta, nu vedeam cum el ar fi putut să reapară dacă-mi opream, măcar acum, limba ascuțită.

– Poate că ai dreptate, am încuviințat.

Am cuprins-o cu brațul, iar ea se întoarse și mă sărută. Începu să plouă din nou, violent, o revărsare torențială, straniu de calmă în aerul nemișcat. În cele din urmă am ajuns la apartamentul Lenei și am vorbit foarte puțin în restul nopții.

Eram, desigur, un laș și un prost... dar în clipa aceea nu aveam cum să știu cât de mult avea să mă coste.

***

După câteva săptămâni îi arătam Lenei subsolul catedrei de fizică a UNSW[11], unde era îngrămădită într-un colț aparatura mea de cercetare. Era seara târziu (din nou) și rămăsesem singuri în clădire; display-uri fluorescente divers colorate pluteau în penumbră ca niște pictograme îndepărtate, pentru alte proiecte post-doctorat într-un cyberspațiu universitar înghețat.

N-am putut găsi scaunul pe care mi-l cumpărasem (în ciuda măsurilor de securitate pornind de la o simplă etichetă cu numele meu și ajungând la alarme electronice tot mai sofisticate, era mereu împrumutat de alții), așa că am stat în picioare lângă echipamente, pe betonul rece și neacoperit, sub o singură plafonieră palidă, iar eu am invocat serii de zero și unu ce repetau stranietatea lumii cuantice.

---

[11] University of New Wales (New Wales, stat în sud-estul Australiei, cu capitala la Sydney) (n. trad.).

Infama corelație Einstein-Podolsky-Rosen – combinarea a două particule microscopice într-un singur sistem cuantic – fusese investigată experimental de peste douăzeci de ani, dar abia recent devenise posibilă explorarea efectului cu ceva mai complicat decât perechi de fotoni sau electroni. Eu lucram cu atomi de hidrogen produși atunci când o singură moleculă de hidrogen se disocia în urma pulsației unui laser cu lumină ultravioletă. Anumite măsurători efectuate asupra atomilor separați arătau corelații statistice ce aveau sens doar dacă o singură funcție de undă, care îi cuprindea pe ambii, răspundea instantaneu la procesul de măsurare – indiferent cât de departe călătoriseră atomii individuali după dezintegrarea legăturilor lor moleculare tangibile: metri, kilometri, ani-lumină...

Fenomenul părea să ridiculizeze întregul concept de distanță, însă cercetările mele ajutaseră recent să alunge orice speranță că EPR ar fi putut conduce la un mijloc de semnalizare mai rapid decât viteza luminii. În privința asta teoria fusese dintotdeauna clară, deși unii speraseră că o eroare de formulare a ecuației ar fi oferit o breșă.

– Să presupunem, i-am explicat Lenei, că avem două instrumente prevăzute cu atomii corelați EPR, unul pe Pământ și celălalt pe Marte, ambele capabile, să zicem, de măsurarea momentului orbital unghiular – fie vertical, fie orizontal. Întotdeauna rezultatele măsurătorilor ar fi aleatorii... dar instrumentul de pe Marte ar putea fi făcut să emită date care să reproducă exact datele aleatorii provenite în același moment de la instrumentul de pe Pământ. Funcția aceasta de reproducere ar putea fi activată sau dezactivată – instantaneu – prin modificarea tipului de măsurători întreprinse pe Pământ.

– Ca și cum am avea două monede despre care se garantează că vor cădea întotdeauna la fel, sugeră ea, atâta timp cât ambele sunt aruncate din mâna dreaptă. Dacă însă începi să arunci moneda de pe Pământ cu mâna stângă, corelația dispare.

– Da... este o analogie perfectă.

Mi-am dat seama cu întârziere că, probabil, Lena mai auzise toate astea; la urma urmelor, mecanica cuantică și teoria informației făceau parte din domeniul ei de activitate, însă mă asculta politicos, așa că am urmat:

– Dar chiar dacă monedele coincid în mod miraculos la fiecare aruncare singulară, ele continuă să furnizeze numere egale de „ban" și „stemă", aleatoriu. Așadar nu există nici o modalitate de a codifica un mesaj în date. De pe Marte nici măcar nu poți spune

când începe şi când se opreşte corelaţia – decât dacă datele de pe Pământ sunt trimise pentru comparaţie printr-un mijloc convenţional, cum ar fi o transmisiune radio – şi astfel întreaga ipoteză este inutilă. În sine, EPR nu comunică nimic.

Lena rămase gânditoare, deşi concluzia evident n-o surprindea.

– Nu comunică nimic între atomii separaţi, spuse ea brusc, dar dacă i-ai aduce laolaltă, ţi-ar putea spune ce au făcut în trecut. Efectuezi o contraprobă, nu? Faci aceleaşi măsurători asupra atomilor care n-au fost niciodată cuplaţi?

– Bineînţeles.

Am indicat a treia şi a patra coloană de date de pe ecran; procesul se desfăşura tăcut în timp ce discutam, în interiorul unei camere vidate, într-o cutiuţă cenuşie pitită înapoia componentelor electronice.

– Rezultatele sunt complet necorelate.

– În esenţă, aparatul tău îţi poate spune dacă doi atomi au fost sau nu legaţi laolaltă?

– Nu în mod individual... orice corelaţie individuală ar putea fi pur întâmplătoare. Dacă însă există suficienţi atomi cu un trecut comun – da!

Lena surâdea conspirator.

– Ce este? am întrebat.

– Doar... ignoră-mă deocamdată. Care-i următoarea etapă? Atomi mai grei?

– Da, şi nu numai atât. Voi disocia o moleculă de hidrogen, voi lăsa cei doi atomi separaţi de hidrogen să se combine cu doi atomi de fluor – dintre cei vechi, nu dintre cei corelaţi –, apoi voi disocia molecula de acid fluorhidric şi voi efectua măsurători asupra *atomilor de fluor*, ca să văd dacă pot găsi o corelaţie indirectă între ei: vreun efect secundar moştenit din molecula de hidrogen originală.

Adevărul era că nu prea speram că voi fi finanţat ca să ajung aşa departe cu cercetările. Detaliile experimentale fundamentale ale EPR fuseseră stabilite de acum, aşa că nu mai avea rost ca procesul măsurătorilor să fie împins mai departe.

– Teoretic, întrebă Lena inocent, ai putea proceda la fel cu ceva mult mai mare? De pildă... cu ADN?

Am izbucnit în râs.

– Nu.

– Nu te-ntreb dacă o poţi face acum, sau săptămâna viitoare. Dar dacă două lanţuri de ADN au fost legate împreună, n-ar exista absolut nici o corelaţie?

M-am împotrivit ideii, totuşi am recunoscut:

– Este posibil... Nu-ți pot oferi un răspuns lipsit de orice argumentație. Trebuie să împrumut niște software de la biochimiști și să modelez cu precizie interacțiunea.

Lena încuviință satisfăcută.

– Cred c-ar trebui s-o faci.

– *De ce*? Oricum nu voi putea s-o testez niciodată în realitate.

– Cu echipamentul ăsta de rahat, cred și eu.

Am pufnit.

– Îmi poți spune cine ar plăti pentru altul mai bun?

Ea privi în jurul subsolului sumbru, de parcă ar fi vrut să înregistreze un instantaneu mental al punctului cel mai de jos al carierei mele – înainte ca totul să se schimbe complet.

– Cine ar finanța cercetarea asupra unui mijloc de detectare a amprentei cuantice a legăturilor ADN? Cine ar plăti pentru posibilitatea de a calcula – nu până la ordinul celor mai apropiate câteva milenii, ci până la cea mai apropiată *diviziune celulară* – cu cât timp în urmă au fost în contact două plasmide mitocondriale?

Am fost scandalizat. *Ea* era idealista care credea că „Copiii Evei" reprezentau ultima mare speranță a păcii mondiale?

– N-o să se lase niciodată convinși de chestia asta, am mormăit.

Lena mă privi inexpresiv pentru o secundă, apoi clătină din cap, amuzată.

– Nu mă gândeam să-i păcălești, să cerșești o bursă de cercetare fundamentată pe o premiză falsă.

– Bine, de acord. Dar...?

– Mă gândeam să le iei banii... pentru ca să faci ceva ce trebuie făcut. Tehnologia de determinare a ordinii secvențiale a fost exploatată la maximum, totuși adversarii noștri continuă să găsească detalii pe care să le conteste: rata de mutație mitocondrială, metoda de alegere a punctelor de ramificație pentru arborele cel mai probabil, amănuntele pierderilor prin descendență și ale supraviețuirilor. Până și paleogeneticienii care sunt de partea noastră își schimbă întruna părerile. Vârsta Evei urcă și coboară precum constanta lui Hubble.

– Nu cred că poate fi chiar atât de tragic...

Lena mă prinse de braț. Surescitarea ei avea o natură electrică; am simțit-o curgând prin mine. Sau poate că-mi ciupise un nerv.

– Chestia *asta* ar putea transforma întregul domeniu! S-a terminat cu estimările, cu ipotezele și presupunerile – un singur și indiscutabil arbore genealogic, care se întinde cu 200 000 de ani în trecut.

– Poate că nici nu-i posibil...

– Dar o să-ncerci? O să cauți?

Am şovăit, totuşi nu mă puteam gândi nici măcar la un motiv valid pentru care să refuz.

– Da.

Ea zâmbi.

– Cu *paleogenetica cuantică*, vei avea puterea s-o aduci pe Eva la viaţă pentru întreaga lume, într-un fel în care n-a mai făcut-o nimeni până acum.

***

După şase luni, munca mea de la Universitate a încetat: cercetarea, coordonarea de proiecte, totul. Lena se oferi să mă întreţină vreme de trei luni, până alcătuiam o ofertă pe care s-o înaintez „Copiilor". Deja locuiam împreună, deja împărţeam cheltuielile; cumva, în felul acesta lucrurile inutile erau mai uşor de eliminat. În plus, perioada aceea a anului era puţin adecvată pentru a găsi de lucru; oricum aveam să fiu şomer...

După cum se dovedi, modelarea pe calculator sugeră că o corelare măsurabilă între segmentele de ADN putea fi distinsă din zgomotul statistic de fundal... dacă existau suficiente plasmide cu care să se lucreze – nu doar o picătură de sânge de la o persoană, ci mai degrabă câţiva litri. Puteam să văd însă de acum că evaluarea corectă a problemelor tehnice ar fi necesitat câţiva ani, ca să nu mai amintesc de soluţionarea lor. Redactarea unei oferte constituia un exerciţiu util pentru viitoare solicitări de subvenţii, dar nu mă aşteptam nici o clipă să iasă ceva serios de aici.

Lena mă însoţi la întrevederea cu William Sachs, directorul filialei Pacificului de Vest a departamentului de cercetare al „Copiilor". Era un bărbat care se apropia de şaizeci de ani, îmbrăcat *foarte* conservator, de la clasicul tricou Benetton „SIDA NU-I BUNĂ", până la imprimeul porumbelului în picaj „Pacea Mondială Mambo" de pe şort. O versiune ceva mai tânără ne surâdea de pe perete, din coperta înrămată a revistei *Wired*; în aprilie 2005, fusese declarat guru al lunii.

– Se va încheia un contract cu catedra de fizică a Universităţii, am explicat uşor nervos, care să asigure monitorizarea generală. Bianual vor avea loc audituri independente privind calitatea ştiinţifică a muncii, astfel că nu va exista posibilitatea abaterii cercetărilor de la direcţia stabilită.

– Corelaţia EPR, reflectă Sachs, dovedeşte că toate formele de viaţă sunt legate laolaltă integral într-un uriaş meta-organism unificat, aşa-i?

– Nu.

Lena îmi trase un picior pe sub masă.

Sachs nu părea însă că m-ar fi auzit.

– Vei asculta chiar ritmul teta al lui Gaia. Armonia secretă de la baza tuturor: sincronicitate, rezonanță morfică, transmigrație... (Oftă visător.) *Ador* mecanica cuantică. Știați că maestrul meu de Tai Chi a scris o carte despre ea? *Lotusul lui Schrödinger* – trebuie s-o fi citit. Demențială! Acum lucrează la o continuare: *Mandala lui Heisenberg*...

Lena interveni înainte ca eu să pot deschide gura din nou.

– Poate că... generațiile ulterioare vor fi capabile să urmărească corelația și în privința altor specii, dar în viitorul previzibil doar ajungerea la Eva va reprezenta o problemă tehnică majoră.

Vărul William păru să revină cu picioarele pe Pământ. Ridică de pe masă dosarul ofertei mele și-l răsfoi până la secțiunea finală a bugetului, care era în principal opera Lenei.

– Cinci milioane de dolari sunt o grămadă de bani.

– Defalcați pe o perioadă de zece ani, interveni imediat Lena. Și nu uitați că în acest an financiar se aplică o reducere de 125 la sută a impozitelor pentru cheltuieli de C&D[12]. Când veți calcula drepturile potențiale de patentare...

– Chiar credeți că produsele secundare vor avea o valoare atât de ridicată?

– Uitați ce s-a întâmplat în cazul teflonului.

– Va trebui să prezint dosarul Consiliului de administrație.

***

Peste două săptămâni, când veștile bune au sosit prin e-mail, aproape că mi s-a făcut rău.

M-am întors spre Lena.

– Ce-am făcut? Ce se va întâmpla dacă voi cheltui zece ani și nu va ieși nimic?

Ea se încruntă.

– Succesul nu este garantat, dar ai fost clar în privința asta, n-ai mințit pe nimeni. Orice întreprindere măreață este afectată de nesiguranță, dar „Copiii" au decis să-și asume riscul.

De fapt, nu mă chinuia gândul la imoralitatea de a-i ușura de sume mari de bani pe niște idioți bogați care aveau fixația mamei planetare... dublată de posibilitatea reală de a nu avea nimic să le

---

[12] Cercetare-dezvoltare (n. trad.).

ofer în schimb. Mă îngrijora mai degrabă ce s-ar fi întâmplat cu cariera mea dacă cercetarea se dovedea o fundătură şi nu producea rezultate demne de publicare.

– Totul va fi perfect, Paul, spuse Lena. Am încredere în tine.

Iar ăsta era lucrul cel mai prost. Avea încredere.

Ne iubeam... şi, în acelaşi timp, ne manipulam reciproc. Eu însă eram cel care continua să mintă despre ceea ce, în curând, avea să devină lucrul cel mai important din viaţa noastră.

***

În iarna anului 2010, Lena şi-a luat un concediu de trei luni ca să plece în Nigeria, pentru a se ocupa de transferul de tehnologie. Rolul ei oficial era de a consilia noul guvern în privinţa modernizării infrastructurii comunicaţiilor, dar simultan instruia câteva sute de operatori locali pentru cel mai recent seqvenator cu preţ redus al „Copiilor". Tehnica mea EPR se găsea de-abia în faza copilăriei – abia putea distinge gemenii identici de nişte persoane total străine –, dar analizoarele mitocondriale de ADN deveniseră foarte mici, fiabile şi ieftine.

În trecut, Africa se dovedise extrem de rezistentă faţă de „Copii", dar se părea că mişcarea reuşise în sfârşit să construiască un cap de pod. De fiecare dată când Lena mă suna din Lagos – cu ochii scânteindu-i de zel misionar –, mergeam şi verificam Marele Arbore, încercând să decid dacă alterarea noţiunilor tradiţionale de proximitate familială avea să-i facă mai mult sau mai puţin prieteneşi pe foştii combatanţi ai celui mai recent război civil, dacă moda seqvenării avea să capete realmente amploare. Facţiunile erau însă deja atât de amestecate etnic, încât era imposibil de ajuns la un verdict definitiv; din câte îmi puteam da seama, războiul se desfăşurase între alianţe modelate în aceeaşi măsură de anumite acte de patronaj politic din secolul XXI, ca şi de orice invocare a străvechilor loialităţi tribale.

Spre sfârşitul şederii ei, Lena mă sună în zori (după ora mea locală), atât de furioasă încât aproape că plângea.

– Zbor direct la Londra, Paul. Voi fi acolo peste trei ore.

Am mijit ochii spre display-ul strălucitor, ameţit de soarele tropical dinapoia ei.

– De ce? Ce s-a întâmplat?

Mi i-am imaginat imediat pe „Copii" subminând fragilul acord de încetare a focului, declanşând un inexprimabil holocaust etnic, apoi fugind ca să-şi trateze rănile la cei mai buni microchirurgi din lume, în timp ce ţara se prăbuşea în haos înapoia lor.

Lena întinse mâna undeva în afara obiectivului video, lipind într-un colț al transmisiunii secțiunea unui buletin de știri. Titlul anunța: CROMOZOMUL Y AL LUI ADAM CONTRAATACĂ! Imaginea de dedesubt prezenta un bărbat blond, musculos, aproape gol (lipsit în mod ciudat de pilozitate corporală, aducea oarecum cu *David* al lui Michelangelo, având în plus în jurul coapselor o legătură din piele de animal), îndreptând o suliță spre cititor cu o perfectă grație de balerin.

Am gemut încetișor. Fusese doar o chestiune de timp. În diviziunile celulare ce produceau sperma, majoritatea ADN-ului din cromozomul Y se recombina cu cromozomul X, totuși o parte din el rămânea separată, necombinată, transmisă pe linia pur paternă cu aceeași fidelitate cu care ADN-ul mitocondrial era trecut de la mamă la fiică. Ba chiar cu mai multă fidelitate – mutațiile din ADN-ul nuclear erau mult mai rare, ceea ce făcea din el un ceas molecular mai puțin util.

– Pretind că au găsit un singur strămoș masculin pentru toți europenii nordici – acum 20 000 de ani! Și prezintă *rahatul* ăsta la o conferință de paleogenetică, mâine, la Cambridge!

Am scanat articolul în vreme ce Lena bocea. Știrea era tipic de scandal; era dificil de precizat ce anume afirmau, de fapt, cercetătorii. Însă mai multe grupări de dreapta care se opuneau de mult „Copiilor Evei" îmbrățișaseră rezultatele cu o satisfacție evidentă.

– De ce trebuie să fii acolo? am întrebat.

– Ca s-o apăr pe Eva, cum *de ce*?! Nu le putem permite una ca asta!

Simțeam cum îmi pulsează tâmplele.

– Dacă fundamentul științific este incorect, lasă-i pe experți s-o dovedească. Nu-i problema ta.

Lena tăcu câteva clipe, apoi protestă amar:

– Tu *știi* că descendențele pe linie masculină se pierd mult mai rapid decât cele pe linie feminină. Grație poligamiei, o singură linie paternă poate domina o populație în mai puține generații decât o linie maternă.

– Deci afirmația poate fi corectă? Este posibil să fi existat un singur și recent „Adam nord-european"?

– Poate..., admise fără chef. Dar... *ce dacă*? Ce ar dovedi asta? Nici măcar n-au *încercat* să caute un Adam care să fie tatăl întregii specii!

Am vrut să-i replic: Bineînțeles că nu dovedește nimic. *Nu i-ar putea păsa nici unei persoane întregi la minte*. Dar... cine au fost primii care au pus un accent atât de mare pe *relațiile de sânge*?

Cine s-a străduit să răspândească ideea că lucrurile importante depind numai de legăturile de *familie*?

Era însă mult prea târziu. O schimbare de tabere ar fi însemnat pură ipocrizie; le luasem banii şi trebuia să merg până la capăt.

În plus, n-o puteam abandona pe Lena. Dacă iubirea mea pentru ea nu depăşea lucrurile cu care eram de acord, atunci nu se putea vorbi despre iubire.

Am vorbit fără să-mi simt buzele:

– Ar trebui să prind cursa de ora trei spre Londra. Ne întâlnim la conferinţă.

***

Al X-lea Forum Paleogenetic Mondial Anual se ţinea într-o clădire piramidală, într-un parc de distracţii ştiinţifice acoperit cu imitaţie de gazon, departe de campusul universitar. Graţie mulţimii care agita pancarte era uşor de găsit. JOS MÂINILE DE PE EVA! MOARTE NAZIŞTILOR! AFARĂ CU NEANDERTHALII! (*Cum?!*) Când taxiul se îndepărtă de mine, schimbarea de fus orar mă izbi brusc şi aproape că am căzut în genunchi. Intenţionam s-o găsesc cât mai repede pe Lena şi s-o ştergem amândoi din calea dezastrului. Eva îşi putea purta şi singură de grijă.

Ea se găsea acolo, desigur, privind cu demnitate senină de pe o duzină de tricouri şi steaguri. Însă „Copiii" – şi consultanţii lor de marketing – îi „ajustaseră" recent imaginea şi aceasta era prima ocazie de a vedea rezultatele grupurilor lor de lucru pentru captarea reacţiilor consumatorilor. Noua Evă avea pielea ceva mai deschisă la culoare, nasul mai subţire şi ochii mai înguşti. Modificările erau subtile, însă ţinteau evident să o facă „pan-rasială", mai degrabă asemănătoare unei descendente comune dintr-un viitor îndepărtat, decât unei străbunici comune care trăise într-o regiune specifică: Africa.

Şi, în ciuda cinismului meu, această reproiectare mă scârbi mai mult decât oricare dintre celelalte trucuri ieftine ale „Copiilor". Era ca şi cum ei ar fi decis, totuşi, că nu-şi puteau, de fapt, imagina o lume în care toţi vor accepta o Evă africană, dar erau atât de dedicaţi ideii încât acceptau să continue să deformeze adevărul de dragul sporirii atractivităţii ei, până... până *când*? Îi dăduseră nu numai un alt nume, ci şi o altă faţă în toate ţările?

Am ajuns în hol, fără să fiu scuipat decât de doi-trei demonstranţi. Înăuntru lucrurile erau mult mai liniştite, dar paleogeneticienii se furişau grăbiţi, evitând contactele vizuale. O nefericită fusese încolţită de o echipă de reporteri; când am trecut pe lângă ei, am auzit cum o întrebau înfierbântaţi:

– Trebuie, totuşi, să recunoaşteţi că violarea miturilor originii al indigenilor amazonieni este o crimă împotriva omenirii!

Peretele exterior al piramidei era colorat în albastru, dar ma mult sau mai puţin transparent, şi puteam zări alţi demonstran lipiţi de unul dintre panouri şi zgâindu-se înăuntru. Paznici civi şopteau în telefoanele de la încheieturi, temându-se în mod evi dent de soarta costumelor lor Masarini.

De când aterizasem încercasem s-o sun pe Lena de cel puţin ze ce ori, însă o supraaglomerare din zona de acoperire Cambridge m trecuse mereu pe linia de aşteptare. Ea trăsese nişte sfori şi ne intro dusese pe amândoi în baza de date a participanţilor – singurul motiv pentru care fusesem lăsat să intru –, dar asta dovedea doar că pre zenţa în interiorul clădirii nu constituia o garanţie de non-partizanat.

Brusc am auzit în apropiere ţipete şi sunete nearticulate, apo un cor de ovaţii şi zgomotul produs de un panou masiv de plasti care sărea din rama lui. Buletinele de ştiri pomeniseră de prezenţa demonstranţilor pro-Eva şi pro-Adam, despre ultimii presupunân du-se că ar fi mult mai violenţi. M-am speriat şi m-am repezit pe coridorul cel mai apropiat, aproape izbindu-mă de un tânăr zvelt şi vânos care se îndrepta în direcţie opusă. Era înalt, alb, blond, cu ochi albaştri, emanând ameninţare teutonică... iar o parte din mine voia să urle de furie: împotriva voinţei mele, fusesem redus la ra sismul pur şi imbecil.

Ţinea în mână un tac de biliard.

Cu toate acestea, când m-am retras precaut, pe tricoul lui pâl pâiau cuvintele: ZEIŢA ESTE PRINTRE NOI.

– Tu ce eşti? şuieră el. Un „Fiu al lui Adam"?

Am clătinat încet din cap. *Ce sunt eu?* Sunt *Homo sapiens* idiotule! Nu-ţi poţi recunoaşte propria ta specie?

– Sunt cercetător în cadrul organizaţiei „Copiii Evei", i-am răspuns.

La petrecerile catedrei de fizică eram întotdeauna un „fizician independent, cercetător în paleogenetică", dar nu părea acum momentul să despicăm firul în patru.

– Chiar aşa?

Se strâmbă, având o expresie despre care, iniţial, am crezut că era de neîncredere, şi avansă ameninţător.

– Deci eşti unul dintre nenorociţii ăia de materialişti patriarhali care încearcă să transpună în practică arhetipul „Mamei Gaia" şi să-i încătuşeze nelimitatele puteri spirituale?

Am fost prea stupefiat ca să-mi dau seama ce avea să urmeze. Mă lovi puternic cu tacul în plexul solar; am căzut în genunchi,

icnind de durere. Dinspre hol auzeam tropăit de bocanci şi sloganuri cântate răguşit.

Adoratorul „Zeiței" mă înşfăcă de un umăr şi mă ridică în picioare, rânjind.

– Nu-mi purta, totuşi, pică. Aici suntem încă de aceeaşi parte a baricadei, nu-i aşa? Haide mai bine să cotonogim nişte naziști.

Am încercat să mă eliberez, dar era deja prea târziu; „Fiii lui Adam" ne găsiseră.

***

Lena veni să mă viziteze la spital.

– Ştiam că ar fi trebuit să rămâi în Sydney.

Maxilarul îmi era prins în sârme; nu i-am putut răspunde.

– Trebuie să ai grijă ce faci, fiindcă acum munca ta este mai importantă ca oricând. Alte grupuri îşi vor găsi proprii lor „Adami" şi mesajul unificator al Evei va fi inundat de tribalismul inerent în ideea strămoşilor masculini recenți. Nu putem îngădui ca o mână de Cro-Magnoni promiscui să distrugă totul.

– Gm-m m-m-m m-m-m-m.

– Noi deținem seqvenarea mitocondrială, iar ei au seqvenarea cromozomului Y. Desigur, ceasul nostru molecular este mult mai exact, totuşi ne trebuie un avantaj spectaculos, ceva care să poată fi înțeles de oricine. Vitezele de mutație, mitotipurile... astea sunt prea abstracte pentru omul de pe stradă. Dacă am putea construi cu ajutorul EPR-ului arbori genealogici de familie exacți, începând de la rudele cunoscute ale oamenilor, dar extinzând ideea legăturii precise de sânge peste 10 000 de generații, până la Eva, *asta* ne va oferi credibilitatea şi actualitatea care-i vor distruge pe „Fiii lui Adam".

Mă mângâie tandru pe frunte.

– Paul, tu poți câştiga pentru noi „Războaiele Strămoşilor". Ştiu că poți.

– M-m-m n-n-n, am acceptat.

Fusesem gata să demasc ambele tabere, să demisionez din proiectul EPR... ba chiar să mă despart de Lena, dacă se ajungea la aşa ceva.

Poate că era mai degrabă mândrie decât iubire, mai degrabă slăbiciune decât dedicație, mai degrabă inerție decât loialitate. Indiferent însă care ar fi fost motivul, n-am putut s-o fac. N-o puteam părăsi.

Singura modalitate de înaintare era să încerc să termin ceea ce începusem. Să le ofer „Copiilor" dovada lor absolută, incontestabilă.

***

În timp ce sectele rivale ale „Strămoşilor" demonstrau şi se atacau reciproc cu bombe incendiare, prin aparatele mele curgeau râuri de sânge. „Copiii" îmi puseseră la dispoziție eşantioane de câte doi litri de la nu mai puțin de 50 000 de membri din toată lumea; laboratorul meu ar fi umilit şi cele mai groaznice filme produse de studiourile Hammer Horror.

Erau analizate trilioane de plasmide. Electroni aflați pe anumite orbite hibride de energie redusă – o combinație cuantică a două distribuții de sarcină cu forme diferite, potențial stabile pentru milenii – erau tratați cu impulsuri laser fin reglate astfel încât să colapseze într-o stare particulară. Şi cu toate că fiecare colaps era aleatoriu, orbitalul pe care îl alesesem era – foarte puțin – corelat cu lanțuri pereche de ADN. Se acumulau cvadrilioane de măsurători care erau comparate. Dacă pentru fiecare individ se măsurau îndeajuns de multe plasmide, semnătura abia perceptibilă a oricărei origini comune se putea ridica deasupra zgomotului statistic.

Mutațiile dinapoia Marelui Arbore genealogic al „Copiilor" nu mai contau de acum; de fapt, vedeam porțiuni de plasmidă având o probabilitate mult mai mare să fi rămas pure până în vremea Evei, deoarece contactul chimic intim al replicațiilor ADN perfecte oferea singura şansă reală a unei corelări. Iar pe măsură ce erorile din proces erau eliminate şi datele se acumulau, rezultatele începură finalmente să-şi facă apariția.

Donatorii de sânge includeau multe grupuri de familii închise; analizam datele în orb, apoi treceam rezultatele unuia dintre asistenții mei, ca să le compare cu relațiile cunoscute. La începutul lui iunie 2013, am obținut un procent de sută la sută în detectarea membrilor dintr-o mie de familii; după câteva săptămâni făceam acelaşi lucru pentru verii de gradul unu şi doi.

În scurt timp am ajuns la limitele genealogiilor consemnate; pentru a obține o altă modalitate de verificare am început să analizez genele. Chiar şi verii îndepărtați trebuiau să aibă cel puțin câteva gene de la un strămoş comun, iar EPR putea data cu precizie strămoşul respectiv.

Veştile despre proiect s-au răspândit şi am fost copleşit de scrisori din partea unor nebuni şi de amenințări cu moartea. Laboratorul a fost fortificat; „Copiii" au angajat bodyguarzi pentru toți cei implicați în cercetare şi pentru familiile lor.

Cantitatea de informații continua să sporească, dar „Copiii", îngroziți de ideea că „Adamii" i-ar putea depăşi cu o tehnologie rivală, continuau să-mi aprobe tot mai multe fonduri. Am făcut

upgrade la toate calculatoarele, de două ori. Şi cu toate că doar mitocondria m-ar fi putut duce spre Eva, din considerente contabile m-am pomenit urmărind genele a sute de mii de strămoşi, bărbaţi şi femei.

În primăvara anului 2016, baza de date atinsese un del de masă critică. Nu testasem decât o fracţiune minusculă din populaţia mondială, dar o dată ce era posibil să ajungem cu numai câteva zeci de generaţii în trecut, toate liniile de descendenţă aparent separate începeau să se contopească. Genele autosomatice zigzagau nepăsătoare între arborele pur matern al Evelor şi cel pur patern al Adamilor, completând golurile... până ce m-am pomenit că deţineam profilele genetice ale practic tuturor oamenilor care trăiseră pe Pământ la începutul secolului IX (şi ai căror descendenţi trăiau în prezent). Nu aveam nici un nume pentru oamenii aceştia, nici măcar locaţii geografice definite, dar cunoşteam cu precizie locul fiecăruia pe arborele genealogic construit de mine.

Deţineam un instantaneu al diversităţii genetice a întregii specii umane. Din punctul acela, cascada nu mai putea fi oprită şi am urmat corelaţiile înapoi, prin milenii.

***

Până în anul 2017, toate previziunile nefaste ale Lenei se împliniseră. Zeci de Adami diferiţi fuseseră proclamaţi peste tot în lume, iar tendinţa era de a căuta descendenţa paternă comună a unor populaţii tot mai mici, convergând spre strămoşi tot mai recenţi. Mulţi erau acum presupuse personaje istorice; grupări rivale de greci şi macedoneni se luptau între ele pentru dreptul de a se autointitula „Fiii lui Alexandru Macedon". Clasificarea etnică după cromozomul Y devenise politică guvernamentală în trei republici est-europene şi, se afirma, era politică de corporaţie în anumite trusturi multinaţionale.

Desigur, cu cât populaţia analizată era mai restrânsă – dacă nu cumva era în mare parte consangvină –, cu atât era mai puţin probabil ca toţi cei vizaţi să aibă într-adevăr un singur Adam în comun. Aşa că primul strămoş bărbat care era identificat devenea „tatăl poporului său"... iar toţi ceilalţi deveneau un fel de violatori barbari, impurificatori de gene, a căror pângărire hidoasă putea fi încă detectată. Şi extirpată.

În fiecare noapte mă trezeam la ore mici şi încercam să înţeleg cum de putusem să ajung în centrul unui conflict atât de serios legat de ceva atât de prostesc. Încă nu mă puteam hotărî să-i mărturisesc Lenei adevăratele mele sentimente, aşa că mă plimbam prin casă cu luminile stinse ori mă încuiam în birou, coboram

obloanele antiglonț și răsfoiam ultimul lot de corespondență amenințătoare – electronică sau pe hârtie –, căutând dovezi că orice aș fi putut descoperi despre Eva ar fi avut cel mai vag efect pozitiv asupra cuiva care nu era deja un suporter fanatic al „Copiilor". Căutam vreun semn că exista speranța de a face mai mult decât să le predic celor deja convertiți.

N-am găsit niciodată încurajarea pe care o speram, însă a existat o carte poștală care m-a înveselit puțin. Venea din partea „Marelui Preot al Bisericii OZN-urilor Sacre" din Kansas City.

> Dragă locuitor al Pământului,
>
> Te rog, folosește-ți CREIERUL! După cum toți ȘTIU în această epocă ȘTIINȚIFICĂ, originea rasei este de acum BINE CUNOSCUTĂ! Africanii au venit aici după POTOPUL de pe Mercur, asiaticii de pe Venus, caucazienii de pe Marte, iar locuitorii insulelor din Pacific de pe diverși asteroizi. Dacă nu deții APTITUDINILE OCULTE NECESARE ca să proiectezi raze de pe continent până la PLANUL ASTRAL pentru a verifica, o simplă analiză a TEMPERAMENTULUI și ÎNFĂȚIȘĂRII ar trebui să-ți evidențieze chiar și ȚIE acest lucru!
>
> Te rog însă, nu MĂ înțelege GREȘIT! Doar pentru că provenim cu toții de pe PLANETE diferite, nu înseamnă că nu putem fi PRIETENI.

***

Lena a fost foarte tulburată.

– Cum să ții o conferință mâine, când vărul Williams nici măcar n-a văzut rezultatele finale?

Era sâmbătă, 28 ianuarie 2018. Le spusesem noapte bună bodyguarzilor și plecasem la culcare în buncărul din beton armat pe care „Copiii" ni-l construiseră după un incident neplăcut petrecut într-unul dintre Statele Baltice.

– Sunt cercetător independent, i-am spus. Sunt liber să-mi public rezultatele oricând. Așa scrie în contract. Orice progrese în tehnologia determinărilor trebuie să treacă prin mâinile avocaților „Copiilor", nu însă și rezultatele paleogenetice.

Ea încercă altă abordare.

– Dar dacă lucrarea n-a primit avizul unor referenți...

– L-a primit. A fost deja acceptată de *Nature* și va fi publicată a doua zi după conferință. De fapt – am surâs inocent – o public

doar ca o favoare făcută editoarei. Speră că-i va spori vânzările pentru numărul ăsta.

Lena amuți. În ultimele șase luni îi povestisem tot mai puține despre munca mea; o lăsasem să creadă că probleme tehnice împiedicau progresul.

În cele din urmă, rosti:

– Nu vrei, cel puțin, să-mi spui dacă sunt noutăți bune... sau rele?

N-am putut s-o privesc în ochi, dar am clătinat din cap.

– Nu prea putem vorbi despre noutăți în legătură cu ceva care s-a petrecut acum 200 000 de ani.

***

Pentru conferință închiriasem o sală publică aflată departe de blocul cu birourile „Copiilor", pe care o plătisem din buzunarul meu, și angajasem serviciile unei companii de securitate independente. Sachs și colegii săi directori n-au fost încântați, dar ca să-mi închidă gura nu le mai rămăsese decât să mă răpească. Nu mi se sugerase niciodată să fabric rezultatele dorite de ei – însă întotdeauna existase presupunerea nerostită că numai *datele corespunzătoare* aveau să fie anunțate cu atâta ostentație – și „Copiii" ar fi avut destule ocazii să-și pună primii amprenta pe ele.

Stând înapoia pupitrului, mâinile îmi tremurau. Veniseră peste două mii de reporteri de pe toată planeta și mulți dintre ei purtau simbolurile devoțiunii față de un strămoș sau altul.

Mi-am dres glasul și am început. Tehnica EPR devenise binecunoscută; nu era necesar s-o mai explic. Am spus simplu:

– Aș dori să vă prezint ce anume am descoperit despre originea lui *Homo sapiens*.

Luminile se stinseră și înapoia mea apăru o hologramă gigantică, înaltă de vreo 30 de metri. Era, am anunțat, un arbore genealogic – nu o istorie aproximativă de gene sau mutații, ci o diagramă exactă, generație cu generație, a descendenței feminine și masculine pentru întreaga populație umană – din secolul al IX-lea, înapoi. Un desiș de forma unei pâlnii răsturnate. Audiența a rămas tăcută, dar se simțea un aer de nerăbdare; încâlceala aceea de un miliard de liniuțe era indescifrabilă, nu le spunea absolut nimic. Eu însă am așteptat, lăsând diagrama incomprehensibilă să se rotească o dată, lent.

– Ceasul mutațional al cromozomului Y, am spus, este greșit. Am urmărit descendențele pe linie paternă ale grupurilor cu tipuri Y similare, de-a lungul a sute de mii de ani în trecut... și ele nu converg niciodată spre un singur bărbat.

Începu să se ridice un murmur de nemulțumire; am sporit volumul microfonului și am acoperit rumoarea.

– *De ce*? Cum poate să existe atât de puțină diversitate mutațională, dacă ADN-ul nu rezultă dintr-o singură sursă, recentă?

Apăru a doua hologramă: o spirală dublă, o reprezentare a regiunii de tip Y.

– Deoarece mutațiile se petrec, mereu și mereu, în *exact aceleași locuri*. Faceți două, trei sau cincizeci de erori de copiere în aceeași locație și totuși ea va părea diferită numai cu un pas față de original.

Holograma spiralei duble era divizată și copiată, divizată și copiată; diferențele acumulate în fiecare generație erau evidențiate luminos.

– Enzimele verificatoare din celulele noastre trebuie să aibă pete oarbe specifice, slăbiciuni specifice – aidoma unor cuvinte pe care este foarte ușor să le scriem greșit. Există, în plus, posibilitatea unor erori pur aleatorii, în absolut oricare locație, dar numai la o scară temporală de milioane de ani. Toți Adamii de cromozom Y sunt o fantezie. Nu există tați individuali ai indiferent cărei rase, trib sau națiune. Nord-europenii actuali, de pildă, au peste o mie de descendențe paterne distincte datând de la sfârșitul epocii glaciare și acei o mie de strămoși, la rândul lor, sunt descendenții a peste două sute de bărbați diferiți care au migrat din Africa.

În labirintul cenușiu al arborelui genealogic sclipiră culori, evidențiind pentru scurt timp descendențele.

O duzină de reporteri săriră în picioare și începură să profereze injurii. Am așteptat ca paznicii să-i evacueze din sală.

Am privit în mulțime, căutând-o pe Lena, dar n-am putut-o găsi. Am urmat:

– Același lucru este valabil și în cazul ADN-ului mitocondrial. Mutațiile se suprascriu, ceasul molecular este incorect. Acum 200 000 de ani n-a exista o singură Evă.

Începu un vacarm, dar am continuat să vorbesc:

– *Homo erectus* s-a răspândit din Africa – de zeci de ori, pe durata a două milioane de ani, iar noii migratori s-au împerecheat mereu cu cei vechi, fără să-i înlocuiască vreodată.

Apăru un glob, pe care Lumea Veche era atât de acoperită cu rute ce se încrucișau încât era imposibil de întrezărit un singur kilometru pătrat de sol.

– *Homo sapiens* a apărut simultan peste tot – menținut ca o singură specie, în toată lumea, pe de o parte datorită influxului de gene ale migratorilor, iar pe de altă parte grație mutațiilor paralele

ce au invalidat toate ceasurile: mutații petrecute aleatoriu, dar tinzând spre aceleași locații.

O hologramă arătă patru porțiuni de ADN, acumulând mutații; la început erau tot mai diferite, întrucât distribuția aleatorie rarefiată le atingea în mod diferit, dar, pe măsură ce era afectat un număr crescător din aceleași locații vulnerabile, toate ajunseră să aibă practic aceleași semne.

– Așadar diferențele rasiale moderne au o vechime de două milioane de ani – moștenite de la primii *Homo erectus* migratori –, însă toată evoluția care a urmat s-a desfășurat în paralel, peste tot... deoarece *Homo erectus* n-a prea avut de ales. În numai două milioane de ani, condițiile climaterice diferite puteau favoriza gene diferite pentru unele adaptări locale superficiale, dar tot ceea ce conducea spre *Homo sapiens* exista deja latent în ADN-ul tuturor migratorilor înainte ca aceștia să părăsească Africa.

Suporterii Evei amuțiseră... poate fiindcă nimeni nu mai putea decide dacă tabloul pe care-l zugrăveam era *unificator* sau *divizator*. Adevărul era pur și simplu prea superb de complicat și dezordonat ca să mai slujească vreunui scop politic.

– Dar dacă a existat vreodată un Adam sau o Evă, am spus, aceștia au trăit cu mult înainte de *Homo sapiens*, cu mult înainte de *Homo erectus*. Poate că au fost... *australopiteci*?

Am proiectat două creaturi gârbovite, hirsute, asemănătoare unor maimuțe. Spectatorii începură să arunce cu videocamerele. Am atins un buton de sub pupitru, ridicând în fața scenei un imens ecran protector din perspex.

– Ardeți-vă toate *simbolurile*! am răcnit. Masculine și feminine, tribale și globale! Renunțați la „Țara-mamă" și la „Pământul-tată" – este *Sfârșitul Copilăriei*! Profanați-vă străbunii, împerecheați-vă cu verișorii – faceți ceea ce credeți că este corect pentru că *este* corect!

Ecranul se crăpă. Am alergat spre ieșirea de pe scenă.

Toți paznicii și bodyguarzii dispăruseră, dar Lena se afla în Volvo-ul nostru blindat, în garajul subteran al clădirii, cu motorul pornit. Glisă în jos geamul-oglindă din partea ei.

– Ți-am văzut reprezentația pe Internet.

Mă privea calm, dar în ochii ei se citea furie și durere.

Nu-mi mai rămăsese adrenalină, nu mai aveam nici putere, nici mândrie; am căzut în genunchi lângă mașină.

– Te iubesc. Iartă-mă...

– Urcă, spuse ea. Ai de dat multe explicații.

Luminescent

M-am trezit dezorientat, fără să cunosc motivul. Ştiam că mă aflam întins pe singurul pat cu cocoloaşe din camera 22 a hotelului Fleapit; după aproape o lună petrecută în Shanghai, topografia saltelei îmi era deprimant de familiară. Ceva, totuşi, era în neregulă în felul în care zăceam; toţi muşchii cefei, gâtului şi umerilor protestau că nimeni nu putea ajunge în poziţia aceasta din cauze naturale, indiferent cât de rău ar fi dormit.

Şi puteam simţi iz de sânge.

Am deschis ochii. O femeie pe care n-o mai văzusem niciodată se afla în genunchi lângă mine şi-mi inciza tricepsul stâng cu un bisturiu de unică folosinţă. Stăteam întins pe o parte, cu faţa la perete, având o mână şi o gleznă prinse cu cătuşe de tăbliile de la capul, respectiv de la piciorul patului.

Ceva îmi reteză valul de panică viscerală înainte de a putea să mă zbat în mod stupid, încercând instinctiv să mă eliberez. Poate că o reacţie chiar mai străveche – catatonia în faţa primejdiei – preluă controlul adrenalinei şi câştigă. Sau poate că, pur şi simplu, am decis că n-aveam nici un drept să intru în panică, de vreme ce aşteptam aşa ceva de câteva săptămâni.

Am rostit cu blândeţe, în engleză:

– Ceea ce vrei să ciopârţeşti din mine este o necrocapcană. O singură bătaie a inimii în absenţa sângelui oxigenat şi marfa este distrusă.

Cea care juca rolul de chirurg amator era îndesată, musculoasă, cu păr negru, scurt. Nu chinezoaică, ci poate indoneziană. Dacă o suprinsese faptul că mă deşteptasem prea repede, nu se trădă în nici un fel. Hepatocitele adaptate genetic pe care le obţinusem în Hanoi puteau descompune aproape orice – de la morfină la curara; slavă Domnului că anestezicul local le depăşea posibilităţile!

Fără să-şi desprindă ochii de la munca ei, îmi spuse:

– Uită-te la noptieră.

Am răsucit capul. Instalase pe noptieră un circuit de tuburi de plastic pline cu sânge – probabil al meu –, circulat şi oxigenat de o pompă minusculă. Baza unei pâlnii de dimensiuni mari era introdusă în circuit, punctul de racordare fiind, probabil, controlat de o supapă. De la

pompă se întindeau fire până la un senzor fixat pe interiorul cotului meu, sincronizând pulsul artificial cu cel real. Nu aveam nici o îndoială că ar fi putut să extragă capcana din vena mea şi s-o introducă în substituentul acela fără să piardă măcar o bătaie a inimii.

Mi-am dres glasul şi am înghiţit un nod.

– Nu-i destul de bună. Capcana cunoaşte cu exactitate profilul tensiunii mele arteriale. Un ritm cardiac generic n-o va păcăli.

– Încerci o cacealma.

Totuşi şovăi, cu bisturiul ridicat. Scannerul de imagine prin rezonanţă magnetică, pe care-l avea în mână pentru a da de urma capcanei, i-ar fi dezvăluit configuraţia de bază a acesteia, dar prea puţine detalii de construcţie... şi absolut nimic despre software.

– Îţi spun adevărul. – Am privit-o drept în ochi, ceea ce nu era tocmai uşor, ţinând seama de dispunerea noastră ciudată. – Este nouă, suedeză. O fixezi în venă cu patruzeci şi opt de ore în avans, efectuezi o serie de activităţi tipice pentru ca să poată memora ritmurile... apoi injectezi marfa în capcană. Simplu, sigur, eficient!

Sângele mi se prelingea peste piept, pe cearşaf. Brusc, am fost foarte fericit că, la urma urmelor, nu introdusesem marfa mai adânc.

– Atunci tu cum o extragi de acolo?

– Ar însemna să-ţi destăinui un secret.

– Fă-o acum şi scapi de nişte necazuri.

Roti nerăbdătoare bisturiul între degetul mare şi arătător. Pielea mă ardea peste tot, terminaţiile nervoase protestau vehement şi capilarele se închideau în timp ce sângele căuta să se ascundă.

– *Necazurile*, am spus, îmi produc hipertensiune.

Ea surâse scurt, acceptând impasul, după care îşi scoase o mănuşă chirurgicală pătată, îşi luă notepadul şi apelă un furnizor de echipamente medicale. Enumeră câteva aparate care ar fi ajutat-o să rezolve problema – o sondă pentru determinarea tensiunii sanguine, o pompă mai sofisticată, o interfaţă computerizată corespunzătoare –, vorbind agitat şi fluent în dialectul mandarin, încercând să obţină o promisiune în vederea unei livrări urgente.

După aceea, lăsă notepadul şi-şi puse mâna fără mănuşă pe umărul meu.

– Te poţi relaxa acum. N-o să avem mult de aşteptat.

M-am zbătut, ca şi cum, furios, aş fi dorit să-i îndepărtez mâna şi am izbutit să-i stropesc pielea cu sânge. Nu scoase un cuvânt, dar cred că îşi dădu seama imediat cât de imprudentă fusese; coborî de pe pat, se duse la chiuvetă şi am auzit apa curgând.

Apoi femeia începu să vomite.

– Anunţă-mă când vrei să-ţi dau antidotul, am strigat vesel.

Am auzit-o apropiindu-se şi m-am întors ca s-o văd. Avea faţa cenuşie şi contorsionată de spasme; din ochi şi nări îi curgeau mucozităţi şi lacrimi.

– Spune unde-i!

– Scoate-mi cătuşele şi ţi-l dau.

– Nu! Fără târguieli!

– Perfect. Atunci poţi începe să-l cauţi singură.

Ridică bisturiul şi mi-l flutură înaintea ochilor.

– La dracu' cu marfa! *O să tai, ca să-l caut*!

Tremura ca un copil cuprins de febră, încercând zadarnic să oprească cu dosul palmei revărsarea de fluide din nas.

– Dacă mă mai tai o dată, am rostit sec, o să pierzi mai mult decât marfa.

Se întoarse cu spatele şi vomită; o materie apoasă şi cenuşie, cu vinişoare de sânge. Otrava convingea celulele din mucoasa ei stomacală să se sinucidă în grup.

– Scoate-mi cătuşele. O să te omoare. Nu durează mult.

Se şterse la gură, se îndreptă ferm şi se pregăti să-mi replice, apoi reîncepu să vomite. Din proprie experienţă, ştiam cât de rău se simţea. Dacă te sileai să nu vomiţi era ca şi cum ai fi încercat să înghiţi un amestec de rahat şi acid sulfuric. Dacă vomitai, te simţeai de parcă ai fi fost eviscerat.

– Peste treizeci de secunde, i-am spus, vei fi prea slăbită ca să mai faci vreun gest, chiar dacă ţi-aş spune unde să cauţi. Aşa că dacă nu sunt liber...

Scoase un pistol şi un inel cu chei, îmi descuie cătuşele şi rămase lângă piciorul patului, tremurând violent, dar ţintindu-mă cu pistolul. M-am îmbrăcat rapid, ignorându-i ameninţările, şi mi-am bandajat braţul cu un ciorap de rezervă miraculos de curat, înainte de a-mi pune un tricou şi jacheta. Femeia căzu în genunchi, continuând totuşi să ţină pistolul îndreptat aproximativ în direcţia mea, însă ochii i se umflaseră în aşa măsură încât erau pe jumătate închişi şi tiviţi cu un fluid gălbui. M-am gândit să încerc s-o dezarmez, dar nu părea să merite riscul.

Mi-am strâns celelalte haine, apoi am privit prin cameră ca să văd dacă nu uitasem nimic. De fapt, tot ceea ce conta cu adevărat se găsea în venele mele; Alison mă învăţase că acesta era singurul mod în care trebuia să călătoresc.

M-am întors către femeie.

Nu există nici un antidot, dar toxinele nu te vor ucide. Îţi vei dori însă lucrul ăsta, pe durata următoarelor douăsprezece ore. La revedere!

Pe când mă îndreptam spre uşă, am simţit cum mi se zbârleşte părul de pe ceafă. Mi-am dat seama că era posibil ca ea să nu mă creadă... şi să-mi tragă un glonţ în spate, crezând că nu mai avea nimic de pierdut.

Apăsând pe clanţă, am adăugat fără să mă întorc:

– Dar dacă mai vii o dată după mine, data viitoare te omor.

Era o minciună, totuşi mi se păru că-şi atinsese scopul. Când am închis uşa în urma mea, am auzit-o pe femeie dând drumul pistolului şi reîncepând să vomite.

După ce coborâsem cam jumătate din scară, euforia reuşitei mele începu să lase loc unei perspective mai sumbre. Dacă un vânător de recompense imprudent mă putuse găsi, colegii lui, mult mai metodici, nu puteau să fie prea departe. Industrial Algebra se apropia de noi. Dacă Alison nu obţinea acces rapid la *Luminescent*, nu aveam altă opţiune decât să distrugem harta. Chiar şi aşa n-am fi făcut altceva decât să tragem de timp.

Am achitat recepţionerului costului camerei până a doua zi dimineaţă, accentuând asupra faptului că însoţitoarea mea nu trebuia deranjată, şi am adăugat un bacşiş corespunzător pentru mizeria pe care avea s-o găsească personalul de întreţinere. Toxinele se depreciau în prezenţa atmosferei şi petele de sânge aveau să fie nevătămătoare după câteva ore. Recepţionerul mă privi suspicios, însă nu comentă.

Afară mă aştepta o dimineaţă blândă şi senină de vară. Încă nu era ora şase, dar Kongjiang Lu era deja ticsit de pietoni, biciclişti, autobuze şi câteva limuzine ostentative care se târau prin trafic cu zece kilometri pe oră. Se părea că schimbul de noapte de-abia ieşise din fabrica Intel, aflată puţin mai departe; majoritatea bicicliştilor purtau salopete portocalii cu emblema corporaţiei.

La două străzi depărtare de hotel, m-am oprit brusc, simţind cum picioarele aproape că-mi cedează. Nu era doar şocul – o reacţie întârziată, o acceptare tardivă a faptului că fusesem pe punctul de a fi măcelărit. Violenţa necunoscutei din camera de hotel era îndeajuns de înspăimântătoare, dar implicaţiile ei erau infinit mai neliniştitoare.

Industrial Algebra plătea bani serioşi, violând legile internaţionale, asumându-şi riscuri serioase în privinţa viitorului corporaţiei şi al celor care o conduceau. Abstractul esoteric al fugii noastre era târât în lumea sângelui şi a ţărânii, a consiliilor administrative şi a asasinilor, a puterii şi pragmatismului.

Iar lucrul cel mai aproape de certitudine pe care-l cunoscuse vreodată umanitatea era în pericol să se piardă în nisipurile mişcătoare.

***

Totul începuse ca o glumă. Discuții de dragul discuțiilor. Alison și ereziile ei exasperante.

– O teoremă matematică, proclamase ea, devine adevărată numai atunci când este testată pe un sistem fizic, când comportamentul sistemului depinde cumva de faptul că teorema este *adevărată* sau *falsă*.

Era iunie 1994. Stăteam într-o curticică pavată; de-abia ieșisem, căscând și clipind sub lumina soarelui de iarnă, de la ultima oră a unui curs de un semestru despre filosofia matematicii – un grăunte de relaxare de la munca dură a problemelor reale. Aveam la dispoziție cincisprezece minute înainte de a ne întâlni cu niște prieteni ca să prânzim. Era o conversație socială – lunecând spre un flirt relaxat – nimic mai mult. Poate că undeva, bântuind în cripte întunecate, existau savanți nebuni gata să moară pentru opiniile lor despre natura adevărului matematic. Noi însă aveam douăzeci de ani și *știam* că pe o gămălie de ac se puteau îngrămădi îngeri.

– Sistemele fizice, spusesem eu, nu creează matematica. Nimic nu *creează* matematica – ea este atemporală. Toată teoria numerelor ar fi exact aceeași chiar dacă Universul n-ar conține decât un singur electron.

– Da, pufnise Alison, pentru că fie *și un singur electron*, plus un continuum spațio-temporal în care să fie introdus, are nevoie de toată mecanica cuantică și de toată relativitatea generală... plus toată infrastructura matematică pe care le implică ele. O particulă plutind într-un vid cuantic are nevoie de jumătate din rezultatele majore ale teoriei grupurilor, analizei funcționale, geometriei diferențiale...

– Bine, bine! Am priceput ideea. Dar în cazul ăsta... evenimentele din prima picosecundă de după Big Bang trebuie să fi „construit" absolut toate adevărurile matematice solicitate de *orice* sistem fizic, complet, până la sfârșitul Universului. O dată ce deții matematica aceea care susține Marea Teorie Unificată... asta-i, asta-i tot ceea ce vei avea nevoie vreodată. Punct și gata!

– Nu-i chiar așa. Ca să *aplici* Marea Teorie Unificată unui sistem anume, tot ai nevoie de aparatul matematic cu care să te ocupi de *acel sistem*, care poate include rezultate aflate mult dincolo de matematica necesară pentru MTU în sine. Vreau să spun că la cincisprezece miliarde de ani după Big Bang, poate totuși să apară cineva care să demonstreze, să zicem... Ultima Teoremă a lui Fermat.

Andrew Wiles de la Princeton anunțase recent o demonstrație a faimoasei teoreme, deși lucrarea sa era încă examinată de colegi și deocamdată nu se dăduse verdictul final.

– Înainte, fizica nu avea nevoie de *aşa ceva*.

– Ce vrei să spui prin „înainte"? protestasem eu. Ultima Teoremă a lui Fermat n-a avut şi nici nu va avea niciodată legătură cu vreo ramură a fizicii.

Alison surâsese maliţios.

– De acord, cu nici o *ramură*. Dar numai pentru că acea clasă de sisteme fizice al căror comportament depinde de ea este ridicol de specifică: creierele matematicienilor care încearcă să valideze demonstraţia lui Wiles. Gândeşte-te! O dată ce începi să încerci să demonstrezi o teoremă, chiar dacă matematica este atât de „pură" încât n-are nici o relevanţă pentru oricare alt obiect din Univers... o faci relevantă pentru *tine*. Trebuie să alegi *un tip* de proces fizic ca să testezi teorema, indiferent dacă foloseşti un calculator, creionul şi hârtia... sau pur şi simplu închizi ochii şi pui în mişcare *neurotransmiţătorii*. Nu există ceva de felul unei demonstraţii care să nu se bizuie pe evenimente fizice, iar faptul că acestea se află înăuntrul sau în afara craniului tău nu le diminuează cu nimic caracterul real.

– Corect, încuviinţasem prudent. Dar asta nu-nseamnă...

– Şi poate creierul lui Andrew Wilson conţine primul sistem fizic al cărui comportament depinde de adevărul sau de falsitatea teoremei. Nu cred, totuşi, că acţiunile umane au vreun rol special... iar dacă nişte roiuri de quarci au făcut acelaşi lucru orbeşte, cu cincisprezece miliarde de ani în urmă – au executat o serie de acţiuni pur aleatorii, care întâmplător verifică teoria într-un fel –, atunci *acei quarci* au creat UTF cu mult înaintea lui Wiles. Nu vom şti niciodată.

Deschisesem gura ca să-i atrag atenţia că nici un roi de quarci n-ar fi putut testa numărul infinit de cazuri cuprinse de teoremă, dar mă oprisem la timp. Era perfect adevărat, totuşi asta nu-l împiedicase pe Wiles. O serie finită de paşi logici lega între ele axiomele teoriei numerelor – care includea câteva generalităţi simple despre *toate* numerele –, ducând la aserţiunea comprehensivă a lui Fermat. Iar dacă un matematician putea testa acei paşi logici prin manipularea unui număr finit de obiecte fizice pentru o durată finită – indiferent dacă ar fi fost vorba despre semne de creion pe hârtie sau neurotransmiţători în creierul său –, atunci, teoretic, tot felul de sisteme fizice puteau imita structura demonstraţiei... având sau nu conştiinţa a ceea ce anume „dovedeau".

Mă lăsasem pe spate, rezemându-mă de spătarul băncii, şi simulasem că-mi smulgeam părul din cap.

– Dacă deocamdată n-am fost un platonician conservator, tu mă sileşti să devin! Ultima Teoremă a lui Fermat nu are *nevoie* să fie demonstrată de cineva sau descoperită din întâmplare de orice roi aleatoriu de quarci. Dacă este adevărată, a fost dintotdeauna adevărată. Tot ceea ce este implicat de un set dat de axiome este în mod logic conectat la ele, veşnic, etern... chiar când conexiunile nu pot fi urmărite de oameni sau de quarci, pe durata vieţii Universului.

Alison nu înghiţise aşa ceva; orice menţionare a *veşniciei* şi *adevărurilor eterne* adusese un surâs vag în colţurile gurii ei, de parcă mi-aş fi afirmat credinţa în Moş Crăciun.

– Atunci cine sau ce, întrebase ea, a împins consecinţele afirmaţiilor de tipul „Există o entitate numită zero" sau „Orice X are un succesor" până la UTF şi mai departe, înainte ca Universul să fi avut şansa de a o fi testat pe oricare dintre ele?

Eu îmi menţinusem poziţia.

– Ceea ce este unit prin intermediul logicii este pur şi simplu... *unit*. Nimic nu trebuie să se întâmple, consecinţele nu trebuie să fie „împinse" în starea de existenţă de cineva, ori de ceva. Sau îţi imaginezi că primele evenimente de după Big Bang, primele convulsii necontrolate ale plasmei de quarc-gluon s-au oprit ca să completeze toate fisurile din logică? Crezi că quarcii au raţionat: „Ei bine, am făcut A şi B şi C, dar acum nu trebuie să facem D, fiindcă D ar fi incompatibil din punct de vedere logic cu cealaltă matematică pe care am „inventat-o" deocamdată... chiar dacă demonstrarea incompatibilităţii ar necesita cinci sute de mii de pagini"?

Alison căzuse pe gânduri.

– Nu. Dar dacă evenimentul D s-ar fi petrecut oricum? Dar dacă matematica pe care o implică el *ar fi fost* incompatibilă din punct de vedere logic cu cealaltă, totuşi s-ar fi petrecut oricum... deoarece Universul era prea tânăr pentru ca să fi calculat existenţa unei discrepanţe?

Probabil că rămăsesem cu gura căscată şi mă holbasem la ea timp de vreo zece secunde. Ţinând seama de lucrurile ortodoxe pe care le absorbisem în ultimii doi ani şi jumătate, aceea fusese o declaraţie de-a dreptul scandaloasă.

– Susţii că... *matematica* poate fi presărată cu erori primordiale în uniformitatea ei? Tot aşa cum spaţiul poate fi presărat cu coarde cosmice?

– Exact. – Mă privise, simulând nonşalanţa. – Dacă continuumul spaţio-temporal nu formează o ţesătură perfectă, peste tot de ce nu ar fi la fel în matematică?

Fusesem aproape să mă sufoc de emoție.

– De unde să-ncep? Ce se întâmplă – acum – când un sistem fizic încearcă să conecteze două teoreme peste discontinuitatea erorii? Dacă teorema D a fost declarată „adevărată" de niște quarci hiperentuziaști, ce se-ntâmplă când programăm un calculator pentru a-i dovedi falsitatea? Când software-ul parcurge toți pașii logici care le leagă între ele pe A, B și C – pe care quarcii le-au făcut, de asemenea, reale –, va reuși sau nu să ajungă la contradicție, la teribilul non-D?

Alison evitase răspunsul.

– Să presupunem că ambele ar fi adevărate: D și non-D. Pare sfârșitul matematicii, nu? Întregul sistem se prăbușește brusc. Pornind de la ansamblul D și non-D, poți demonstra orice dorești: că unu este egal cu zero, că ziua și noaptea sunt același lucru. Dar asta nu-i altceva decât bătrâna și plictisitoarea frecție platoniciană, în care logica are o viteză mai mare decât a luminii, iar calculele sunt instantanee. Oamenii trăiesc cu teorii de inconsistență omega, nu-i așa?

Teoriile numerice de inconsistență omega erau versiuni nonstandard ale aritmeticii, bazate pe axiome care „aproape" se contraziceau reciproc – norocul lor fiind că acele contradicții puteau apărea doar în „demonstrații de lungime infinită" (care, oficial, erau respinse, pe lângă faptul că erau imposibile din punct de vedere fizic). În esență, era o matematică modernă perfect respectabilă, dar Alison părea pregătită să înlocuiască „de lungime infinită" prin simplul „lungi", de parcă în practică diferența ar fi contat câtuși de puțin.

– Stai un pic să văd dacă am înțeles bine situația, îi spusesem. Tu zici să luăm aritmetica obișnuită – nu axiome stranii și opuse intuiției, ci lucruri despre care toți puștii de zece ani *știu* că sunt adevărate – și să-i demonstrăm incompatibilitatea într-un număr finit de pași?

Ea încuviințase încântată.

– Finit, dar foarte mare. Astfel încât contradicția ar avea rareori o manifestare fizică, ar fi „îndepărtată din punct de vedere computațional" de calculele zilnice și de evenimentele fizice curente. Vreau să spun că... o singură coardă cosmică, undeva, în spațiul cosmic, nu distruge Universul, nu? Nu face nimănui vreun rău.

Râsesem fără chef.

– Atâta timp cât nu se apropie prea mult. Atâta timp cât n-o remorchezi în sistemul nostru solar și n-o lași să vibreze pe acolo, făcând planetele bucăți.

– Exact.

Îmi privisem ceasul.

– Cred că-i cazul să revenim pe Pământ. Ştii că ne-ntâlnim cu Julia şi Ramesh...?

– Ştiu, ştiu! oftase teatral Alison. Iar asta i-ar plictisi de moarte pe ei, sărmanii... aşa că-ţi promit că subiectul este închis.

Adăugase răutăcioasă:

– Studenţii umanişti sunt atât de *miopi*!

Porniserm să mergem prin campusul tăcut şi presărat de frunze. Alison se ţinuse de cuvânt şi tăcuse; continuarea discuţiei în contradictoriu până în ultima clipă ar fi făcut şi mai dificilă evitarea subiectului, o dată ce ne-am fi aflat alături de alţii.

Cu toate acestea, cam pe la jumătatea drumului spre restaurant, nu mă putusem abţine.

– Ce pretinzi tu că s-ar întâmpla dacă cineva *ar programa* un calculator să urmărească un lanţ de deducţii peste discontinuitatea erorii? Când rezultatul final al tuturor acelor paşi logici, simpli şi demni de crezare ar apărea finalmente pe ecran, care grup de quarci primordiali ar câştiga bătălia? Şi te rog să nu-mi spui că întregul calculator dispare pur şi simplu în mod convenabil!

Alison zâmbise, amuzată în cele din urmă.

– Trezeşte-te, Bruno! Cum te poţi aştepta să-ţi răspund la aşa ceva, când matematica necesară pentru a prezice rezultatul nici măcar *nu există* deocamdată? Nimic din ceea ce aş putea spune n-ar fi nici adevărat, nici fals – până când cineva nu ar trece la fapte şi ar realiza experimentul.

***

Am petrecut cea mai mare parte a zilei încercând să mă conving că nu eram urmărit de vreun complice (sau rival) al viviseoţionistei, care putea să fi pândit lângă hotel. Mi se părea o situaţie tulburător de kafkiană – încercarea de a scăpa de un urmăritor care putea sau nu să fie real; nu exista o faţă anume pe care s-o caut scanând prin mulţime, ci doar ideea abstractă a unui urmăritor. Era prea târziu să mă mai gândesc la chirurgia estetică, care m-ar fi putut face să semăn cu un chinez; în Vietnam, Alison mi-o sugerase în mod serios, dar în Shanghai trăiau peste un milion de rezidenţi străini, aşa că, fiind precaut, chiar şi un anglofon de obârşie italiană ar fi trebuit să-şi poată pierde urma.

Dacă deţineam sau nu talentele necesare – era cu totul altă chestiune.

Am încercat să mă alătur furnicarelor de turişti, urmând linia minimei rezistenţe, de la înghesuiala dementă din bazarul Yuyuan (unde rafturi ticsite de ceasuri-PC de zece cenţi, lentile de contact sensibile la starea psihică şi cele mai recente implanturi vocale karaoke stăteau alături de colivii de bambus cu raţe şi porumbei) până la fosta rezidenţă a lui Sun Yatsen [13] (al cărui cult al personalităţii cunoştea actualmente o renaştere cauzată de un serial difuzat pe canalul Phoenix TV, cu publicitate pe zece mii de autobuze şi de zece ori mai multe tricouri); de la mormântul scriitorului Lu Xun („Întotdeauna gândeşte şi studiază... vizitează-i pe generali, apoi vizitează victimele; rămâi cu ochii deschişi faţă de realităţile epocii tale" – pentru *el* nu existau emisiuni la ore de vârf) până la McDonald-urile Hongkou (unde se dăruiau mici figurine de plastic reprezentându-l pe Andy Warhol [14], din motive pe care nu le puteam bănui).

Între locurile sacre simulam nepăsătoare examinări ale vitrinelor, însă păstram un limbaj al corpului suficient de neprietenos ca să-l împiedic şi pe cel mai singuratic occidental să încerce să lege o conversaţie cu mine. Dacă în cea mai mare parte a oraşului străinii nu constituiau o mare noutate, aici erau în mod clar urmăriţi cu privirea – o făceau chiar între ei – şi m-am străduit din răsputeri să nu ofer nimănui nici cel mai mic motiv pentru a mă ţine minte.

Pe drum am căutat mesaje de la Alison, dar n-am văzut nici unul. Eu am lăsat cinci mesaje, semne minuscule şi abstracte, făcute cu creta pe pereţii staţiilor de autobuz şi pe băncile din parcuri; toate uşor diferite, dar toate transmiţând acelaşi lucru: EPISOD NEPLĂCUT. SUNT BINE. MĂ MUT.

Până când se înserase, făcusem tot ce putusem ca să scap de ipotetica umbră, aşa că m-am îndreptat spre următorul hotel de pe lista asupra căreia convenisem, fără s-o fi menţionat undeva în scris. Ultima dată când ne întâlnisem faţă în faţă, în Hanoi, ironizasem pregătirile complicate ale lui Alison. Acum începeam să-mi doresc s-o fi implorat să extindă limbajul nostru secret, astfel încât să acopere posibilităţi extreme. RĂNIT FATAL. TE-AM TRĂDAT SUB TORTURĂ. REALITATEA SE DESCOMPUNE. ÎN REST, TOTUL ESTE BINE.

---

[13] Sun Yatsen (1866-1925), lider revoluţionar chinez, considerat părintele Chinei republicane (n. trad.).

[14] Andy Warhol (1928?-1987), artist plastic american, lider al mişcării pop-art (n. trad.).

Hotelul de pe Huaihai Zhonglu constituia un pas înainte față de hotelul anterior, totuşi nu era îndeajuns de stilat ca să refuze plata în bani gheață. Recepționerul pălăvrăgi politicos cu mine şi am mințit cât am putut de degajat despre planurile mele de a petrece o săptămână vizitând locurile, înainte să pornesc spre Beijing. Băiatul de serviciu rânji când i-am strecurat un bacşiş prea mare... şi am rămas aşezat pe pat vreme de cinci minute după aceea, întrebându-mă ce semnificație aş fi putut descifra în *atitudinea* lui.

M-am străduit să recâştig simțul proporțiilor.

Industrial Algebra *ar fi putut* mitui pe toți angajații hotelurilor din Shanghai ca să fie cu ochii în patru după apariția noastră, dar asta aducea puțin cu a spune că, teoretic, ei ar fi putut duplica toată căutarea noastră, de doisprezece ani, a erorii şi nu s-ar mai fi deranjat de fel să ne urmărească. Nu încăpea îndoială că îşi doreau din tot sufletul ceea ce dețineam noi, dar ce puteau face practic în privința asta? Să se adreseze unei bănci comerciale (sau mafiei, sau unei triade) pentru finanțare? Ar fi avut succes dacă marfa ar fi fost un kilogram de plutoniu sau o secvență genetică valoroasă, însă numai câteva sute de mii de oameni de pe planetă ar fi fost capabili să înțeleagă ce *era* eroarea, chiar şi teoretic. Doar o fracțiune din numărul acela ar fi crezut că aşa ceva putea să existe cu adevărat, şi chiar mai puțini ar fi fost atât bogați, cât şi imorali, ca să investească în exploatarea erorii.

Miza părea să fie infinit de mare, dar asta nu-i făcea atotputernici pe jucători.

Nu încă.

Mi-am schimbat pansamentul de la braț, înlocuind ciorapul cu o batistă, dar incizia era mai profundă decât îmi dădusem seama şi continua să sângereze. Am părăsit hotelul... şi am găsit exact ceea ce aveam nevoie într-un centru comercial nonstop, aflat la zece minute distanță. O cremă pentru refacerea țesuturilor: o mixtură adezivă bazată pe colagen, antiseptic şi factori de creştere. Centrul comercial nici măcar nu avea o farmacie: pur şi simplu se compunea din nenumărate grupuri de rafturi ticsite cu tot felul de produse lipsite de legătură între ele, expuse sub lumina continuă a plafonierelor alb-albăstrui: conserve, fitinguri de PVC, medicamente tradiționale, anticoncepționale pentru şobolani, ROM-uri video. Un corn al abundenței aleatoriu, o diversitate aproape organică, de parcă produsele ar fi crescut, pur şi simplu, pe rafturi din spori necunoscuți, pe care se întâmpla să-i sufle vântul.

Am revenit spre hotel, împingându-mă prin mulțimile inflexibile, pe jumătate sedus şi pe jumătate îngrețoşat de izurile de mâncare,

ameţit de nesfârşitul peisaj de holograme şi tuburi cu neon, cu texte într-o limbă pe care de-abia o înţelegeam. După cincisprezece minute, ameţit de hărmălaie şi umiditate, mi-am dat seama că mă rătăcisem.

M-am oprit la un colţ de stradă şi am încercat să mă orientez. Shanghai se întindea în jurul meu, dens şi opulent, senzual şi nemilos – o simulare economică darwiniană, autoorganizată până la limita catastrofei. Amazonul comerţului; oraşul acesta, cu şaisprezece milioane de oameni, avea mai multă industrie de toate felurile, mai mulţi exportatori şi importatori, mai mulţi angrosişti şi detailişti, dealeri şi vânzători la mâna a doua, reciclatori şi vidanjori, mai mulţi miliardari şi mai mulţi cerşetori decât majoritatea naţiunilor de pe planetă.

Ca să nu mai amintesc de faptul că avea şi mai multă putere de calcul.

China în sine atingea culmea tranziţiei ei de decenii de la comunismul totalitar brutal la capitalismul totalitar brutal: o metamorfozare lentă şi perfectă de la Mao la Pinochet, desfăşurată în aplauzele entuziaste ale partenerilor ei comerciali şi ale agenţiilor financiare internaţionale. Nu fusese nevoie de o contrarevoluţie, ci doar de straturi succesive de propagandă care să paveze drumul de la doctrina anterioară la concluzia ameţitor de evidentă că proprietatea particulară, o clasă de mijloc înfloritoare şi câteva trilioane de dolari de investiţii străine erau exact ceea ce ţintise dintotdeauna Partidul.

Aparatul poliţiei statale rămânea la fel de important ca întotdeauna. Sindicaliştii cu idei burgheze decadente despre salarii necompetitive, reporterii cu noţiuni contrarevoluţionare de demascare a corupţiei şi nepotismului şi oricât de mulţi activişti politici subversivi făcând propagandă destabilizatoare despre fantezia alegerilor libere – toţi aceştia trebuiau ţinuţi sub observaţie.

Într-un fel, *Luminescent* era un produs al acestei stranii tranziţii de la comunism la non-comunism, făcută într-o mie de paşi mărunţi. Nimeni din lume, nici chiar cercetarea militară americană, nu deţinea o singură maşină cu atâta putere de calcul. Restul lumii se predase de mult reţelelor, cedându-şi impozantele supercalculatoare, cu arhitectură dificilă şi cipuri individualizate, în schimbul câtorva sute din cele mai recente staţii de lucru produse în masă. De fapt, cele mai mari probleme de calcul din secolul XXI fuseseră atribuite, prin intermediul Internetului, câtorva mii de voluntari, ca să le ruleze pe maşinile lor, ori de câte ori procesoarele erau libere. De altfel, aşa determinasem eu şi Alison eroarea: 7 000 de matematicieni amatori participaseră doisprezece ani la aceeaşi glumă.

Acum însă rețeaua era exact opusul a ceea ce ne trebuia şi doar *Luminescent* ar fi putut-o înlocui. Şi cu toate că numai Republica Populară ar fi putut plăti şi numai Institutul Popular pentru Inginerie Optică Avansată l-ar fi putut construi... corporația QIPS din Shanghai era singura care ar fi putut vinde lumii timpul lui de exploatare – în vreme ce continua să fie folosit pentru modelarea undelor de şoc ale bombelor cu hidrogen, pentru aparatele de vânătoare fără pilot şi pentru exoticele arme antisatelit.

Am decodificat, în cele din urmă, indicatoarele de pe stradă şi am înțeles ce făcusem: ieşind din centrul comercial, pornisem pur şi simplu în direcția greşită.

Am luat-o înapoi pe propriile mele urme şi am revenit destul de repede în teritoriul familiar.

***

Când am deschis uşa camerei, Alison stătea pe pat.

– Ce s-a-ntâmplat cu încuietorile din oraşul ăsta? m-am încruntat.

Ne-am îmbrățişat, scurt. Cândva fusesem amanți, dar asta se petrecuse cu mult în urmă. După aceea, ani buni fusesem prieteni, deşi nu eram sigur dacă termenul se mai potrivea. Acum întreaga noastră relație era prea funcțională, prea spartană. Acum totul se învârtea în jurul erorii.

– Ți-am primit mesajul, îmi zise. Ce s-a-ntâmplat?

I-am descris evenimentele din decursul dimineții.

– Ştii ce ar fi trebuit să faci?

Replica ei mă duru.

– Sunt aici, nu? Marfa e-n regulă.

– Trebuia s-o fi ucis, Bruno.

Am izbucnit în râs. Alison mă privi senin şi mi-am ferit ochii. Nu ştiam dacă vorbea serios... şi nici nu prea doream să aflu.

Mă ajută să-mi aplic unguentul regenerator. Toxinele mele nu constituiau un pericol pentru ea; ne instalasem exact aceiaşi simbionți: acelaşi genotip din acelaşi lot unic din Hanoi. Era însă straniu să-i simt degetele pe pielea mea incizată, ştiind că nimeni de pe planetă nu m-ar fi putut atinge în felul acela fără să fie pedepsit.

Acelaşi lucru era valabil şi în cazul sexului, dar nu doream să dezvolt ideea respectivă.

Când mi-am îmbrăcat jacheta, Alison spuse:

– Ia ghici ce-o să facem mâine dimineață la ora 5?

– Nu-mi spune! Eu zbor spre Helsinki, iar tu spre Cape Town? Ca să ne pierdem urma?

Am izbutit să-i smulg un surâs slab.

– Greşit! Ne întâlnim cu Yuen la institut... şi avem o jumătate de oră acces la *Luminescent*.

– Eşti *cu adevărat* excepţională! M-am aplecat şi am sărutat-o pe frunte. Am ştiut mereu c-o să reuşeşti.

Iar eu ar fi trebuit să fiu în extaz, dar adevărul era că aveam un ghem în stomac; mă simţeam aproape la fel ca atunci când mă trezisem prins cu cătuşele de pat. Dacă *Luminescent* rămăsese mai presus de posibilităţile noastre (aşa cum ar fi trebuit să se întâmple, deoarece la preţurile actuale nu ne puteam permite să-l închiriem nici măcar pentru o microsecundă), singura şansă ar fi fost să distrugem toate datele şi să sperăm că nu se va întâmpla nimic rău. Cei din Industrial Algebra descoperiseră, fără îndoială, câteva mii de fragmente ale calculelor iniţiale efectuate în reţea, dar era clar că, deşi ştiau cu precizie ce anume găsisem, tot nu aveau habar unde găsisem. Dacă fuseseră siliţi să-şi înceapă propria căutare aleatorie – constrânşi de nevoia de tăinuire a propriului lor hardware –, era posibil să aibă nevoie de câteva secole.

Nu se punea însă acum problema de a ne retrage şi a lăsa totul pe seama şansei. Urma să confruntăm eroarea în mod direct.

– Cât de multe a trebuit să-i spui?

– Totul – se apropie de chiuvetă, îşi scoase cămaşa şi începu să-şi şteargă cu un flanel transpiraţia de pe gât şi trunchi –, mai puţin harta. I-am arătat algoritmii de căutare şi rezultatele lor, plus toate programele pe care va trebui să le rulăm pe *Luminescent*. Fără valorile specifice ale parametrilor, dar suficient pentru el ca să valideze tehnicile. Bineînţeles, voia să vadă dovezi ale erorii, dar în privinţa asta am fost fermă.

– Şi cât de mult a crezut?

– S-a mulţumit să nu comenteze. Am căzut la următoarea învoială: noi căpătăm o jumătate de oră de acces nerestrictiv, iar el poate observa tot ceea ce facem.

Am încuviinţat din cap, de parcă părerea mea ar fi contat în vreo măsură, de parcă am fi avut de ales. Yuen Ting-fu coordonase teza de doctorat a lui Alison despre aplicaţiile avansate ale teoriei inelelor, la sfârşitul anilor '90, când ea studiase la Universitatea Fu-tan. Acum Yuen era unul dintre cei mai celebri criptografi din lume, activând în calitate de consultant al armatei, al serviciilor de securitate şi al unei duzine de corporaţii internaţionale. Odată, Alison îmi spusese că auzise despre Yuen că descoperise un algoritm de timp polinomial pentru descompunerea produsului a două numere prime; descoperirea nu fusese niciodată confirmată ofi-

cial, dar reputația lui era atât de puternică încât aproape toți de pe planetă încetaseră să mai utilizeze vechea metodă de încriptare RSA[15], pe măsură ce se răspândise zvonul. Fără îndoială, putea solicita timp de acces la *Luminescent*, dar asta nu însemna că n-ar fi putut să fie întemnițat pentru douăzeci de ani fiindcă îl acordase unor persoane necorespunzătoare, din motive necorespunzătoare.

– Şi ai încredere în el? am întrebat. Poate că acum nu crede în eroare, însă o dată ce va fi convins...

– Va dori exact ceea ce dorim *noi*. Sunt sigură în privința asta.

– Perfect. Dar eşti la fel de sigură că IA nu ne va urmări şi acolo? Dacă şi-au dat seama de ce suntem aici şi au mituit pe cineva...

– Încă mai există câteva chestii ce nu pot fi cumpărate în orașul ăsta, mă întrerupse ea iritată. Spionarea unui calculator militar, ca *Luminescent*, înseamnă sinucidere curată. Nimeni n-ar risca.

– Dar ce părere ai despre spionarea unor proiecte neautorizate care sunt rulate pe un calculator militar? Poate că infracțiunile se anulează reciproc şi sfârşeşti prin a fi erou.

Se apropie de mine, pe jumătate dezbrăcată, ştergându-şi fața pe prosopul meu.

– Mai bine să sperăm că n-o să fie aşa.

Am râs pe neaşteptate.

– Ştii ce-mi place cel mai mult la *Luminescent*? De fapt, nu-i lasă pe Exxon şi McDonnell-Douglas să folosească acelaşi calculator ca Armata de Eliberare Populară. Pentru că dispare de fiecare dată când îl opresc ei. Nu-i nici un paradox, dacă priveşti chestiunea în felul ăsta.

***

Alison a insistat să facem de pază în schimburi. Cu douăzeci şi patru de ore mai devreme aş fi putut glumi despre asta; acum am acceptat fără tragere de inimă revolverul pe care mi-l oferise şi am rămas privind uşa, în semiîntunericul tivit de neon, în timp ce ea adormi instantaneu.

Hotelul fusese tăcut în majoritatea serii, dar acum înviase. La fiecare cinci minute se auzeau paşi pe coridor... şi şoareci în pereți, ronțăind, împerechindu-se şi, probabil, născând. Sirene de

---

[15] Acronim pentru încriptarea Rivest-Shamir-Adleman, algoritm patentat în 1978 de Ronald Rivest, Adi Shamir şi Leonard Adleman (n. trad.).

poliție se tânguiau în depărtări; jos, pe stradă, un cuplu se certa violent. Citisem undeva că Shanghai era actualmente capitala mondială a crimei – dar oare *per capita* sau în cifre absolute?

După o oră eram atât de nervos, încât doar printr-un miracol încă nu mă-mpuşcasem în picior. Am descărcat pistolul, apoi am stat şi am jucat ruletă rusească cu încărcătorul gol. În ciuda tuturor celor petrecute, tot nu eram pregătit să bag un glonț în creierul cuiva numai de dragul apărării axiomelor teoriei numerice.

***

Industrial Algebra ne abordase într-o modalitate cât se poate de civilizată. Era o companie mică, dar agresivă, cu sediul în Anglia, care proiecta hardware specializat, de înaltă performanță, dedicat aplicațiilor industriale şi militare. Nu constituia o surpriză faptul că auzise de căutarea noastră – de ani de zile era discutată în mod deschis pe Internet, ba chiar se glumea despre ea în revistele serioase de matematică –, totuşi păru o coincidență stranie când ne contactă la câteva zile după ce Alison îmi trimisese un mesaj privat din Zürich, menționând ultimul rezultat „promițător". După o jumătate de duzină de alarme false – toate datorate unor defecte –, încetasem să mai transmitem celor care ne donau timp de rulare pentru proiect, şi cu atât mai puțin altora, veşti despre fiecare descoperire neconfirmată. Ne temeam că, dacă mai declanşăm o alarmă falsă, jumătate din colaboratorii noştri vor fi atât de iritați încât îşi vor retrage sprijinul.

Cei de la IA ne oferiseră o felie generoasă de putere de calcul pe rețeaua particulară a companiei, care depăşea cu câteva ordine de magnitudine tot ceea ce primisem de la alți donatori. *De ce*? Răspunsul se modifica întruna. Respectul lor pentru matematica pură... atitudinea față de viață – iubitori de distracție şi simultan inocenți... dorința de a fi văzuți că sponsorizează un proiect atât de nebunesc şi modern şi, în acelaşi timp, atât de improbabil de a reuşi încât SETI părea, pe lângă el, o investiție perfect decentă şi sigură. Era, „acceptaseră" ei finalmente, o tentativă desperată de a „îndulci" imaginea corporației, după ani buni de presă negativă pentru ceea ce făcuseră unele guverne cu morală discutabilă cu bombele lor inteligente, care erau de-a dreptul frumuşele.

Îi refuzasem politicos. Ne oferiseră posturi de consultanți plătiți excelent. Derutați, suspendasem toate calculele pe Internet şi începusem să ne codificăm poşta electronică folosind un algoritm simplu, dar extrem de eficient, pe care Alison îl „ciugulise" de la

Yuen. Alison colaționase rezultatele căutării pe propria ei stație de lucru, din locuința curentă, aflată în Zürich, în vreme ce eu ajutasem la coordonarea lucrărilor din Sydney. Fără îndoială că IA trăsese cu ochiul la datele pe care le recepționam, dar în mod clar începuse prea târziu să colecteze informațiile necesare pentru crearea propriei lor hărți; luat izolat, fiecare fragment de calcule însemna prea puțin. Dar când stația de lucru fusese furată (toate fișierele erau codificate, așa că oricum n-ar fi aflat nimic), am fost finalmente siliți să ne întrebăm: *Dacă eroarea se dovedește a fi adevărată, dacă gluma nu este o glumă... atunci care este de fapt miza? Câți bani? Câtă putere?*

În ziua de 7 iunie 2006 ne întâlnirăm într-o piață ticsită și înăbușitoare din Hanoi. Alison nu pierduse nici o secundă. În notepad avea copia datelor din stația de lucru furată și mă anunțase solemn că, de data aceasta, eroarea era reală.

Procesorul micuț al notepadului ar fi avut nevoie de secole ca să repete lungul șir aleatoriu de enunțuri matematice derulate în rețea, dar, adus direct la calculele relevante, putea confirma existența erorii în câteva minute.

Procesul începea cu enunțul „S", o aserțiune referitoare la niște numere absurd de mari, însă nici sofisticată din punct de vedere matematic, nici contestabilă. Nu se făceau afirmații privitoare la seturi infinite sau propoziții despre „toate numerele întregi". Pur și simplu se afirma că un anumit (complicat) calcul efectuat cu anumite (și foarte mari) numere întregi ducea la un anumit rezultat; în esență, nu diferea de ceva având forma: „5 + 3 = 4 x 2". Poate că aș fi avut nevoie de zece ani ca să fac verificarea, folosindu-mă numai de creion și hârtie, dar aș fi putut s-o fac utilizând exclusiv matematică din cursul primar și multă răbdare. O astfel de afirmație nu putea fi indecisă; era fie adevărată, fie falsă.

Notepadul decisese că era adevărată.

Pornise apoi de la enunțul „S" și... în 423 de pași simpli, impecabili din punct de vedere logic, îl folosise ca să demonstreze „non-S".

Repetasem calculele pe notepadul meu, folosind alt program. Rezultatul fusese exact același. Privisem ecranul, încercând să născocesc un motiv plauzibil pentru care două calculatoare diferite, rulând programe diferite, puteau da greș în modalități identice. În trecut existaseră, cu siguranță, cazuri în care un singur algoritm tipărit greșit într-un manual de programare determinase mii de programe să sfârșească prin fiasco. Aici însă operațiile erau prea simple, prea elementare.

Ceea ce însemna că rămâneau doar două posibilități. Fie că aritmetica așa-zis convențională era intrinsec eronată și întregul ideal platonic al numerelor naturale se autocontrazicea în cele din urmă, fie că Alison avea dreptate și, cu miliarde de ani în urmă, o aritmetică alternativă ajunsese să stăpânească o regiune „îndepărtată din punct de vedere computațional".

Fusesem serios zguduit, totuși prima mea reacție a fost de a încerca să minimalizez semnificația rezultatului.

– Numerele manipulate aici sunt mai mari decât volumul Universului măsurabil, calculat în lungimi cubice Planck. Dacă IA spera să utilizeze asta în tranzacțiile lor de comerț extern, cred că au făcut o mică eroare în privința scării.

Chiar pe când vorbeam, știam însă că nu era așa simplu. Poate că numerele brute fuseseră trans-astronomice, însă de fapt, din punct de vedere fizic, cei numai 1 024 de octeți ai reprezentărilor binare ale notepadului eșuaseră. Fiecare adevăr matematic era codificat, reflectat în nenumărate alte forme. Dacă un asemenea paradox – care, la prima vedere, suna ca o dispută despre numere prea mari pentru a fi aplicate chiar și în cele mai grandioase discuții cosmologice – putea afecta comportamentul unui cip de siliciu cu greutatea de cinci grame, atunci pe planetă putea foarte ușor să existe un miliard de alte sisteme ce riscau să fie atinse de același defect.

Iar lucrurile rele nu se opreau aici.

Din punct de vedere teoretic, noi localizasem o parte a graniței dintre două sisteme incompatibile ale matematicii, ambele fiind *adevărate din punct de vedere fizic*, în domeniile respective. Orice succesiune de deducții ce rămânea complet de o parte a erorii – fie că era vorba despre „partea apropiată", unde se aplica aritmetica așa-zis convențională, fie despre „partea îndepărtată", unde aritmetica alternativă câștiga teren – avea să fie eliberată de contradicții. Pe de altă parte, orice succesiune care traversa granița avea să dea naștere la absurdități; „S" nu putea duce la „non-S".

Așa că, prin examinarea unui număr mare de propoziții logice, dintre care unele se dovedeau autocontradictorii, iar altele nu, ar fi trebuit să fie posibilă cartarea cu precizie a regiunii din jurul erorii - ca să se atribuie fiecare enunț unuia sau altuia dintre sisteme.

Alison îmi arătase prima cartare făcută. Reprezenta o graniță fractală extrem de crenelată, aducând mai degrabă cu limita dintre două cristale microscopice de gheață, ca și cum cele două sisteme ar fi difuzat aleatoriu din puncte de pornire diferite și apoi ar fi intrat în coliziune, blocându-se reciproc. Eram deja aproape pre-

gătit să cred că priveam cu adevărat un instantaneu al creării matematicii – o fosilă a tentativelor primordiale de definire a diferenței dintre adevăr şi fals.

După aceea, ea scosese o a doua cartare a aceluiaşi set de enunțuri şi suprapusese cele două hărți. Eroarea granița se deplasase, avansând în unele locuri şi retrăgându-se în altele.

Îmi înghețase sânele în vene.

– Trebuie să fi fost o defecțiune în software.

– Nici vorbă!

Inhalasem adânc, privind în jurul pieței, de parcă mulțimile nepăsătoare de turişti şi vânzători ambulanți, de cumpărători şi directori ar fi putut oferi un banal adevăr „omenesc" mai flexibil decât simpla aritmetică. Nu mă puteam însă gândi decât la *1984*, la Winston Smith, silit finalmente să cedeze, abandonând orice criteriu al rațiunii prin acceptarea că *doi şi cu doi fac cinci*.

– Bine, încuviințasem. Zi mai departe.

– În Universul primordial, un sistem fizic trebuie să fi testat matematica, care a fost izolată, separată de toate rezultatele stabilite, lăsând-o să decidă finalul în mod aleatoriu. Aşa a luat naştere eroarea. Dar până acum *toată* matematica din această regiune a fost testată, toate fisurile au fost astupate. Când un sistem fizic testează o teoremă în „partea apropiată", aceasta nu numai că a fost testată de un miliard de ori până atunci, ci au fost decise toate enunțurile *adiacente logice* şi ele implică rezultatul corect dintr-un singur pas.

– Vrei să spui... prin simpla presiune din partea vecinilor? Nu se permit incompatibilități şi trebuie să te conformezi? Dacă „x–1=y–1" şi „x+1=y+1", atunci *x* nu poate decât să fie egal cu *y* deoarece „în apropiere" nu există nimic care să susțină altceva?

– Exact. Adevărul este determinat local. Şi la fel se petrece în profunzimea „părții îndepărtate". Acolo a dominat matematica alternativă şi toate testele se desfăşoară pe fundalul unor teoreme stabilite, care se sprijină reciproc şi dau rezultatul „corect", adică non-standard.

– Totuşi la granița dintre ele...

– La graniță, toate teoremele pe care le testezi primesc „sfaturi" contradictorii. De la un vecin, „x–1=y–1",... dar de la altul, „x+1=y+2". Iar topologia graniței este atât de complexă încât o teoremă din partea apropiată poate avea mai mulți vecini în partea îndepărtată – şi viceversa. Aşa că la graniță adevărul nu este fixat nici măcar acum. Ambele regiuni pot încă să avanseze sau să se retragă. *Totul depinde de ordinea în care sunt testate teoremele.*

Dacă mai întâi este testată o teoremă solidă din partea apropiată şi ea conferă sprijin unei vecine mai vulnerabile, asta poate garanta că ambele rămân în partea apropiată.

Rulase o scurtă secvenţă animată care demonstra efectul.

– Însă dacă ordinea este inversată, teorema mai slabă se va prăbuşi.

Privisem, ameţit. Adevăruri obscure, dar presupus eterne, erau răsturnate aidoma unor piese de şah.

– Şi... crezi că procesele fizice care se desfăşoară *chiar în clipa asta* – evenimente moleculare aleatorii ce continuă accidental să testeze şi să re-testeze diferite teorii de-a lungul graniţei – fac ca fiecare parte să câştige şi să piardă teritorii?

– Da.

– Deci în ultimele miliarde de ani există un fel de... flux aleatoriu care se deplasează înainte şi înapoi între două feluri de matematică? – Râsesem stingher şi făcusem nişte calcule mentale aproximative. – Valoarea probabilă pentru o mişcare haotică este radical din N. Nu cred că avem motive de teamă. Pe durata existenţei Universului, fluxul nu va distruge nici o aritmetică utilă.

Alison surâsese fără umor şi ridicase din nou notepadul.

– Fluxul, nu, de acord. Dar cel mai simplu lucru din lume este să sapi un canal. Să influenţezi curgerea aleatorie.

Rulase altă secvenţă animată prezentând o succesiune de teste care siliseră sistemul din partea îndepărtată să se retragă pe un front limitat, exploatând un cap de pod format accidental şi apoi avansând pentru a submina o serie de teoreme.

– Îmi închipui totuşi că Industrial Algebra ar fi mai interesată de inversarea procesului. De stabilirea unei reţele de canale înguste de matematici non-standard care să pătrundă adânc în tărâmul aritmeticii convenţionale, pe care după aceea le-ar putea folosi împotriva teoremelor cu consecinţe practice.

Amuţisem, încercând să-mi imaginez tentacule de aritmetică contradictorie infiltrându-se în cotidian. Fără îndoială, IA ar fi dorit o precizie chirurgicală, sperând să câştige câteva miliarde de dolari prin alterarea matematicilor speciale care fundamentau anumite tranzacţii financiare. Ramificaţiile ar fi fost însă imposibil de prezis... sau controlat. Din punct de vedere spaţial, nu exista nici o modalitate de limitare a efectului. Puteau să ţintească anumite adevăruri matematice, dar nu puteau limita schimbarea la o locaţie anume. *Câteva miliarde de dolari, câteva miliarde de neuroni, câteva miliarde de stele... câteva miliarde de oameni.* O dată ce erau subminate

regulile de bază ale numărării, obiectele cele mai solide şi distincte puteau să devină la fel de nesigure ca şi fuioarele de ceaţă. Nu era genul de putere pe care aş fi avut curajul s-o pun în mâinile cuiva în care maica Tereza se întâlnea cu Carl Friedrich Gauss.

– Atunci ce facem? Să ştergem harta şi să sperăm că IA nu va găsi niciodată eroarea pe cont propriu?

– Nu.

Alison păruse remarcabil de calmă; la urma urmelor, tocmai fusese confirmată, nu distrusă, propria ei filosofie, care îi era atât de dragă de atâta vreme. În plus, pe durata zborului de la Zürich avusese timp să analizeze toată *Realmathematik*.

– Există o singură modalitate prin care putem fi siguri că IA nu se va putea folosi niciodată de asta. Va trebui să atacăm noi primii. Va trebui să deţinem suficientă putere de calcul ca să cartăm întreaga eroare. Şi apoi fie că rezolvăm graniţa, astfel ca să nu se poată clinti – dacă amputezi toţi cleştii, nu mai are cine să te muşte –, fie că – acţiune mult mai bună, dacă putem obţine resursele necesare – împingem graniţa spre interior, din toate direcţiile şi reducem la zero sistemul din partea îndepărtată.

Şovăisem.

– Deocamdată n-am cartat decât un fragment minuscul al erorii. Nu ştim cât de mare poate fi partea îndepărtată. Ştim doar că nu poate fi mică, altfel fluctuaţiile aleatorii ar fi înghiţit-o cu mult timp în urmă. Şi ar *putea* să continue la nesfârşit... Din ceea ce cunoaştem până acum, poate fi infinită.

Alison mă privise straniu.

– Tot nu pricepi, aşa-i, Bruno? Continui să gândeşti ca un platonician. Universul există numai de vreo cincisprezece miliarde de ani. N-a avut timp să creeze infinităţi. Partea îndepărtată *nu* poate continua la nesfârşit fiindcă undeva, dincolo de eroare, există teoreme ce nu aparţin *nici unui* sistem. Teoreme ce n-au fost niciodată atinse, n-au fost niciodată testate, n-au fost niciodată declarate adevărate sau false. Şi dacă va trebui să ajungem dincolo de matematica existentă a Universului pentru a încercui partea îndepărtată... ei bine, asta vom face! Nu există nici un motiv pentru care să fie imposibil, dacă ajungem acolo primii.

***

Când Alison mă înlocui, la ora 1 noaptea, am fost sigur că nu voi putea aţipi. Peste trei ore, când mă scutură ca să mă trezesc, mă simţeam ca şi cum nu închisesem ochii.

Am utilizat notepadul ca să trimit un cod de inițiere spre tainițele de date îngropate în venele noastre, după care am stat unul lângă celălalt, umărul ei drept lipit de umărul meu stâng. Cele două cipuri își recunoscură reciproc semnăturile magnetice și electrice, se chestionară pentru siguranță, apoi începură să emită microunde de mică putere. Notepadul lui Alison recepționă transmisia și contopi cele două fascicule complementare de date. Rezultatul continua să fie încriptat, dar, după toate precauțiile pe care le luasem până aici, transferul hărții într-un calculator pe care-l puteam ține în palmă mi se părea la fel de sigur ca și tatuarea rezultatului pe frunte.

Un taxi ne aștepta la ușa hotelului. Institutul Popular pentru Inginerie Optică Avansată se afla în Minhang, o întinsă platformă tehnologică situată la vreo 30 de kilometri în sudul orașului. Am călătorit în tăcere prin lumina cenușie de dinaintea zorilor, pe lângă giganticele blocuri-turn hidoase, ridicate de stăpânii noului mileniu, arși de febră în vreme ce necrocapcanele și marfa lor ni se dizolvau în sânge.

Când taxiul coti pe o stradă pe care se aflau înșiruite companii de biotehnologie și aerospațiale, Alison îmi spuse:

– Dacă ne întreabă cineva, suntem doctoranzii lui Yueh și testăm o ipoteză în topologia algebrică.

– Abia *acum* îmi spui?! Nu cred că te gândești la o ipoteză anume. Ce se-ntâmplă dacă ne cer să detaliem?

– Despre *topologia algebrică*? La 5 dimineața?

Clădirea institutului nu era impunătoare – o aglomerare de ceramică neagră, cu două etaje –, dar avea un gard electrificat, înalt de cinci metri și intrarea era păzită de doi soldați înarmați. Am achitat taxiul și ne-am apropiat. Yuen ne făcuse rost de permise de intrare, completate cu fotografii și amprente. Numele erau chiar ale noastre; nu avea rost să recurgem la înșelătorii inutile. Dacă aveam să fim prinși, pseudonimele n-ar fi făcut altceva decât să înrăutățească situația.

Soldații verificară permisele, apoi ne conduseră printr-un scaner cu rezonanță magnetică. M-am silit să respir calm în timp ce așteptam rezultatul; teoretic, scanerul ar fi putut depista proteinele străine ale simbionților noștri, urme ale produselor de descompunere din necrocapcane și o duzină de alte substanțe chimice suspecte. Totul însă se rezuma la întrebarea „ce se căuta?". Fuseseră catalogate spectrele rezonanțelor magnetice a miliarde de molecule, dar nici o mașină nu le putea urmări pe toate simultan.

Unul dintre soldați mă luă de o parte şi-mi ceru să-mi scot jacheta. Mi-am învins un val de panică şi m-am străduit să nu compensez în mod excesiv: dacă nu aveam nimic de ascuns, tot aş fi fost nervos. Îmi atinse bandajul de pe braţ; în jurul său, pielea continua să fie roşie şi umflată.

– Ce-i asta?

– Am avut un chist acolo. Doctorul mi l-a extras azi-dimineaţă.

Mă privi bănuitor şi dezlipi bandajul adeziv cu mâini lipsite de mănuşi. N-am putut să privesc locul; unguentul de reconstrucţie ar fi trebuit să închidă complet rana – în cel mai rău caz, ar fi putut exista sânge uscat –, totuşi parcă *simţeam* o vagă căldură lichidă în lungul inciziei.

Soldatul râse, văzându-mă că strâng din dinţi, şi-mi făcu semn să trec, strâmbându-se dispreţuitor. Habar n-aveam ce crezuse că puteam tăinui, dar am văzut picături roşii, proaspete apărând pe piele înainte să-mi aplic bandajul.

Yuen Ting-fu ne aştepta în hol. Era un bărbat trecut bine de şaizeci de ani, zvelt şi cu aspect atletic, îmbrăcat sport, în blugi. Am lăsat-o pe Alison să vorbească pentru amândoi: să se scuze pentru lipsa de punctualitate (deşi nu întârziasem deloc) şi să-i mulţumească în mod exagerat pentru că ne acorda această oportunitate preţioasă de a ne urma cercetările modeste. Am rămas în planul secund, căutând să par corespunzător de respectuos. Patru soldaţi ne priveau impasibili; nu păreau să considere excesivă atitudinea aceasta de umilinţă. Şi fără îndoială că aş fi fost ameţit de venerație dacă aş fi fost cu adevărat un student căruia i se atribuise timp aici pentru o teză mediocră.

L-am urmat pe Yuen, care trecu rapid printr-un al doilea punct de control şi scaner (de data aceasta nu ne mai opri nimeni), apoi merserăm pe un coridor lung, cu podeaua din vinil moale şi cenuşiu. Am depăşit doi tehnicieni în halate albe, dar de-abia dacă ne aruncară o a doua privire. Mă gândisem că un cuplu de străini va atrage aici aceeaşi atenţie pe care ar fi stârnit-o într-o unitate militară, dar era absurd. Jumătate din timpul de rulare pe *Luminescent* fusese vândut unor corporaţii străine şi, deoarece calculatorul *nu* era conectat la nici un fel de reţele de comunicare, utilizatorii comerciali trebuiau să vină aici personal. Cât de frecvent reuşea Yuen să ciupească timp pentru studenţii lui – indiferent care le-ar fi fost naţionalitatea – era altă întrebare, dar dacă el considera că reprezenta acoperirea cea mai bună pentru noi, nu aveam cum să-l contrazic. Speram doar că implantase o serie perfectă de

minciuni liniştitoare în registrele Universităţii şi mai departe, pentru cazul în care administraţia institutului decidea să ne verifice, indiferent în ce privinţă.

Ne-am oprit în sala de operare şi Yuen flecări cu tehnicienii. Un perete era acoperit cu baterii de monitoare plate, prezentând histograme de stare şi scheme inginereşti. Semăna cu centrul de control al unui mic accelerator de particule – ceea ce nu era foarte departe de adevăr.

Luminescent era, literalmente, un calculator făcut din lumină. Apărea atunci când o incintă vidată, un cub cu latura de cinci metri, era umplută cu unda staţionară complexă creată de trei reţele de lasere. În incintă se introducea un fascicul coerent de electroni şi, tot aşa cum o reţea suficient de fină construită din materie solidă putea să producă difracţia unei raze de lumină, o configuraţie de lumină suficient de ordonată (şi suficient de intensă) putea să producă difracţia unei raze de materie.

Electronii erau redirecţionaţi de la un strat la altul al cubului de lumină, recombinându-se şi interferând la fiecare etapă; fiecare modificare a fazei şi intensităţii lor executa un calcul şi întregul sistem putea fi reconfigurat de la o nanosecundă la alta, într-un „hardware" nou şi complex, optimizat pentru calculele ce trebuiau efectuate. Supercalculatoarele auxiliare care controlau reţelele de laseri puteau concepe şi construi instantaneu calculatorul perfect de lumină care să îndeplinească fiecare etapă distinctă a oricărui program.

Era, desigur, o tehnologie diabolic de dificilă, incredibil de costisitoare şi imprevizibilă. Posibilitatea de a fi adusă vreodată pe birourile contabililor care jucau Tetris era nulă, de aceea nimeni din Occident nu se sinchisise s-o dezvolte.

Iar această maşină dificilă, nepractică şi stângace rula mai rapid decât toate bucăţelele de siliciu care atârnau legate de Internet, puse laolaltă.

Am mers mai departe, spre sala de programare. La prima vedere putea să fie centrul de calcul dintr-o mică şcoală primară, cu şase staţii de lucru perfect banale, aşezate pe mese albe, cu tăblii de plastic. Acelea erau singurele şase calculatoare din lume conectate la *Luminescent*.

Rămăsesem acum doar noi şi Yuen. Alison abandonă protocolul şi aruncă o privire scurtă în direcţia lui Yuen, pentru aprobare, înainte să-şi cupleze notepadul la una dintre staţiile de lucru şi să descarce harta încriptată. În vreme ce introducea instrucţiunile pentru decodificarea fişierului, toate imaginile ce-mi goneau

prin minte despre ceea ce s-ar fi putut întâmpla dacă l-am fi intoxicat pe soldatul de la poartă pălită, devenind nesemnificative. Dispuneam acum de o jumătate de oră ca să eliminăm eroarea, fără să ştim însă cât se extindea ea.

Yuen se întoarse spre mine; tensiunea de pe faţa lui îi trăda propriile nelinişti, totuşi reflectă filosofic:

– Dacă aritmetica noastră pare să dea greş în cazul acestor numere mari, să însemne oare că matematica, idealul, este realmente imperfectă şi mutabilă, sau doar că niciodată comportamentul materiei nu atinge idealul?

– Dacă fiecare clasă de obiecte fizice, i-am replicat, eşuează exact în acelaşi fel, indiferent dacă este vorba despre bolovani, electroni sau bile de abac, atunci ce poate fi comportamentul comun de care ascultă – sau pe care-l defineşte – dacă nu matematica?

El surâse, uşor derutat.

– Alison părea să creadă că eşti un platonician.

– Defazat. Sau... înfrânt. Nu văd ce poate *însemna* să afirmăm că teoria numerică standard continuă să fie adevărată pentru aceste enunţuri – într-un vag sens platonician – dacă nici un obiect real nu poate reflecta vreodată acest adevăr.

– Ni-l putem însă imagina. Putem contempla abstracţiunea. Numai actul fizic al validării trebuie să eşueze. Gândeşte-te la aritmetica transfinită. Nimeni nu poate testa fizic proprietăţile infinitu-rilor lui Cantor, nu-i aşa? Le putem doar analiza din exterior.

Nu i-am răspuns. După revelaţiile din Hanoi îmi cam pierdusem încrederea în puterea mea de „a analiza din exterior" orice nu puteam descrie în mod direct prin cifre arabe, pe o singură foaie de hârtie. Poate că ideea de „adevăr local", formulată de Alison, era tot la ceea ce puteam spera; orice altceva mai ambiţios începea să semene cu „fizica" din albumele de benzi desenate – să roteşti în jurul capului o bară rigidă, lungă de zece miliarde de kilometri şi să prezici că partea ei îndepărtată va depăşi viteza luminii.

O imagine înflori pe ecranul staţiei de lucru; la început era familiara hartă a erorii, dar *Luminescent* o extindea deja cu o viteză ameţitoare. În jurul marginilor se ţeseau miliarde de bucle logice – unele confirmând propriile lor premise şi astfel delimitând regiuni în care stăpânea o singură matematică coerentă, altele lunecând în autocontradicţii, trădând trecerea graniţei. Am încercat să-mi închipui cum ar fi fost să urmez mental una dintre acele benzi Möbius de logică deductivă; nu erau implicate concepte dificile, ci imposibilitatea acţiunii rezulta din simpla dimensiune a enunţurilor.

Dar oare contradicțiile m-ar fi împins într-o demență nearticulată sau aș fi găsit fiecare etapă perfect logică și concluzia, pur și simplu, inevitabilă? Aș fi sfârșit, oare, prin a încuviința calm și fericit: *doi și cu doi fac cinci*?

Pe măsură ce harta crescu – modificându-și lin și constant scara de reprezentare pentru a nu depăși limitele ecranului, lăsând impresia neliniștitoare că ne retrăgeam cât puteam de repede din fața matematicii străine și că de-abia evitam să nu fim înghițiți –, Alison rămase încordată, aplecată în față, așteptând revelarea tabloului de ansamblu. Harta înfățișa rețeaua de enunțuri ca fiind un complicat rastru tridimensional (o convenție grosolană de reprezentare, dar la fel de bună ca oricare alta). Deocamdată, granița dintre regiuni nu dovedea vreun semn al curburii generale, ci doar incursiuni aleatorii de diverse dimensiuni, în ambele direcții. Din câte știam, era posibil ca matematica din „partea îndepărtată" să cuprindă complet „partea apropiată"; ca aritmetica despre care, odată, crezusem că se întindea până la infinit să nu fie, în realitate, decât o insuliță într-un ocean de adevăruri contradictorii.

Am tras cu ochiul spre Yuen; privea ecranul cu o expresie de durere nedeghizată.

– V-am citit software-ul, spuse el, și m-am gândit: „da, sigur că da, pare perfect, însă explicația reală o constituie vreo defecțiune a calculatoarelor voastre. *Luminescent* vă va arăta repede adevărul".

– Priviți, interveni Alison jubilând, se modifică!

Avea dreptate. O dată cu reducerea scării reprezentării, șerpuielile fractale aleatorii ale graniței erau, în sfârșit, subsumate unei convexități generale a „părții îndepărtate". Era ca și cum obiectivul unei videocamere s-ar fi retras dinaintea unui gigantic arici de mare. Peste câteva minute, harta arăta o emisferă aproximativă, împodobită cu complicate proeminențe cristaline, de toate ordinele de mărime. Senzația că priveam un vestigiu paleomatematic era mai acută decât oricând; norul acesta bizar de teoreme arăta, într-adevăr, ca și cum ar fi explodat dintr-o ipoteză centrală în vidul de adevăruri nerevendicate, poate la o miliardime de secundă după Big Bang, numai ca să fie verificate printr-un contact cu propria noastră matematică.

Emisfera se extinse lent într-o sferă completă pe trei sferturi... apoi în una întreagă, cu țepi. „Partea îndepărtată" era limitată, finită. Insula era ea, nu noi.

Alison chicoti nesigur.

– Asta a fost oare adevărat înainte să fi început noi, sau noi am transformat-o în realitate?

Oare „partea apropiată" cuprinsese „partea îndepărtată" vreme de miliarde de ani sau Luminescent *deschisese drumuri noi, extinzând activ „partea apropiată" în teritoriul matematic care până atunci nu mai fusese testat niciodată de vreun sistem fizic?*

Nu aveam să ştim niciodată răspunsul. Noi concepusem software-ul de avansare a cartării în lungul unui front, astfel încât orice enunţuri nerevendicate să fie instantaneu recrutate în partea apropiată. Dacă am fi scotocit orbeşte, departe, în vid, poate că am fi testat un enunţ izolat şi, neintenţionat, am fi dat naştere unei noi matematici alternative cu care să ne ocupăm.

– Bun, spuse Alison, acum trebuie să decidem. Încercăm să stopăm graniţa sau atacăm întreaga structură?

Software-ul era ocupat cu evaluarea dificultăţii relative a sarcinilor.

– Stopaţi graniţa, replică imediat Yuen, nimic mai mult! Nu trebuie să distrugeţi lucrul acesta! Se răsuci implorator spre mine: Ai fi de acord să distrugi o fosilă de *Australopithecus*? Să anulezi radiaţia cosmică de fond din cosmos? Poate că zguduie din temelii toate credinţele mele, dar codifică adevărul despre istoria noastră. Nu avem nici un drept să-l desfiinţăm, ca vandalii.

Alison mă privi nervos. *Ce era asta; majoritatea urma să decidă prin vot*? Yuen era singurul care avea putere aici; el putea opri totul într-o secundă. Cu toate acestea, din felul în care se purta era limpede că dorea un consens; voia sprijinul nostru moral pentru orice decizie.

– Dacă blocăm frontiera, pentru IA va fi practic imposibil să exploateze eroarea, nu? am întrebat precaut.

– Nu ştim asta, clătină din cap Alison. Este posibil să existe un component de tip cuantic al erorilor spontane, chiar şi în cazul enunţurilor ce par să fie în echilibru perfect.

– Atunci, contraatacă Yuen, pot exista erori spontane *oriunde* şi departe de orice graniţă. Ştergerea întregii structuri nu va garanta nimic.

– Va garanta faptul că IA n-o va găsi! Poate că erori infime apar *într-adevăr*, permanent, dar cu prima ocazie când vor fi testate vor reveni de fiecare dată la starea anterioară. Sunt înconjurate de contradicţii explicite şi nu au posibilitatea de a dobândi un cap de pod. Câteva malfuncţii tranzitorii nu se pot compara cu acest... *blindaj* de contra-matematică!

Pe ecran, eroarea căpătase aspectul unui arici imens, cu ţepii zbârliţi. Alison şi Yuen se întoarseră amândoi spre mine, aşteptând să mă pronunţ. În clipa când am deschis gura, staţia de lucru emise un semnal sonor discret. Software-ul examinase în detaliu

alternativele; distrugerea completă a „părții îndepărtate" de către *Luminescent* ar fi durat 23 de minute și 17 secunde – cu aproape un minut mai mult decât timpul care ne mai rămăsese. Blocarea graniței ar fi durat peste o oră.

– Nu poate fi corect, am murmurat.

– Ba da! gemu Alison. În regiunea graniței au loc permanent interferențe aleatorii, provenite din partea altor sisteme. Orice intervenție acolo înseamnă rezolvarea perturbațiilor respective, o luptă împotriva lor. Un atac pentru împingerea graniței spre interior este cu totul altceva – poți exploata perturbațiile pentru a iuți progresul. Nu se poate compara abordarea unei *simple suprafețe* și abordarea unui *întreg volum*. Seamănă mai mult cu... comparația dintre încercarea de a conferi unei insule o formă perfect circulară în vreme ce valurile se sparg întruna pe țărmurile ei, erodând-o și stânjenind eforturile, și raderea completă a insulei.

Aveam la dispoziție treizeci de secunde pentru a decide, altfel n-am mai fi putut să facem absolut nimic azi. Poate că Yuen deținea resursele necesare pentru a feri harta de IA până ce așteptam o lună sau mai bine pentru altă ședință la *Luminescent*, însă nu eram pregătit să trăiesc într-o asemenea nesiguranță.

– Eu zic să scăpăm de toată chestia. Orice altceva ar fi prea periculos. Viitorii matematicieni vor fi, în continuare, capabili să studieze harta... și dacă nimeni nu va crede că eroarea a existat cu adevărat vreodată, regretele noastre! Cei de la IA au ajuns prea aproape. Nu putem risca.

Alison avea o mână deasupra tastaturii. M-am întors spre Yuen; fixa podeaua cu o expresie tulburată. Ne lăsase să ne enunțăm opiniile, dar decizia finală îi aparținea.

Ridică ochii și rosti trist, însă ferm:

– Bine. Fă-o!

Alison lovi tasta cu trei secunde înainte de expirarea limitei de timp. M-am afundat în scaun, amețit de ușurare.

***

Am privit „partea îndepărtată" diminuându-se. Procesul nu părea chiar atât de brutal ca *raderea unei insule*, ci semăna mai degrabă cu dizolvarea în acid a unui cristal straniu de frumos. Acum însă, când pericolul dispărea sub ochii noștri, începusem să simt fiori de regret. Matematica noastră coexistase cincisprezece miliarde de ani cu această anomalie ciudată și mă simțeam rușinat la gândul că, în numai câteva luni de la descoperirea ei, fusesem împinși într-o fundătură în care singura opțiune rămăsese distrugerea.

Yuen părea transfigurat de proces.

– Aşadar subminăm legile fizicii... sau le consolidăm?

– Nici una, nici alta, răspunse Alison. Pur şi simplu schimbăm ceea ce implică legile.

– „Pur şi simplu", râse el încetişor. Pornind de la un set esoteric de sisteme complexe, rescriem regulile la nivel înalt ale comportamentului lor. Sper că nu se include şi creierul uman.

Un fior mi-a străbătut întregul corp.

– Nu credeţi că aşa ceva este... improbabil?

– Glumeam... Şovăi, apoi continuă mai sobru: Improbabil pentru oameni, dar *cineva* s-ar putea bizui pe asta, undeva. Poate că distrugem întreaga temelie a existenţei lor – adevăruri la fel de fundamentale pentru ei ca tabla înmulţirii pentru noi.

Alison de abia îşi putea camufla dispreţul.

– Asta-i matematică de gunoi, vestigiul unui accident fără relevanţă. Nici un mod de viaţă care a evoluat de la formele simple la cele complexe nu are la ce s-o folosească. Matematica noastră este valabilă pentru... pietre, seminţe, animale din turme, membrii triburilor... *Asta* devine operaţională numai dincolo de numărul particulelor din Univers...

– Sau în sisteme mai mici care reprezintă acele numere, i-am reamintit.

– Şi voi credeţi că viaţa, undeva, încearcă o nevoie arzătoare de a face *aritmetică trans-astronomică nonstandard* pentru a supravieţui? Mă îndoiesc foarte mult.

Am tăcut cu toţii. Vinovăţia şi uşurarea se puteau lupta între ele şi mai târziu, însă nimeni nu sugeră să oprim programul. În cele din urmă, poate că nimic nu putea depăşi haosul pe care l-ar fi pricinuit eroarea dacă ar fi fost vreodată strunită şi utilizată ca armă şi de-abia aşteptam să compun un mesaj lung către cei de la Industrial Algebra, informându-i cu exactitate ce făcusem cu obiectul ambiţiilor lor.

– Ce-i asta? arătă Alison spre un colţ al ecranului.

Din norul de enunţuri care se micşora ieşise un pinten îngust şi întunecat. Pentru o clipă am crezut că doar căuta să evite asaltul „părţii apropiate", dar nu era aşa. Lent, constant, se alungea mereu.

– Poate că-i o defecţiune în algoritmul de cartare...

M-am întins spre tastatură şi am mărit detaliul respectiv. În prim plan avea o lăţime de câteva mii de enunţuri. La graniţa lui putea fi văzut în acţiune programul lui Alison, testând enunţurile într-o ordine menită să împingă tentaculele „părţii apropiate" tot mai spre interior. Extruziunea aceasta subţire, înconjurată de ma-

tematică contradictorie, ar fi trebuit să fie desființată într-o fracțiune de secundă. Ceva anula însă asaltul, reparând fiecare urmă a vătămărilor înainte de a se putea răspândi.

– Dacă IA are un spion aici... M-am răsucit spre Yuen. N-ar putea interveni direct asupra lui *Luminescent*, aşadar n-ar putea opri diminuarea părții îndepărtate, dar o structură micuță ca asta... Ce credeți? Ar putea s-o stabilizeze?

– Poate că da, încuviință el. Patru-cinci sute de stații de lucru cu viteză maximă ar putea s-o facă.

Alison tasta frenetic pe notepad.

– Scriu un patch[16], spuse ea, care să identifice orice interferență sistematică şi să ne concentreze resursele împotriva ei. Îşi îndepărtă o şuviță de păr care-i intra în ochi. Bruno, vrei să vii în spatele meu şi să verifici ce fac?

– Imediat. (Am citit ce scrisese.) E perfect. Fii calmă!

Mâinile îi tremurau.

Pintenul continua să crească permanent. Până ce patch-ul fu terminat, harta îşi modifică întruna scara, pentru a rămâne în limitele ecranului.

Alison lansă patch-ul. În lungul pintenului apăru o suprapunere de un albastru electric, marcând concentrarea puterii de calcul, şi pintenul îngheță brusc.

M-am ținut răsuflarea, aşteptând ca IA să observe ce făcusem... şi să-şi comute resursele în altă parte? Dacă proceda aşa, nu avea să apară un al doilea pinten – era imposibil să ajungă atât de departe –, ci marcajul albastru de pe ecran avea să se mute în locația unde se regrupase şi încerca un nou contraatac.

Totuşi strălucirea albastră nu se clinti din jurul pintenului existent. Şi nici acesta nu dispăru sub forța eforturilor nedivizate ale lui *Luminescent*.

Ci începu să crească din nou, lent.

Yuen părea bolnav.

– Asta *nu* este Industrial Algebra. Pe Pământ nu există nici un calculator...

Alison pufni batjocoritor.

– Ce vrei să spui? Că „partea îndepărtată" este apărată de extratereştri care au nevoie de ea? *Unde* sunt ei? Nimic din ceea ce am făcut deocamdată n-a avut timp să ajungă nici măcar până la... Jupiter.

---

[16] Instrucțiuni adăugate la un program pentru a-i corecta erorile sau pentru a-i îmbunătăți capacitățile (n. trad.).

În voce i se simțea o undă de isterie.

– Ai determinat cât de rapid se propagă modificările? Știi, cu siguranță, că nu pot călători cu viteze superluminice – cu matematica „părții îndepărtate" subminând logica relativității?

– Indiferent cine ar fi, am intervenit, nu-și protejează toate granițele. Își pun toate resursele în pinten.

– Țintesc spre ceva. Un obiectiv specific. (Yuen se aplecă peste umărul lui Alison, spre tastatură.) Oprim totul. Imediat!

Ea se răsuci spre el, oprindu-l.

– Ai înnebunit? Aproape că-i ținem în loc! O să rescriu programul, îl perfecționez, câștig în eficiență...

– Nu! Încetăm să-i amenințăm și vedem cum reacționează. Nu știm ce rău producem...

Se întinse din nou spre tastatură.

Alison îl lovi cu cotul în beregată, puternic. El se împletici îndărăt, icnind, căutând să-și regăsească răsuflarea, apoi căzu pe podea, trântind un scaun.

– Repede, șuieră Alison, fă-l să tacă!

Am șovăit, între loialități ce se fracturau; ideea lui Yuen mi se păruse perfect logică. Dar dacă începea să strige după oamenii de pază...

M-am ghemuit lângă el, am împins scaunul în lături și mi-am lipit palma pe gura lui, împingându-i capul spre spate. Trebuia să-l legăm și să încercăm să ieșim din clădire, plini de îndrăzneală, fără el. Avea însă să fie găsit în numai câteva minute. Chiar dacă treceam de poartă, am fi încurcat-o rău de tot.

Yuen își regăsi suflul și porni să se zbată; stângaci, i-am imobilizat brațele, punându-mi genunchii pe ele. O puteam auzi pe Alison scriind pe tastatură într-un staccato neregulat; am încercat să trag cu ochiul spre monitorul stației de lucru, dar nu mă puteam răsuci așa mult fără să-mi ridic greutatea de pe Yuen.

– Poate că are dreptate, am spus, poate că ar trebui să ne retragem și să vedem ce se-ntâmplă.

Dacă modificările se pot propaga cu viteze superluminice... câte civilizații îndepărtate este posibil să fi resimțit efectele acțiunilor noastre? Primul contact cu viața extraterestră se putea dovedi o încercare de a desființa matematica pe care ei o vedeau... cum? Ca o resursă prețioasă? O relicvă sacră? O componentă esențială a întregii lor filosofii despre lume?

Clicăitul tastelor încetă brusc.

– Bruno? Simți...

– Ce?

Tăcere.

– *Ce?*

Yuen părea să fi renunțat la împotrivire. Am riscat şi m-am întors.

Alison era aplecată înainte, cu fața în palme. Pe ecran, pintenul îşi încetase permanenta creştere lineară, dar în vârful lui înflorise acum o complicată structură dendritică. Am coborât ochii spre Yuen; părea amețit, ignorându-mi prezența. Precaut, mi-am desprins palma de pe gura lui. Zăcea inert, surâzând vag, urmărind cu ochii ceva ce eu nu puteam să văd.

M-am sculat în picioare. Am prins-o pe Alison de umeri şi am scuturat-o cu blândețe; îşi afundă fața şi mai mult în palme. Floarea stranie a pintenului continua să crească, dar nu se întindea în teritoriu nou; trimitea vlăstare înguste înapoi, spre sine, parcurgând din nou şi din nou aceeaşi regiune cu structuri tot mai fine.

Țesea o rețea? Căuta ceva?

M-a izbit un fulger de înțelegere mai intens decât orice altceva simțisem din copilărie. Era ca şi cum aş fi retrăit momentul în care percepusem finalmente întregul concept de *numere* – dar cu înțelegerea globală a unui adult asupra a tot ceea ce deschidea şi implica. Era o revelație ca un trăsnet, dar nepângărită de confuzie mistică; nu exista ceața de opiu a euforiei şi nici năvala pseudosexuală. În logica din linii curate a celor mai simple concepte vedeam şi înțelegeam exact felul în care funcționa lumea...

... Atât doar că totul era greşit, fals, imposibil.

Nisipuri mişcătoare.

Asaltat de amețeală, mi-am plimbat privirea prin încăpere, numărând disperat: *Şase stații de lucru. Doi oameni. Şase scaune.* Am grupat stațiile de lucru: trei seturi de câte două, două seturi de câte trei. Unu şi cinci, doi şi patru; patru şi doi, cinci şi unu.

Am întreprins o duzină de reverificări pentru coerență – *pentru sănătatea mentală*... dar totul corespundea.

Nu furaseră vechea aritmetică, ci mi-o implantaseră în minte pe cea nouă, peste ea.

Ceea ce rezistase asaltului nostru cu ajutorul lui *Luminescent* se întinsese din pinten şi ne rescrisese matematica neurală, acea aritmetică aflată la temelia propriei noastre rațiuni *despre* aritmetică – îndeajuns pentru a ne lăsa să întrezărim ceea ce încercasem să distrugem.

Alison continua să fie necomunicativă, dar respira lent şi regulat. Yuen părea să nu fi pățit nimic, însă era pierdut într-o reverie fericită. M-am relaxat puțin şi am început să încerc să înțeleg potopul de aritmetică din „partea îndepărtată" care-mi năvălea prin creier.

Privite în sine, axiomele erau... banale, evidente. În mod evident, corespundeau unor enunțuri complexe despre numerele întregi trans-astronomice, însă efectuarea unei translatări exacte mă depășea cu mult; a te gândi la entitățile pe care le descriau în termenii uriașelor numere întregi pe care le reprezentau aducea cumva la a te gândi la *pi* sau la *radical din doi* în termenii primelor zece mii de cifre ale întinderii lor zecimale; ar fi însemnat să scapi complet esența. Aceste „numere" extraterestre – obiecte fundamentale ale aritmeticii alternative – găsiseră o modalitate să se încastreze în numerele întregi și să se asocieze reciproc într-un mod simplu, elegant, iar dacă acele corolare confuze pe care le implicau prin translație contraziceau regulile pe care numerele întregi ar fi trebuit să le respecte... ei bine, numai o regiune micuță și îndepărtată de adevăruri obscure fusese subminată.

Cineva mă atinse pe umăr. Am tresărit, dar Yuen radia de amabilitate; argumentele și violența fuseseră uitate.

– Viteza luminii *nu* este violată, mă anunță el. Logica pe care o implică ea rămâne intactă.

Puteam doar să-l cred pe cuvânt; aș fi avut nevoie de ore întregi ca s-o demonstrez. Poate că extratereștrii reușiseră o treabă mai bună asupra lui, sau poate că era, pur și simplu, un matematician mai bun în orice sistem.

– Atunci... unde sunt ei?

Considerând viteza luminii, atacul nostru asupra „părții îndepărtate" nu putuse fi simțit mai departe de Marte, iar strategia utilizată pentru a bloca distrugerea pintenului ar fi fost imposibilă chiar și cu o întârziere temporală de câteva secunde.

– În atmosferă?

– Vreți să spuneți... în atmosfera *Pământului*?

– Unde altundeva? Sau poate în oceane.

M-am așezat greoi. Poate că nu era mai straniu decât oricare altă variantă imaginabilă, totuși continuam să refuz implicațiile.

– Pentru noi, urmă Yuen, structura lor n-ar arăta deloc ca o „structură". Unitatea cea mai simplă ar putea implica un grup de mii de atomi – reprezentând un număr trans-astronomic – nu neapărat măcar *legați laolaltă* în vreo modalitate convențională, dar încălcând consecințele firești ale legilor fizicii, conformându-se unui set diferit de reguli de nivel ridicat ce rezultă din matematica alternativă. Oamenii au reflectat deseori asupra posibilității ca inteligența să fie încriptată în vortexuri de viață lungă, situate pe gigante gazoase îndepărtate... dar *aceste* creaturi nu s-ar găsi în uragane

sau tornade. Ele ar pluti în cele mai nevătămătoare brize de aer, la fel de invizibile ca neutrinii.

– Instabile...

– Doar conform matematicii noastre. Care nu se aplică.

Alison interveni pe un ton iritat:

– Chiar dacă toate astea ar fi adevărate, unde am ajunge? Indiferent dacă eroarea susține sau nu un întreg ecosistem invizibil, IA tot o va găsi şi o va utiliza în exact acelaşi mod.

Pentru o clipă am amuțit. *Ne confruntam cu posibilitatea de a împărți planeta cu o civilizație nedescoperită şi Alison nu se putea gândi la altceva decât la maşinațiunile detestabile ale lui IA?*

Avea însă perfectă dreptate. Cu mult înainte ca oricare dintre aceste fantezii extravagante să poată fi dovedite sau invalidate, IA putea încă provoca necazuri incalculabile.

– Să lăsăm software-ul de cartare să ruleze, am propus, dar să-l închidem pe cel de diminuare.

Ea examină ecranul.

– Nu-i nevoie. L-au depăşit sau i-au subminat matematica.

„Partea îndepărtată" revenise la mărimea ei inițială.

– Atunci n-avem ce pierde. Închide-l!

Îmi urmă sfatul. Fără să mai fie supus atacului, pintenul începu să-şi inverseze creşterea. Am simțit un fior de părere de rău, când înțelegerea mea limitată asupra matematicii „părții îndepărtate" se evaporă brusc; am încercat s-o rețin, dar era ca şi cum aş fi încercat să prind aer în pumni.

Când pintenul se retrase complet, am rostit:

– Acum încercăm să facem ca Industrial Algebra. Încercăm să apropiem eroarea.

Aproape că nu mai aveam timp, dar sarcina era îndeajuns de simplă. În treizeci de secunde am rescris algoritmul de diminuare astfel ca să acționeze în sens invers.

Alison programase o tastă funcțională cu comanda de revenire la versiunea inițială, astfel ca, dacă experimentul eşua, o singură apăsare pe tastă să propulseze întreaga forță a lui *Luminescent* în sprijinul „părții apropiate".

Yuen şi cu mine am schimbat priviri nervoase şi eu am spus:

– Poate că n-a fost o idee prea bună.

Alison nu fu de acord.

– Trebuie să ştim cum vor reacționa la asta. Mai bine să aflăm acum, decât s-o lăsăm în seama lui IA.

Porni rularea programului.

Ariciul de mare începu să se dilate lent. M-am simțit scăldat în transpirație. Cei din „partea îndepărtată" nu ne făcuseră nici un rău deocamdată, dar aveam senzația că trăgeam din răsputeri de o ușă pe care, de fapt, nu doream câtuși de puțin s-o vedem deschisă.

O tehniciană își strecură capul în cameră și anunță voios:

– Peste două minute – deconectarea pentru întreținere!

– Îmi pare rău, începu Yuen, nu-i nimic...

Întreaga „parte îndepărtată" căpătase culoarea albastru electric. Patch-ul original al lui Alison detectase o intervenție sistematică.

Am mărit imaginea. *Luminescent* culegea enunțurile vulnerabile ale părții apropiate, dar exista altceva care repara stricăciunile.

Am emis un sunet sugrumat, care putea să fie o ovație.

Alison surâse senin.

– Sunt mulțumită, anunță ea. IA n-are nici o șansă.

– Poate că au un motiv, reflectă Yuen, ca să apere statu-quo-ul. Poate că se bazează chiar pe granița în sine, în aceeași măsură ca și „partea îndepărtată".

Alison închise programul. Strălucirea albastră dispăru; ambele părți lăsau în pace eroarea. Am fi dorit să aflăm răspunsul la o mie de întrebări, dar tehnicienii acționaseră comutatorul de decuplare generală și *Luminescent* încetase să mai existe.

***

Soarele se întrevedea printre zgârie-nori, când am revenit în oraș. Pe măsură ce taxiul se apropie de hotel, Alison începu să tremure și să suspine. M-am lipit de ea și i-am strâns mâna. Știam că resimțise forța a ceea ce s-ar fi putut întâmpla, tot timpul, cu mult mai mult decât mine.

I-am plătit șoferului, apoi am rămas pe stradă o vreme, privind tăcuți bicicliștii care treceau pe lângă noi, căutând să ne închipuim în ce fel s-ar modifica lumea dacă ar încerca să studieze această nouă contradicție dintre exotic și banal, dintre pragmatic și platonic, dintre vizibil și invizibil.

Domnul Voliţiune

– Dă-mi petecul!

În ciuda pistolului, ezită suficient de mult cât să confirme că obiectul e autentic. Este îmbrăcat modest, dar îngrijit, într-un mod ce denotă bani: are manichiura făcută şi este depilat, cu pielea netedă, ca de prunc, a bogătaşilor de vârstă mijlocie. Orice card din portofelul său ar fi doar cu p-bani, anonimi, dar încriptaţi, inutili fără propriile sale amprente în stare vie. Nu poartă bijuterii, iar ceasul-telefon este din plastic; petecul este singurul lucru pe care merită să i-l iau. Imitaţiile bune costă 15 cenţi, totuşi el n-are vârsta corespunzătoare şi nici nu aparţine clasei corespunzătoare ca să dorească să poarte o imitaţie, doar de dragul modei.

Trage uşor de petec şi acesta se desprinde de piele; marginea adezivă nu lasă nici cea mai vagă iritaţie şi nu-i smulge nici un fir din sprânceană. Ochiul său, brusc dezgolit, nu clipeşte şi nici nu mijeşte, dar ştiu că încă nu vede cu adevărat; căile perceptive suprimate au nevoie de ore bune ca să se redeştepte.

Îmi întinde petecul; pe jumătate mă aştept să mi se lipească de palmă, dar nu se întâmplă aşa. Partea exterioară este neagră, ca metalul anodic, cu emblema gri-argintie a unui dragon într-un colţ, „evadând" din propriul său model decupat din hârtie pentru a-şi înghiţi coada. „Viziuni recursive", după Escher. Îi îndes pistolul mai tare în abdomen, ca să nu uite de el, în vreme ce cobor ochii şi întorc petecul pe partea cealaltă. Faţa interioară pare la început neagră precum catifeaua, dar când o înclin puţin observ reflecţia unei lumini stradale, difractată în curcubeu de reţeaua de puncte cuantice a laserelor. Unele imitaţii din plastic sunt matriţate cu depresiuni ce oferă un efect similar, însă claritatea acestei imagini – disecată în culori, dar deloc înceţoşată – nu seamănă cu nimic din ce am văzut până acum.

Ridic ochii spre el şi-mi răspunde privirii cu precauţie. Ştiu ce simte – bulgărele acela de gheaţă în măruntaie –, totuşi în ochii lui există ceva mai mult decât frică: un soi de curiozitate ameţită, de parcă s-ar îmbăta din însăşi stranietatea situaţiei. Stând acolo la ora 3 noaptea, cu ţeava unui pistol lipită de intestine... Jefuit de jucărioara cea mai costisitoare... Întrebându-se ce altceva o să mai piardă...

Zâmbesc cu tristeţe şi ştiu cum se vede asta prin cagulă.

– Ar fi trebuit să rămâi la „Cruce". De ce ai venit aici? Căutai ceva să regulezi? Ceva cu care să te droghezi? Ar fi trebuit să rămâi lângă cluburile de noapte şi totul ar fi venit la tine.

Nu-mi răspunde, dar nici nu-şi fereşte privirea. Pare ca şi cum s-ar strădui din greu să înţeleagă toate astea: teroarea lui, arma, momentul în sine. Pe mine... Încearcă să perceapă totul şi să-i confere sens, ca un oceanograf prins de valul fluxului. Nu pot decide dacă este admirabil sau, pur şi simplu, iritant.

– Ce căutai? *O experienţă nouă*? O să-ţi ofer eu o experienţă nouă!

Ceva lunecă pe sol înapoia noastră, purtat de vânt: un ambalaj de plastic sau nişte scaieţi. Strada se compune din loturi transformate în spaţii pentru birouri, este pustie şi tăcută, prevăzută cu mijloace de detectare a intruşilor, dar altfel indiferentă.

Strecor petecul în buzunar şi ridic puţin pistolul. Îi spun direct:

– Dacă te ucid, o să-ţi trag un glonţ în inimă. Curat şi rapid – îţi promit. Nu te voi lăsa aici sângerând şi cu măruntaiele curgând din tine.

Deschide gura ca să replice, apoi se răzgândeşte. Rămâne privindu-mi faţa mascată, transfigurat. Vântul sporeşte din nou în intensitate, rece şi, în acelaşi timp, imposibil de blând. Ceasul îmi emite o serie scurtă de piiuituri, ceea ce înseamnă că a blocat cu succes un semnal din partea implantului de securitate personală al bărbatului. Suntem singuri într-o zonă minusculă de tăcere radio: fazele se anulează reciproc, forţele se echilibrează cu precizie.

Mă gândesc: *Îl pot cruţa... sau nu* – şi începe luciditatea, sfâşierea vălului, risipirea pâclei. *Este în mâinile mele acum*. Nu înalţ privirea, însă nici nu este necesar; pot simţi stelele rotindu-se în jurul meu.

– O pot face, şoptesc, te pot ucide.

Continuăm să ne privim, însă acum eu mă uit prin el; nu sunt sadic, nu trebuie să-l văd zbătându-se. Teama lui se găseşte în exteriorul meu, iar ceea ce contează se află înăuntru: *Libertatea mea, curajul s-o îmbrăţişez, tăria să înfrunt tot ceea ce sunt fără să mă înfior.*

Mâna mi-a amorţit; lunec degetul peste trăgaci, deşteptând terminaţiile nervoase. Pot simţi transpiraţia răcindu-se pe antebraţe, muşchii maxilarelor trimiţând semnale de durere din pricina surâsului îngheţat. Îmi pot simţi întregul corp, comprimat, încordat, nerăbdător, dar ascultător, aşteptându-mi comanda.

Retrag puţin arma, apoi mişc braţul brusc, pocnindu-i tâmpla cu mânerul pistolului. El strigă şi se prăbuşeşte în genunchi, cu sângele şiroindu-i într-un ochi. Mă dau înapoi, observându-l cu

atenție. Pune palmele pe sol, ca să nu cadă, totuşi este prea ameţit ca să facă altceva decât să stea îngenuncheat acolo, sângerând şi gemând.

Mă întorc şi o iau la fugă, smulgându-mi cagula, vârând pistolul în buzunar, iuțind paşii.

În câteva secunde, implantul lui va contacta o maşină de patrulare. Fug în zigzag pe străduțe laterale pustii, îmbătat de pura chimie viscerală a alergării, totuşi păstrând controlul, stăpânindu-mi perfect instinctul. Nu aud sirene, dar probabil că poliția nici nu le-ar utiliza, aşa că mă ascund la cel mai mic zgomot de vehicul. Am imprimată în creier o hartă a acestor străzi, până la detaliile fiecărui copac, ale fiecărui zid, ale fiecărei maşini abandonate şi ruginite. Niciodată nu mă aflu la mai mult de câteva secunde distanță de un adăpost oarecare.

Casa pare un miraj, dar este reală şi traversez ultima porțiune luminată cu inima bubuind, încercând să nu răcnesc de satisfacție atunci când descui uşa şi o trântesc înapoia mea.

Sunt scăldat în transpirație. Mă dezbrac şi mă plimb prin odaie până ce mă calmez îndeajuns ca să stau sub duş, privind plafonul şi ascultând muzica ventilatorului. *L-aş fi putut ucide*. Triumful respectiv îmi pulsează prin vene. *A fost opțiunea mea, doar a mea. Nimic nu mă putea opri.*

Mă şterg şi privesc în oglindă, urmărind cum suprafața reflectantă se limpezeşte treptat. Este suficient să ştiu că aş fi putut apăsa trăgaciul. M-am confruntat cu posibilitatea; n-a mai rămas nimic de dovedit. Nu actul în sine este important, într-un fel sau altul. Ceea ce contează este să învingi orice s-ar afla în calea libertății.

Dar data viitoare?

Data viitoare, o voi face.

Pentru că pot.

***

Duc petecul la Tran, în terasa lui veche din Redfern, plină de postere ale unor formații belgiene de drujbe, pe bună dreptate, obscure.

– „Recursive Visions Introscape", model 3 000, spune el. Preț cu amănuntul: 35 de miare.

– Ştiu. M-am interesat.

– Alex! Mă simt jignit!

Zâmbeşte, dezgolind dinții mâncați de acid. Prea multe vărsături; cineva ar trebui să-i spună că este deja suficient de slab.

– Deci – cât îmi poți obține pe el?

– Optişpe, sau douăzeci. Pot însă trece luni bune înainte să găsesc un cumpărător. Dacă vrei să scapi de el în clipa asta, îți dau douăşpe miare.

– O să mai aştept.

– Cum vrei.

Întind mâna să-l iau înapoi, dar el se fereşte.

– Nu te grăbi!

Introduce un jac cu fibră optică într-o mufă micuță din marginea peteculuI, după care începe să-l testeze pe laptop-ul din centrul bancului său de lucru.

– Dacă-l strici, te-omor!

– Cum să nu, mârâie el, fotonii mei mari şi stângaci ar putea să rupă vreun arculeț de ceas dinăuntru.

– Ştii la ce mă refer... Îl poți bloca.

– Dacă tot o să-l ai timp de şase luni, nu vrei să ştii ce software rulează?

Sunt cât pe-aici să mă înec.

– Crezi că intenționez să-l *folosesc*? Probabil că rulează un sistem de urmărire a stresului pentru vreun director. *Lunea albastră*: „Pentru o productivitate optimă şi o senzație generală de bine, învățați să potriviți culoarea stării psihice afişate cu nuanța de referință alăturată."

– Nu lua peste picior biofeedback-ul, până nu l-ai încercat. Poate că-i vorba chiar despre tratamentul ăla împotriva ejaculării rapide pe care-l cauți.

Îi trag una după ceafa slăbănoagă, apoi privesc peste umărul lui la ecranul laptopului – aiureli hexa-zecimale ce se derulează cu viteză, lăsând impresia unei cețe.

– De fapt, ce faci?

– Fiecare fabricant rezervă un bloc de cod ISO, astfel ca telecomenzile să nu poată declanşa accidental alte dispozitive decât cele care trebuie. Ei folosesc însă aceleaşi blocuri şi pentru chestiile cablate. Prin urmare ajunge să încercăm codurile pe care „Recursive Visions"...

Pe ecran apare o fereastră de interfață elegantă, cu aspect de marmură cenuşie. Poartă titlul PANDEMONIU. Singura opțiune este un buton etichetat „Reset".

Tran se întoarce spre mine, cu mouse-ul în mână.

– N-am auzit niciodată de *Pandemoniu*. Pare o aiureală psihedelică. Dar dacă a citit mintea tipului ăluia şi dovezile există aici... Strânge din umeri. Oricum va trebui să şterg totul înainte s-o vând, aşa că mai bine s-o fac chiar acum.

– Bine.

Apasă butonul şi apare o opțiune: „Ştergere mapare stocată şi pregătire pentru un nou utilizator?" Tran apasă „Da".

– Poartă-l şi bucură-te de el, îmi spune. Nu-ţi iau nici un sfanţ.

– Eşti un sfânt, comentez luând petecul. Totuşi n-o să-l port, dacă nu ştiu ce face.

Tran apelează altă bază de date şi tastează PAN*.

– Aha! Nu există nici o intrare de catalog. Prin urmare este piaţa neagră... neautorizat!

Rânjeşte spre mine ca un puşti de şcoală primară care-l tachinează pe altul, silindu-l să mănânce viermi:

– Care crezi că-i lucrul cel mai rău pe care-l poate face?

– Habar n-am. Să-mi „spele" creierul?

– Mă-ndoiesc. Petecele nu prezintă imagini naturaliste. Nimic foarte apropiat de realitate... şi fără text. Conţin clipuri video, cote bursiere, lecţii de limbi străine... dar utilizatorii se încurcă în detalii. În prezent nu pot afişa decât grafică abstractă. Cum poţi spăla creierul cuiva cu aşa ceva?

Ridic obiectul şi-l duc, în mod experimental, spre ochiul stâng, dar ştiu că nici măcar nu se va lumina până ce nu este ferm lipit în locul său.

– Indiferent ce ar face, zice Tran, dacă te gândeşti la el din punctul de vedere teoretic al informaţiei, nu-ţi poate arăta nimic din ceea ce nu există deja în mintea ta.

– Chiar aşa? Atâta plictiseală m-ar putea ucide.

Totuşi pare într-adevăr o prostie să irosesc ocazia. Oricine are o maşină atât de costisitoare ca asta a plătit, probabil, o adevărată avere şi pentru software, iar dacă este într-atât de stranie încât să fie ilegală, ar putea fi realmente ceva interesant.

Tran îşi pierde interesul.

– Decizia îţi aparţine.

– Exact.

Aşez petecul peste ochi şi las marginea să se contopească lin cu pielea mea.

***

– Alex, rosteşte Mira, n-ai de gând să-mi spui?

– Ce?

O privesc ameţit; îmi zâmbeşte, dar pare uşor jignită.

– Vreau să ştiu ce ţi-a arătat!

Se apleacă şi începe să-mi urmărească conturul pometului cu vârful degetului, de parcă ar dori să atingă petecul, dar nu se poate hotărî s-o facă.

– Ce vezi? Tunele de lumină? Oraşe antice cuprinse de flăcări? Îngeri argintii care fac dragoste în creierul tău?

Îi îndepărtez mâna.

– Nimic.

– Nu te cred.

Dar este adevărat. Nu sunt artificii cosmice; dacă există ceva, atunci tiparele se estompează cu cât mă pierd mai mult în planul sexual. Totuşi detaliile sunt evazive, aşa cum se întâmplă mereu, dacă nu fac un efort conştient pentru a-mi imagina lucrurile.

Încerc să explic.

– În cea mai mare parte nu văd nimic. Tu îţi „vezi" nasul sau genele? Cam aşa se întâmplă şi în cazul petecului. După primele ore, imaginea pur şi simplu... dispare. Nu seamănă cu nimic real, nu se clinteşte atunci când mişti capul, aşa încât creierul îşi dă seama că n-are nici o legătură cu lumea exterioară şi începe s-o elimine.

Mira este scandalizată, de parcă am înşelat-o cumva.

– Nu poţi nici măcar să vezi ce îţi arată? Atunci... ce rost are?

– Nu *vezi* imaginea plutind în faţa ta, totuşi poţi să fii conştient de existenţa ei. Este ca şi cum... există o stare neurologică numită „orbire mentală", în care oamenii pierd complet orice sens al conştiinţei vizuale, dar continuă să poată ghici ce se găseşte în faţa lor, dacă se străduiesc, pentru că informaţiile continuă să le parvină...

– Ca şi percepţia extrasenzorială. Am înţeles.

Îşi pipăie micuţa cruce egipteană de la gât.

– Da, este supranatural. Bagă-mi o lumină albastră în ochi... şi printr-un miracol neînţeles o să ştiu că-i albastră.

Mira oftează şi se trânteşte pe spate în pat. Un automobil trece pe stradă şi lumina farurilor care pătrunde prin draperii luminează statueta de pe etajeră: o femeie cu cap de şacal, aşezată în poziţia lotus, cu inima sacră expusă sub un sân. Foarte la modă şi sincretică. Odată, Mira mi-a spus, fără să-şi clintească un muşchi de pe faţă: *Acesta este sufletul meu, trecut din incarnare în incarnare. I-a aparţinut lui Mozart, iar anterior Cleopatrei.* Inscripţia de pe soclu consemnează: Budapesta, 2005. Lucrul cel mai ciudat însă este faptul că a fost construită ca o păpuşă rusească: în interiorul sufletului Mirei se găseşte un alt suflet, iar în interiorul aceluia se găsesc un al treilea şi un al patrulea. I-am spus: *Ăsta, ultimul, nu-i decât lemn mort. N-are nimic înăuntru. Asta nu te îngrijorează?*

Mă concentrez şi mă străduiesc să readuc imaginea aceea. Petecul măsoară în mod constant dilatarea pupilei şi distanţa focală a cristalinului neacoperit – ambele urmându-le în mod firesc

pe ale ochiului acoperit – şi reglează corespunzător holograma sintetică. Astfel, imaginea nu se defocalizează niciodată, nu apare prea luminoasă ori prea întunecată, indiferent spre ce ar privi ochiul neacoperit. Niciodată un obiect real nu s-ar putea comporta aşa; nu-i de mirare că datele sunt aşa de prompt întrerupte de creier. Chiar şi în primele câteva ore – când, fără efort, vedeam tiparele suprapuse peste tot –, păreau mai degrabă imagini mentale deosebit de vii, decât un fel de scamatorii cu lumini. Acum ideea că aş putea „pur şi simplu să privesc" la hologramă şi „s-o văd" în mod automat este ridicolă; realitatea aduce mai degrabă cu pipăirea unui obiect în beznă şi încercarea de a-l imagina.

Iată ce îmi imaginez: fire colorate şi complex ramificate, fulgerând pe fundalul cenuşiu al odăii ca nişte pulsaţii de vopsea fluorescentă injectată în vene fine. Imaginea pare strălucitoare, dar nu mă ameţeşte; încă pot vedea în umbrele din jurul patului. Sute de asemenea tipare ramificate pâlpâie simultan, însă majoritatea sunt vagi şi au o durată foarte scurtă de viaţă. Poate că în fiecare clipă domină zece sau douăsprezece, strălucind intens timp de o jumătate de secundă fiecare, înainte să pălească şi să apară altele. Uneori se pare că unul dintre aceste tipare „puternice" îşi transferă forţa în mod direct unui vecin, ridicându-l din beznă, şi cele două pot fi văzute luminându-se împreună, cu marginile întortocheate şi împletite. Alteori, puterea, luminozitatea nu par să provină dintr-un loc anume, deşi ocazional întrezăresc două-trei cascade subtile în fundal, fiecare prea slabă şi prea rapidă ca să poată fi urmărită, convergând într-un singur tipar şi declanşând o fulgerare puternică şi prelungită.

Plăcuţa de circuite superconductoare îngropată în petec îmi vizualizează întregul creier. Aceste tipare *ar putea* fi neuroni individuali, dar care ar fi scopul unui asemenea punct de vedere microscopic? Probabil că sunt sisteme mult mai mari – reţele din zeci de mii de neuroni – şi că toată chestia este un fel de hartă funcţională: conexiunile se păstrează, însă distanţele sunt rearanjate pentru uşurinţa interpretării. Numai unui neurochirurg i-ar păsa de locaţiile anatomice reale.

Dar care sisteme îmi sunt arătate mie, de fapt? Şi cum ar trebui să reacţionez la vederea lor?

Petecul se foloseşte mai ales de biofeedback. Dimensiunile stresului – sau deprimării, excitării, concentrării etc. – sunt codificate în culorile şi formele imaginilor. Deoarece imaginea petecului „dispare", ea nu constituie o distragere, ci informaţia rămâne accesibilă. De fapt, regiunile cerebrale necablate în mod natural

pentru a „se cunoaşte" una pe cealaltă sunt puse în contact, îngăduindu-le să se moduleze reciproc în feluri noi. Cel puţin aşa afirmă reclama. Totuşi biofeedback-ul petecului trebuie să-şi precizeze ţinta; lângă afişarea în timp real trebuie să existe un şablon fix care să indice rezultatul spre care se năzuieşte. Tot ceea ce mi se arată mie este... pandemoniu.

– Cred că ar fi mai bine să pleci, spune Mira.

Imaginea petecului aproape că dispare, ca un balonaş cu gânduri, dintr-o bandă desenată, care a fost dezumflat, totuşi mă chinuiesc şi izbutesc să mă agăţ de ea.

– Alex? Cred că ar trebui să pleci.

Simt cum mi se zbârlesc firişoarele de păr de pe ceafă. Văd... *ce*? Aceleaşi tipare, deoarece ea a rostit aceleaşi cuvinte? Mă străduiesc să rederulez secvenţa din memorie, însă tiparele din faţa mea – tiparele pentru încercarea de reamintire? – îmi dejoacă tentativa. Şi până ce-i îngădui imaginii să se destrame este prea târziu; nu ştiu ce am văzut.

Mira îşi pune o mână pe umărul meu.

– Vreau să pleci.

Pielea mi se face ca de găină. Şi fără imaginea din faţa mea ştiu că declanşează aceleaşi tipare. *„Cred că ar trebui să pleci."* *„Vreau să pleci."* Nu văd sunetele codificate în creierul meu. Văd semnificaţia.

Şi chiar acum, doar gândindu-mă, *ştiu* că secvenţa este rederulată, slab.

Mira mă scutură furios şi, în cele din urmă, mă răsucesc spre ea.

– Care-i problema? o întreb. Voiai s-o pui cu petecul şi m-am băgat în calea ta?

– Foarte amuzant! Dă-i drumul şi nu mai avem ce discuta.

Mă îmbrac fără grabă, ca s-o irit. După aceea rămân lângă pat, privindu-i trupul subţire, ghemuit sub cearşafuri. Mă gândesc: *Aş fi putut s-o rănesc rău, dacă aş fi vrut. Ar fi fost atât de simplu.*

Ea mă priveşte neliniştită. Sunt cuprins de un fior de ruşine; adevărul este că nici măcar nu doresc s-o sperii. Dar e prea târziu; am speriat-o deja.

Mă lasă s-o sărut la despărţire, însă întregul ei corp este încordat de neîncredere. Simt un ghem în stomac. *Ce se-ntâmplă cu mine? În ce mă transform?*

Ieşit pe stradă însă, în aerul rece al nopţii, luciditatea preia frâiele. *Iubire, empatie, compasiune*... toate aceste obstacole în calea libertăţii trebuie depăşite. Nu trebuie să aleg violenţa, dar opţiunile mele sunt nesemnificative dacă sunt mărginite de convenţii sociale, sentimentalism, ipocrizie şi autoamăgire.

Nietzsche a înțeles asta. Sartre şi Camus au înțeles-o.

Mă gândesc calm: *Nimic nu m-ar fi putut opri. Aş fi putut face orice. I-aş fi putut frânge gâtul.* Dar am optat să n-o fac. *Am optat.* Atunci, cum s-a întâmplat asta? Cum... şi când? Când l-am cruțat pe proprietarul petecului... când am ales să n-o ating pe Mira... în final, corpul meu a fost cel care a acționat într-un fel anume şi nu în celălalt, *dar când a început totul*?

Dacă petecul afişează tot ceea ce se petrece în creierul meu – sau tot ceea ce este important: gânduri, înțelesuri, nivelurile cele mai ridicate de abstracție –, atunci, dacă aş fi ştiut cum să citesc tiparele acelea, aş fi putut urmări întregul proces? *Să-l urmăresc înapoi, până la cauza primordială*?

Mă opresc în mijlocul unui pas. Ideea este amețitoare... şi incitantă. Undeva în adâncul creierului meu, *trebuie* să existe „eul": izvorul tuturor acțiunilor, sinele care decide. Neatins de cultură, educație, gene – sursa libertății umane, complet autonom, responsabil doar în fața lui însuşi. Am ştiut asta dintotdeauna, dar în toți anii aceştia mă străduisem s-o limpezesc.

Dacă petecul ar fi putut îndrepta o oglindă spre sufletul meu... dacă mi-aş fi putut vedea *propria voință* ridicându-se din centrul ființei mele *când apăsam trăgaciul*...

Ar fi fost un moment de perfectă onestitate, de perfectă înțelegere. De perfectă libertate.

***

Acasă, zac în întuneric, îmi rederulez imaginea, experimentez. Dacă voi sui râul spre izvor, va trebui să cartografiez cât pot de mult din teritoriu. Nu-i uşor; trebuie să-mi monitorizez gândurile şi tiparele, să încerc să găsesc conexiunile. Când mă silesc să fac asociații libere, văd oare şabloanele corespondente ideilor înseşi? Sau văd tipare asociate mai mult cu întregul act de echilibrare a atenției – între imaginea în sine şi gândurile pe care sper că le reflectă ea?

Deschid radioul, găsesc un talk-show şi încerc să mă concentrez asupra cuvintelor fără să pierd imaginea petecului. Reuşesc să discern tiparul declanşat de câteva cuvinte – sau, cel puțin, tiparele comune tuturor cascadelor ce apar atunci când sunt utilizate acele cuvinte... dar după al cincilea sau al şaselea cuvânt pierd urma primului.

Aprind lumina, iau o foaie de hârtie şi încerc să compun un dicționar. Este însă fără speranțe. Cascadele se succed prea rapid şi orice aş face să prind un şablon, să încremenesc momentul, reprezintă o intruziune care îl alungă.

Se apropie zorile. Renunț și încerc să dorm. În curând voi avea nevoie de bani pentru chirie, va trebui să fac ceva, dacă nu accept oferta lui Tran pentru petec. Bâjbâi sub saltea și verific dacă arma este tot acolo.

Mă gândesc la cele petrecute în ultimii ani. O diplomă lipsită de valoare. Trei ani de șomaj. Spargerile sigure din timpul zilei. Apoi nopțile. Îndepărtând strat după strat de iluzii. Iubire, speranță, moralitate... toate trebuie depășite. Nu mă pot opri acum.

Și știu în ce fel trebuie să se termine.

Pe măsură ce lumina începe să pătrundă în odaie, simt o modificare bruscă... *în ce privință*? În starea psihică? În perceptivitate? Privesc dunga îngustă de lumină solară de pe tencuiala fisurată a tavanului... și nimic nu pare diferit, nimic nu s-a schimbat. Îmi scanez mental corpul, de parcă aș putea să sufăr de un tip de durere prea nefamiliară ca să fie înțeleasă instantaneu, dar nu percep decât tensiunea propriei mele nesiguranțe și confuzii.

Stranietatea se intensifică și, involuntar, răcnesc. Simt ca și cum pielea mi-ar exploda și zece mii de viermi s-ar târî din carnea lichefiată de dedesubt, atât doar că nu există nimic care să explice senzația aceasta: nici o viziune de răni sau de insecte... și absolut nici o durere. Nu simt mâncărimi, nu am febră, nu mă trec sudori reci – nimic. Este ca o poveste horror relatată de un participant la o cură de dezintoxicare, o criză de coșmar de delirium tremens, dar lipsită de orice simptome, cu excepția ororii în sine.

Îmi cobor picioarele din pat și mă ridic în capul oaselor, ținându-mă de stomac, deși este un gest lipsit de semnificație; nu-mi vine nici măcar să vomit. Nu măruntaiele mele sunt cele care icnesc.

Stau locului și aștept să treacă tumultul.

Nu trece.

Aproape că sunt pe punctul de a-mi smulge petecul – *ce altă cauză poate fi?* – însă mă răzgândesc. Mai întâi vreau să încerc altceva. Deschid radioul.

– ... ciclon amenință coasta nord-vestică...

Cei zece mii de viermi se revarsă și fojgăiesc; cuvintele îi izbesc ca jetul dintr-un furtun de pompieri. Izbutesc să opresc radioul cu un gest brutal, stopând clocotul, apoi cuvintele îmi răsună ca un ecou în creier:

... ciclon...

Cascada descrie o buclă în jurul conceptului, declașând tiparele pentru sunet în sine; o viziune vagă a cuvântului scris; o imagine desprinsă dintr-o sută de hărți meteorologice făcute de sateliți;

imagini din buletinele de ştiri reprezentând copaci dezrădăcinaţi de vânt... şi multe, mult mai multe, prea multe ca să poată fi înţelese.

... ciclon ameninţă...

Majoritatea şabloanelor „ameninţă" se declanşaseră deja, pregătite de context, anticipând evidentul. Tiparele pentru imagini filmate în toiul ciclonului se consolidează şi le declanşează pe altele, scenele de a doua zi, cu oameni lângă locuinţele lor distruse.

... coasta nord-vestică...

Şablonul pentru harta meteo prin satelit *se îngustează*, concentrându-şi energia asupra unei imagini amintite – sau construite – în care volbura norilor este corect plasată. Tiparele se declanşează pentru numele a şase aşezări din nord-vest şi pentru imagini ale staţiunilor turistice... până ce cascada se pierde în asociaţii vagi cu simplitatea rurală spartană.

Iar eu înţeleg ce se întâmplă. (Tiparele se declanşează pentru *înţeleg*, tiparele se declanşează pentru *tipare*, tiparele se declanşează pentru *confuz, copleşit, nebun*...)

Procesul se diminuează, într-o oarecare măsură (tiparele se declanşează pentru toate aceste concepte). *Pot pricepe totul cu calm, pot înţelege semnificaţia* (tiparele se declanşează). Stau locului cu fruntea coborâtă pe genunchi (tiparele se declanşează), încercând să-mi focalizez gândurile îndeajuns ca să preiau toate rezonanţele şi asociaţiile pe care petecul (tiparele se declanşează) continuă să mi le arate prin ochiul stâng, despre care, de fapt, nu s-ar putea spune că vede ceva.

Niciodată nu a trebuit să fac imposibilul: să stau aşezat şi să alcătuiesc un dicţionar pe hârtie. În ultimele zece zile, tiparele şi-au gravat propriul dicţionar în creierul meu. Nu este nevoie să observ şi să-mi amintesc, conştient, care şablon corespunde cărui gând; am petrecut fiecare moment de trezie expus exact acelor asociaţii şi ele s-au imprimat în sinapsele mele pur şi simplu prin repetiţie.

Iar acum se achită nota de plată. Nu am nevoie de petec ca să-mi spună doar ceea ce ştiu şi singur că gândesc, dar acum îmi arată tot restul: toate detaliile prea mărunte şi fugitive ca să fie prinse prin simpla introspecţie. Nu unicul şi evidentul flux de conştiinţă – secvenţa definită în orice clipă de şablonul cel mai puternic –, ci toţi curenţii şi toate vârtejurile ce clocotesc dedesubt.

Întregul proces haotic de gândire.

Pandemoniul.

***

Vorbirea este un coşmar. Exersez de unul singur, adresându-mă radioului, simţindu-mă prea nesigur ca să risc măcar un telefon până când nu pot învăţa să mă controlez, să nu mă abat din drum.

De abia pot deschide gura fără să percep o duzină de şabloane pentru cuvinte şi fraze *ce pornesc spre oportunitatea respectivă*, concurând pentru şansa de a fi rostite... iar cascadele, care ar fi trebuit să fie direcţionate spre o unică opţiune într-o fracţiune de secundă (înainte aşa trebuie să se fi întâmplat, altfel întregul proces n-ar fi funcţionat niciodată), sunt menţinute vibrând neconcludent de însuşi faptul că eu am devenit atât de conştient de toate posibilităţile. După o vreme învăţ să suprim acest feedback, cel puţin într-o măsură suficientă ca să evit paralizia. Cu toate acestea, continuă să se simtă foarte straniu.

Deschid radioul. Un ascultător declară telefonic:

– Irosirea impozitelor percepute de la populaţie în programe de reabilitare nu înseamnă decât recunoaşterea faptului că delincvenţii nu au fost închişi suficient de mult timp.

Cascade de tipare extind sensul direct al cuvintelor cu o multitudine de asociaţii şi conexiuni... dar ele sunt *deja* întreţesute cu cascade ce construiesc posibile replici, care invocă propriile lor asociaţii.

Răspund cât pot de repede:

– Reabilitarea este mai ieftină. Şi ce sugeraţi, să-i ţinem închişi pe oameni până ajung prea senili ca să mai comită delicte?

Pe când vorbesc, tiparele pentru cuvintele alese fulgeră triumfător, în timp ce acelea pentru alte douăzeci-treizeci de cuvinte şi fraze pălesc de abia acum... ca şi cum unica modalitate prin care pot fi sigure că şi-au pierdut şansa de a fi rostite este să audă realmente ceea ce am spus.

Repet experimentul, de zeci de ori, până când pot „vedea" limpede toate şabloanele de replici alternative. Le privesc rotindu-şi plasele complexe de înţelesuri peste mintea mea, cu speranţa de a fi alese.

Dar... alese *unde*, alese *cum*?

Deocamdată este imposibil de precizat. Dacă încerc să încetinesc procesul, gândurile mele preiau complet controlul, dar dacă izbutesc să replic ceva nu mai există speranţa reală de a mai urmări dinamica procesului. Peste o secundă sau două pot încă să „văd" majoritatea cuvintelor şi asociaţiilor care au fost declanşate pe parcurs... totuşi încercarea de a urmări înapoi la sursă – *înapoi*

la mine – decizia pentru ceea ce a fost spus seamănă cu tentativa de a găsi vinovatul pentru un ambuteiaj implicând o mie de automobile, pe baza unei singure imagini începețoșate a incidentului.

Decid să mă odihnesc o oră sau două. (Cumva, decid.) Senzația de dezintegrare într-un morman viermuitor de larve și-a pierdut prospețimea, totuși nu-mi pot anula complet conștiința pandemoniului. Aș putea încerca să-mi scot petecul, dar nu pare să merite riscul unui lung și lent proces de reaclimatizare atunci când îl voi pune la loc.

Bărbierindu-mă în baie, mă opresc și mă privesc drept în ochi. *Doresc realmente să fac asta? Să-mi privesc mintea într-o oglindă în timp ce ucid un străin? Ce ar schimba? Ce ar dovedi?*

Ar dovedi că în mine există o scânteie de libertate pe care nimeni altul n-o poate atinge, nimeni altul n-o poate pretinde. Ar dovedi că sunt, finalmente, responsabil pentru tot ceea ce fac.

Simt că ceva urcă prin pandemoniu. Ceva se înalță din adâncuri. Închid ambii ochi și mă reazem de chiuvetă; apoi îi deschid și privesc din nou în ambele oglinzi.

Și, în cele din urmă, îl văd, suprapus peste imaginea feței mele: un șablon complex, stelat, ca o creatură bentonică, luminoasă, radiind tentacule delicate, cu care să atingă zece mii de cuvinte și simboluri, având la dispoziție toată mașinăria gândirii. Mă izbește cu un șoc de *déjŕ vu* – am „văzut" tiparul acesta de zile întregi. Ori de câte ori m-am gândit la persoana mea ca fiind un personaj, un subiect, un actor. Ori de câte ori am reflectat la puterea voinței. Ori de câte ori mi-am reamintit momentul când am fost cât pe-aci să apăs trăgaciul...

Nu am nici o îndoială, asta este! *Sinele care optează. Sinele care este liber.*

Îmi zăresc din nou ochiul și șablonul radiază lumină – nu numai la simpla vedere a chipului meu, ci văzându-mă pe mine privind și știind că privesc... și știind că m-aș putea întoarce cu spatele în orice clipă.

Stau și privesc lucrul acela fantastic. *Cum să-i spun*? „Eu"? „Alex"? Nici una dintre denumiri nu se potrivește cu adevărat; înțelesul lor este epuizat. Caut cuvântul, imaginea care oferă reacția cea mai puternică. Privită din exterior, propria mea față reflectată în oglindă trezește de-abia un pâlpâit, dar când *mă simt* stând fără nume în grota întunecoasă a craniului, uitându-mă afară prin ochi, controlând corpul... *luând decizii, trăgând sforile*... șablonul strălucește de recunoaștere.

– Domnul Volițiune, șoptesc. Acesta sunt.

Capul începe să-mi pulseze. Las imaginea petecului să dispară.

Terminând de bărbierit, examinez petecul din exterior, pentru prima dată după multe zile. Dragonul care țâșnește din propriul său portret lipsit de substanță pentru a câștiga materialitate... cel puțin așa este reprezentat. Mă gândesc la bărbatul de la care l-am furat și mă întreb dacă el a văzut vreodată la fel de profund ca și mine în adâncul pandemoniului.

Nu se poate să fi văzut, altfel nu mi-ar fi îngăduit să iau petecul. Fiindcă acum, după ce am întrezărit adevărul, știu că voi apăra până la moarte puterea de a vedea în felul ăsta.

***

Părăsesc locuința pe la miezul nopții, investighez zona, îi iau pulsul. În fiecare noapte, între cluburi, baruri, bordeluri, cazinouri și petreceri private există curenți de activitate, diferiți în mod subtil. Eu nu caut însă mulțimile, ci un loc unde nimeni nu are vreun motiv să vină.

Aleg, în final, un șantier de construcții mărginit de birouri părăsite. Este un sector protejat de cele mai apropiate felinare stradale prin schipul mare de lângă drum, care proiectează o umbră neagră, triunghiulară. Mă așez pe nisipul și cimentul umede de rouă, cu pistolul și cagula în jachetă, la îndemână.

Aștept calm. Am învățat să fiu răbdător și au fost dăți în care zorii m-au găsit cu mâinile goale. În majoritatea nopților însă, cineva o ia pe scurtătură. În majoritatea nopților, cineva se rătăcește.

Stau cu urechea ciulită să aud pași, dar îmi las mintea să rătăcească. Încerc să urmăresc pandemoniul mai de aproape, să văd dacă pot absorbi secvența de imagini în mod pasiv, în vreme ce mă gândesc la altcineva, pentru ca apoi să rederulez amintirea, filmul gândurilor mele.

Încleștez pumnul, după aceea îl deschid. Încleștez pumnul, după aceea... nu! Încerc să-l prind pe „Domnul Volițiune" în exercițiul funcțiunii, exersându-mi puterile de capriciu. Reconstruiesc ceea ce cred că am „văzut", șablonul cu mii de tentacule strălucește într-adevăr mai puternic, însă memoria îmi joacă feste ciudate; nu pot derula corect succesiunea. De fiecare dată când rulez filmul în minte, văd *mai întâi* fulgerând majoritatea celorlalte tipare implicate în acțiune, trimițând cascade ce converg spre „Domnul Volițiune", făcându-l pe el *să declanșeze* – exact contrariul a ceea ce știu că este adevărat. „Domnul Volițiune" declanșează în clipa când mă simt că optez... atunci cum se poate ca momentul acela

crucial să fie precedat de altceva decât de paraziți mentali?

Exersez mai bine de o oră, totuși iluzia persistă. O distorsionare a percepției temporale? Un efect colateral al petecului?

Se apropie pași. O singură persoană.

Îmi pun cagula și aștept câteva secunde. Mă așez, lent, în poziția ghemuit și trag cu ochiul pe după marginea utilajului. A trecut de el și nu privește înapoi.

Îl urmăresc. Merge grăbit, cu mâinile afundate în buzunarele jachetei. Când ajung la trei metri îndărătul lui – suficient de aproape ca să-i descurajeze pe cei mai mulți s-o ia la goană –, rostesc nu prea tare:

– Stai!

Mai întâi privește peste umăr, apoi se răsucește. Este tânăr, optsprezece sau nouăsprezece ani, mai înalt decât mine și, probabil, mai puternic. Va trebui să mă păzesc de orice act de curaj prostesc. Nu-i ies ochii din orbite, totuși cagula pare să producă întotdeauna neîncredere. Ea și calmul meu; văzând că nu-mi agit brațele și nu urlu obscenități hollywoodiene, unii oameni pur și simplu nu pot accepta că este ceva real.

Mă apropii. Are un diamant în lobul unei urechi. Micuț, dar mai bun decât nimic. Îl arăt cu degetul și el mi-l întinde. Pare nemulțumit, dar nu cred că va încerca nimic prostesc.

– Scoate portofelul și arată-mi ce-ai în el!

Mă ascultă, răsfirându-i conținutul pentru inspecție ca pe o niște cărți de joc. Aleg e-cardul, să iei banii de pe el e floare la ureche pentru orice hacker; nu pot citi valoarea contului, dar îl bag în buzunar și-l las să păstreze restul.

– Acum scoate-ți pantofii.

Ezită și îngăduie ca în ochi să-i apară un fulger de ură pură. Pe de altă parte, se teme prea mult ca să se împotrivească. Se execută, stângaci, țopăind în câte un singur picior, pe rând. Nu-l acuz; și eu m-aș simți mai vulnerabil dacă aș sta așezat. Chiar dacă asta nu contează deloc.

În vreme ce prind, cu o singură mână, șireturile pantofilor de cureaua mea, la spate, el mă privește, parcă încercând să ghicească dacă înțeleg că nu are nimic altceva să-mi ofere, încercând să decidă dacă voi fi dezamăgit... și furios. Îi întorc privirea, deloc furios, ci doar străduindu-mă să-i fixez fața în memoria mea.

Pentru o clipă caut să vizualizez pandemoniul, dar nu-i necesar. De acum descifrez șabloanele în mod direct, le percep și le înțeleg pe deplin, prin noul canal senzorial pe care petecul și l-a

săpat în neurobiologia vederii.

Şi ştiu că „Domnul Voliţiune" declanşează.

Ridic pistolul spre inima străinului şi îndepărtez piedica. Calmul lui se destramă, chipul i se contorsionează. Începe să tremure şi apar lacrimi, totuşi nu închide ochii. Simt un val de compasiune – *şi, în acelaşi timp, îl „văd"* – dar este în exteriorul „Domnului Voliţiune" şi numai acesta poate opta.

Străinul întreabă simplu, patetic:

– De ce?

– Pentru că pot.

Închide ochii, dinţii îi clănţăne şi dintr-o nară îi spânzură un fir de mucozitate. Aştept momentul lucidităţii, momentul înţelegerii perfecte, momentul în care păşesc în afara curgerii lumii şi-mi asum responsabilitatea pentru ceea ce fac.

În loc de asta, este înlăturat un alt văl şi pandemoniul se arată în toate detaliile:

Şabloanele pentru conceptele de *libertate, autocunoaştere, curaj, onestitate* şi *responsabilitate* se declanşează, orbitoare. Sunt cascade rotitoare – aurore vaste şi întreţesute, lungi de sute de şabloane –, dar acum toate conexiunile, toate relaţiile cauzale sunt, în sfârşit, limpezi precum cristalul.

Şi nimic nu se revarsă din nici un izvor de acţiune, din nici un sine ireductibil, autonom. „Domnul Voliţiune" declanşează, dar nu-i decât un alt tipar printre mii de tipare, o simplă rotiţă ceva mai complicată. Accede la cascadele din jurul său cu o duzină de tentacule şi bolboroseşte febril „Eu, eu, eu" – pretinzând responsabilitate pentru toate – însă, de fapt, nu diferă cu nimic de restul.

Gâtlejul meu emite un icnet ca şi cum aş fi gata să vomit, iar genunchii aproape că-mi cedează. *Asta-i prea mult de ştiut, prea mult de acceptat!* Fără să-mi clintesc pistolul, strecor mâna sub cagulă şi-mi smulg petecul.

Nu se schimbă nimic. Spectacolul continuă. Creierul a interiorizat toate asociaţiile, toate conexiunile, şi înţelesul continuă să se deplieze, inexorabil.

Aici nu există o cauză primordială, nu există un loc unde pot începe deciziile. Doar o uriaşă maşină de supape şi turbine, acţionate de fluxul cauzal care trece prin ele – o maşină construită din cuvinte întrupate, din imagini întrupate, din idei întrupate.

Aici nu există nimic altceva: numai aceste şabloane şi conexiunile dintre ele. „Alegerile" se petrec peste tot – în fiecare asociere, în fiecare conexiune de idei. Întreaga structură, întreaga maşină

„decide".

Şi „Domnul Voliţiune"? „Domnul Voliţiune" nu este decât ideea despre sine. Pandemoniul îşi poate imagina orice: pe Moş Crăciun, pe Dumnezeu, ... sufletul omenesc. El poate să construiască un simbol pentru orice idee şi să-l conecteze la o mie altele, dar asta nu înseamnă că lucrul pe care-l reprezintă simbolul ar putea vreodată să fie real.

Mă holbez cu oroare, milă şi ruşine la bărbatul care tremură în faţa mea. *Cui îl sacrific*? Mirei i-am putut spune: *O păpuşică-suflet este deja prea mult*. Atunci de ce nu mi-am putut-o spune şi mie? În „eul" personal nu există un al doilea „eu", nu există un păpuşar interior care să tragă sforile şi să facă opţiunile. Există doar maşina – cu totul.

Şi, examinată îndeaproape, rotiţa cea pretenţioasă îşi reduce însemnătatea. Acum când pandemoniul se poate vedea pe sine în mod complet, „Domnul Voliţiune" nu mai are nici un sens.

Nu există nimic şi nimeni pentru care să ucizi; în minte nu există nici un suveran pe care să-l aperi cu preţul vieţii. Iar în calea libertăţii nu există bariere care să fie nevoie să fie *depăşite*. Iubire, speranţă, moralitate... distrugeţi maşinăria aceea minunată şi nu vor mai rămâne decât nişte celule nervoase zvâcnind aleatoriu, nu un *Übermensch* [17] radiant, purificat, lipsit de poveri. Unica libertate constă în a fi maşina aceasta, nu alta.

De aceea, maşina aceasta coboară pistolul, ridică o mână cu un gest stângaci de regret, se întoarce şi fuge în noapte. Nu se opreşte să-şi tragă răsuflarea şi este la fel de precaută ca întotdeauna faţă de pericolul de a fi urmărită, dar plânge cu lacrimi eliberatoare, pe tot drumul.

Nota autorului: Povestirea de faţă a fost inspirată de modelele cognitive „pandemoniu" ale lui Marvin Minsky, Daniel C. Dennett şi alţii. Cu toate acestea, aproximarea grosolană pe care am prezentat-o aici intenţionează doar să transmită ideea generală despre felul în care funcţionează aceste modele; nici măcar nu începe să reflecte în modul cuvenit detaliile mai subtile. Modele amănunţite sunt descrise în lucrările *Consciousness Explained* de Dennett şi *The Society of Mind* de Minsky.

---

[17] Superman, în limba germană (n. trad.).

Cocon

Explozia făcuse ţăndări geamurile ferestrelor aflate la sute de metri depărtare, însă nu declanşase nici un incendiu. Ulterior am descoperit că fusese înregistrată de un seismograf al Universităţii Macquarie, stabilind momentul cu precizie – 3:52 a.m. Peste numai câteva minute, rezidenţii, treziţi de bubuitură, apelaseră serviciile de urgenţă şi operatoarea noastră din schimbul de noapte mă sunase imediat după ora 4, dar n-avea nici un rost să dau năvală imediat la locul evenimentului fiindcă nu puteam decât să le stau în cale. Stătusem la terminalul din biroul meu aproape o oră, adunând informaţii generale şi monitorizând transmisiunile radio prin căşti, bând cafea şi încercând să nu ţăcănesc prea tare la tastatură.

Până când am ajuns, pompierii locali plecaseră, garantând că nu exista riscul vreunei explozii ulterioare, însă oamenii noştri de la criminalistică îşi continuau munca de examinare a resturilor; bâzâiturile electrice ale echipamentelor lor erau acoperite complet de ciripitul păsărilor. Lane Cove era un cartier liniştit şi plin de verdeaţă, o combinaţie între o zonă rezidenţială şi tehnologie industrială de vârf, cu vegetaţia luxuriantă din spaţiile deschise ale corporaţiilor contopindu-se aproape perfect cu parcul naţional adiacent, care se întindea de o parte şi de cealaltă a râului cu acelaşi nume. Pe terminalul automobilului meu, harta zonei identificase furnizorii de substanţe farmaceutice şi de laborator, fabricanţii de instrumente de mare precizie pentru aplicaţii ştiinţifice şi aerospaţiale şi nu mai puţin de 27 de firme de biotehnologie – inclusiv Life Enhancement International[18], fosta clădire de beton fiind redusă acum la maldăre de blocuri albe, sfărâmate, îngrămădite în jurul pilonilor de consolidare răsuciţi. Oţelul expus sclipea în lumina zorilor, deconcertant de pur; construcţia avea o vechime de numai trei ani. Puteam să înţeleg motivul pentru care echipa de criminalistică exclusese din capul locului posibilitatea unui accident; câteva butoaie de solvent organic n-ar fi putut avea *nici pe departe* un

---

[18] Life Enhancement, aprox. „Amplificarea Vieţii" (n. trad.).

asemenea efect. Nici o substanță legal depozitată într-o zonă rezidențială n-ar fi putut transforma în câteva secunde o clădire modernă într-un maldăr de ruine.

Când am ieșit din mașină, am zărit-o pe Janet Lansing. Privea dărâmăturile cu o expresie stoică, dar era zgribulită și-și încrucișase brațele peste piept. Se găsea, probabil, într-o stare de semișoc. Nu avea nici un alt motiv să-i fie frig; toată noaptea fusese înăbușitor de cald și temperatura începuse deja să crească. Lansing era directoarea complexului Lane Cove; avea 43 de ani, o diplomă Cambridge în biologie moleculară și o altă diplomă în administrație, de la o universitate virtuală japoneză, la fel de respectabilă. Înainte de a pleca de acasă îmi pusesem investigatorul științific să extragă detaliile acestea, plus fotografia femeii, din diverse baze de date.

M-am apropiat de ea și m-am prezentat:

– James Glass, de la Nexus Investigations.

Se încruntă spre cartea mea de vizită, dar o acceptă, apoi privi la tehnicienii care-și târau cromatografele de gaz și echipamentele holografice în jurul ruinelor.

– Presupun că-s ai dumitale, nu?

– Da, au venit de la ora 4.

Se strâmbă ușor.

– Ce se-ntâmplă dacă aș angaja pe altcineva? Iar pe voi v-aș acuza de pătrundere neautorizată pe o proprietate particulară?

– Dacă vei angaja altă companie, îi vom pune imediat la dispoziție toate mostrele și datele pe care le-am colectat.

Încuviință din cap cu un aer distrat.

– Bineînțeles c-o să vă angajez. De la ora 4, ziceai? Sunt impresionată, ați ajuns chiar înaintea asigurărilor.

Întâmplător, „asigurările" lor dețineau 49 la sută din Nexus și n-aveau să intervină până nu ne terminam treaba, dar n-am văzut nici un motiv pentru care să menționez acest lucru. Lansing adăugă acru:

– Așa-zisa noastră firmă de securitate de-abia și-a adunat curajul să-mi telefoneze acum o jumătate de oră. Evident, o casetă de conexiuni de fibre optice a fost sabotată, decuplând întreaga zonă. Ar fi trebuit să trimită patrule în eventualitatea unei defecțiuni a echipamentului, dar se pare că nu s-au deranjat s-o facă.

Am schițat o expresie de înțelegere.

– De fapt, ce anume se producea aici?

– Să se „producă"? Nimic. Nu era o unitate de fabricație, ci doar de cercetare-dezvoltare pură.

În realitate, aflasem deja că toate fabricile LEI se găseau în Thailanda şi Indonezia, cu biroul central în Monaco, iar laboratoarele de cercetări erau împrăştiate prin toată lumea. Există însă o linie subtilă de demarcaţie între a demonstra că ai detaliile la degetul mic şi a-l nelinişti pe client. Un neştiutor *ar fi trebuit* să facă cel puţin o ipoteză greşită, să pună cel puţin o întrebare în direcţia eronată. Eu aşa procedez întotdeauna.

– Şi ce anume se cercetează?

– Acestea sunt informaţii secrete din consideraţii comerciale.

Mi-am scos notepadul din buzunarul cămăşii şi am afişat un contract standard, incluzând şi obişnuitele clauze de păstrare a secretelor. Lansing îl privi, apoi îşi puse propriul ei notepad să examineze documentul. Conversând în infraroşii modulate, cele două calculatoare negociară rapid detaliile. Notepadul semnă electronic acordul în numele meu, iar al lui Lansing procedă similar, după care ambele piuiră fericite la unison, ca să ne anunţe că afacerea fusese încheiată.

– Principalul nostru proiect aici, începu femeia, era îmbunătăţirea genetică a celulelor sinciţiotrofoblaste.

Am surâs răbdător şi ea îmi traduse:

– Este vorba despre consolidarea barierei dintre vascularizările mamei şi ale fătului. Mama şi fetusul nu împart în mod direct acelaşi sânge, ci fac schimb de substanţe nutritive şi hormoni prin bariera placentală. Necazul este că bariera aceasta poate fi traversată de tot felul de virusuri, toxine şi medicamente legale sau ilegale. Celulele din bariera naturală n-au evoluat în aşa măsură încât să poată face faţă virusului HIV, sindromului fetal alcoolic, transmiterii dependenţei de cocaină sau următorului dezastru de tipul thalidomidei [19]. Obiectivul nostru este o unică injectare intravenoasă a unui vector cu gene modificate, care să declanşeze formarea unui strat suplimentar de celule în structurile corespunzătoare din placentă, special concepute pentru a proteja vascularizarea fetală de agenţii contaminatori din sângele matern.

– Adică o barieră mai solidă?

– Mai inteligentă. Mai selectivă. Mai selectivă în privinţa substanţelor pe care le lasă s-o traverseze. Ştim precis ce anume din

---

[19] Medicament sedativ, retras de pe piaţă după ce s-a constatat că utilizarea lui în timpul sarcinii poate pricinui anomalii severe la membrele fătului (n. trad.).

sângele matern *îi trebuie* fetusului aflat în dezvoltare. Celulele cu gene modificate ar conține canale specifice pentru transportul fiecăreia dintre substanțele respective. Nimic altceva n-ar primi autorizația de trecere.

– Foarte impresionant.

Un cocon în jurul copilului nenăscut, protejându-l de toate otrăvurile societății moderne. Suna exact ca tipul de tehnologie benefică pe care o companie cu numele Life Enhancement ar fi clocit-o în înfrunzitul Lane Cove. Desigur, până și un necunoscător putea vedea unele fisuri ale proiectului. Auzisem că HIV infecta, cel mai frecvent, pruncii în timpul nașterii propriu-zise, nu al sarcinii, dar probabil că existau și alte virusuri care traversau mai frecvent bariera placentală. Nu știam dacă mamele care riscau să dea naștere unor copii afectați de alcool sau dependenți de cocaină aveau sau nu să se năpustească în masă pentru a-și instala bariere fetale cu gene modificate, totuși îmi puteam imagina o cerere însemnată din partea celor îngroziți de aditivii alimentari, pesticide și poluanți. Pe termen lung – dacă sistemul funcționa cu adevărat și nu era prohibitiv din cauza costurilor –, ar fi putut chiar să devină o parte din asistența prenatală de rutină.

Benefic și profitabil.

Oricum, chiar dacă existau sau nu factori biologici, economici și sociali ce ar fi putut împiedica tehnologia să devină un succes complet, era greu de închipuit că cineva putea obiecta față de *principiul* implicat.

– Se lucrează cu animale? am întrebat.

Lansing se încruntă.

– Doar cu embrioni incipienți de viței și cu utere extrase din bovine, pe echipamente cu țesuturi de sprijin. Dacă ar fi fost vorba despre un grup militant pentru drepturile animalelor, ar fi fost mai îndreptățit să bombardeze un abator.

– Mda.

În ultimii câțiva ani, filiala din Sydney a Organizației pentru egalitatea animalelor – singura grupare despre care se știa că folosea asemenea metode extreme – se concentrase asupra laboratoarelor de cercetări care întrebuințau primate. Era posibil să-și fi modificat orientarea sau să fi primit o informație greșită, totuși l El continua să pară o țintă nelalocul ei; existau încă destule laboratoare despre care se știa cu siguranță că foloseau șoareci și iepuri vii drept eprubete de unică folosință, iar multe dintre acestea se aflau destul de aproape.

– Eventuala concurență?

– Din câte cunosc, nimeni nu mai acționează în direcția asta. Nu-i vorba despre o cursă, despre o competiție contra timp. Am obținut deja patente individuale pentru toate componentele esențiale – canalele prin membrană, moleculele transportoare – așa că orice concurent ar trebui să ne plătească oricum drepturi de licență.

– Dar dacă cineva dorea, pur și simplu, să vă facă rău din punct de vedere financiar?

– Atunci ar fi fost mai profitabil să ne arunce în aer una dintre fabrici. Întreruperea fluxului de lichidități ar fi reprezentat modalitatea cea mai bună prin care să ne afecteze. Laboratorul ăsta nu aducea nici măcar un cent.

– Totuși, valoarea acțiunilor va scădea dramatic, nu-i așa? Nimic nu-i neliniștește pe investitori mai mult ca terorismul.

Lansing încuviință fără chef.

– Pe de altă parte, cei care ar fi profitat de situație și ar fi lansat o licitație de preluare ar fi suferit ei înșiși de aceeași pată. Nu neg faptul că, la răstimpuri, în domeniul acesta au loc sabotaje comerciale, dar nu la un nivel atât de primitiv. Ingineria genetică este o știință subtilă. Bombele sunt pentru fanatici.

Poate că așa era. Totuși, cine s-ar fi opus cu fanatism ideii de a proteja embrioanele umane împotriva virusurilor și toxinelor? Câteva secte religioase respingeau vehement orice tip de modificare a biologiei umane, dar era mult mai probabil să fi bombardat mai degrabă un fabricant de medicamente ce determină avortul decât un laborator dedicat *protejării* copilului nenăscut.

Elaine Chang, șefa echipei de criminalistică, se apropie de noi. I-am prezentat-o pe Lansing.

– A fost o treabă de profesioniști, spuse Elaine. Dacă ați fi angajat niște experți în demolări, ar fi procedat identic în toate detaliile. Ar fi folosit probabil și software identic pentru calcularea sincronizării și plasării încărcăturilor.

Își ridică notepadul și afișă o reconstrucție stilizată a clădirii pe care figurau ipoteticele încărcături explozive. Apăsă o tastă și simularea colapsă în ceva care aducea mult cu dezastrul din spatele nostru.

– În ziua de azi, continuă ea, majoritatea fabricanților respectabili marchează fiecare lot de explozivi cu semnătura unui element rar, care rămâne în reziduuri. Încărcăturile folosite aici fac parte dintr-un lot furat cu cinci ani în urmă dintr-un depozit din Singapore.

– O informație care mă tem că nu ne va fi de mare folos, am comentat. După ce a fost tranzactat cinci ani pe piața neagră, putea să-și fi schimbat proprietarul de o duzină de ori.

Elaine reveni la echipamentele ei. Lansing începea să pară uşor buimăcită.

– Aş dori să continuăm discuţia mai târziu, i-am spus, dar voi avea nevoie în primul rând de o listă cu toţi angajaţii, actuali şi foşti.

Ea încuviinţă din cap şi apăsă câteva taste de pe notepad, transferându-mi lista.

– De fapt nu s-a pierdut nimic, îmi zise. În alte locaţii avem stocate cópii de rezervă ale tuturor datelor administrative şi ştiinţifice. Iar într-un depozit criogenic din Milson's Point există mostre congelate din majoritatea liniilor celulare cu care lucram.

Cópiile de rezervă ale datelor comerciale ar fi fost intangibile, fiind stocate în mai mult de o duzină de locaţii răspândite prin lume; bineînţeles, supercodificate. Liniile celulare păreau mai vulnerabile.

– Ar fi bine, am rostit, să-i anunţaţi despre cele întâmplate pe cei care au în grijă depozitul.

– Am făcut-o deja, le-am telefonat pe când veneam încoace. Privi din nou ruinele. Compania de asigurări va plăti reconstrucţia. În şase luni ne vom pune iar pe picioare, aşa că aceia care au făcut lucrul ăsta şi-au pierdut timpul. Munca va continua.

– Prima întrebare este: cine ar fi dorit s-o stopeze?

Zâmbetul vag al lui Lansing reapăru şi am fost cât pe ce s-o întreb ce anume considera aşa amuzant. Oamenii reacţionează însă straniu înaintea dezastrelor, indiferent de dimensiunea acestora; nu murise nimeni, ea nu era nici pe departe isterică, totuşi ar fi fost ciudat dacă un astfel de ghinion n-ar fi afectat-o câtuşi de puţin.

– Asta îmi vei spune dumneata. Asta îţi este meseria, nu?

***

Când am ajuns acasă, seara, Martin se afla în living. Îşi pregătea costumul pentru Mardi Gras [20]. Nu-mi puteam imagina cum urma să arate când avea să fie gata, dar în tot cazul era plin de pene. Pene albastre. M-am străduit din răsputeri să par detaşat, totuşi din expresia lui mi-am dat seama că descifrase pe faţa mea un fior involuntar de neplăcere. Ne-am sărutat oricum şi n-am comentat nimic.

La cină însă nu s-a putut abţine.

---

[20] La catolici, ziua dinaintea primei miercuri din postul Paştelui, celebrată ca sărbătoare, cu carnavaluri şi parade de costume (n. trad.).

– Anul acesta este a patruzecea aniversare, James. E clar că va fi cea mai mare de până acum. Ai putea, cel puțin, să vii și să te uiți.

Ochii îi scânteiau; îi plăcea să mă împungă. Purtam discuția asta de cinci ani la rând și aproape că devenise un ritual la fel de lipsit de sens ca și parada în sine.

– De ce aș dori să privesc zece mii de travestiți defilând pe Oxford Street și făcând bezele turiștilor? am întrebat sec.

– Nu exagera! Vor fi cel mult o mie de bărbați costumați în femei.

– Sigur că da, și restul vor fi în supensoare cu paiete.

– Dacă te-ai deranja să vii și să privești, vei descoperi că imaginația celor mai mulți oameni a progresat mult dincolo de punctul ăsta.

Am clătinat din cap, derutat.

– Dacă imaginația oamenilor ar fi progresat *cu adevărat*, atunci n-ar mai exista deloc un Mardi Gras al homosexualilor și lesbienelor. Este un spectacol de carnaval absurd, pentru cei care doresc să trăiască într-un ghetou cultural. Acum patruzeci de ani poate să fi fost... provocator. Poate că pe atunci slujea vreunui țel pozitiv. Dar *acum*? Care-i rostul lui? N-au mai rămas legi care să fie schimbate, n-au mai rămas politicieni pe care să-i tragă de mânecă. Chestia asta nu face altceva decât să recicleze, an după an, aceleași stereotipuri imbecile.

– Este reafirmarea publică, începu suav Martin, a dreptului la diversitate sexuală. Doar pentru că, pe lângă celebrarea în sine, nu mai există și un *marș de protest*, nu înseamnă că-i irelevantă. Iar a te plânge de stereotipuri este ca și cum... te-ai plânge de personajele dintr-o piesă medievală religioasă. Costumele reprezintă un cod, niște arhetipuri. Ai putea să creditezi cu ceva inteligență și mulțimile heterosexuale nespălate – ele nu privesc parada și trag concluzia că homosexualul mediu își petrece toată vremea într-un tutu din lamé auriu. Oamenii nu au o gândire chiar atât de îngustă. Cu toții au învățat semiotica la grădiniță și știu cum să decodifice mesajul.

– Sunt convins de asta, dar am impresia că mesajul este greșit: atribuie exotism unui lucru ce ar trebui să fie prozaic. Perfect, toți au dreptul să se îmbrace cum doresc și să defileze pe Oxford Street... dar pentru mine nu înseamnă absolut nimic.

– Nu-ți cer să te alături...

– Foarte înțelept din partea ta.

– ... dar dacă o sută de mii de heterosexuali pot participa, ca să-și demonstreze sprijinul pentru comunitatea homosexuală, de ce n-o poți face și tu?

– Pentru că de fiecare dată când aud cuvântul *comunitate*, am răspuns obosit, știu că sunt manipulat. Dacă există ceva de felul unei *comunități homosexuale*, eu nu fac parte în nici un caz din ea. Întâmplător, nu doresc să-mi petrec viața urmărind canale TV *homosexuale și lesbiene*, să întrebuințez sisteme de știri *homosexuale și lesbiene*... sau să particip la parăzi *homosexuale și lesbiene*. Totul degajă un aer de... proprietate. Ai zice că există o corporație multinațională care deține drepturile de franciză asupra homosexualității. Iar dacă nu *faci marketingul de produs* în felul lor, ești un excentric de mâna a doua, inferior, ilegal, neautorizat.

Martin izbucni într-un râs nestăvilit. Când izbuti, în cele din urmă, să se oprească, replică:

– Zi mai departe! Aștept să ajungi la partea în care afirmi că nu te simți mai mândru că ești homosexual decât de faptul că ai ochi căprui, sau păr negru, sau o aluniță înapoia genunchiului stâng.

– Așa și este, am protestat. De ce ar trebui să mă „mândresc" cu ceva cu care m-am născut? Nu mă mândresc, nici nu mă rușinez, pur și simplu îl accept. Iar pentru a dovedi asta, nu trebuie să mă alătur unei parade.

– Așadar ai prefera ca noi toți să rămânem invizibili?

– *Invizibili*!? Tu ești cel care mi-a spus că, anul trecut, ratele de reprezentare în filme și TV erau apropiate de demografia reală. Și dacă abia mai *observi* atunci când este ales un politician care își admite deschis orientarea homosexuală sau lesbiană, asta-i pentru că *nu mai constituie o problemă*. În clipa de față, pentru majoritatea oamenilor este cam la fel de semnificativ cu... a fi de stânga sau de dreapta.

Martin păru să găsească ideea mea de-a dreptul suprarealistă.

– Încerci să-mi spui că a devenit un *non-subiect*? Că locuitorii acestei planete sunt actualmente absolut imparțiali în privința preferinței sexuale? Credința ta este mișcătoare, dar...

Simulă incredulitatea.

– În fața legii, am spus, avem aceleași drepturi cu oricare cuplu heterosexual, nu-i așa? Când ai spus ultima oară cuiva că ești homosexual și s-a dovedit cât de cât impresionat? Știu, există zeci de țări unde homosexualitatea continuă să fie ilegală, la fel ca afilierea la partidele politice sau la religiile necuvenite. Paradele de pe Oxford Street nu vor modifica *asta*.

– *În orașul ăsta*, oamenii continuă să fie bătuți, să fie discriminați.

– Da. De asemenea sunt împușcați și uciși la orele de vârf ale traficului pentru că la casetofonul mașinii cântă muzica necuvenită

sau li se refuză slujbe fiindcă locuiesc în cartiere necuvenite. Nu vorbesc despre perfecțiunea naturii umane. Vreau doar să recunoşti o victorie măruntă: celor mai mulți oameni *pur şi simplu nu le pasă,* dacă excluzi câțiva psihopați şi câțiva bigoți fundamentaliști.

– Dacă ar fi măcar adevărat ceea ce spui, zise Martin, cu părere de rău în voce.

Discuția continuă mai bine de o oră, încheindu-se nedecis, ca de obicei. De fapt, nici unul dintre noi nu se aştepta, cu adevărat, să schimbe ideile celuilalt.

După aceea, însă, m-am surprins întrebându-mă dacă într-adevăr credeam în retorica mea optimistă. *Cam la fel de semnificativ cu a fi de stânga sau de dreapta*? Cu siguranță, aceasta era replica majorității politicienilor, universitarilor, eseiştilor, gazdelor de talk-show-uri, scenariştilor de telenovele şi liderilor religioşi occidentali, însă aceiaşi indivizi susținuseră timp de decenii principii la fel de exaltate de egalitate rasială fără ca realitatea să fi învins pe deplin pe frontul respectiv. Eu însumi suferisem prea puține discriminări; până ce ajunsesem în liceu, toleranța era la modă şi de atunci fusesem martorul unui şir constant de îmbunătățiri... totuşi cum aş fi putut vreodată cunoaşte în mod precis câte prejudecăți ascunse continuau să existe? Interogându-i chiar pe prietenii mei heterosexuali? Parcurgând cele mai recente analize sociologice asupra atitudinii în sine? Întotdeauna oamenii îți vor spune ceea ce cred ei că vrei să auzi.

Cu toate acestea, părea să conteze prea puțin. Eu mă puteam descurca şi fără aprobarea profundă şi sinceră a tuturor celorlalți membri ai rasei umane. Martin şi cu mine eram îndeajuns de norocoşi să ne fi născut într-o epocă şi într-un loc în care eram tratați ca egali din aproape toate punctele de vedere esențiale.

Ce altceva mai mult ar fi putut spera cineva?

În seara aceea, în pat, am făcut dragoste foarte lent, la început doar sărutându-ne şi mângâindu-ne parcă ore întregi. Nici unul dintre noi n-a vorbit şi în căldura amețitoare am pierdut orice senzație de a aparține oricărui alt timp, oricărei alte realități. Nu mai exista nimic decât noi doi; restul lumii, restul vieții mele dispăruse, rotindu-se în întuneric.

***

Investigația avansa încet. Am interogat toți angajații actuali de la LEI, apoi am început lista lungă a foştilor angajați. Continuam să cred că sabotajul comercial reprezenta explicația cea mai probabilă pentru o asemenea acțiune profesionistă, totuşi aruncarea în

ser a opoziției constituie o măsură disperată; de obicei este precedată de niței spionaj civilizat. Speram că cineva care lucrase pentru LEI să fi fost abordat în trecut și să i se fi oferit bani pentru informații din interior. Dacă aș fi putut găsi măcar o persoană care să fi respins o încercare de mituire, s-ar fi putut afla ceva util din contactul cu presupușii rivali.

Deși laboratorul Lane Cove fusese construit de numai trei ani, LEI avusese o divizie de cercetare în Sydney, cu alți doisprezece ani în urmă, în North Ryde, nu departe de actuala locație. Mulți angajați din perioada aceea se mutaseră în alt stat ori în străinătate; câțiva fuseseră transferați la diviziile LEI din alte țări. Totuși, aproape nici unul nu-și schimbase numărul personal de telefon, așa că n-am avut probleme să le dau de urmă.

Excepția a fost o biochimistă, Catherine Mendelsohn; numărul de telefon care figura în dreptul ei în fișierul LEI fusese anulat. În cartea de telefon a Australiei existau șaptesprezece persoane cu același prenume și aceleași inițiale; nici una dintre ele n-a admis că ar fi Catherine Alice Mendelsohn și nici una nu semăna deloc cu fotografia pe care o căpătasem.

În recensământul electoral, adresa lui Mendelsohn, un apartament în cartierul Newtown, corespundea cu cea din arhiva LEI, dar în cartea de telefon (și în recensământul electoral) aceeași adresă figura în dreptul lui Stanley Goth, un tânăr care îmi spuse că n-o întâlnise în viața lui pe Mendelsohn. Închiriase apartamentul respectiv de un an și jumătate.

Baza de date pentru credite oferea aceeași adresă lipsită de actualitate. Fără o autorizație oficială nu puteam accesa arhivele de impozite, bancare sau utilitare. Mi-am programat investigatorul științific să scaneze anunțurile mortuare, însă n-a descoperit nimic.

Mendelsohn lucrase pentru LEI până cu un an înainte de mutarea sediului în Lane Cove. Făcuse parte dintr-un colectiv care cerceta un sistem de manipulare a genelor în vederea ameliorării efectelor menstruale colaterale și, cu toate că divizia din Sydney fusese dintotdeauna specializată în cercetare ginecologică, proiectul urma să fie mutat în Texas dintr-un motiv necunoscut. Am parcurs publicațiile de specialitate; se părea că, la momentul respectiv, LEI își rearanjase toate operațiile, adunând proiectele de pe tot Globul în configurații multidisciplinare noi, conform celor mai recente teorii la modă ale dinamicii cercetării. Mendelsohn refuzase să se transfere și fusese pusă pe liber.

Am săpat mai adânc. Arhiva LEI arăta că paznicii o intero-

gaseră după ce fusese găsită noaptea în sediul din North Ryde, cu două zile înaintea concedierii. Biotehnologii pentru care munca reprezintă o fixație nu sunt o raritate, totuși să-ți începi programul de lucru la 2 noaptea dovedește o dedicație excepțională, mai ales atunci când compania tocmai a încercat să te mute în Amarillo. Probabil că Mendelsohn știuse ce o va aștepta dacă refuzase să se transfere.

Cu toate acestea, incidentul nu avusese nici un fel de urmări. Și chiar dacă Mendelsohn ar fi plănuit *cu adevărat* un act minor de sabotaj, ar fi fost greu de stabilit vreo conexiune cu explozia produsă peste patru ani. Poate că fusese îndeajuns de furioasă ca să ofere informații confidențiale unui rival al firmei LEI, însă cei care aruncaseră în aer laboratorul Lane Cove ar fi fost mai interesați de cineva care să fi lucrat tocmai la proiectul barierei fetale – proiect ce apăruse abia la un an după demiterea lui Mendelsohn.

Am continuat să parcurg lista. Intervievarea foștilor angajați era frustrantă; aproape toți activau în industria biotehnologică și ar fi constituit un grup ideal pe care să mizezi în privința întrebării „*cine ar fi beneficiat cel mai mult* de pe urma dezastrului firmei LEI", dar acordul de confidențialitate pe care-l iscălisem însemna că nu puteam dezvălui nimic despre cercetarea respectivă – nici măcar angajaților LEI care lucrau în alte divizii.

Singurul aspect pe care îl *puteam* discuta nu aducea nimic; dacă cineva le oferise mită, nu scoteau o vorbă despre asta și nici un magistrat nu mi-ar fi iscălit o autorizație care să-mi îngăduie să răscolesc de capul meu prin arhivele financiare a 117 oameni.

Examinarea ruinelor și a sabotajului transmisiei prin fibre optice adusese obișnuita listă de detalii care, finalmente, s-ar fi putut dovedi inestimabile, însă nici unul dintre ele n-avea să ofere, din senin, un suspect.

La patru zile după explozie, tocmai când începusem să disper în căutarea unei piste noi, mă sună Janet Lansing.

Mostrele de rezervă ale liniilor celulare modificate genetic fuseseră distruse.

***

Depozitul din Milson's Point se găsea sub o secțiune a podului Harbour construită direct pe fundațiile de pe malul nordic. Lansing nu sosise încă, dar șeful securității companiei de depozitare, un bărbat în vârstă, pe nume David Asher, mă conduse prin criptă. Traficul rutier de-abia se auzea dinăuntru, însă vibrațiile ce răzbăteau prin podea se simțeau ca un permanent cutremur de grad

indus. Locul era o cavernă uscată şi rece, cu cel puţin o sută de unităţi criogenice dispuse în şiruri; conducte cu izolaţii groase treceau printre ele, alimentându-le cu azot lichid.

Asher era posac, lucru lesne de înţeles, totuşi cooperant. Îmi povesti că, înainte de digitalizarea filmelor, cripta fusese folosită pentru stocarea peliculelor de celuloid; actualii proprietari se specializaseră în materiale biologice. Depozitului nu-i fuseseră alocaţi paznici umani, dar camerele de supraveghere şi sistemele de alarmă arătau impresionant, iar structura în sine trebuie să fi fost aproape inexpugnabilă.

Lansing telefonase companiei de depozitare, Biofile, chiar în dimineaţa exploziei. Asher îmi confirmă că trimisese pe cineva de la biroul lor din North Sydney, să verifice cripta. Nu lipsea nimic, dar el promisese că va dubla imediat măsurile de securitate. Deoarece se ştia că unităţile criogenice erau impenetrabile şi încuiate individual, clienţilor li se îngăduia accesul în depozit oricând doreau, supravegheaţi doar de videocamerele de monitorizare. Asher îi promisese lui Lansing că de acum înainte nimeni nu va mai intra în criptă neînsoţit de un membru al companiei lor... şi mai susţinea că, oricum, nimeni nu fusese înăuntru după explozie.

Când doi tehnicieni de la LEI sosiseră în dimineaţa respectivă pentru efectuarea unui inventar, găsiseră numărul cuvenit de flacoane de culturi, toate purtând etichetele cu codul de bare corect, toate perfect etanşate, însă aspectul conţinutului lor nu era în regulă. Coloidul îngheţat şi transparent era mai degrabă opalescent decât înceţoşat; un novice n-ar fi sesizat niciodată diferenţa, dar se părea că pentru un cunoscător echivala cu un întreg raport scris.

Tehnicienii luaseră câteva flacoane pentru analiză; LEI îşi reluase activitatea temporar într-un colţ subînchiriat din laboratorul CTC al unei fabrici de vopsea. Lansing îmi promisese că avea să aducă rezultatele testelor preliminare.

Sosi şi descuie unitatea criogenică. Înmănuşată, scoase un flacon din aburii învolburaţi şi-l ridică spre mine, ca să-l inspectez.

– Am dezgheţat numai trei mostre, îmi spuse, dar toate par identice. Celulele au fost distruse.

– În ce fel?

Flaconul era atât de acoperit cu condens încât nu-mi puteam da seama nici măcar dacă era plin sau gol, cu atât mai puţin dacă era opalescent sau înceţoşat.

– Pare a fi vorba de radioactivitate.

Am simţit cum mi se zbârleşte pielea. Am scrutat adâncurile unităţii criogenice; nu distingeam decât părţile superioare ale şiru-

rilor de flacoane identice, *dar dacă unul dintre ele fusese contaminat cu un radioizotop...*

– Relaxează-te, rânji femeia şi bătu cu vârful degetului în minusculul ecuson electronic prins de halatul ei; avea un aspect gri şters, ca o celulă solară: un dozimetru. – Ar răcni ca din gură de şarpe, dacă am fi expuşi la ceva semnificativ. Indiferent care ar fi fost sursa radiaţiei, ea nu mai există aici... şi nici n-a contaminat pereţii. Viitoarele dumitale vlăstare sunt în siguranţă.

Am ignorat-o.

– Crezi că toate mostrele vor fi găsite distruse? Că nu veţi fi capabili să salvaţi nimic?

Lansing era impasibilă ca întotdeauna.

– Aşa se pare. Există unele tehnici complexe pe care le-am putea întrebuinţa ca să reparăm ADN-ul, dar probabil că ar fi mai uşor să sintetizăm ADN nou pornind de la zero şi să-l reintroducem în liniile celulare din placentele nemodificate ale bovinelor. Deţinem toate secvenţele de date şi asta-i ceea ce contează finalmente.

Am examinat sistemul de încuiere al unităţii criogenice şi videocamerele de supraveghere.

– Sunteţi siguri că sursa a fost *în interior*? Sau este posibil ca iradierea să se fi petrecut din exterior, prin pereţi?

Ea căzu pe gânduri.

– Se poate... Chestiile astea nu au mult metal, ci doar spume uretanice. Nu sunt însă specialistă în fizica radiaţiilor – probabil că experţii voştri de la criminalistică vor oferi o versiune mai exactă a celor întâmplate, după ce vor cerceta chiar unitatea criogenică. Dacă polimerii din spuma uretanică sunt afectaţi, gradul lor de deteriorare ar putea fi folosit pentru a reconstrui geometria câmpului radiaţiei.

O echipă criminalistică pornise spre depozit.

– Oare cum s-a procedat? am întrebat. Au intrat, pur şi simplu, şi...?

– Greu de crezut. O sursă care ar putea face aşa ceva printr-o singură emisie rapidă ar fi imposibil de controlat. Este mult mai probabil că a fost o expunere de nivel scăzut pe durata a săptămâni sau luni de zile.

– Aşadar să fi introdus pe furiş un aparat în *propria lor unitate criogenică*, pe care l-au aţintit spre unitatea voastră? În cazul ăsta... am fi capabili să pornim pe urmele efectelor până la sursă, nu-i aşa? Cum s-ar fi aşteptat să evite asta?

– Este mai simplu, explică Lansing. Aici e vorba despre o cantitate mică dintr-un izotop emiţător de raze gamma, nu despre o ar-

mă cu fascicul de particule, în valoare de miliarde de dolari. Raza de eficiență n-ar depăși doi metri. *Dacă* infestarea radioactivă a fost efectuată din exterior, atunci lista suspecților se reduce la doi.

Lovi cu palma în vecinul din stânga al unității criogenice, apoi în cel din dreapta.

– Aha!

– Poftim?!

Le lovi din nou pe amândouă. Al doilea suna a gol.

– N-are azot lichid? am întrebat. Nu funcționează?

– Nu cred..., mormăi Asher.

Unitatea nu era încuiată. Capacul se deschise cu ușurință. Ecusonul lui Lansing începu să piuie... și, mai rău, *înăuntru exista ceva cu baterii și sârme...*

Nu știu ce anume m-a oprit s-o plachez și s-o trântesc pe podea, însă Lansing, netulburată, deschise complet capacul.

– Nu te teme, îmi zise, doza asta nu-nseamnă mare lucru. E la limita detectabilului.

La prima vedere, aparatul dinăuntru semăna cu o bombă artizanală, dar bateriile și cipul temporizator pe care le-am zărit erau conectate la un solenoid industrial, care făcea parte dintr-un mecanism cu diafragmă complicat, aflat pe una dintre fețele cutiei mari, din metal gri.

– A fost, probabil, o sursă medicală, observă Lansing. Știai că obiecte din astea au apărut în *gropile de gunoi*?

Își scoase ecusonul de la piept și-l apropie de cutie, mișcându-l de jur împrejur; alarma crescu în tonalitate, dar numai puțin.

– Ecranarea pare intactă.

Căutând să-mi păstrez calmul, am spus:

– Indivizii ăștia au acces la *explozivi de mare putere*. Habar n-avem ce poate fi înăuntru sau ce a fost programat să facă. Este momentul să ne îndepărtăm încetișor și să-i lăsăm pe robogeniști să intre în acțiune.

Ea păru gata să protesteze, apoi încuviință cu regret. Am ieșit toți trei pe stradă și Asher apelă specialiștii antitero. Brusc mi-am dat seama că trebuia deviată toată circulația de pe pod. Explozia din Lane Cove trecuse neobservată în mass-media, dar *așa ceva* avea să figureze la loc de cinste în cadrul știrilor de seară.

Am tras-o pe Lansing de o parte.

– V-au distrus laboratorul. V-au ras liniile celulare. Datele pe care le dețineți pot fi aproape imposibil de localizat și deteriorat, așa că următoarea țintă logică ești dumneata și angajații dumitale. Nexus nu oferă servicii de protecție, dar îți pot recomanda o firmă bună.

I-am dat numărul de telefon şi-l acceptă cu solemnitatea corespunzătoare.

– Acum mă crezi? mă întrebă. Indivizii ăştia nu sunt sabotori comerciali, ci fanatici periculoşi.

Începeau să mă irite referirile ei la „fanatici".

– În mod mai precis, la cine te gândeşti?

– Intervenim, începu ea sumbru, asupra anumitor... *procese naturale*. Concluziile le poţi trage şi singur, nu?

Nu întrezăream nici cea mai măruntă logică. Secta Imaginea Domnului ar fi dorit, probabil, să *oblige* toate femeile însărcinate şi infectate cu HIV sau dependente de droguri să utilizeze coconul; în nici un caz n-ar fi încercat să distrugă tehnologia. Soldaţii Gaiei erau mai preocupaţi de recoltele şi bacteriile modificate genetic decât de modificări banale ale unor specii insignifiante ca oamenii şi n-ar fi întrebuinţat *radioizotopi* nici dacă soarta planetei ar fi depins de asta. Lansing începea să fie complet paranoică; deşi, date fiind circumstanţele, n-aş fi putut s-o acuz.

– Nu trag nici o concluzie, am replicat. Mă mulţumesc să-ţi iei nişte precauţii elementare, deoarece nu putem şti cum va evolua situaţia. Dar... Biofile închiriază, probabil, spaţiu de depozitare criogenică tuturor concurenţilor voştri. Unui rival comercial i-ar fi fost de o mie de ori mai uşor decât oricărui ipotetic membru al unei secte să intre în criptă ca să monteze aparatul acela.

O camionetă blindată cenuşie frână, scrâşnind, în faţa noastră; uşa din spate glisă în sus, rampele coborâră spre sol şi apăru un robot scund, cu multe membre, deplasându-se pe şenile. Am ridicat braţul în semn de salut şi robotul îmi imită gestul; operatorul lui îmi era amic.

– Poate că ai dreptate, zise Lansing, însă nu există nici o modalitate prin care să poţi opri un terorist să aibă o slujbă în domeniul biotehnologiei, nu?

***

Aparatul nu conţinea capcane explozive, ci era doar programat să împroaşte preţioasele celule LEI cu raze gamma câte şase ore zilnic, începând cu miezul nopţii. În eventualitatea improbabilă că un om ar fi intrat în criptă în perioada respectivă şi ar fi rămas în interstiţiul îngust dintre unităţile criogenice, doza pe care ar fi receptat-o n-ar fi fost prea mare; aşa cum sugerase Lansing, răul fusese cauzat de efectul cumulativ în timp. Radioizotopul din cutie era cobalt-60, în mod aproape sigur o sursă medicală dezafectată – prea slabă pentru destinaţia originală, totuşi prea „fierbinte" ca să

fie aruncată, pur şi simplu, la gunoi –, furată dintr-o locaţie de „răcire". Nu se raportase nici un furt de această natură, dar asistenţii lui Elaine telefonau la toate spitalele, încercând să le convingă să-şi reinventarieze buncărele de beton.

Cobaltul-60 era o substanţă periculoasă, totuşi cincizeci de miligrame depozitate într-un container atent ecranat nu constituiau tocmai o armă nucleară tactică. Cu toate acestea, sistemele de ştiri înnebuniră: TERORIŞTI ATOMICI ATACĂ PODUL HARBOUR! şi altele de acelaşi fel. Dacă inamicii firmei LEI acţionau *într-adevăr* în numele unei „cauze morale", pe care sperau s-o aducă în faţa publicului, aveau cu siguranţă cei mai incompetenţi consilieri de imagine. Şansele lor de a câştiga cea mai măruntă simpatie dispăruseră în clipa când primele emisiuni de ştiri menţionaseră cuvântul *radiaţie*.

Software-ul meu de secretariat difuză declaraţii politicoase de abţinere de la orice comentariu, dar echipele de reporteri începuseră să se adune în faţa uşii mele, aşa că am cedat şi am articulat câteva fraze formulate în limbajul de ştiri, care în esenţă nu spuneau nimic. Martin privi amuzat... apoi am privit şi eu, stupefiat, transmisia conferinţei media a lui Janet Lansing, ţinută ad-hoc în faţa propriei ei uşi.

– În mod clar, indivizii aceştia sunt nemiloşi. Viaţa omenească, mediul, contaminarea radioactivă – toate astea nu înseamnă nimic pentru ei.

– Doamnă Lansing, aveţi vreo bănuială despre cine ar putea fi responsabil pentru aceste acţiuni scandaloase?

– Deocamdată nu pot să dezvălui aşa ceva. Pot spune doar că cercetările noastre se desfăşoară la vârful medicinii preventive... şi nu sunt deloc surprinsă că ne confruntăm cu interese indiscutabil puternice.

Interese indiscutabil puternice? Ce altceva ar fi putut defini *asta*, dacă nu firma de biotehnologie rivală, a cărei implicare Lansing continua s-o nege? Fără îndoială, Lansing era interesată de avantajele publicităţii de a fi declarată victimă a TERORIŞTILOR ATOMICI, dar mi se părea că-şi pierdea timpul. Peste vreo doi ani, când produsul urma să iasă finalmente pe piaţă, povestea avea să fie de mult uitată.

***

După o serie de negocieri jurisdicţionale complicate, Asher îmi trimise în cele din urmă fişierele care conţineau şase luni de înregistrări ale videocamerelor de supraveghere a criptei; de altfel, era

tot ceea ce dețineau. Unitatea criogenică cu pricina nu fusese folosită de aproape doi ani; ultimul chiriaș autorizat fusese o clinică IVF [21] micuță, care dăduse faliment. Actualmente numai aproximativ 60 la sută din unități erau închiriate, așa că nu era o mare surpriză că LEI avusese un vecin neocupat.

Am rulat fișierele de supraveghere prin software-ul de procesare a imaginilor, cu speranța că cineva putea fi surprins în momentul deschiderii unității nefolosite. Căutarea dură aproape o oră de timp de supercalculator și nu avu absolut nici un rezultat. Peste alte câteva minute, Elaine își vârî capul în biroul meu, ca să mă anunțe că terminase analiza privind deteriorarea pereților unității criogenice; iradierea nocturnă începuse cu opt-nouă luni în urmă.

Fără să mă descurajez, am scanat din nou fișierele, instruind de data asta software-ul să colecteze toate persoanele care apăruseră în incintă.

Am obținut 62 de fețe. Le-am etichetat pe toate cu numele companiilor de la care erau, comparând momentul apariției lor cu arhiva Biofile în care se consemna folosirea cheii electronice a fiecărui client. Nu au apărut neconcordanțe evidente; nimeni dintre cei care fuseseră înăuntru nu folosise o cheie neautorizată și aceiași oameni folosiseseră de fiecare dată aceleași chei.

Am parcurs, pe rând, fețele înregistrate de videocamere, întrebându-mă ce să fac în continuare. Să caut persoanele care privesc pe furiș în direcția unității criogenice radioactive? Software-ul ar fi putut să facă asta, însă eu nu mă simțeam tocmai pregătit pentru asemenea eforturi migăloase.

Am ajuns la un chip care părea familiar: o blondă în jur de 35 de ani, care folosise de trei ori cheia ce aparținea colectivului de cercetare oncologic al spitalului Federation Centennial. Eram sigur că o cunoșteam, însă nu-mi puteam reaminti unde o mai văzusem. Nu conta; după câteva secunde de căutare, am găsit o imagine clară a ecusonului prins de halatul ei de laborator. N-a trebuit decât să măresc detaliul respectiv.

Pe ecuson scria: C. MENDELSOHN.

În ușa deschisă a biroului meu se auzi o ciocănitură. M-am întors cu spatele spre ecran; Elaine revenise, cu o expresie de mulțumire de sine.

– Am găsit, în sfârșit, mă anunță, pe cineva care admite că a pierdut niște cobalt-60. În plus, activitatea sursei noastre cores-

---

[21] In vitro fertilization – fertilizare *in vitro* (n. trad.).

punde cu exactitate curbei de dezintegrare a elementului care le lipseşte lor.

– De unde a fost furat?

– De la Federation Centennial.

***

Am telefonat colectivului de cercetare oncologic. Da, Catherine Mendelsohn lucra acolo de aproape patru ani, dar nu-mi puteau face legătura cu ea; toată săptămâna fusese în concediu medical. Îmi oferiră acelaşi număr telefonic anulat pe care mi-l dăduse LEI, dar o altă adresă: un apartament în Petersham. Adresa nu era trecută în cartea de telefoane; trebuia să merg acolo personal.

Un colectiv care se ocupa cu cercetarea cancerului n-ar fi avut nici un motiv să dorească să-i facă rău firmei LEI, totuşi nişte rivali comerciali – cu sau fără propria lor cheie pentru depozitul criogenic – ar fi putut s-o plătească pe Mendelsohn să acţioneze pentru ei. Nu mi se părea un târg grozav, indiferent ce i-ar fi oferit; dacă era condamnată, i-ar fi fost urmărit şi confiscat până şi ultimul cent, dar probabil că furia cauzată de concediere îi întunecase judecata.

Poate că da.... Sau poate că totul era mult mai complicat.

Am rulat din nou imaginile lui Mendelsohn înregistrate de videocamere. Nu făcuse nimic neobişnuit. Mersese direct la unitatea CCO, pusese înăuntru mostrele pe care le adusese şi plecase. Nu privise pe furiş în nici o direcţie.

Faptul că fusese în depozit – cu probleme perfect legale – nu dovedea nimic. Faptul că sursa de cobalt-60 fusese furată de la spitalul unde lucra ea putea să fi fost o pură coincidenţă.

Şi oricine avea dreptul să-şi anuleze serviciul telefonic.

Mi-am amintit pilonii de consolidare din oţel ai laboratorului Lane Cove, sclipind în lumina soarelui.

Ieşind, am trecut, fără chef, pe la subsol. M-am aşezat în faţa unei console şi seiful de arme îmi verifică amprentele, îmi luă eşantioane de respiraţie, îmi făcu spectrograma retinală, rulă câteva teste de evaluare a timpilor de reacţie privind percepţia şi judecata, apoi mă interogă cinci minute despre caz. După ce se declară satisfăcut în legătură cu reflexele, motivele şi starea mea mentală, îmi eliberă un pistol cu calibrul 9 milimetri şi un toc de umăr.

***

Blocul în care se găsea apartamentul lui Mendelsohn era o cutie de beton din anul 1960, cu uşile din faţă deschizându-se pe balcoane comune, lungi, ce nu ofereau nici o securitate. Am ajuns

imediat după ora 19, când mirosurile de mâncare gătită şi aplauzele jocurilor TV se revărsau prin o sută de ferestre deschise. Imaginea betonului continua să tremure din pricina căldurii de peste zi; după ce am suit trei etaje eram scăldat în sudoare. Apartamentul lui Mendelsohn era tăcut, însă pe sub uşă se vedeau lumini.

Femeia îmi deschise. M-am prezentat şi i-am arătat cardul ID. Păru tulburată, totuşi nu surprinsă. Îmi spuse:

– Continuă să mi se pară iritant să discut cu cei ca dumneata.

– Cei ca...?

– M-am opus privatizării forţei poliţieneşti. Am ajutat la organizarea câtorva marşuri.

Pe atunci trebuie să fi avut paisprezece ani – o activistă politică precoce.

Fără chef, mă lăsă înăuntru. Livingul era modest mobilat, cu un terminal pe un birou dintr-un colţ.

– Investighez atentatul asupra firmei Life Enhancement International, am început. Ai lucrat pentru această companie până acum patru ani. Aşa este?

– Da.

– Îmi poţi spune de ce ai plecat?

Îmi repetă ceea ce ştiam deja, despre transferul proiectului ei la divizia Amarillo. Răspunse la toate întrebările în mod direct, privindu-mă în ochi; continua să pară tulburată, dar, în acelaşi timp, părea că încearcă să descifreze din comportamentul meu anumite informaţii vitale. *Se întreba dacă aflasem de unde fusese furat cobaltul?*

– Ce făceai în laboratorul North Ryde la ora 2 noaptea, cu două zile înainte de a fi concediată?

– Doream să aflu ce intenţiona LEI să cerceteze în noul laborator. Voiam să ştiu de ce nu mai voiau să mă-nvârt pe acolo.

– Postul dumitale fusese mutat în Texas.

Ea râse sec.

– Munca mea nu era *chiar atât* de specializată. Aş fi putut schimba postul cu cineva care dorea să meargă în Statele Unite. Ar fi fost soluţia perfectă şi ar fi existat destui mai mult decât încântaţi să schimbe locul cu mine. Dar nu, aşa ceva nu se îngăduia.

– Deci... ai găsit răspunsul?

– Nu în noaptea aceea. Ulterior – da.

– Aşadar, am rostit cu grijă, ştiai cu ce se ocupa LEI în Lane Cove?

– Da.

– Cum ai descoperit?

– Am stat cu urechea ciulită. Nimeni dintre cei care rămăseseră acolo nu mi-ar fi spus-o în mod direct, dar, în cele din urmă, au început să se scurgă informații. Acum vreun an.

– *La trei ani după ce plecaseşi?* De ce te mai interesa? Credeai că există o piață a informațiilor?

– Du-ți notepadul în baie, îmi zise ea, şi dă drumul la robinete.

Am ezitat, apoi am ascultat-o. Când am revenit în living, femeia stătea cu fața în palme. Mă privi posacă.

– De ce mă mai interesa? Fiindcă voiam să ştiu de ce *toate proiectele* la care participau cercetători homo sau lesbi erau transferate în afara diviziei. Voiam să ştiu dacă era vorba despre o pură coincidență... sau nu.

Brusc am simțit un ghem rece în stomac.

– Dacă aveai probleme cu discriminarea, am început, există modalități prin care ai fi...

Mendelsohn clătină nervos din cap.

– LEI n-a fost niciodată *discriminatorie*. N-au concediat pe nimeni care dorea să se mute altundeva şi întotdeauna au transferat întreaga echipă. N-a existat nimic atât de evident ca îndepărtarea *indivizilor* pe baza preferințelor sexuale. În plus, exista o logică pentru totul: proiectele erau reorganizate între divizii ca să faciliteze „polenizarea încrucişată sinergică". Şi dacă asta sună ca un rahat cu ifose, aşa este... dar era un un rahat cu ifose plauzibil. Alte companii au adoptat strategii mult mai ridicole, cu toată sinceritatea.

– Însă dacă n-a fost o problemă de discriminare... de ce ar fi dorit LEI să-i silească pe oameni să părăsească o anumită divizie?

Cred că ghicisem răspunsul, chiar în vreme ce rosteam cuvintele acelea, dar aveam nevoie s-o aud spunându-le ea însăşi, înainte de a putea crede cu adevărat.

Probabil că Mendelsohn îşi compusese versiunea pentru cei nepricepuți în biochimie, fiindcă o expuse fără şovăială şi fără să-şi caute cuvintele.

– Când oamenii sunt supuşi *stresului* – fizic sau emoțional –, nivelul anumitor substanțe din fluxul sangvin creşte. În principal, nivelul cortizonului şi al adrenalinei. Pe termen scurt, adrenalina are un efect rapid asupra sistemului nervos. Cortizonul acționează la o scară temporală mult mai mare, modulând toate tipurile de procese corporale, adaptându-le pentru momentele dificile – răniri, oboseală şi altele similare. Dacă stresul se prelungeşte, cor-

tizonul unei persoane poate rămâne crescut timp de zile, săptămâni sau luni. În fluxul sanguin al unei femei însărcinate, nivelul de cortizon îndeajuns de ridicat poate să traverseze bariera placentală şi să interacţioneze cu sistemul hormonal al fetusului aflat în dezvoltare. În creier există zone în care hormonii eliberaţi de testiculele sau ovarele fetusului comută dezvoltarea embrionică pe unul dintre cele două traiecte posibile. Zone cerebrale ce controlează imaginea personală asupra corpului şi zone ce controlează preferinţa sexuală. Embrionii feminini dezvoltă, de obicei, un creier cablat cu o imagine de sine a unui corp feminin şi cu potenţial maxim pentru atracţia sexuală faţă de masculi. Embrionii masculini – viceversa. Hormonii sexuali din fluxul sanguin fetal sunt cei care îngăduie neuronilor aflaţi în creştere *să cunoască* genul embrionilor şi tiparul de cablare pe care să-l adopte. Cortizonul poate interfera cu acest proces. Interacţiunile precise sunt complexe, dar efectul final depinde de sincronizare – zone cerebrale diferite sunt comutate în versiuni specifice sexului, în etape diferite de dezvoltare. Aşa că stresul în momente diferite din cursul sarcinii duce la tipare diferite de preferinţe sexuale şi imagine a corpului la copii: homosexual, bisexual, transsexual. Evident, multe depind de biochimia mamei. Sarcina *în sine* este stresantă, dar fiecare răspunde în mod diferit faţă de ea. Primul indiciu conform căruia cortizonul ar putea să aibă efecte a apărut în anul 1980, în cercetările efectuate asupra copiilor nemţoaicelor care rămăseseră însărcinate în timpul celor mai intense raiduri de bombardament din cel de-al doilea război mondial, când stresul era atât de mare încât efectul a fost evident, în ciuda diferenţelor individuale. În anii '90, cercetătorii au crezut că găsiseră o genă care determina homosexualitatea masculină, dar aceasta era, de fiecare dată moştenită pe linie maternă... şi s-a constatat că influenţa *răspunsul mamei faţă de stres*, fără să acţioneze direct asupra copilului. Atunci când cortizonul şi alţi hormoni ai stresului erau împiedicaţi să ajungă la fetus, sexul perceput de creier corespundea de fiecare dată sexului corpului din toate punctele de vedere. Toate abaterile actuale ar fi fost şterse.

Eram zguduit, dar nu cred că am lăsat să se întrevadă ceva. Toate afirmaţiile femeii păruseră perfect adevărate; nu mă îndoiam de nici măcar unul dintre cuvintele ei. Ştiusem dintotdeauna că preferinţa sexuală era decisă înainte de naştere. La şapte ani, eu însumi ştiusem că eram homosexual. Nu căutasem însă detaliile biologice amănunţite, fiindcă nu crezusem niciodată că mecanica

prozaică a procesului ar putea să conteze vreodată pentru mine. Ceea ce mi-a înghețat sângele în vene n-a fost faptul că aflasem, in sfârşit, *neuroembriologia dorinței*. Şocul a fost să descopăr că LEI plănuia să pătrundă în uter şi să preia controlul.

Am continuat cu întrebările ca în transă, suspendându-mi propriile sentimente.

– Bariera LEI, am spus, are rolul de a filtra *virusurile şi toxinele*. Dumneata te referi la o substanță naturală care există de milioane de ani...

– Bariera LEI va opri tot ceea ce consideră ei ca fiind non-esențial. Ca să supraviețuiască, fetusul *nu* are nevoie de cortizon matern. Dacă LEI nu include explicit agenți de transport pentru cortizon, acesta nu va pătrunde. Îți pot oferi o ipoteză despre planurile companiei.

– Eşti paranoică! Crezi că LEI va investi milioane de dolari doar ca să participe la o conspirație menită să scape lumea de homosexuali?

Mendelsohn mă privi cu milă.

– Nu este o *conspirație*, ci o *oportunitate de piață*. LEI este prea puțin interesată de politica sexuală. Ar putea introduce agenții de transport ai cortizonului şi după aceea să vândă bariera ca filtru antivirusuri, antidrog şi antipoluanți. Sau ar putea să nu-i introducă şi să vândă bariera pentru toate cele amintite... plus ca mijloc de garantare a unui copil heterosexual. *Care dintre ele crezi că va aduce mai mulți bani*?

Întrebarea îmi atinsese un punct sensibil. M-am răstit:

– Şi ai avut atât de puțină încredere în alegerea oamenilor, încât ai *aruncat în aer laboratorul*, astfel ca nimeni să n-aibă niciodată posibilitatea să opteze?

Chipul femeii împietri.

– Nu *eu* am aruncat în aer laboratorul. Şi nici nu le-am iradiat unitatea criogenică.

– Nu? Cobaltul-60 folosit la iradiere provine din Federation Centennial.

Pentru o clipă păru buimăcită, apoi spuse:

– Felicitări! În Federation Centennial lucrează alți 6 000 de oameni. În mod evident, nu sunt singura care a descoperit ce intenționează LEI.

– Eşti însă singura cu acces în depozitul Biofile. Ce te-ai aştepta să cred? Că după ce ai aflat despre proiectul ăsta nu intenționai să acționezi în absolut nici un fel?

– Bineînțeles că nu! Plănuiesc în continuare să le fac publice cercetările, astfel ca oamenii să ştie ce vor însemna ele. Încerc să

provoc o dezbatere asupra subiectului înainte ca produsul să apară înconjurat de o aură de informații eronate.

– Spuneai că știi toate astea de un an...

– Da, și în timpul ăsta am încercat să verific toate faptele, înainte să deschid gura. Ar fi fost cea mai mare prostie să apar în public cu zvonuri pe jumătate neconfirmate. Deocamdată n-am spus decât la vreo zece oameni, dar intenționăm să lansăm o campanie masivă de publicitate care să coincidă cu Mardi Gras. Deși acum, din cauza exploziei, totul este de o mie de ori mai complicat... Desfăcu brațele într-un gest de neajutorare. Trebuie, însă, să facem tot ceea ce putem, să ne străduim să împiedicăm lucrurile cele mai rele.

– Cele mai rele?

– Separatismul... Paranoia... Homosexualitatea redefinită ca *patologică*... Lesbienele și heterosexualele care să le susțină cauza și care să caute propriile lor mijloace tehnologice de a *garanta* supraviețuirea culturii... pe când bigoții de extremă dreaptă caută să le acuze pentru *otrăvirea pruncilor lor*... cu o substanță cu care Dumnezeu a „otrăvit" liniștit pruncii de câteva mii de ani. Turiștii sexuali, călătorind din țările bogate, unde tehnologia se aplică, în cele sărace, unde n-a fost introdusă.

Mă îngrozea tabloul pe care mi-l zugrăvea, dar am insistat.

– Aceşti zece prieteni ai tăi...?

– Mai du-te dracu', rosti Mendelsohn fără patimă. Nu mai am nimic să-ți spun. Ți-am zis adevărul. Nu sunt o criminală. Și cred c-ar fi timpul să pleci.

M-am dus în baie și mi-am recuperat notepadul. Înainte să ies din apartament, m-am răsucit și i-am spus:

– Dacă nu ești o criminală, de ce ești atât de greu de găsit?

Fără un cuvânt, disprețuitor, își ridică bluza și-mi arătă vânătăile de sub coaste, decolorate acum, totuși arătând teribil. Indiferent cine o bătuse – o fostă iubită? –, n-o puteam învinui că făcea tot ce putea ca să evite altă repriză.

Pe scară, am apăsat tasta „Replay" a notepadului. Software-ul calculă spectrul frecvențelor pentru zgomotul apei care cursese din robinete, îl îndepărtă din înregistrare, apoi amplifică și curăță ceea ce rămăsese. Toate cuvintele discuției noastre se auziră limpezi precum cristalul.

Din mașină am telefonat unei firme de supraveghere și am aranjat ca Mendelsohn să fie ținută sub observație permanentă.

La jumătatea drumului spre casă m-am oprit pe o stradă lăturalnică și am rămas zece minute la volan, incapabil să gândesc, incapabil să mă mișc.

***

În noaptea aceea, în pat, l-am întrebat pe Martin:

– Tu eşti stângaci. Ce ai simți dacă de acum încolo nu s-ar mai naşte nici un copil stângaci?

– Nu m-ar deranja deloc. De ce întrebi?

– Nu te-ai gândi la asta ca la un fel de... genocid?

– Nici vorbă. Ce vrei să spui?

– Nimic. Las-o baltă.

– Tremuri...

– Mi-e frig.

– Nu mi se pare că ai avea pielea rece.

În timp ce am făcut dragoste – mai întâi tandru, apoi sălbatic –, m-am gândit: *Ăsta este limbajul nostru, dialectul nostru. Au existat războaie care s-au declanşat pentru cauze mult mai neînsemnate. Iar dacă limbajul acesta va muri vreodată, un popor va dispărea de pe faţa Pământului.*

Ştiam că trebuia să abandonez cazul. Dacă Mendelsohn era vinovată, o putea dovedi şi altcineva. Continuând să lucrez pentru LEI ar fi însemnat să mă autodistrug.

După aceea însă, ideea mi s-a părut un rahat sentimental. Eu nu aparţineam nici unui trib. Fiecare om deţinea propria sa sexualitate, care murea o dată cu el. Pentru mine era complet indiferent dacă niciodată nu avea să se mai nască vreun homosexual.

Iar dacă abandonam cazul *pentru că eram homosexual*, mi-aş fi abandonat toate credinţele despre propria-mi egalitate, despre propria-mi identitate... ca să nu mai spun că ofeream firmei LEI şansa de a anunța: *Da, bineînţeles că am angajat un investigator fără să ţinem seama de preferinţele lui sexuale, dar se pare că a fost o greşeală.*

Fixând tavanul pe întuneric, am rostit:

– De fiecare dată când aud cuvântul *comunitate*, pun mâna pe revolver.

N-am primit nici un răspuns; Martin adormea foarte repede. Doream să-l trezesc, doream să disecăm problema, acolo şi atunci, dar semnasem un acord: nu-i puteam spune absolut nimic.

Aşa că l-am privit dormind şi am încercat să mă conving că, atunci când adevărul urma să iasă la lumină, el avea să înţeleagă.

***

I-am telefonat lui Lansing, am pus-o la curent în legătură cu Mendelsohn... şi am încheiat rece:

– De ce erai atât de puritană? *„Fanatici"? „Interese indiscutabil puternice?"* Există cuvinte pe care nu le poți pronunța?

În mod evident, se pregătise pentru momentul acesta.

– Nu voiam să-ți sugerez propriile mele idei. Ulterior se putea interpreta ca fiind o prejudecată.

– Se putea interpreta *de către cine*?

Fusese o întrebare retorică; de către mass-media, desigur. Menținând tăcere în privința subiectului, ea redusese riscul de a fi fost considerată eminența cenușie a vânătorii de vrăjitoare. Dacă mi-ar fi spus să caut *teroriști homosexuali*, ar fi proiectat o lumină nefavorabilă asupra companiei, în timp ce faptul că eu o descoperisem pe Mendelsohn – din cu totul alte motive, în ciuda ignoranței mele – avea să apară ca o dovadă a lipsei de prejudecăți cu care se desfășurase investigația.

– Ai avut unele suspiciuni și ar fi trebuit să mi le dezvălui, am spus. Ar fi trebuit cel puțin să-mi spui *pentru ce* este bariera.

– Pentru protecție împotriva virusurilor și toxinelor. Cu toate astea, orice întreprindem asupra corpului are efecte secundare. Nu sunt îndreptățită să judec dacă efectele secundare sunt sau nu acceptabile. Autoritățile abilitate vor insista să facem publice *toate* consecințele utilizării produsului... și apoi decizia va aparține consumatorilor.

Foarte elegant: guvernul le va forța mâna, „silindu-i" să dezvăluie atuul principal al produsului.

– Și ce vă indică cercetarea pieței?

– Datele sunt strict confidențiale.

Am fost cât pe ce s-o întreb: *Când anume ai aflat că sunt homosexual? După ce m-ai angajat... sau înainte*? În dimineața exploziei, pe când făceam un dosar despre Janet Lansing, oare *ea* făcea dosare despre toți cei care ar fi licitat pentru investigație? Și găsise avantajul decisiv al publicității, dovada finală a imparțialității, mult prea ispititoare ca să-i poată rezista?

N-am întrebat-o. Doream în continuare să cred că era lipsit de importanță; ea mă angajase și eu aveam să rezolv cazul ca pe oricare altul și nimic altceva n-avea să conteze.

***

Am mers în buncărul unde fusese stocat cobaltul, la periferia complexului Federation Centennial. Ușa era solidă, însă încuietoarea era floare la ureche și nu exista absolut nici un sistem de alarmă; orice puști inteligent de doisprezece ani ar fi putut intra acolo. Lăzi pline cu tot felul de reziduuri radioactive, de nivel

coborât şi cu viaţă scurtă, erau stivuite până în tavan, blocând aproape toată lumina provenită de la singurul bec; nu era de mirare că furtul nu fusese detectat mai devreme. Existau şi pânze de păianjen... dar nu şi păianjeni mutanţi, din câte puteam vedea.

După cinci minute de scotocit, ascultând cum dozimetrul împrumutat îmi cumula expunerile, am fost fericit să ies de acolo, indiferent dacă o radiografie obişnuită mi-ar fi provocat sau nu de zece ori mai multe daune. *Oare Mendelsohn nu-şi dăduse seama de asta – de iraţionalitatea pe care o manifestau oamenii faţă de radiaţii, de felul în care ar fi afectată cauza ei după ce cobaltul avea să fie descoperit*? Sau propriile ei date, complete, referitoare la riscurile minime îi distorsionaseră percepţia?

Echipele de supraveghere îmi trimiteau zilnic rapoarte. Era un serviciu costisitor, dar LEI achita facturile. Mendelsohn îşi întâlnea prietenii în mod deschis, le povestea despre întrevederea noastră, îi avertiza pe un ton scandalizat că erau aproape sigur urmăriţi. Discutau despre bariera fetală, despre opţiunile legale de opoziţie, despre problemele cu care se confruntau în urma exploziei. Nu puteam spune dacă totul era regizat pentru mine sau dacă Mendelsohn îi contacta în mod deliberat doar pe acei prieteni care credeau realmente că nu fusese implicată.

Mi-am petrecut majoritatea timpului examinând trecutul celor cu care se întâlnea. N-am putut găsi la nici unul dovezi ale unor acte de violenţă sau sabotaje, cu atât mai puţin asociaţii cu explozivi profesionali. De fapt, nici nu mă aşteptasem în mod serios să ajung direct la atentator.

Nu deţineam decât dovezi circumstanţiale. Nu puteam decât să adun detaliu după detaliu şi să sper că muntele de fapte pe care le asamblam avea, în cele din urmă, să atingă o masă critică sau că Mendelsohn va comite o eroare, cedând sub presiune.

***

Au trecut săptămâni şi Mendelsohn continua plină de îndrăzneală. Tipărise chiar şi broşuri – pentru a le distribui de Mardi Gras – condamnând atentatul cu aceeaşi vehemenţă cu care condamna LEI pentru tăinuirea adevărului.

Nopţile deveneau tot mai înăbuşitoare. Iritabilitatea mea crescuse. Nu ştiu ce credea Martin că se întâmpla cu mine, dar habar n-aveam cum vom supravieţui revelaţiilor iminente. Nu puteam începe să estimez ordinul de mărime al reacţiei negative ce avea să urmeze o dată ce TERORIŞTII ATOMICI se confruntau cu OTRĂVITORII DE PRUNCI HOMOSEXUALI în tabloidele zilnice, şi n-avea să conteze câtuşi de puţin dacă publicul va afla vestea

în urma arestării lui Mendelsohn ori în urma conferinței ei pentru mass-media, în care avea să demaşte LEI şi să-şi proclame propria inocență; în ambele cazuri, investigația ar fi devenit un circ. Am încercat să nu mă gândesc deloc în direcția asta; era prea târziu ca să fac altceva, în alt mod, să abandonez cazul, să-i spun lui Martin adevărul. De aceea am continuat în direcția în care o apucasem.

Elaine scotoci buncărul de deşeuri radioactive în căutarea dovezilor, însă săptămânile de analize nu aduseră nimic. I-am interogat pe paznicii de la Biofile, care ar fi trebuit să vadă pe monitoare momentul introducerii cobaltului, dar nimeni nu-şi putea aminti vreun client cu un obiect având o formă neobişnuit de mare şi ciudată, pătrunzând nepăsător într-o zonă unde nu avea ce căuta.

În final am obținut autorizațiile necesare pentru a examina întreaga arhivă electronică a lui Mendelsohn, începând de la naştere. Fusese arestată o singură dată, cu douăzeci de ani în urmă, pentru lovirea în picior a unui polițist – neprivatizat – în decursul unui marş de protest pe care respectivul probabil că l-ar fi aplaudat în secret. Plângerea fusese retrasă. De optsprezece luni era protejată de o hotărâre judecătorească, care interzicea unei foste iubite să se apropie la mai puțin de un kilometru de locuința ei. (Femeia făcea parte dintr-o formație numită „Briceagul cu tetanos" şi fusese condamnată de două ori pentru agresiune fizică.) Nu existau dovezi ale unor venituri nedeclarate sau ale unor cheltuieli nejustificate. Nu existau convorbiri telefonice cu dealeri de arme sau explozivi, cunoscuți ori suspecți, nici cu asociați, cunoscuți ori suspecți, ai acestora. Pe de altă parte, dacă Mendelsohn organizase lucrurile cu atenție, totul putuse fi realizat prin telefoane publice şi cu bani lichizi.

În mod limpede, n-avea să facă nici un pas greşit atâta timp cât o supravegheam. Oricât ar fi fost însă de precaută, n-ar fi putut întreprinde singură atentatul. Aveam nevoie de cineva coruptibil, neliniştit sau îndeajuns de mustrat de conştiință ca să devină informator. Am expediat vestea prin canalele obişnuite: eram de acord să plătesc, eram de acord să negociez.

La şase săptămâni după atentat am primit un mesaj anonim prin e-mail: *Vino la Mardi Gras. Fără microfoane, fără arme. O să te contactez eu. 29. 17. 5. 31. 23. 11.*

M-am jucat cu numerele mai bine de o oră, căutând să descopăr vreun înțeles, înainte ca, finalmente, să i le arăt lui Elaine.

– Ai grijă, James, îmi spuse ea.

– De ce?

– Astea sunt proporțiile celor şase elemente rare pe care le-am găsit în reziduurile exploziei.

***

Martin îşi petrecu ziua de Mardi Gras cu prieteni care aveau să defileze în paradă. Eu am rămas în biroul meu cu aer condiţionat şi am comutat pe un canal TV care prezenta ultimele pregătiri, presărate cu indivizi care descriau istoria evenimentului. În patruzeci de ani, parada Mardi Gras a homosexualilor şi lesbienelor se transformase dintr-o serie de confruntări neplăcute cu poliţia şi autorităţile locale într-un spectacol profitabil, căruia i se făcea reclamă în pliantele turistice din toată lumea. Era binecuvântată la toate nivelurile guvernamentale, condusă de politicieni şi oameni de afaceri... iar în rândul poliţiei, ca în majoritatea profesiunilor, existau destui susţinători.

Martin nu era un travestit (fetişist al hainelor de piele, cu muşchii proeminenţi sau oricare alt clişeu similar); purtarea unui costum excentric, o noapte pe an, era tot atât de falsă, tot atât de artificială pentru el pe cât ar fi fost pentru majoritatea bărbaţilor heterosexuali. Cred însă că înţelegeam de ce o făcea. Se simţea vinovat că, în hainele pe care le purta de obicei, cu felul de a vorbi, de a umbla şi de a se comporta care îi erau fireşti, putea fi confundat cu un heterosexual. Nu-şi tăinuise niciodată sexualitatea în faţa nimănui, dar pentru nişte străini nu era imediat evidentă. Pentru el participarea la parada Mardi Gras reprezenta un gest de solidaritate cu homosexualii vizibili, evidenţi tot anul şi care, din această cauză, receptaseră din plin impactul intoleranţei.

O dată cu amurgul, spectatorii începură să se adune în lungul traseului. Elicoptere aparţinând tuturor serviciilor de ştiri apărură deasupra, îndreptându-şi videocamerele reciproc unul asupra celuilalt, pentru a le dovedi spectatorilor lor că acesta era „Un Eveniment Deosebit". Gărzile călare, îmbrăcate în ceva foarte asemănător vechilor uniforme albastre ce dispăruseră pe când eu eram copil, îşi aliniară caii lângă tarabele de fast-food şi se pregătiră pentru noaptea lungă care-i aştepta.

Nu vedeam cum s-ar fi putut aştepta atentatorul să mă găsească, o dată ce mă amestecam printre o sută de mii de oameni, aşa că, după ce am părăsit clădirea Nexus, am parcurs fără grabă toată lungimea străzii, de trei ori, pentru orice eventualitate.

***

Până ce mi-am croit drum spre un punct strategic, am pierdut începutul paradei; primul lucru pe care l-am văzut a fost un şir lung de oameni purtând capete gigantice de plastic care aveau trăsă-

turile unor faimoşi şi infami homosexuali. (Se părea că termenul redevenise la modă, redeclarat non-peiorativ, după câțiva ani de prohibiție.) Era atât de similar parcurilor Disney încât îmi venea să vomit – şi, da! exista şi Bernadette, prima şoricică lesbiană din desenele animate. Am recunoscut doar trei dintre oamenii portretizați: Patrick White, arătând scofâlcit şi corespunzător de confuz, Joe Orton, rânjind sardonic, şi J. Edgar Hoover, cu o expresie mefistofelică. Toți îşi purtau numele înscrise pe eşarfe, de parcă ar fi contat cât de puțin. Un tânăr de lângă mine îşi întrebă prietena:

– Cine dracu' a fost Walt Whitman?

Ea clătină din cap.

– Habar n-am. Dar Alan Turing[22]?

– De unde să ştiu?

Cu toate acestea, îi fotografiară pe ambii.

Aş fi dorit să răcnesc spre participanții la paradă: *Şi ce dacă? Unii homosexuali au fost faimoşi. Unii oameni faimoşi au fost homosexuali. Ce supriză! Credeți că asta înseamnă că sunt proprietatea voastră?*

Am tăcut, bineînțeles, în vreme ce toți cei din jurul meu ovaționau şi aplaudau. M-am întrebat cât de aproape se afla atentatorul, cât timp avea să mă țină pe ghimpi. Panopticon, firma de supraveghere, continua s-o urmărească pe Mendelsohn şi pe toți prietenii ei cunoscuți; majoritatea acestora se aflau undeva pe traseul paradei, distribuind broşurile. Nici unul nu părea, însă, să mă fi urmărit pe mine. Aproape cu siguranță atentatorul nu aparținea rețelei de prieteni pe care o descoperisem.

O barieră antivirusuri, antidrog, antipoluanți şi doar atât... sau un mijloc de garantare a unui copil heterosexual. Care dintre ele crezi că va aduce mai mulți bani? Înconjurat de spectatori care ovaționau – jumătate din ei erau perechi bisexuale însoțite de copii –, era aproape posibil să râd de temerile lui Mendelsohn. Cine de aici ar fi admis că ar cumpăra o versiune a coconului care va duce la anularea sursei lor de divertisment? Cu toate acestea, dacă aplauzi spectacolul de carnaval nu înseamnă că doreşti ca propriile tale vlăstare să i se alăture.

---

[22] Patrick White (1912-1990), scriitor australian laureat al premiului Nobel în 1973; John Kingsley Orton (1933-1967), dramaturg englez; John Edgar Hoover (1895-1972), director al FBI (1924-1972); Walt Whitman (1819-1892), poet american; Alan Mathison Turing (1912-1954), matematician englez, părinte al calculatoarelor (n. trad.).

La o oră după începerea paradei, am decis să ies din partea cea mai aglomerată a mulțimii. Dacă atentatorul nu putea ajunge la mine prin îmbulzeală, nu avea rost să rămân aici. Călare pe motociclete electrice cu amplificatoare de zgomot și dispuse în formație de cruce, vreo sută de femei îmbrăcate în haine și pantaloni de piele defilară în urma unui steag pe care scria: FETE PENTRU IISUS. Mi-am amintit de grupul mic de fundamentaliști pe lângă care trecusem mai devreme, întorși cu spatele spre paradă ca să nu fie preschimbați în stâlpi de sare, ridicând lumânări și rugându-se să vină ploaia.

M-am îndreptat spre una dintre tarabele cu mâncare și am cumpărat un hot dog rece și un suc de portocale cald, încercând să ignor mirosul balegilor de cal. Locul părea să atragă indivizi puși în slujba legii; J. Edgar Hoover însuși apăru pe când mâncam, semănând cu un ou de Paște malefic.

Când trecu pe lângă mine spuse:

– Douăzeci și nouă. Șaptesprezece. Cinci.

Mi-am terminat hot dog-ul și l-am urmat.

Se opri pe o stradă lăturalnică pustie, înapoia parcării unui supermagazin. Când am ajuns lângă el, scoase un scaner magnetic.

– Fără microfoane, fără arme, am citat.

El plimbă instrumentul în jurul meu. Îi spusesem adevărul.

– Poți vorbi prin masca aia? l-am întrebat.

– Da.

Capul gigantic aprobă cu o mișcare stranie; nu puteam distinge nici un fel de orificii pentru ochi, dar în nici un caz nu era orb.

– Perfect. De unde erau explozivii? Știm că punctul lor de plecare a fost Singapore, dar cine a fost furnizorul vostru de aici?

Hoover râse gros și înfundat.

– Asta n-o să ți-o spun. Aș fi mort în mai puțin de o săptămână.

– Atunci ce *vrei* să-mi spui?

– Că eu m-am ocupat numai de munca necalificată. Mendelsohn a organizat totul.

– Mare scofală! Ai vreo dovadă? Convorbiri telefonice? Tranzacții financiare?

Se mulțumi să râdă din nou. Începeam să mă întreb câți dintre participanții la paradă ar fi știut cine purtase costumul lui J. Edgar Hoover; chiar dacă ar fi plecat acum, era posibil să dau de urma lui, ulterior.

În clipa aceea m-am întors și am văzut alți șase Hoover, identici, apărând de după colț. Toți purtau bastoane de baseball.

Am tresărit, gata să intru în acțiune. Hoover 1 scoase un pistol și-l îndreptă spre fața mea.

– Îngenunchează încet, îmi spuse, cu mâinile la ceafă.

M-am conformat. Continuă să țină pistolul îndreptat asupra mea, iar eu am continuat să fixez trăgaciul cu privirea, dar i-am auzit pe ceilalți apropiindu-se și desfășurându-se în semicerc îndărătul meu.

– Știi ce se-ntâmplă cu trădătorii? întrebă Hoover 1. Știi ce se va-ntâmpla cu tine?

Am clătinat încet din cap. Nu aveam habar ce să spun ca să-l mulțumesc, așa că am rostit adevărul:

– Cum pot eu să fiu un trădător? Ce s-ar putea trăda? „Fete pentru Iisus"? „Dansatorii lui William S. Burroughs"[23]?

Cineva mă izbi cu bastonul între omoplați. Nu atât de tare pe cât ar fi putut s-o facă; m-am clătinat spre înainte, dar n-am căzut.

– Nu cunoști deloc istorie, domnule Porc? întrebă Hoover 1. Domnule *Polizei*? Naziștii ne-au trimis în lagărele de exterminare. Reagan-iții au încercat să ne curețe pe toți cu SIDA. Iar acum tu, domnule Porc, lucrezi pentru nenorociții care vor să ne șteargă de pe fața planetei. Mie asta mi se pare trădare.

Stăteam în genunchi, privind pistolul, incapabil să răspund. Nu puteam găsi cuvintele cu care să mă justific. Adevărul era prea dificil, prea cenușiu. Dinții începură să-mi clănțăne. *Naziști. SIDA. Genocid*. Poate că avea dreptate. Poate că meritam să mor.

Am simțit lacrimi curgându-mi pe obraji. Hoover 1 râse.

– Dai apă la șoricei, domnule Porc?

Cineva mă izbi cu bastonul în umeri. Am căzut cu fața înainte, prea înspăimântat ca să-mi mișc mâinile și să amortizez șocul; am încercat să mă ridic, dar un bocanc mi se așeză pe ceafă.

Hoover 1 se aplecă și-și lipi pistolul de țeasta mea.

– O să clasezi cazul? întrebă el. O să faci pierdute dovezile despre Catherine? Să știi că amicul tău frecventează niște locuri foarte periculoase – are nevoie de toți prietenii care l-ar putea ajuta.

Am ridicat fața de pe asfalt într-atât cât să pot șopti:

– Da.

– Așa-mi placi, domnule Porc.

În clipa aceea am auzit elicopterul.

Am clipit des, îndepărtându-mi pietrișul din ochi și am văzut că solul era mult mai strălucitor decât ar fi trebuit; ne găseam sub

---

[23] William Seward Burroughs (n.1914), romancier american (n. trad.).

spotul unui proiector. Am aşteptat sunetul unei portavoce. Nu l-am auzit. Am aşteptat ca atacatorii s-o rupă la fugă. Hoover 1 îşi ridică talpa de pe ceafa mea.

După care toţi se năpustiră cu bastoanele.

Ar fi trebuit să mă ghemuiesc şi să-mi protejez capul, dar curiozitatea mă învinse; m-am răsucit şi am întrezărit o imagine a elicopterului. Era o echipă de filmare, desigur, refuzând să facă ceva imoral, de pildă să strice un reportaj interesant tocmai când devenise telegenic. Asta era perfect logic.

Însă echipa de bătăuşi era lipsită de orice logică. De ce mai rămăsese aici? Pentru simpla plăcere de a mă maltrata câteva secunde în plus?

Nimeni nu era atât de idiot, atât de nepăsător faţă de imaginea lui în ochii publicului.

Mi-am scuipat doi dinţi şi mi-am ascuns din nou faţa. *Doreau să fie televizaţi. Doreau* să ajungă pe pagina întâi, să trezească reacţia negativă, furia... TERORIŞTII ATOMICI! OTRĂVITORII DE PRUNCI! BĂTĂUŞII BRUTALI!

Voiau să demonetizeze inamicul pe care pretindeau că-l întrupează.

În cele din urmă, Hoover-ii îşi azvârliră bastoanele şi o luară la fugă. Am rămas pe jos, cu sângele curgându-mi din gură, prea slăbit ca să ridic capul şi să văd ce anume îi alungase.

Peste o vreme am auzit ţăcănit de copite. Cineva descălecă lângă mine şi-mi controlă pulsul.

– Nu mă doare, am spus. Sunt fericit. Delirez.

Apoi am leşinat.

***

La a doua sa vizită, Martin o luă cu el la spital pe Catherine Mendelsohn. Îmi arătară o înregistrare a conferinţei cu mass-media susţinută de LEI a doua zi după Mardi Gras – cu două ore înaintea celei anunţate de Mendelsohn.

– În lumina recentelor evenimente, începuse Janet Lansing, singura opţiune pe care o avem este să facem totul public. Din motive comerciale, am fi preferat să păstrăm secretă această tehnologie, dar sunt puse în joc vieţi nevinovate. Iar când oamenii îi atacă pe cei asemenea lor...

De atâta râs mi s-au rupt copcile buzelor.

LEI îşi aruncase laboratorul în aer. Îşi iradiase celulele. Şi sperase că voi muşamaliza cazul atunci când dovezile mă vor condu-

ce spre Mendelsohn, din simpatie pentru cauza acesteia. Ulterior, cu un indiciu-două azvârlite câtorva reporteri indiscreți, muşamalizarea ar fi fost dezvăluită.

Condițiile perfecte pentru lansarea produsului companiei.

Însă, deoarece continuasem investigația, schimbase tactica: îi trimisese pe Hoover-i, pretinzând că au legătură cu Mendelsohn, ca să mă pedepsească pentru încăpățânarea mea.

– Tot ceea ce LEI a asociat cu mine, zise Mendelsohn, cobaltul, cheia depozitului, era deja dezvăluit în broşurile pe care le tipărisem, dar asta n-a prea influențat tabloidele. Acum sunt „Teroristа cu raze gamma de la podul Harbour".

– Nu vei fi niciodată trimisă în judecată.

– Bineînțeles că nu. De aceea, nevinovăția nu mi se va demonstra niciodată.

– Când voi ieşi de aici, am spus, o să-i urmăresc până-n pânzele albe.

Voiau imparțialitate? O investigație nemânjită de prejudecăți? De data aceasta vor căpăta exact lucrul pentru care plătiseră. Minus viziunea mea limitată.

– Cine te va angaja să faci asta? întrebă încetişor Martin.

Am surâs, fulgerat de durere.

– Compania de asigurare a firmei LEI.

După ce plecară, am ațipit.

M-am trezit brusc, visând că mă sufocam.

Chiar dacă dovedeam că totul nu fusese decât un scenariu de marketing al firmei LEI, chiar dacă jumătate din directori erau azvârliți în închisoare, chiar dacă se lichida compania în sine, tehnologia tot ar fi aparținut *cuiva*.

Şi într-un fel sau altul, în final, ar fi fost *vândută*.

Asta scăpasem din vedere, în neutralitatea mea fanatică: nu poți vinde un tratament dacă nu există boala. Aşadar, dacă aveam dreptate să fiu neutru, dacă nu exista nici o diferență pentru care să lupți, nici o diferență de trădat şi nici de păstrat, modalitatea cea mai bună de *vânzare* a coconului va fi întotdeauna să inventezi una. Şi chiar dacă n-ar fi nici o tragedie ca pe durata unui secol să nu mai rămână decât heterosexualitatea, singura cale ce poate duce acolo ar fi una de minciuni, rănire şi defăimare.

Oamenii ar accepta aşa ceva, sau nu?

Brusc, m-am temut foarte mult că ar accepta.

Vise de tranziție

– Nu-ți putem spune care îți vor fi visele de tranziție. Unicul lucru cert este că nu ți le vei aminti.

Caroline Bausch surâde liniştitor. Cabinetul ei, aflat la etajul 64 al blocului Gleisner, este atât de modern încât te dor ochii; biroul este o elipsă de obsidian, susținută de trei cercuri din plastic perspex, iar pereții sunt decorați cu ultimul răcnet în „monocrom euclidian", totuşi femeia nu-i deloc genul de robot pe care pare să-l ceară decorul geometric, detaşat. Nu am nici o îndoială că acest contrast este deliberat şi că fața i-a fost atent concepută ca să apară dezarmant de naturală; până şi cel mai cinic individ ar putea crede că faptul se datorează duplicității patronilor ei.

Câteva vise lesne de uitat? Pare destul de inofensiv. Aproape că ignor problema, totuşi mă nedumereşte.

– În decursul scanării mă voi găsi la aproape zero grade, nu?

– Exact, ba chiar cu câteva grade sub zero. Vei fi saturat cu bizaharide antigel, toate fluidele corporale se vor răci şi vei deveni aidoma unei sticle din zahăr.

Auzindu-i cuvintele, simt cum mi se zbârleşte pielea capului, totuşi valul acesta emoțional nu este provocat de teamă, ci de anticipare; ideea corpului meu sub forma unei sculpturi în gheață nu pare deloc amenințătoare. Câteva statuete elegante din sticlă împodobesc etajera dinapoia biroului lui Bausch.

– În felul acesta se opresc toate procesele metabolice şi se îngustează spectrul NMR[24]. Pentru a determina cu precizie puterea fiecărei sinapse trebuie să fim capabili să distingem, printre altele, între variații subtile ale tipurilor de receptori neurotransmițători. Cu cât zgomotul termal de fond este mai redus, cu atât mai bine.

– Înțeleg. Dar dacă creierul meu a fost „decuplat" din pricina hipotermiei... de ce voi visa?

– Visele nu vor aparține creierului tău, ci modelului software pe care-l creăm. Dar, aşa cum am spus, nu-ți vei aminti nimic. În final,

---

[24] În limba engleză, rezonanță magnetică nucleară (n. trad.).

software-ul va fi Cópia perfectă a creierului tău organic aflat în comă profundă şi se va trezi din coma aceea amintindu-şi exact ce anume a perceput creierul organic înainte de scanare. Nici mai mult, nici mai puţin. Şi deoarece creierul organic nu va percepe, cu siguranţă, visele de tranziţie, software-ul nu va avea nici o amintire despre ele.

Software-ul? Mă aşteptasem la o explicaţie simplă, biologică: un efect secundar al anesteziculuí sau antigelului; neuronii declanşând câteva semnale slabe, aleatorii, pe măsură ce se predau înaintea frigului.

– De ce programaţi creierul robotului să aibă vise pe care nu şi le va reaminti?

– Nici n-o facem. Cel puţin nu în mod explicit.

Bausch afişează din nou surâsul ei excesiv de uman, fără să camufleze o privire de apreciere, un moment în care poate că decide cât de mult trebuie să mi se spună de fapt. Sau poate că întreaga rutină este tot un act deliberat de calmare. *Priveşte, deşi sunt un robot, poţi citi în mine ca într-o carte deschisă.*

– De ce sunt conştienţi roboţii Gleisner? întreabă ea.

– Din acelaşi motiv pentru care sunt conştienţi oamenii.

Aşteptasem întrebarea asta de la începutul interviului; Bausch nu este numai o simplă vânzătoare, ci şi consilieră, iar o parte a funcţiei ei este să se asigure că nu am rezerve faţă de noul mod de existenţă pe care-l achiziţionez.

– Nu mă întreba ce structuri neurale sunt implicate... dar indiferent care ar fi ele, trebuie captate prin scanare şi recreate în model alături de celelalte. Roboţii Gleisner sunt conştienţi pentru că procesează informaţia – despre lume şi despre ei înşişi – exact în acelaşi fel ca şi oamenii.

– Deci eşti fericit cu ideea că un program de calculator care simulează un creier uman conştient este, în sine, conştient chiar în acelaşi fel?

– Bineînţeles. Dacă n-aş crede asta, nu m-aş mai găsi aici.

Nu aş mai discuta cu tine, nu? Nu văd nevoia de a detalia, de a mărturisi că m-am împăcat de o mie de ori cu întreaga idee încă din clipa în care supercalculatoarele de zece tone, aflate în subsolurile din Dallas şi Tokyo, au început să lase locul roboţilor Gleisner ambulanţi, cu procesoarele lor compacte şi corpurile atât de similare celor vii. Când Cópiile au fost eliberate, în cele din urmă, din realităţile lor virtuale – oricât de măreţe, oricât de detaliate ar fi fost – şi li s-a acordat posibilitatea de a *popula lumea*

aidoma oamenilor în carne şi oase, am încetat să consider că scanarea este un lucru asemănător îngropării de viu.

– Atunci accepți, spune Bausch, că pentru a *genera experiență* nu trebuie decât să se calculeze datele ce codifică aceeaşi informație ca şi structura cerebrală?

Jargonul mi se pare gratuit şi nu înțeleg de ce insistă asupra acestui lucru, dar replic inexpresiv:

– Bineînțeles.

– Atunci gândeşte-te ce implică! *Întregul proces* de creare a piesei finite de software care controlează un robot Gleisner – Cópia perfectă a persoanei inconştiente care a fost scanată – este o secvență lungă de calcule asupra structurilor de date ce *reprezintă creierul omenesc*.

Absorb ideea în tăcere.

Bausch continuă:

– Noi nu încercăm să cauzăm visele de tranziție, dar probabil că ele sunt inevitabile. Cumva, cópiile trebuie *făcute* – nu pot apărea complet formate. Scanerul trebuie să testeze creierul organic, să măsoare spectrul NMR pentru miliarde de secțiuni transversale diferite şi apoi să proceseze determinările respective într-o hartă anatomică şi biochimică de înaltă rezoluție. Cu alte cuvinte, să efectueze câteva trilioane de calcule asupra unui set vast de date ce *reprezintă creierul*. După aceea, harta respectivă trebuie folosită pentru a construi modelul computațional funcțional, Cópia însăşi. Alte calcule!

Cred că aproape înțeleg ce spune, dar o parte din mine refuză sec să accepte noțiunea că simpla *imaginare a creierului,* cu o rezoluție suficient de mare, poate determina *imaginea însăşi* să viseze.

– Totuşi nici unul dintre calculele acelea nu încearcă să simuleze funcționarea creierului, aşa-i? Pregătesc doar calea pentru un program care *va fi* conştient, când, în cele din urmă, este gata şi rulează.

– Da, şi o dată ce programul respectiv *este* gata şi rulează, ce va face pentru a fi conştient? Va genera o succesiune de schimbări într-o reprezentare digitală a creierului, schimbări ce simulează activitatea neurală normală. Dar, în primul rând, crearea acelei reprezentări implică, de asemenea, *o succesiune de modificări*. Nu poți trece de la o memorie goală de calculator la simularea detaliată a unui creier uman specific, fără câteva trilioane de etape intermediare, majoritatea cărora reprezentând – parțial sau complet, într-o formă sau alta – stări posibile ale aceluiaşi creier.

– Totuşi, de ce ar trebui ca asta să ducă spre orice fel de activitate mentală? Rearanjarea datelor pentru cu totul alte motive?

Bausch este inflexibilă.

– Aici nu-i vorba despre motive. Creierul viu care reorganizează memorii e suficient ca să dea naştere unor vise obişnuite. Iar simpla introducere a unui electrod în lobii temporali e suficientă ca să genereze *activitate mentală*. Ştiu, ceea ce face creierul este atât de complex încât pare bizar să-ţi închipui obţinerea neintenţionată a aceloraşi rezultate. Dar toată complexitatea creierului este codificată în structura lui. O dată ce te ocupi de structura aceea, te ocupi de substanţa conştiinţei. Indiferent dacă îţi place sau nu.

Asta se poate spune că are sens. Aproape orice i s-ar întâmpla creierului *se simte cumva*; nu trebuie să fie procesul ordonat al gândirii treze. Dacă efectele aleatorii ale medicamentelor, drogurilor sau bolilor pot da naştere unor evenimente mentale distincte – un vis pricinuit de febră, un episod de schizofrenie, o „călătorie" datorată LSD-ului –, de ce n-ar face la fel geneza elaborată a unei Cópii? Fiecare hartă NMR incompletă, fiecare versiune neterminată a software-ului de simulare nu are cum să „ştie" că nu-i deocamdată *menit* să fie conştient de sine.

Şi totuşi...

– Cum poţi fi sigur de toate astea? Cum poţi fi sigur, dacă nimeni nu-şi aminteşte visele?

– Este adevărat, sistemul matematic al conştiinţei se găseşte actualmente în faza de pruncie, dar tot ceea ce cunoaştem sugerează limpede că actul construirii unei Cópii are un *conţinut subiectiv*, deşi nu rămâne nici o urmă a percepţiei.

Nu sunt pe deplin convins, dar bănuiesc că va trebui s-o cred pe cuvânt. Corporaţia Gleisner nu are nici un motiv să inventeze efecte secundare inexistente şi sunt impresionat, pe bună dreptate, că se deranjează să-şi avertizeze clienţii în legătură cu *visele de tranziţie*. Din câte cunosc, companiile mai vechi – clinicile de scanare întemeiate în zilele când Cópiile nu aveau corpuri fizice – nici măcar nu aminteau despre problema asta.

Ar trebui să trecem mai departe, există şi alte probleme ce trebuie discutate, însă îmi vine greu să-mi iau gândurile de la această revelaţie tulburătoare. Rostesc:

– Dacă ştiţi destule ca să fiţi siguri că întotdeauna vor exista vise de tranziţie, nu puteţi să extindeţi puţin sistemul matematic şi să-mi spuneţi cum vor fi visele mele?

– Cum am putea face asta? întreabă inocent Bausch.

– Nu ştiu. Îmi examinaţi creierul, apoi rulaţi o simulare a procesului de Cópiere...

Mă opresc brusc.

– Aha! Cum se poate „simula" un calcul fără să-l efectuezi?

– Exact. Diferenţa este lipsită de sens. Orice program care poate prezice, în mod demn de crezare, conţinutul viselor le-ar *percepe* el însuşi, la fel de complet ca acel „tu" al procesului de tranziţie. Atunci care ar fi rostul? Dacă visul se dovedeşte neplăcut, ar fi prea târziu ca să te „scuteşti" de traumă.

Traumă? Încep să-mi doresc să mă fi mulţumit cu un zâmbet liniştitor şi promisiunea amneziei perfecte. *Câteva vise lesne de uitat*.

Acum însă când înţeleg – în mod vag – motivele efectului, este de o mie de ori mai greu să-l accept ca fiind inevitabil. Poate că spasmele neurale din momentul începerii hipotermiei sunt inevitabile, dar orice se petrece *în interiorul unui calculator* ar trebui să se supună unui control nelimitat.

– Nu aţi putea să monitorizaţi visele, pe măsură ce au loc, şi să interveniţi, dacă este cazul?

– Mă tem că nu.

– Dar...

– Gândeşte-te! Ar fi ca predicţia, dar mult mai rău. Monitorizarea viselor ar însemna multiplicarea structurilor de date similare creierului, generând şi mai multe vise în decursul procesului. Aşa încât chiar dacă ne asumăm controlul viselor originale – descifrându-le şi supervizându-le –, software-ul care ar face asta ar avea nevoie de *alt software care să-l monitorizeze*, pentru a constata efectele secundare ale calculelor *sale*. Şi aşa mai departe. Practic n-ar exista un sfârşit. Pe când, actualmente, Cópia este construită prin procesul cel mai scurt cu putinţă, pe calea cea mai directă. Ultimul lucru pe care l-ai dori ar fi să aduci mai multă putere de calcul, algoritmi mai elaboraţi... tot mai multe sisteme care să reflecte aritmetica percepţiei.

Mă foiesc în scaun, încercând să alung o senzaţie tot mai acută de ameţeală. Cu cât pun mai multe întrebări, cu atât întregul subiect devine mai suprarealist, dar se pare că nu-mi pot ţine gura.

– Dacă nu-mi poţi spune despre ce vor fi visele şi nu le puteţi controla, nu-mi poţi zice măcar cât vor dura? Din punct de vedere subiectiv...

– Este imposibil, fără să rulez un program care să viseze, de asemenea, visele. (Bausch are un ton de scuză, dar am senti-

mentul că situația i se pare cumva elegantă, ba chiar *cuvenită*.) Aceasta este natura matematicii – nu există scurtături. Nu există răspunsuri la întrebări ipotetice. Nu putem spune cu siguranță ce va percepe un anume sistem conștient... fără să *creăm* acel sistem conștient în decursul procesului de răspundere la întrebare.

Râd fără putere. *Imagini ale creierului care visează. Predicții ale viselor care visează. Vise ce infectează orice calculator care încearcă să le modeleze*. Crezusem că toată metafizica amețitoare a existenței virtuale fusese alungată acum, când puteai opta să fii o Cópie care trăiește complet în lumea fizică. Sperasem să fiu capabil să trec din corpul meu într-un robot Gleisner fără să pierd nici măcar o bătaie de inimă.

Privind retrospectiv, desigur, așa voi face. O dată ce am traversat hăul dintre uman și mașină, acesta va dispărea fără urmă înapoia mea.

– Așadar, întreb eu, visele nu pot fi cunoscute? Și sunt inevitabile? Este aproape o siguranță matematică?

– Da.

– Și este la fel de sigur că nu mi le voi reaminti?

– Da.

– Tu nu-ți amintești nimic din ale tale? Nici măcar o singură stare? Nici măcar o singură imagine?

Bausch surâde cu înțelegere.

– Bineînțeles că nu. M-am deșteptat dintr-o comă simulată. Ultimul lucru pe care mi-l amintesc este anestezia dinaintea scanării. Nu există urme îngropate sau amintiri ascunse. Nu există cicatrice invizibile. *Nu pot să existe*. Într-un sens cât se poate de real, *eu* nu am perceput nici un vis de tranziție.

În sfârșit, identific o țintă pentru frustrările mele.

– Atunci *de ce mă avertizezi*? De ce-mi povestești o experiență despre care mi se garantează că o voi uita? Despre care mi se garantează că se va sfârși *fără ca eu s-o fi parcurs*? Nu crezi că ar fi fost mai omenos să nu-mi fi spus nimic?

Bausch ezită. Pentru prima oară, se pare că am descumpănit-o, și-și joacă rolul foarte convingător. Trebuie însă să fi auzit întrebarea asta de cel puțin o mie de ori.

– Când visezi visele de tranziție, spune ea, faptul că știi prin ce vei trece, și de ce, poate să fie decisiv. Să știi că nu este real. Să știi că nu va dura.

– Poate că da. (Nu-i chiar atât de simplu, iar ea o știe prea bine.) Când se asamblează noua mea minte, știi *în ce moment* va

face parte din ea această cunoaştere? Îmi poți promite că-mi voi reaminti aceste lucruri liniştitoare, atunci când voi avea nevoie de ele? Îmi poți garanta că orice din ceea ce mi-ai spus va avea măcar sens?

– Nu. Dar...

– Atunci care-i scopul?

– Crezi că dacă am fi păstrat tăcere asupra subiectului ai fi avut *cea mai mică şansă* să visezi adevărul?

***

Pe stradă, sub soarele iernii, încerc să-mi uit îndoielile. Strada George este încă acoperită cu confeti colorate, rămase de la sărbătorile de azi-noapte; după şase ani de vărsări de sânge – bombardamente şi asedii, molime şi foamete – războiul civil chinez pare să se fi terminat, în sfârşit. Simt un val de fericire privind pur şi simplu rămăşiţele zdrenţuite ale panglicilor de hârtie şi-mi reamintesc veştile glorioase.

Zgribulindu-mă, mă îndrept spre staţia Town Hall. Sydney cunoaşte cea mai rece lună iunie din ultimii ani, cu cer senin ce aduce nopți sub zero grade şi chiciură care durează până spre amiază. Încerc să mă imaginez sub forma unui robot Gleisner, mergând pe acelaşi traseu, dar optând să nu simt muşcătura vântului. Este o viziune plăcută şi nu voi mai fi deranjat de nimic atât de iritant ca inflamaţiile din jurul articulaţiilor genunchiului şi şoldului artificial, o dată ce voi fi pe deplin şi armonios artificial. Nu mă voi mai teme de gripă, pneumonie sau de cel mai recent val de difterie rezistentă la medicaţie care mătură Globul.

De-abia îmi vine să cred că am semnat, în cele din urmă, contractele şi am pus maşinăria în mişcare, după atâţia ani de pretexte şi amânări. Scuturat din automulţumirea mea de o suită de fatalităţi abia evitate: bronşită, o infecţie renală, un melanom *pe talpa dreaptă*. Injecţiile cu citocine nu-mi reglează sistemul imunitar la fel ca acum douăzeci de ani. *O sută şapte ani, în august.* Numărul pare ireal. Dar la fel au părut *douăzeci şi şapte, patruzeci şi trei, şaizeci şi unu.*

În metrou îmi examinez din nou reţinerile, sperând să le înlătur. Visele de tranziţie sunt imposibil de evitat, prezis sau controlat... la fel ca visele obişnuite. Vor avea o origine radical diferită, dar nu există nici un motiv să cred că o altă modalitate de invocare a conţinutului creierului meu dezordonat va da naştere unei experienţe mai tulburătoare decât oricare alta pe care am cunoscut-o

deja. *Ce orori cred eu că-mi sunt zăvorâte în craniu, aşteptând s-o ia razna în fluxul de date schimbat între omul în comă şi maşina în comă?* Am suferit de coşmaruri ocazionale şi câteva m-au afectat profund la momentul respectiv, dar, copil fiind, nu m-am temut niciodată de perioadele de somn. De ce atunci ar trebui să mă tem de tranziţie?

Când cobor colina de la staţia Meadowbank, Alice este în grădină, culegând fasole de pe araci. Îşi îndreaptă spinarea şi-şi flutură braţul spre mine. Întotdeauna sunt surprins de cât de mare este grădina noastră de zarzavaturi, atât de aproape de oraş. Ne sărutăm şi intrăm în casă.

– Ai programat scanarea?

– Da, pe 10 iulie.

Ar trebui să sune realmente detaşat; dintre toate operaţiile pe care le-am suferit în ultimii zece ani, aceasta va fi cea mai lipsită de riscuri. Încep să pregătesc cafea; am nevoie de ceva care să mă încălzească. Lumina soarelui inundă bucătăria, dar parcă înăuntru este mai frig decât afară.

– Şi ţi-au răspuns la toate întrebările? Acum eşti mulţumit?

– Cred că da.

Nu are însă nici un rost să ţin totul în mine; îi povestesc despre visele de tranziţie.

– Mie îmi plac primele secunde după ce mă trezesc dintr-un vis, spune Alice. Când totul îţi este încă proaspăt în minte, dar poţi finalmente să-i conferi un context. Când ştii cu exactitate prin ce ai trecut.

– Te referi la uşurarea de a descoperi că nimic n-a fost real? Că, de fapt, n-ai măcelărit o sută de oameni într-un supermagazin? Gol puşcă? Că poliţia nu-i pe urmele tale? Situaţia este valabilă însă şi în sens invers. Iluzii fermecătoare preschimbate în pulbere...

Alice pufneşte.

– Dacă ceva se preschimbă atât de uşor în pulbere, n-aş zice că reprezintă mare pierdere.

Torn cafea pentru amândoi.

– Totuşi, reflectă Alice, visele de tranziţie trebuie să aibă finalurl stranii, dacă nu ştii nimic despre ele nici înainte să începapă şi nicl după ce se termină. – Amestecă în cafea, iar eu privesc lichidul centrifugat, care se ridică spre marginile ceştii. – Cum s-ar scurge timpul într-un asemenea vis? Nu poate să fie liniar, nu? Cu cât calculatoarele se apropie mai mult de reconstruirea fiecărui detaliu al creierului aflat în comă, cu atât va exista mai puţin loc pentru informaţii false. La începutul începutului nu va exista însă nici o infor-

mație. Undeva, pe la mijloc, spațiul disponibil pentru „amintirile" visului va fi maxim. De aceea, poate că timpul va curge dinspre început și dinspre sfârșit, iar visul va părea că se termină la mijloc. Ce crezi?

Clatin din cap.

– Nu-mi pot nici măcar imagina cum ar fi asta.

– Poate că sunt două vise separate: unul desfășurându-se spre înainte și unul spre înapoi. – Se încruntă. – Dar dacă se întâlnesc la mijloc, ambele vor trebui să se sfârșească la fel. Cum se poate ca două vise diferite să aibă exact același final, ajungând până la aceleași amintiri despre tot ce s-a întâmplat anterior? Mai există apoi și scanerul care construiește harta cerebrală... și a doua etapă, când se transformă harta în Cópie. Două cicluri. Două vise? Sau patru? Sau crezi că vor fi toate întrețesute laolaltă?

– De fapt, rostesc iritat, nici nu-mi pasă. Mă voi trezi în interiorul unui robot Gleisner și toate astea vor fi discuții pur academice. Nu voi fi *visat nici un vis*.

Alice mă privește nesigur.

– Te referi la gânduri și sentimente care sunt la fel de reale ca și cele pe care le va percepe Cópia. Cum este posibil ca așa ceva să fie pur academic?

– *Mă refer* la multă aritmetică. Dacă aduni ceea ce-mi face, totul se va anula în final. De la om în comă, la mașină în comă.

– Țărână ești și în țărână vei merge.

Uneori, cuvintele îi zboară pur și simplu de pe buze: fragmente de poezii pentru copii, versuri din cântece vechi – se întâmplă fără voia ei. Cu toate acestea, mi se zbârlesc firișoarele de păr de pe brațe. Îmi cobor ochii spre degetele zbârcite, spre încheieturile slăbănoage. *Ăsta nu sunt eu*! Procesul de îmbătrânire se simte ca o eroare, o deturnare, un accident. Pe când aveam douăzeci de ani eram nemuritor, nu? Nu-i prea târziu ca să găsesc drumul de întoarcere.

– Iartă-mă, murmură Alice.

Ridic privirea spre ea.

– Hai să nu transformăm situația într-o tragedie. Este momentul să devin o mașină. Nu trebuie decât să închid ochii și să pășesc peste prăpastie. Apoi, după câțiva ani, va fi rândul tău. O putem face. Nimic nu ne poate opri. Este lucrul cel mai simplu din lume.

Mă întind peste masă și-i prind mâna. Când o ating, îmi dau seama că tremur de frig.

– Gata, gata..., spune ea.

***

Nu pot dormi. *Două vise? Patru vise? Care se întâlnesc la mijloc? Care se contopesc într-unul singur?* Cum voi şti când s-au terminat? Robotul Gleisner se va trezi din coma lui şi va continua vesel; dar lipsit de şansa să privesc îndărăt spre visele de tranziţie şi să recunosc ce sunt ele, cum le voi pune vreodată la locul lor?

Fixez cu privirea tavanul. *Este o nebunie.* Probabil că am avut o mie de vise pe care nu mi le-am amintit când m-am trezit, care au pierit pentru totdeauna, la fel de decisiv ca şi cum amnezia mea ar fi fost garantată şi controlată de calculator. Contează dacă am fost îngrozit de o apariţie ridicolă dintr-un vis sau dacă am crezut că am comis o crimă indescriptibilă, iar acum nu voi mai avea niciodată posibilitatea să râd de amăgirile acelea?

Cobor din pat şi, o dată ce am făcut-o, n-am de ales decât să mă îmbrac complet, ca să nu îngheţ. Deoarece lumina lunii umple odaia, n-am probleme ca să văd în jur. Alice se răsuceşte în somn şi oftează. Privind-o, mă cuprinde un val de tandreţe. *Cel puţin eu voi fi primul.* Cel puţin voi fi capabil s-o asigur că nu-i nimic de care să se teamă.

În bucătărie constat că nu-mi este deloc foame sau sete.

Care este lucrul de care mă tem? Nu-i vorba despre faptul că visele ar fi o barieră care trebuie depăşită, un test pe care aş putea să nu-l trec, o tortură căreia poate nu-i voi supravieţui. Întregul proces de tranziţie va fi predeterminat şi *mă va purta* cu siguranţă în noua mea încarnare. Chiar dacă visez o metaforă complicată pentru „dificila" mea călătorie de la om la maşină – traversând desculţ o câmpie nesfârşită de tăciuni aprinşi, străduindu-mă printr-un viscol spre piscul intangibil al unui munte... *şi chiar dacă nu izbutesc să închei această călătorie* – calculatoarele vor continua să lucreze, robotul Gleisner se va trezi oricum.

Simt nevoia să ies din casă. O fac tiptil, îndreptându-mă spre supermagazinul nonstop aflat vizavi de staţia metroului.

Stelele sunt nemilos de tăioase; aerul nu se clinteşte. Dacă îmi este mai frig decât mi-a fost în timpul zilei, sunt prea amorţit ca să sesizez diferenţa. Nu circulă nici o maşină, nu se zăreşte nici o lumină la ferestrele caselor. Trebuie să fie aproape 3; n-am mai ieşit din casă la ora asta de... zeci de ani. Sub razele lunii, nuanţele cenuşii ale peluzelor din cartier par totuşi perfect familiare. Când aveam şaptesprezece ani părea că petrec jumătate din viaţă discutând cu prietenii până noaptea târziu, revenind apoi acasă pe străzi pustii, exact ca acestea.

Ferestrele supermagazinului strălucesc alb-albăstrui împrejurul nuanțelor mai calde ale reclamelor încastrate în ele. Pătrund în clădire şi explorez intervalele pustii dintre rafturi. Nu mă ispiteşte nimic, totuşi simt un fior absurd de vinovăție să plec cu mâna goală, aşa că iau o cutie de lapte.

Un bărbat de vârstă mijlocie care lucra la una dintre reclamele holografice încuviințează din cap spre mine când trec prin cadrul de ieşire, câmpurile magnetice sesizând şi înregistrând tranzacția.

– Veşti bune despre război? mă întreabă.

– Da! Grozave!

Vreau să mă îndepărtez; el pare dezamăgit.

– Nu-ți mai aminteşti de mine?

Mă opresc şi-l privesc atent. Este pleşuv, cu ochi căprui, o privire blândă.

– Îmi pare rău...

– Eram proprietarul magazinului ăstuia, pe când tu erai puşti. Țin minte că te trimitea maică-ta să faci cumpărături. Am vândut magazinul şi am plecat din oraş, acum 85 de ani, dar m-am întors şi l-am cumpărat înapoi.

Aprob din cap şi zâmbesc, deşi îmi este imposibil să-l recunosc.

– Un timp, îmi spune, am locuit într-un oraş virtual. Exista acolo un turn care suia până la Lună. Am urcat scara până la Lună.

Îmi imaginez o scară cristalină care spiralează prin întunericul spațiului.

– Te-ai întors, totuşi. Ai revenit în lume.

– Dintotdeauna mi-am dorit să mai conduc vechiul magazin.

Cred că-mi amintesc fața lui acum, însă numele continuă să-mi scape, dacă l-am cunoscut cu adevărat vreodată.

Îmi este imposibil să nu-l întreb:

– Înainte să fi fost scanat, te-au avertizat în legătură cu ceva numit „vise de tranziție"?

Zâmbeşte de parcă aş fi rostit numele unui prieten comun.

– Nu. Atunci, nu. Dar ulterior am auzit. Ştii, Cópiile obişnuiau să treacă de la o maşină la alta. Pe măsură ce solicitarea de putere de calcul oscila şi ratele de schimb se modificau, software-ul de management obişnuia să ne descompună şi să ne mute. Din Japonia în California, din Texas în Elveția... Ne desfăcea într-un miliard de pachete de date şi ne trimitea în rețea printr-o mie de rute diferite, apoi ne reasambla. În unele zile, de câte zece ori pe zi.

Simt cum mi se zbârleşte pielea.

– Şi... *se întâmpla acelaşi lucru*? Vise de tranziție?

– Aşa am auzit. Noi nici măcar nu puteam spune că am fost transportaţi peste planetă... aveam senzaţia că n-a trecut nici măcar o clipită. Eu însă am auzit zvonuri cum că matematicienii dovediseră că visele existau, în date, la fiecare etapă. În Cópia rămasă în urmă, când o ştergeau. În Cópia asamblată la noua destinaţie. Cópiile acelea nu aveau cum să ştie că nu erau decât etape intermediare în procesul de mutare a unui instantaneu dintr-un loc în altul, iar modificările făcute creierelor lor digitalizate n-ar fi trebuit să *însemne* absolut nimic.

– Şi ai oprit lucrul ăsta? Vreau să spun – după ce ai aflat de existenţa lui...

– Nu, chicoteşte bărbatul. Ar fi fost zadarnic. Chiar şi într-un singur calculator, Cópiile erau deplasate permanent: realocate, mutate dintr-un loc în altul, ca să permite memoriei să fie restaurată şi consolidată. De sute de ori pe secundă.

Sângele îmi îngheaţă în vene. *Nu-i de mirare că vechile companii n-au pomenit niciodată de visele de tranziţie*. N-aş fi bănuit vreodată cât de inteligent am fost că am aşteptat apariţia roboţilor Gleisner. Simpla deplasare a unei Cópii prin memorie nu poate fi în nici un caz comparabilă cu cartografierea tuturor sinapselor din creierul uman – visele generate de ea ar fi fost prea scurte, prea rudimentare –, dar simpla cunoaştere a faptului că viaţa îmi era presărată cu mici ocoluri mentale, vârtejuri de conştiinţă în siajul fiecărei deplasări, ar fi fost imposibil de îndurat.

Mă îndrept spre casă, strângând cutia de lapte, stângaci, cu degete reci, artritice.

Trecând de culmea colinei, zăresc lumină deasupra uşii noastre din faţă, deşi sunt sigur că am lăsat casa în întuneric. Probabil că Alice s-a trezit şi a constatat că lipsesc. Mă strâmb, gândindu-mă la lipsa mea de precauţie; ar fi trebuit să rămân înăuntru ori să-i fi scris un bilet. Iuţesc pasul.

La cincizeci de metri de locuinţă, un tentacul de durere îmi fulgeră peste piept. Privesc în jos, prosteşte, ca să văd dacă nu m-am lovit de vreo creangă ascuţită; nu zăresc nimic, dar durerea revine – acum solidă, ca o săgeată prin carne – şi mă prăbuşesc în genunchi.

Brăţara de pe încheietura mea stângă piuie încetişor, ca să mă anunţe că solicită ajutor. Mă aflu însă atât de aproape de intrarea casei încât nu pot rezista imboldului de a mă scula în picioare, ca să văd dacă pot umbla până acolo.

După doi paşi, sângele îmi goneşte din cap şi cad din nou. Strivesc cutia cu lapte de piept, vărsând lichidul rece, îngheţându-mi

degetele. În depărtare pot auzi ambulanța. Știu că ar trebui să mă relaxez și să rămân nemișcat, dar ceva îmi dă ghes să mă mișc.

Mă târăsc spre lumină.

***

Infirmierul care mă împinge poartă pe chip o expresie de parcă tocmai a decis că acesta este ultimul loc de pe Pământ unde și-ar dori să se găsească. Sunt de acord cu el, în gând, și-mi las capul pe spate ca să scap de rictusul lui fix, dar imaginea plafonului care defilează pe deasupra mea este și mai deconcertantă. Panourile luminescente ale coridorului sunt atât de similare și dispunerea lor atât de regulată, încât am senzația că sunt plimbat în cerc.

– Unde-i Alice? întreb eu. Soția mea?

– Vizitatorii nu sunt permiși acum. Va fi timp pentru asta mai târziu.

– Am plătit o scanare la Gleisner. Dacă sunt în pericol, ei trebuie anunțați.

Toate astea sunt însă codificate în brățara mea; calculatoarele le-au citit probabil, n-am de ce să mă agit. Ideea de a fi nevoit să mă confrunt cu tranziția în câteva ore sau minute mă umple de o spaimă claustrofobică; este preferabilă totuși, decât să fi amânat prea mult aranjamentele.

– Cred că greșești în privința asta, spune infirmierul.

– Poftim?!

Mă străduiesc să-l readuc în raza vizuală. Rânjește răutăcios, ca un paznic de la un club de noapte care tocmai a remarcat pe cineva încălțat necorespunzător.

– Am spus: „cred că greșești în privința asta". Arhivele noastre nu menționează nici o plată în vederea unei scanări.

De indignare mă năpădește transpirația.

– Am semnat contractele! Azi!

– Da, da, sigur că da.

Scotocește în buzunar și scoate un pumn de pansamente lungi de tifon, apoi începe să mi le îndese în gură. Brațele îmi sunt legate de părțile laterale ale tărgii; nu pot decât să icnesc în semn de protest și mă înec în bandaje și salivă.

Cineva apare în fața tărgii și ni se alătură, șoptind în latină.

– Nu trebuie să te superi, spune infirmierul. Nivelul cel mai de sus este doar vârful aisbergului. Creasta valului. Câți dintre noi pot aparține unei asemenea elite?

Tuşesc şi mă înec, luptându-mă să-mi regăsesc răsuflarea, cutremurându-mă de panică; după aceea mă calmez şi mă silesc să respir, lent şi egal, pe nas.

– Vârful aisbergului! Crezi că creierul organic funcţionează printr-un miracol? Din loc în loc? *De la un moment la altul*? Crezi că un peticel pustiu de spaţiu-timp poate fi reconstruit în ceva având complexitatea creierului omenesc, *fără vise de tranziţie*? Lumea fizică are la fel de multe probleme în deplasarea datelor ca orice calculator. Ştii ce eforturi sunt necesare numai pentru a menţine *un singur atom* în exact acelaşi loc? Crezi că ar putea *vreodată* să existe un eu coerent şi conştient, care să reziste prin timp, fără ca un miliard de minţi fragmentare să se formeze şi să moară de jur împrejur? Vise de tranziţie, înflorind şi dispărând în uitare? *Priveşte*!

Întorc capul şi mă uit la podea. Masa este înconjurată de vârtejuri convolute de lumină, perdele de curcubeuri aidoma pliurilor craniene, curgând, ondulându-se, centrifugând versiuni mai mici ale lor.

– Ce credeai? Că erai marele şmecher? Unul dintr-un miliard? Cel de deasupra tuturor?

Mă străbate un alt spasm de repulsie şi panică. Mă înec cu salivă, tremurând de teamă şi frig. Necunoscutul care merge în faţa târgii pune o mână îngheţată pe fruntea mea; mă scutur, îndepărtând-o.

Mă străduiesc să găsesc un teren solid. *Deci acesta este visul meu de tranziţie*. Perfect! Ar trebui să fiu recunoscător; cel puţin înţeleg ce se-ntâmplă. Avertismentul lui Bausch m-a ajutat, la urma urmelor. Şi nu sunt în nici un pericol; robotul Gleisner tot se va trezi. În curând voi uita acest coşmar şi-mi voi continua viaţa, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Invulnerabil. Nemuritor.

Îmi voi continua viaţa. *Alături de Alice, în casa cu uriaşa grădină de zarzavaturi*? Transpiraţia îmi curge în ochi; clipesc, îndepărtând-o. Grădina de zarzavaturi era la părinţii mei. În spatele casei, nu în faţă. Iar casa aceea a fost demolată de mult.

Ca şi supermagazinul aflat vizavi de staţia de metrou.

Atunci unde am locuit eu?

Cu ce m-am ocupat?

Cu cine m-am însurat?

Infirmerul rosteşte voios:

– Aşa-zisa Alice ţi-a fost învăţătoare în şcoala primară. Doamna nu-ştiu-cum. Te-ai îndrăgostit de învăţătoarea ta, cine ar fi ghicit?

Atunci nu mai păstrez nimic adevărat? Interviul cu Bausch...?

– Ha, ha! Crezi că amicii noştri inteligenţi de la Gleisner ţi-ar fi *spus* asta în mod direct? Încearc-o pe cealaltă.

Atunci de unde aş fi putut să ştiu despre visele de tranziţie?

– Probabil că ai dedus totul singur. Pornind din interior. Felicitări!

Mâna îngheţată îmi atinge din nou fruntea; incantarea murmurată sporeşte în intensitate. Strâng din ochi şi-i închid, zgâlţâit de spaime.

– Pe de altă parte, rosteşte gânditor infirmierul, este posibil să fi greşit în legătură cu învăţătoarea aceea. Poate că şi tu ai greşit în legătură cu casa. Poate că nici nu există o Corporaţie Gleisner. Cópii computerizate ale creierelor umane? Mi se pare destul de riscant...

Mâini puternice mă prind de umeri şi de picioare, mă ridică de pe targă şi mă rotesc. După ce mişcarea ameţitoare se opreşte, rămân întins pe spate, privind în sus, la un dreptunghi îndepărtat de cer albastru-deschis.

„Alice" îmi apare în câmpul vizual şi aruncă un bulgăre de pământ. Doresc din răsputeri s-o liniştesc, dar nu pot nici să mă clintesc, nici să vorbesc. Cum îmi poate păsa aşa mult de ea, dacă n-am iubit-o niciodată, dacă n-a fost niciodată reală? Şi alţi oameni îndureraţi aruncă pământ înăuntru; bulgării nu par să mă atingă, dar cerul dispare în bucăţele.

Cine sunt eu? Ce anume ştiu cu siguranţă despre cel care se va trezi înăuntrul robotului? Mă străduiesc să identific un singur lucru cert despre el, însă, cercetat cu atenţie, totul se dizolvă în confuzie şi îndoială.

Cineva incantează:

– Ţărână eşti şi în comă vei merge.

Aştept în beznă, mai înfrigurat ca oricând.

În jurul meu străfulgeră lumini şi mişcări. Vârtejurile de curcubee, volburile de vise de tranziţie se întreţes prin sol aidoma unor viermi luminoşi, de parcă până şi părţi ale creierului meu care începe să putrezească şi-ar putea confunda descompunerea cu chimia gândurilor, reinterpretându-le dezintegrarea dinăuntru, nedistrase de simţuri, de memorie sau de adevăr.

Ţesându-şi ele însele amăgiri minunate şi confundând moartea cu ceva cu totul diferit.

Focul Argintiu

Eram acasă, în biroul meu, corectând lucrările de epidemiologie ale grupei 410, când John Brecht m-a apelat din Maryland. În timp real; nu era un mesaj politicos, pe care să-l ascult atunci când voiam eu. Ajunsesem să mă gândesc la colonelul Brecht ca fiind „vechiul meu şef". Se pare că o făcusem prematur.

– Claire, rosti el, am găsit o mică anomalie Foc Argintiu şi cred că s-ar putea să te intereseze. O discontinuitate în transformarea de autocorelare, care pur şi simplu nu vrea să dispară. Şi văzând că eşti în vacanţă...

– *Studenţii* mei sunt în vacanţă. Eu am destule de făcut.

– Cred că cei de la Columbia pot găsi pe cineva care să se ocupe de sarcinile acelea umile pentru o săptămână sau două.

Pentru un moment l-am privit fără să scot un cuvânt, încercând să decid dacă să-i spun sau nu să găsească pe altcineva care se ocupe de propriile *lui* sarcini umile.

– Despre ce-i vorba? am întrebat în cele din urmă.

Brecht zâmbi.

– Un traseu vag. Oscilând la limita semnificaţiei. Specialitatea ta...

Pe ecran apăru o hartă, iar chipul lui se reduse la dimensiunile unui timbru.

– Pare să înceapă în statul North Carolina, pe lângă Greensboro, şi să se îndrepte spre vest.

Harta era împestriţată cu puncte marcând locaţiile cazurilor recente de Foc Argintiu – codificate colorat, în funcţie de timpul scurs de la o teoretică „dată a infecţiei", punctele fiind poziţionate în locurile unde se găsise subiectul la momentul respectiv. Deoarece mi se spusese cu precizie ce anume să caut, am putut distinge, cu greu, o vagă progresie spectrală avansând prin mugurii împrăştiaţi ai izbucnirilor epidemice localizate: un fel de dâră de curcubeu, de la roşu spre violet, dizolvându-se în nesiguranţă imediat în vestul localităţii Knoxville, statul Tennessee. Apoi din nou... dacă mijeam ochii, puteam discerne altă structură, cam la fel de convingătoare, coborând într-un arc uluitor de perfect dinspre Kentucky. Alte câteva minute şi aveam să-mi închipui că zăresc

fața lui Groucho Marx[25]. Creierul uman este mult prea priceput în descoperirea șabloanelor; lipsiți de instrumente statistice riguroase suntem neajutorați, animiști, înhățând înțelesuri din fiecare volbură aleatorie de aer.

– Ce zic cifrele? am întrebat.

– Valoarea lui P este la limită, recunoscu Brecht, totuși cred că merită să fie verificat.

Partea vizibilă a acestui ipotetic traseu acoperea cel puțin zece zile. La *trei zile* după expunerea la virus, o persoană obișnuită era fie moartă, fie la reanimare – în nici un caz nu șofa nepăsătoare prin țară. În general, hărțile ce cartografiau traseele precise ale infecției semănau cu căi aleatorii a căror lungime medie varia între cinci și zece kilometri; chiar și rutele aeriene, în cel mai rău caz, tindeau să genereze o mulțime de infecții împrăștiate pe distanțe mici. Dacă descopeream un individ care era infectat, dar asimptomatic, atunci cu adevărat *merita să fie verificat*.

– Din clipa de față, urmă Brecht, ai acces total la baza de date a semnalărilor. Ți-aș oferi analizele noastre provizorii, dar sunt sigur că te poți descurca mai bine cu datele neprelucrate.

– Fără îndoială.

– Perfect! Atunci poți pleca mâine.

***

M-am deșteptat înainte de răsăritul soarelui și mi-am făcut bagajul în zece minute, în vreme ce Alex mă înjura prin somn. După aceea mi-am dat seama că-mi mai rămăseseră trei ore la dispoziție și n-aveam absolut nimic de făcut, așa că m-am strecurat înapoi în pat. Când m-am trezit pentru a doua oară, Alex și Laura se sculaseră și luau micul dejun.

Așezându-mă vizavi de Laura, m-am întrebat dacă nu cumva visam – unul dintre visele acelea care te asigură în mod perfid că nu-i nevoie să te trezești, deoarece ești deja treaz. Fața și brațele fiicei mele de paisprezece ani erau acoperite cu simboluri alchimice și zodiacale, strălucind multicolor în roșu, verde și albastru. Semăna cu un personaj dintr-un film psihedelic, învinețit de software-ul efectelor speciale.

Ea mă privea sfidător, de parcă îmi exprimasem dezaprobarea. De fapt, nu învățasem încă să ocolesc un asemenea sentiment

---

[25] Groucho Marx (1895-1977), actor american de comedie (n. trad.).

prozaic... şi, până o făceam, îmi ţineam gura cât mai închisă. Cunoscând-o pe Laura, acestea nu erau câtuşi de puţin imitaţii care se puteau spăla de pe piele, totuşi grefele enzimatice transdermale le puteau şterge fără urmă şi fără picătură de sânge, la fel ca şi cele purtătoare de vopseluri, care le implantaseră. De aceea am fost cuminte şi n-am articulat nici un cuvânt – nici psihologie inversată ieftină („Oh, dar ce *drăguţe* sunt!"), nici aluzii (oneste) la plângerile pe care urma să le primesc de la diriginta ei dacă tatuajele nu dispăreau până la începutul semestrului.

– Ştiai că Isaac Newton şi-a dedicat mai mult timp alchimiei decât teoriei gravitaţiei? mă întrebă Laura.

– Da. Dar tu ştiai că a murit virgin? Modelele de urmat în viaţă sunt grozave, nu-i aşa?

Alex îmi aruncă o privire furişă de avertisment, totuşi nu intervenі. Laura continuă:

– Există o întreagă istorie secretă a ştiinţei care a fost cenzurată din relatările oficiale. Cunoştinţe care sunt aduse la lumină abia acum, când toată lumea are acces la sursele originale.

Era greu să ştii cum să răspunzi onest la aşa ceva fără să oftezi din rărunchi. Am replicat sec:

– Cred că vei descoperi că majoritatea lor au fost, de fapt, „aduse la lumină" mai devreme. Atât doar că s-a dovedit că nu prezintă mare interes. Desigur, însă, este fascinant să cunoşti unele dintre fundăturile pe care le-au explorat oamenii.

Laura îmi zâmbi cu compătimire.

– *Fundături*!

Termină de ciugulit firimiturile de pâine prăjită de pe farfurie, apoi se sculă şi părăsi odaia cu pas elastic, de parcă ar fi câştigat o bătălie.

– Ce n-am priceput? am întrebat pe un ton plângăreţ. Când a-nceput toată chestia asta?

Alex era imperturbabil.

– Cred că vina majoritară o poartă muzica. Sau, mai exact, trei băieţi de şaptesprezece ani, cu piele supranatural de perfectă şi lentile de contact mari şi căprui, intitulaţi Alchimiştii...

– Da, *ştiu* formaţia, totuşi Noua Hermeneutică nu se rezumă la muzica de dans, este un cult major...

– Haide, haide, începu el să râdă. Nu cumva chiar surioara ta a fost îndrăgostită până peste urechi de solistul vocal al unui grup de heavy metal semi-satanist? Nu-mi amintesc ca ea să fi sfârşit prin a răstigni pisici negre pe crucifixuri atârnate cu capul în jos.

– N-a fost nici măcar o clipă *îndrăgostită*. Pur şi simplu voia să-i afle secretele privind îngrijirea părului.

– Laura n-are absolut nimic, rosti ferm Alex. Relaxează-te... şi aşteaptă ca lucrurile să treacă de la sine. Sau vrei să-i cumperi *Pendulul lui Foucault* [26]?

– Probabil că n-ar sesiza ironia.

Alex mă împunse cu degetul în braţ; deşi doar simula violenţa, era realmente furios.

– *Asta* nu-i corect din partea ta. O să rumege Noua Hermeneutică şi-o s-o abandoneze în... cel mult şase luni. Cât a durat scientologia [27]? O săptămână?

– *Scientologia*, am spus, este o colecţie de nonsensuri vulgare şi transparente. Noua Hermeneutică are cinci mii de ani de cizelare culturală. Este la fel de subtilă ca budismul sau catolicismul – există o tradiţie, o întreagă estetică...

– Da, mă întrerupse Alex, şi peste şase luni Laura va înţelege: estetica poate fi apreciată fără să înghită nimic din toate rahaturile alea. Doar pentru că alchimia a fost o fundătură, nu înseamnă că nu rămâne elegantă şi fascinantă... pe de altă parte, eleganţa şi fascinaţia *nu* îi conferă nici urmă de adevăr.

Am reflectat la cuvintele lui, apoi m-am întins peste masă şi l-am sărutat.

– Te urăsc când ai dreptate, întotdeauna faci ca lucrurile să pară atât de evidente. Sunt prea protectoare, aşa-i? Va înţelege totul şi singură.

– Ştii bine că aşa va fi.

Mi-am privit ceasul.

– Fir-ar al naibii! Mă poţi duce până la La Guardia [28]? Nu mai am şanse să prind un taxi.

***

La începutul epidemiei trăsesem nişte sfori şi aranjasem ca un grup dintre studenţii mei să observe îndeaproape un individ infestat cu Foc Argintiu. Părea greşit să ne îngropăm în abstracţiile

---

[26] Roman al scriitorului italian Umberto Eco (n.1932), publicat în anul 1988 (n. trad.).

[27] Religie fondată în anul 1954 de scriitorul american de science-fiction Ron Hubbard (1911-1986) (n. trad.).

[28] Aeroport new-yorkez, inaugurat în 1939 (n. trad.).

hărților și graficelor, ale modelelor numerice și extrapolărilor – oricât de vitale ar fi fost ele pentru bătălie – fără să fim martori al stării fizice reale a unui om.

Nu a trebuit să purtăm costume antipatogen; tânărul zăcea într-o incintă ermetică, cu pereții din sticlă. Tuburile îl alimentau cu oxigen, apă, electroliți și substanțe nutritive... alături de antibiotice, antipiretice, imunodepresori și analgezice. Nu exista pat sau saltea; pacientul era încastrat într-un gel de polimer transparent, un fel de semisolid care limita escarele și absorbea sângele și fluidul limfatic ce supurau din ceea ce fusese pielea sa.

Am rămas suprinsă când am început să plâng, silențios și pentru scurt timp, cu lacrimi fierbinți de furie. Mânia s-a disipat într-un vid; știam că nu pot învinui pe nimeni. Jumătate dintre studenți aveau deja diplome medicale – cu toate acestea, ei păreau mai zguduiți decât statisticienii verzi la față care în viața lor nu puseseră piciorul într-un salon traumatic sau într-o sală de operații –, probabil pentru că-și puteau imagina mai bine ce ar fi simțit bărbatul fără să aibă craniul ticsit de narcotice.

Eticheta oficială a bolii era „sclerodermie fibroasă virotică generalizată", dar SFVG era imposibil de pronunțat și se părea că privirea oamenilor își pierdea interesul dacă prezentatorii știrilor pronunțau termenul integral. Eu foloseam denumirea neoficială, ca toată lumea, însă asta nu mă împiedica s-o detest. Era de departe mult prea poetică.

Atunci când virusul Foc Argintiu infecta fibroblastele din țesutul conjunctiv subcutanat, le determina să acționeze frenetic, producând cantități imense de colagen – într-o formă diferit transcrisă din genele normale, dar imperfect asamblată. Această proteină denaturată forma plăci solide în spațiul extracelular, afectând fluxul nutritiv spre derma de deasupra și devenind, în cele din urmă, atât de voluminoase încât o îndepărtau complet. Focul Argintiu flagela din interior. O strategie excelentă, poate, pentru eliberarea unor cantități mari de virus, deși nimeni nu știa când anume descoperise trucul. Ipoteticul animal gazdă în care trăia tulpina parentală, benign sau altfel, nu fusese deocamdată descoperit.

Dacă limfa sclipind alb bolnăvicios a plăcilor de colagen dezgolite era „argintiul", febra, reacția autoimunitară, și senzația de a fi ars de viu reprezentau „focul". Din fericire, durerea nu putea dura mult, oricare ar fi fost finalul. Tratamentul paleativ standard din țările Lumii Întâi includea anestezie profundă și constantă; dacă nu căpătai nivelul respectiv de intervenție de înaltă tehnologie, intrai rapid în stare de șoc și mureai.

La doi ani după primele izbucniri epidemice, originea virusului rămânea necunoscută, un vaccin continua să fie o posibilitate îndepărtată şi, cu toate că pacienţii puteau fi menţinuţi în viaţă aproape veşnic, toate încercările de efectuare a unei cure prin curăţarea corpului de virus şi grefarea de piele de cultură eşuaseră.

În întreaga lume fuseseră infectaţi patru sute de mii de oameni; nouăzeci la sută dintre ei muriseră. Ca o ironie a sorţii, malnutriţia avansată eliminase Focul Argintiu din naţiunile cele mai sărace; majoritatea izbucnirilor epidemice din Africa se stinseseră local. Raportat la populaţia totală, numărul victimelor americane spitalizate şi aflate în incinte de menţinere a vieţii îl depăşea pe cel din oricare altă naţiune şi Statele Unite se îndreptau spre vârful listei şi în privinţa incidenţei de cazuri noi.

O strângere de mână sau chiar o călătorie într-un autobuz aglomerat putea să transmită virusul; probabilitatea era redusă pentru fiecare eveniment de contact, dar acestea se cumulau. Utilă pe termen mediu era doar izolarea potenţialilor purtători, iar până în prezent se părea că nimeni nu putea rămâne mult timp infectat şi sănătos. Dacă traseul pe care-l descoperiseră calculatoarele lui Brecht era mai mult decât un miraj statistic, întreruperea lui ar fi putut salva zeci de vieţi... iar înţelegerea lui ar fi putut salva mii.

***

Aproape de amiază, avionul ateriză pe aeroportul Triad, aflat la periferia oraşului Greensboro. Mă aştepta un automobil închiriat; mi-am fluturat notepadul spre bordul său, ca să-mi transmit profilul, apoi am aşteptat, în vreme ce scaunul şi comenzile se rearanjară corespunzător, în bâzâitul servomecanismelor piezoelectrice. Când am băgat în marşarier pentru a părăsi parcarea, instalaţia stereo a început o melodie liniştitoare, afişând un titlu serios: *Muzică pentru părăsirea aeroporturilor în 11 iunie 2008.*

Apropiindu-mă de oraş, am avut un şoc; de pe drum se puteau zări zeci de loturi întinse de tutun. Planta, reactivată, invadase totul şi nici măcar cartierele rezidenţiale periferice nu erau în siguranţă. De acum, ironia sorţii se transformase într-un clişeu, totuşi era fascinant să vezi realitatea în mod direct; chiar dacă nicotina pornise finalmente pe calea pelinului, se cultiva mai mult tutun decât oricând, deoarece virusul mozaic al tutunului se dovedise un vector extrem de convenabil şi eficient pentru introducerea de gene noi. Frunzele de tutun urmau să fie încărcate cu substanţe farmaceutice sau vaccinuri antigen, preţuind de douăzeci de ori mai mult decât strămoşii lor nemodificaţi, când se aflau la apogeul cererii.

Prima mea întâlnire era programată abia peste o oră, aşa că am hoinărit prin oraş căutând un loc unde să prânzesc. Fusesem atât de încordată după convorbirea cu Brecht încât m-a surprins cât de bine mă simţeam după aterizare. Poate că explicaţia o constituia, pur şi simplu, deplasarea spre sud, cu brusca şi subtila modificare a unghiului razelor soarelui, ca un soi de echivalent latitudinal benefic al modificării fusului orar. Cu siguranţă, totul din Greensboro părea pozitiv de luminos după New York, cu clădiri moderne în tonuri pastelate, părând curios de armonioase alături de cele istorice, sclipitor de bine întreţinute.

Am decis să mănânc sandvişuri într-un local micuţ, răsfoindu-mi, obsedant, însemnările. Trecuseră şapte ani de când nu mai făcusem activitate de teren şi nu dispusesem de prea mult timp ca să efectuez tranziţia mentală de la teoretician înapoi, la practicant.

În cele două săptămâni anterioare, în Greensboro apăruseră patru cazuri noi de Foc Argintiu. Autorităţile sanitare de peste tot renunţaseră de mult să mai încerce să stabilească traseul infecţiei pentru fiecare caz; dată fiind uşurinţa transmiterii şi incapacitatea de a-i chestiona pe pacienţi, era un proces masiv de muncă intensă, care aducea puţine beneficii tangibile. Strategia cea mai utilă nu era parcurgerea în sens invers a traseului, ci mai degrabă ţinerea în carantină pentru aproape o săptămână a familiei, colegilor de muncă şi a altor contacte cunoscute ale fiecărui caz nou. Purtătorii erau infecţioşi cel mult două-trei zile înainte să devină – foarte evident – ei înşişi bolnavi; nu trebuia să porneşti în căutarea lor. Traseul multicolor al lui Brecht însemna fie o excepţie de la această regulă, fie un val de cazuri noi propagându-se de la un oraş la altul fără un purtător unic.

Populaţia din Greensboro număra aproape un sfert de milion de oameni, deşi depindea în mare măsură de graniţa pe care o trasai. North Carolina nu fusese niciodată prea atras de urbanizarea imploziv; ba, în ultimii ani, creşterea din regiunile rurale o depăşise pe cea din oraşele principale şi moda microsatelor decolase aici în forţă – cel puţin la fel ca pe coasta vestică.

Am afişat pe notepad harta în relief a densităţii populaţiei din regiune; până şi Raleigh, Charlotte şi Greensboro erau doar elevaţii modeste pe fundalul lin unduitor al zonei rurale, şi numai Apalaşii trăgeau o brazdă adâncă prin această topografie răsturnată. Sute de mici comunităţi noi presărau harta între numeroasele oraşele deja vechi. Fără să fie literalmente autonome, microsatele erau, în mod limpede, ecologice, cu tehnologie înaltă, cu celule fotovoltaice,

epurare locală la scară redusă apei şi legături via satelit în locul conexiunilor cu utilităţi centralizate. Majoritatea veniturilor lor proveneau din sfera serviciilor: software, design, muzică, animaţie.

Am comutat pe o hartă suprapusă ce arăta magnitudinea estimată a fluxului populaţiei, la o scară temporală relevantă pentru Focul Argintiu. Şoselele şi drumurile principale sclipeau alb orbitor, iar oraşelele erau conectate la spirale prin propriile lor capilare fine, dar toate microsatele dispăruseră aproape complet de pe ecran; toţi îşi desfăşurau activitatea profesională la domiciliu. Aşa că nu era chiar improbabil ca o izbucnire epidemică şi aleatorie de Foc Argintiu să se fi răspândit drept pe autostradă, în loc să difuzeze într-un clasic „mers de beţiv" prin acest peisaj relativ populat.

Şi totuşi... scopul pentru care mă aflam aici era de a afla lucrul acela pe care nici unul dintre modelele pe calculator nu mi le putea spune: dacă ipotezele pe care se bazau ele erau sau nu greşite în mod periculos.

***

Am părăsit localul şi m-am apucat de treabă. Cele patru cazuri proveneau din patru familii; mă aştepta o zi lungă.

Toţi cei pe care i-am intervievat ieşiseră din carantină, totuşi sufereau de diverse grade de şoc. Focul Argintiu izbea ca un tren expres; practic nu aveai timp să pricepi ce se întâmpla înainte ca un copil, părinte, soţ sau iubit perfect sănătos să moară sub ochii tăi. Ultimul lucru de care aveai nevoie era o şedinţă de interogare, lungă de două ore, din partea unei individe complet necunoscute.

Până am ajuns la ultima familie amurgise şi orice satisfacţie simţisem faţă de revenirea pe teren se destrămase de mult. Am rămas în maşină aproape un minut, privind grădina impecabilă şi perdelele de dantelă, ascultând greierii şi dorindu-mi să nu fiu nevoită să intru şi să dau ochi cu oamenii aceia.

Diane Clayton preda matematica la liceu, iar soţul ei, Ed, era inginer şi lucra în tura de noapte la compania energetică locală. Aveau o fată de treisprezece ani, Cheryl. Mike, în vârstă de optsprezece ani, era în spital.

Am stat toţi patru în living, însă doamna Clayton a vorbit cel mai mult. A fost scrupulos de răbdătoare şi amabilă cu mine, dar după o vreme a devenit clar faptul că încă se găsea într-un fel de ameţeală. Răspunse fără grabă şi cu atenţie la toate întrebările, totuşi nu aveam habar dacă ştia într-adevăr ce spunea sau dacă, pur şi simplu, îşi efectua programul pe autopilot.

Tatăl lui Mike n-a fost de prea mare ajutor, deoarece programul de lucru îl defazase de restul familiei. Am încercat să accentuez contactul vizual cu Cheryl, încurajând-o să vorbească. Era absurd, dar mă simțeam vinovată procedând în felul acela – de parcă venisem acolo pentru a vinde familiei un gunoi și acum încercam să șuntez rezistența parentală.

– Așadar... marți seara a stat sigur acasă?

Completam un tabel orar al deplasărilor lui Mike Clayton din săptămâna anterioară apariției simptomelor. Era o rutină meticuloasă, amănunțită, gestapovistă, care făcea să pară de-a dreptul idilice zilele vechi în care se solicita doar o listă a partenerilor sexuali și a schimburilor de fluide corporale.

– Da, așa este. (Diane Clayton strânse cu putere din ochi și-și rederulă amintirile din seara aceea.) Eu m-am uitat la televizor cu Cheryl și m-am culcat pe la ora... 23. Mike trebuie să fi stat tot timpul în camera lui.

Tânărul era în vacanță de la UNC Greensboro și nu avea nici un motiv ca să-și petreacă serile studiind, dar poate că se uita la un film sau se socializa electronic.

Cheryl mă privi nesigur, apoi rosti sfios:

– Cred c-a ieșit...

Mama se întoarse spre ea, încruntându-se.

– Marți seară? În nici un caz!

– Ai vreo idee unde s-ar fi putut duce? am întrebat-o pe Cheryl.

– Probabil la vreo discotecă.

– A spus el asta?

Ea ridică din umeri.

– Era îmbrăcat pentru așa ceva.

– Dar n-a spus unde anume?

– Nu.

– Nu s-ar fi putut duce în altă parte? La vreun prieten, la o petrecere...

Din informațiile mele, nici o discotecă nu era deschisă în Greensboro în zilele de marți.

Cheryl căzu pe gânduri.

– A zis că se duce să danseze. Doar atât...

Am revenit spre Diane Clayton; în mod vădit, era nemulțumită că fusese exclusă din discuție.

– Știți cu cine ar fi putut merge?

Dacă Mike avea vreo relație mai strânsă cu cineva, nu menționase amănuntul, totuși mama lui îmi oferi numele a trei prietene mai vechi din școală. Se scuza întruna pentru „neglijență".

– Nu-i nimic, i-am spus. Realmente. Nimeni nu-şi poate reaminti chiar toate detaliile.

Când am plecat, peste o oră, am lăsat-o tulburată. Faptul că fiul ei părăsea casa fără să-i spună – sau că-i spusese, iar ea uitase – era acum (cumva) motivul întregii tragedii.

Mă simțeam parțial vinovată pentru starea ei, deşi nu vedeam cum aş fi putut aborda altfel situația. Spitalul avea să-i ofere consultanță de specialitate; la urma urmelor, meseria mea era alta. Şi cu siguranță asta mă aştepta în continuare; dacă începeam să mă implic personal, în câteva zile aveam să ajung o ruină.

Am reuşit să dau de toate cele trei prietene înainte de ora 23 – mai târziu n-aş fi îndrăznit să mai telefonez cuiva –, dar nici una dintre ele nu-l însoțise pe Mike marți seara şi nici nu avea vreo idee asupra locului unde s-ar fi putut duce. M-au ajutat însă să verific alte detalii. Practic am rămas în maşină, telefonând, aproape două ore.

Poate că existase o petrecere sau poate că nu. Poate că fusese un pretext pentru altceva; posibilitățile erau nesfârşite. Petele albe din tabele erau fireşti; aş fi putut petrece o lună în Greensboro încercând să le completez pe toate, fără succes. Dacă ipoteticul purtător de virus *participase* la acea ipotetică petrecere (iar ceilalți trei membri ai Cvartetului Greensboro nu fuseseră în nici un caz la aşa ceva; li se cunoşteau toate mişcările din seara şi noaptea de marți), trebuia să-i urmez calea mai departe.

Am tras la un motel şi am rămas trează o vreme, ascultând circulația de pe autostradă; m-am gândit la Alex şi la Laura... şi am încercat să-mi imaginez inimaginabilul.

Lor însă nu li se putea întâmpla asta. Ei erau ai mei. Aveam să-i protejez.

Cum? Emigrând în Antarctica?

Focul Argintiu avea o incidență mai rară decât cancerul, decât maladiile cardiace, decât decesele produse în urma accidentelor de maşină. În unele oraşe era mai puțin frecvent decât rănile produse prin împuşcare. Nu exista totuşi nici o strategie pentru evitarea lui... cu excepția izolării fizice.

Iar Diane Clayton se autoflagela acum pentru că nu izbutise să-şi țină fiul de optsprezece ani încuiat pe durata vacanței de vară. Se întreba, mereu şi mereu: *Cu ce am greşit? De ce s-a întâmplat asta? Pentru ce sunt pedepsită?*

Ar fi trebuit s-o trag deoparte, s-o privesc drept în ochi şi să-i reamintesc: „Nu-i vina ta! N-ai fi putut face nimic pentru a preveni cele petrecute!"

Ar fi trebuit să-i spun: *Aşa a fost să fie. Oamenii suferă în felul acesta absolut fără nici un motiv. Viaţa distrusă a fiului tău nu are nici o semnificaţie. Aici nu poate fi găsit absolut nici un înţeles. Doar un dans aleatoriu de molecule.*

***

M-am trezit devreme şi am sărit peste micul dejun; la 7:30 eram deja pe autostrada I-40 şi mă îndreptam spre vest. Am trecut pe lângă Winston-Salem fără să opresc; recent, acolo fuseseră infectaţi doi oameni, totuşi nu îndeajuns de recent ca să facă parte din traseu.

Somnul îmi alungase pesimismul. Dimineaţa era răcoroasă şi limpede, iar peisajul mă entuziasma... cel puţin în locurile unde nu fusese înlocuit cu monotonele plantaţii bioteh sau, şi mai rău, cu terenuri de golf.

Cu toate acestea, era clar că unele lucruri se îmbunătăţiseră. Tot pe I-40, cu mai bine de douăzeci de ani în urmă, auzisem pentru prima dată un radio-evanghelist predicând religia de ură a anilor '80: SIDA văzută ca instrument al Domnului, HIV ca virus al dreptăţii, trimis din ceruri ca să nimicească soţii adulteri, drogaţii şi homosexualii. (Pe atunci eram tânără şi impetuoasă; mă oprisem la primul refugiu de pe autostradă, sunasem la postul de radio şi bombardasem cu obscenităţi o biată telefonistă.) Însă susţinătorii acestei subtile teologii amuţiseră în mod curios din clipa în care o linie celulară perpetuă obţinută din măduva osoasă a unei prostituate kenyene se dovedise duplicatul perfect al armei secrete a divinităţii. Iar dacă fundamentalismul creştin nu era tocmai mort şi îngropat, temelia puterii lui decăzuse cu certitudine; genul de ignoranţă şi bigotism pe care se baza părea să fi devenit aproape imposibil de susţinut în faţa talazului de informaţie.

Desigur, radiourile locale se mutaseră de mult pe Internet, cu evanghelişti cu tot; vechile frecvenţe amuţiseră, iar eu eram în afara contactului celular cu fiara cu 20 000 de canale, dar maşina avea o legătură via satelit. Mi-am activat notepadul, sperând să mă relaxez.

O programasem pe Ariadna, investigatoarea mea ştiinţifică, să scaneze toate programele media disponibile pentru referiri la Focul Argintiu. Poate că era masochism curat, dar exista ceva pervers de fascinant în umbra distorsionată pe care molima o proiecta în superficialitatea spaţiului media: zvonuri şi dezinformare, isterie, exploatare.

Ca întotdeauna, punctele de vedere tabloide dovedeau o demență previzibilă: Focul Argintiu era o epidemie provenită din spațiul cosmic / rezultatul inevitabil al fluorizării / motivul pentru care o jumătate de duzină de celebrități dispăruseră de pe scena publică. Se ofereau trei moduri false de transmitere a bolii; azi erau tampoanele, sucul de portocale mexicane și țânțarii (din nou). Fuseseră adunate prompt câteva instantanee „înainte" ale unor victime tinere și atrăgătoare, ca și ale membrilor de familie care fuseseră de acord să pozeze. Un alt secol, dar aceleași rahaturi vechi.

Cel mai bizar element din ultima scanare a Ariadnei nu era totuși un tabloid clasic, ci un interviu cules dintr-o emisiune intitulată *Talk-showul final* (joia, la 23:00 GMT, pe canalul 4 britanic), cu un cadru universitar canadian, James Springer, care susținea un turneu de conferințe prin Marea Britanie (în carne și oase), pentru a-și promova noul hypertext: *Cyber Sutrele*.

Springer era un bărbat pleșuv, de vârstă mijlocie, cu aerul unui unchiaș sfătos. Fusese prezentat ca profesor asociat de teorie la Universitatea McGill; se părea că numai reducționistul irecuperabil întreba: „Teoria *cui*?" Domeniul lui de cunoaștere era descris ca fiind „calculatoare și spiritualitate", dar, din considerente pe care nu le puteam distinge, i se solicita opinia despre Focul Argintiu.

– Detaliul crucial, insista el suav, este că Focul Argintiu e prima molimă a Erei Informației. În mod clar, SIDA a fost postindustrială și postmodernistă, dar declanșarea ei a precedat apariția adevăratelor sensibilități culturale ale Erei Informației. Pentru mine, SIDA a întrupat întregul *Zeitgeist* [29] negativ al materialismului occidental, confruntându-și inevitabila criză de încredere *fin-de-siècle*, dar cu Focul Argintiu cred că suntem liberi să îmbrățișăm metafore mult mai pozitive pentru această așa-zisă „boală".

Gazda emisiunii intervenise precaut:

– Deci... sperați că victimele Focului Argintiu vor fi scutite de stigmatizarea și isteria care au însoțit SIDA?

– Evident! încuviințase de-a dreptul voios Springer. Față de zilele acelea, am făcut pași enormi înainte în analiza culturală! Vreau să spun că, dacă *Orașele nopții roșii* a lui Burroughs [30] ar fi penetrat mai profund subconștientul colectiv la momentul publicării sale, întregul

---

[29] Spiritul epocii, în germ. în original (n. trad.).

[30] *Cities of the Red Night*, roman publicat în anul 1981 de William Seward Burroughs (n.1914) (n. trad.).

curs al epidemiei SIDA ar fi putut să fie radical diferit – iar acesta este un subiect fascinant în studiile ucronice, pe care îl dezvoltă actualmente unul dintre doctoranzii mei. Nu există însă nici urmă de îndoială că formele culturale ale Erei Informației ne-au pregătit pe deplin pentru Focul Argintiu. Când privesc delirurile tehno-anarhiste mondiale, tatuajele cu benzi desenate folosite în schimburi reciproce şi implementările desktop accesibile ca preț ale lui Dalai Lama... îmi este clar că Focul Argintiu este o secvență de ARN al cărei timp a sosit. Dacă n-ar fi existat, ar fi trebuit s-o sintetizăm!

***

Următorul meu popas a fost un oraş numit Statesville. Un frate şi o soră, ambii în jur de nouăsprezece ani, plus prietenul fetei, Paul Scott, se găseau în spitalul din Winston-Salem. Familiile de-abia reveniseră acasă.

Lisa şi Ben locuiau cu tatăl lor, văduv, şi cu un frate de nouă ani. Lisa lucra într-un magazin local, împreună cu proprietara acestuia, care nu manifestase simptome. Ben era angajat într-o secție de extracție a vaccinurilor, iar Paul Scott nu muncea nicăieri şi locuia cu mama lui. Dintre ei, Lisa părea cel mai probabil să se fi infectat prima; teoretic, ajungea o atingere accidentală de pielea altcuiva, în momentul în care un card de credit trecea dintr-o mână în alta; este adevărat, cu o probabilitate de infectare de numai unu la sută. În oraşele mai mari, unii dintre cei care aveau contact direct inevitabil cu publicul începuseră să poarte mănuşi, iar o parte a călătorilor cu metroul (poate nu tocmai paranoici) îşi acopereau fiecare centimetru pătrat de piele de la gât în jos, până şi vara, totuşi riscul absolut era atât de redus încât puține asemenea metode deveniseră larg răspândite.

L-am chestionat pe domnul Walker cu toată blândețea de care eram capabilă. În majoritatea zilelor săptămânii, deplasările copiilor săi erau ştiute precum cele ale unor maşinării bine unse; singurul moment din „fereastra" de infecție în care nu se aflaseră la slujbă sau acasă fusese seara de joi. Ambii se întorseseră noaptea târziu; Lisa fusese la Paul, iar Ben la prietena lui, Martha Amos. Domnul Walker nu era sigur dacă perechile ieşiseră undeva sau rămăseseră acasă, totuşi în timpul săptămânii distracțiile nu abundau pe plan local, iar ei nu pomeniseră că ar fi plecat din oraş cu maşina.

Am sunat-o pe Martha Amos; mi-a spus că stătuse cu Ben la ea acasă, singuri, până pe la 2 noaptea. Deoarece ea nu fusese infectată, se putea presupune că Ben luase virusul de la sora sa,

ceva mai târziu... iar Lisa fusese infectată de Paul în seara/noaptea aceea, sau invers.

După spusele mamei sale, Paul îşi părăsea rareori casa în decursul săptămânii, ceea ce făcea din el un improbabil punct de intrare. Cazul Statesville părea să fie limpede: virusul fusese transmis de la un client la Lisa în magazin (joi după-amiază), de la Lisa la Paul (joi seară), de la Lisa la Ben (vineri dimineaţă). În următoarea etapă ar fi trebuit s-o întreb pe proprietara magazinului ce îşi amintea despre clienţii de joi care nu erau rezidenţi în oraş.

Însă doamna Scott spuse:

– Joi seară, Paul a rămas la familia Walker până târziu. Cred că a fost singura dată când a ieşit din casă.

– S-a dus la Lisa? N-a venit ea aici?

– Nu. A plecat la ei pe la 20:30.

– Şi intenţionau să rămână acasă? Nu plănuiseră nimic special?

– Ştiţi, Paul nu are prea mulţi bani. Nu-şi permit să iasă prea mult... nu-i uşor pentru ei.

Vorbea pe un ton relaxat, încrezător în sine, ca şi cum relaţia, cu toate tribulaţiile ei minore, ar fi fost doar temporar suspendată. Speram că peste câteva zile, când şocul realităţii avea s-o lovească în plin, cineva avea să fie în preajmă ca s-o sprijine.

Am sunat la uşa Marthei Amos. Când vorbisem la telefon nu fusesem destul de atentă; acum puteam să văd că era tulburată.

– Ben ţi-a spus cumva, am întrebat-o, unde au fost sora lui şi Paul Scott în noaptea de joi?

Mă privi inexpresiv.

– Îmi cer scuze, îmi dau seama că sunt indiscretă, dar nimeni altul nu pare să ştie. Dacă-ţi poţi aminti orice din spusele lui, mi-ar putea fi de mare folos.

– M-a rugat să spun că a fost cu mine, rosti Martha. Întotdeauna îl acopeream. Tatăl lui n-ar fi... *fost de acord*.

– Stai aşa! Ben n-a fost cu tine joi seară?

– Am mers cu el de vreo două ori, dar nu-i genul meu. Tipii sunt de treabă, însă muzica mi se pare de tot rahatul.

– Unde? La o discotecă?

– Nu! În *sate*. În serile de joi, Ben, Paul şi Lisa se duceau în sate.

Brusc începu să-mi acorde atenţie, pentru prima dată de când sosisem; cred că-şi dăduse seama, în sfârşit, că spusele ei nu aveau prea mult sens.

– Se ţin „Evenimente"... practic nişte seri de dans. Nu-i mare lucru, atât doar că tatăl lui Ben ar bănui că-i vorba despre *droguri*.

Ceea ce nu-i cazul. – Își coborî fața în palme. – Dar acolo s-au molipsit de Focul Argintiu, așa-i?

– Nu știu.

Tremura; m-am întins și i-am atins brațul. Ridică ochii spre mine și vorbi stins:

– Știți ce mă doare cel mai mult?

– Ce?

– N-am fost cu ei și de atunci mă gândesc întruna: *dacă m-aș fi dus, nu s-ar fi întâmplat nimic*. Dacă m-aș fi dus, ei nu s-ar fi îmbolnăvit. I-aș fi ferit de orice.

Îmi cercetă chipul, căutând parcă un indiciu referitor la ceea ce ar fi putut face. *Eu vânam Focul Argintiu, nu*? Ar fi trebuit să-i pot spune, cu exactitate, cum să abată blestemul – ce magie să folosească, ce sacrificiu...

Iar eu văzusem reacția asta de o mie de ori până atunci și tot nu știam ce să răspund. Șocul durerii era îndeajuns ca să înlăture fața-da înțelegerii: *Viața nu-i o reprezentație de moralitate. Boala este pur și simplu boală; nu poartă nici un înțeles ascuns. Nu există zei pe care nu i-am putut mulțumi, nu există spirite elementare cu care n-am putut negocia*. Orice adult cu mintea întreagă știa asta, dar știința era superficială. La un anumit nivel, tot nu acceptasem adevărul cel mai greu de digerat dintre toate: *Universul este indiferent*.

Martha se zgribuli, își cuprinse umerii cu brațele și se legănă încetișor.

– Știu că-i o nebunie să gândesc așa, dar continuă să mă doară...

***

Mi-am petrecut restul zilei încercând să găsesc pe cineva care să-mi poată spune mai multe despre „Evenimentul" din seara de joi (de pildă: unde anume, cu exactitate, avusese loc; existau cel puțin patru posibilități pe o rază de douăzeci de kilometri). N-am avut, însă, noroc; aparent, cultura microsatelor era pe gustul unei minorități restrânse, iar singurii trei entuziaști din Statesville se găseau acum în stare de *incommunicado*. Drogurile n-au apărut în discuțiile cu majoritatea celor cu care am stat de vorbă; în general, ei păreau să considere că sătenii erau niște tehnicişti plictisitori, cu gusturi oribile în privința muzicii.

Altă seară, alt motel. Începeam să mă simt ca pe timpuri.

Marți seară, Mike Clayton plecase să danseze undeva. *În sate*? Era posibil să nu fi călătorit așa departe, dar o persoană necunoscută – poate un turist – ar fi putut participa la ambele

„Evenimente": marți seară lângă Greensboro, joi seară lângă Statesville. Dacă era adevărat, posibilitățile s-ar fi redus considerabil; cel puțin comparativ cu numărul celor care, pur și simplu, ar fi fost în trecere prin localitățile respective.

Am examinat o vreme hărțile rutiere, încercând să decid care sat ar fi fost cel mai lesne de inclus în itinerarul de a doua zi. Am scotocit directoarele, căutând un site web despre „Viața de noapte în microsate" – zadarnic, totuși asta nu însemna nimic. Fără îndoială, adresa era comunicată, prin difuzie electronică, tuturor celor cu adevărat interesați și, în oricare sat aș fi mers, cel puțin șase-șapte oameni trebuiau să știe totul despre „Evenimente".

M-am suit în pat pe la miezul nopții, apoi mi-am luat iarăși notepadul ca să văd ce mai culesese Ariadna. Focul Argintiu ajunsese la nivelul suprem: videoficțiunea. Virusul era amintit în cel mai recent episod din „drama sci-fi de mare succes" a NBC-ului: *Empatele mistice mutilate din spațiul-N*.

Auzisem de serial, dar până atunci nu-l vizionasem, așa că am scanat rapid episodul pilot.

„– Nu cunoști prima regulă a astronavigației? Cere-i unui *calculator* să rezolve ecuații într-o *hipergeometrie cu 17 dimensiuni*... și mintea lui liniară, rigidă, deterministă se va face țăndări ca un diamant aruncat într-o gaură neagră! Numai *călugărițele budiste gemene telepate*, care dețin centuri negre 7-dan în karate și au avut suficientă autodisciplină ca *să-și poată reteza propriile picioare*, pot spera să stăpânească vreodată *talentele intuitive* necesare pentru a naviga prin viclenele fluctuații cuantice ale spațiului-N și să salveze flota eșuată!"

„– Dumnezeule, căpitane, ai dreptate... dar unde vom găsi...?"

Acțiunea se petrecea în secolul al XXII-lea, dar referirea la Focul Argintiu nu era un anacronism stângaci. Eroinele calculează eronat un dificil salt transgalactic (răsuflând în direcția greșită în timp ce incantează o mantra crucială) și ajung în San Francisco, în zilele noastre. Acolo, un băiețel și câinele său, urmăriți de asasinii Mafiei, le ajută să repare o componentă vitală a Sursei lor de Energie Tantrică. După ce-i umilesc pe asasini cu o demonstrație perfect coregrafiată de arte marțiale, fără picioare, printre schelele unui zgârie-nori aflat în construcție, ele îl ajută pe băiețel să dea de urma mamei sale. Aceasta este internată într-un spital, infectată de Focul Argintiu.

Aici, punctul de vedere al obiectivului devine pudic. Puținele întrezăriri ale corpului mamei sunt fantezii epurate: fildeș sclipitor, neted și perfect uscat.

Băiatul (al cărui tată, recent asasinat, fost contabil al Mafiei, îi ascunsese adevărul) izbucneşte în lacrimi când o vede.

Însă eroinele filosofează:

„– Aceşti medici şi asistente bine intenţionate îţi vor spune că mama ta a avut o soartă teribilă, dar treptat adevărul va fi înţeles de către toţi. Focul Argintiu este felul prin care ne putem apropia cel mai mult, în această lume, de Extazul Nefiinţei. Tu vezi doar cochilia încremenită a corpului ei, dar în interior, în tărâmul lui *shunyata*, a început o minunată şi măreaţă transformare."

„– Adevărat?"

„– Adevărat."

Băiatul îşi şterge lacrimile, tema muzicală creşte în intensitate, câinele sare şi-i linge pe toţi pe faţă. Râsete cathartice dinspre toţi.

(Mai puţin, desigur, dinspre mamă.)

***

În ziua următoare aveam stabilite întâlniri în două orăşele aflate mai departe pe autostradă. Primul pacient era un bărbat divorţat, tehnician la o fabrică de textile. Nici fratele şi nici colegii săi nu mi-au putut oferi mare ajutor; din câte ştiau, în perioada respectivă, el putuse merge noapte de noapte în alt oraş (sau sat).

În următorul oraş muriseră o pereche de soţi având în jur de 35 de ani şi fiica lor de opt ani. Probabil că simptomele îi afectaseră aproape simultan pe toţi trei şi boala avansase mai rapid decât de obicei, deoarece nici unul nu reuşise să cheme salvarea.

Sora femeii îmi declară fără să ezite:

– Cred că vineri seară s-au dus în sate. Aşa făceau de obicei.

– O luau şi pe fetiţă?

Deschise gura ca să-mi răspundă, apoi încremeni şi rămase privindu-mă îngrozită, de parcă i-aş fi acuzat sora că, în mod inconştient, expusese copilul la un pericol inexprimabil. Pe poliţa şemineului dinapoia ei se aflau fotografii cu toţi trei. Femeia le descoperise corpurile, aflate în dezintegrare.

– Nici un loc nu-i mai sigur decât altul, am rostit cât mai blând. Aşa pare numai când privim retrospectiv. S-ar fi putut infecta cu Focul Argintiu absolut oriunde – eu încerc doar să descopăr traseul infecţiei, după ce a avut loc.

Aprobă încet din cap.

– O luau întotdeauna şi pe Phoebe. Ei îi plăceau satele... avea prieteni aproape în toate.

– Ştiţi în care sat fuseseră în seara aceea?

– Cred că în Herodot.

Când am revenit în maşină, am găsit satul pe hartă. Nu era mult mai departe de autostradă decât cel pe care-l alesesem pur şi simplu din comoditate; puteam ajunge acolo şi apoi la următorul motel până la o oră civilizată.

Am clicăit pe punctuleţ şi fereastra informativă îmi comunică: *Herodot, districtul Catawba. Întemeiat în anul 2004, populaţie 106 locuitori.*

– Altceva? am întrebat.

– Asta-i tot, mă anunţă harta.

***

Panouri solare, antene gemene de satelit, grădini de zarzavat, rezervoare de apă, clădiri cubice din prefabricate... în tot satul nu exista nici măcar un singur element care să nu poată fi găsit pe aproape orice proprietate rurală mare. Surprinzător era faptul să le vezi pe toate adunate laolaltă în mijlocul naturii. Herodot semăna perfect cu viziunea unui artist din secolul al XX-lea despre o aşezare de colonişti de pe o planetă similară Pământului – dar în mod limpede extraterestră.

O excepţie majoră o constituia parcarea, ascunsă discret înapoia bateriilor uriaşe de celule fotovoltaice. Fusese concepută pentru vreo sută de vehicule, dar nu adăpostea decât un autobuz şi două maşini. În mod limpede, vizitatorii erau primiţi cu braţele deschise în Herodot; nu exista nici măcar un aparat de taxare în parcare.

În ciuda prefabricatelor, aşezarea nu transmitea senzaţia unei unităţi militare. Clădirile ascultau de o simetrie pe care n-o puteam identifica precis; erau adunate în jurul unei pieţe centrale, dar nu ordonate în şiruri, ca barăcile. Un meci de baschet se desfăşura pe un teren de sport adiacent pieţei; adolescenţii jucau sub privirile unor copii. Erau primii locuitori ai satului pe care-i vedeam de când ajunsesem aici. M-am apropiat, simţindu-mă ca şi cum aş fi păşit pe un teritoriu interzis, deşi locul era un spaţiu public în aceeaşi măsură ca şi strada principală a oricărui oraş.

M-am oprit lângă ceilalţi spectatori şi am privit o vreme meciul. Nici unul dintre copii nu mi se adresă, totuşi nu simţeam că aş fi fost exclusă în mod deliberat. Echipele erau mixte şi jocul era aprig, dar destins. Puştii erau anglo-, afro-, chinezo-americani. Auzisem zvonuri conform cărora anumite sate ar fi fost „efectiv segregaţioniste" – indiferent ce ar fi însemnat asta –, însă putea să nu fi fost decât simplă propagandă.

Moda microsatelor stârnise unele controverse la început, totuşi stilul de viaţă nu era chiar radical. În jur de o sută de persoane – care oricum şi-ar fi desfăşurat activitatea profesională din locuinţele personale – îşi cumulaseră economiile şi cumpăraseră un teren ieftin, aflat departe de oraşe, compensând lipsa de facilităţi confortabile prin implementări tehnologice de vârf. Rezidenţii puteau fi brokeri, dar şi artişti plastici sau muzicieni şi, deşi nici o caracterizare nu putea să reflecte adevărul complet, majoritatea satelor erau în mod limpede mai apropiate de sanctuarele yuppie[31] decât de comunităţile anarhice.

Eu n-aş fi putut rezista izolării fizice – pe care n-ar fi putut-o compensa nici o lăţime de bandă de comunicaţii/transmisiuni –, dar dacă cei de aici erau fericiţi, bravo lor! Eram gata să accept că, peste cincizeci de ani, viaţa în Queens[32] ar fi părut infinit mai perversă şi mai inexplicabilă decât într-o aşezare ca Herodot.

O fetiţă de şase-şapte ani mă atinse pe braţ.

I-am zâmbit.

– Ce mai faci?

– Eşti pe drumul fericirii? mă întrebă ea.

Înainte ca s-o pot întreba ce însemna asta, cineva rosti:

– Bună ziua!

M-am întors; era o femeie – am apreciat că avea în jur de douăzeci şi cinci de ani – care-şi ridicase palma pavăză în dreptul ochilor, ca să se ferească de soare. Îmi întinse mâna, surâzând.

– Sally Grant, se prezentă ea.

– Claire Booth.

– Ai venit cam devreme pentru „Eveniment". Nu începe până la 21:30.

– O să...

– Dacă vrei să cinezi la mine, eşti binevenită.

Am şovăit.

– Eşti foarte amabilă.

– Zece dolari ţi se pare mult? Atâta ar fi tariful dacă aş deschide localul... numai că în seara asta nu vor fi rezervări, aşa că nu-l deschid.

---

[31] Acronim pentru Young Urban Professional, definind tineri ambiţioşi şi excelent pregătiţi profesional, care au meserii bine plătite şi un stil de viaţă prosper (n. trad.).

[32] Cartier al New York-ului (n. trad.).

Am aprobat din cap.

– Atunci, treci pe la ora şapte. Sunt la numărul 23.

– Mulţumesc. Mulţumesc foarte mult!

M-am aşezat pe o bancă din piaţă, în umbra proiectată de clădirea din faţa mea, şi am ascultat strigătele dinspre terenul de baschet. Ştiam că ar fi trebuit să-i spun din capul locului doamnei Grant ce anume făceam aici; să-i fi arătat cardul ID, să pun întrebările la care aveam dreptul şi să plec. *Dar n-aş fi putut afla mai multe dacă rămâneam să privesc „Evenimentul"? Neoficial, desigur...* Chiar şi câteva observaţii neprelucrate, la prima mână, despre demografia contactului nemodelat între săteni şi alte populaţii locale puteau fi utile – şi cu toate că, în mod evident, purtătorul plecase de mult timp, era totuşi o ocazie de a obţine un profil foarte aproximativ al genului de individ pe care-l căutam.

Oarecum tulburată, am ajuns la o concluzie. Nu exista nici un motiv ca să nu particip la petrecere şi nu trebuia să-i neliniştesc sau să-i pun în gardă pe săteni spunându-le de ce mă aflam aici.

***

Pe dinăuntru, casa familiei Grant semăna mai degrabă cu un apartament spaţios şi modern, decât cu o cutie construită în serie, care fusese livrată pe platforma unui camion. În mod inconştient, mă aşteptasem la înghesuiala specifică unei autorulote, cu prea multe module pe metru pătrat ca să-ţi mai lase loc de respiraţie, însă evaluasem dimensiunile complet eronat.

Oliver, soţul lui Sally, era arhitect. Ea edita ghiduri turistice, localul fiind o preocupare secundară. Ambii erau rezidenţi fondatori, originari din Raleigh; ulterior, puţine persoane se mai stabiliseră aici. Herodot, îmi explicară, era autonom în privinţa alimentelor de bază (vegetariene), însă existau livrări regulate ale tuturor mărfurilor de import pe care se baza orice aşezare micuţă. Ocazional, amândoi mergeau în Greensboro sau în alt stat, totuşi activitatea lor de rutină se desfăşura, pur şi simplu, de acasă, prin intermediul calculatoarelor.

– Tu ce faci când nu eşti în vacanţă, Claire?

– Sunt administrator la Universitatea Columbia.

– Trebuie să fie fascinant...

În tot cazul, se dovedise o alegere inspirată; gazdele mele reveniră aproape imediat la subiectul propriilor lor persoane.

– Aşadar, am întrebat-o pe Sally, ce anume v-a împins să vă mutaţi? N-aş fi crezut despre Raleigh că poate fi capitala americană a crimei...

În acelaşi timp îmi venea greu să cred că putuseră fi alungaţi de creşterea valorile imobiliare.

– Este vorba despre criterii spirituale, îmi răspunse ea, fără să ezite.

Am clipit din ochi.

Oliver râse amuzat.

– Linişteşte-te, n-ai ajuns într-un loc greşit! Se răsuci către soţia sa: Ai văzut-o cum s-a schimbat la faţă? Ai fi zis că a nimerit într-o enclavă a *mormonilor* sau *baptiştilor*!

– Desigur, explică Sally pe un ton de scuză, foloseam termenul în sensul lui cel mai vast: înţelegerea celor necesare pentru a *redeveni sensibili* faţă de *dimensiunile morale* ale lumii înconjurătoare.

Nu pricepusem mai multe, dar ea se aştepta în mod vădit la o reacţie aprobatoare. Am rostit precaut:

– Şi credeţi că... traiul într-o comunitate mică, ca asta, vă limpezeşte responsabilităţile civice, le conferă o aparenţă mai imediată?

Acum era rândul lui Sally să fie derutată.

– Ei bine... da, cred că da. În realitate, asta nu-i decât politică, nu-i aşa? Nu-i *spiritualitate*. Vreau să spun... Ridică braţele şi mă privi radios: Este *chiar* motivul pentru care tu te afli aici! Noi am venit în Herodot ca să găsim – pentru toată viaţa – lucrurile pe care ai venit şi tu să le cauţi, însă numai pentru câteva ore!

***

Am auzit alte automobile începând să sosească pe când îmi beam cafeaua cu Sally, în living. Oliver îşi ceruse scuze, dar avea o convorbire urgentă cu un constructor din Tokyo. Mi-am omorât timpul povestind despre Alex şi Laura şi relatând cele mai groaznice aventuri personale din New York – dintre care unele erau chiar autentice. N-am descusut-o pe Sally despre „Eveniment", nu pentru că n-aş fi fost curioasă, ci mai degrabă pentru că mă temeam să n-o alertez asupra faptului că habar n-aveam în ce mă băgasem. Când mă părăsi pentru un minut, am scanat odaia fără să mă scol de pe scaun, căutând un indiciu a ceea ce *venise aici ca să găsească pentru toată viaţa*. Am remarcat câteva coperte de CD-uri, cele şase vizibile pe un rack rotativ mare. Majoritatea păreau a fi cu video-muzică modernă, aparţinând unor formaţii despre care n-auzisem niciodată. Exista, totuşi, un titlu familiar: *Cyber Sutrele* lui James Springer.

Până când am traversat toţi trei piaţa şi ne-am apropiat de clădirea cea mare în umbra căreia stătusem după-amiaza – o construc-

ție tip hambar, semănând cu un imens container de transport –, devenisem destul de încordată. În piață se găseau treizeci-patruzeci de oameni, majoritatea, dar nu toți, având în jur de douăzeci de ani, purtând genul eteroclit și aparent indiferent de îmbrăcăminte care putea fi întâlnit în preajma oricărei discoteci. *Ce anume mă temeam că s-ar putea întâmpla*? Doar pentru că Ben Walker nu-i putuse mărturisi tatălui său unde se ducea, iar Mike Clayton nu-i putuse spune mamei, nu însemna că nimerisem într-un remake sudist după *Twin Peaks*. Poate că puștii plictisiți se furișau în sate ca să înghită halucinogene în discoteci – propria mea tinerețe reînviată acum, cu droguri mai sigure și cu spectacole de lumină mai bune.

În fața noastră, un grup mic pătrunse prin ușile automate ale clădirii, oferindu-mi o imagine fugară de corpuri conturate pe fundalul luminilor rotitoare și o rafală sonoră de muzică. Anxietatea mea începu să pară absurdă. Sally și Oliver consumau psihedelice, asta era tot, și se părea că întemeietorii lui Herodot deciseseră să creeze un mediu agreabil în care să le utilizeze. Am plătit 60 de dolari la intrare, surâzând ușurată.

Înăuntru, pereții și plafonul străluceau de tipare convolute: fractali multicolori cu margini difuze pulsând simultan cu muzica, aidoma unor vaste simulări codificate color ale unor fluide turbulente, ce se revărsau cu Mach 5 în josul unor gigantice bordaje. Dansatorii nu aveau umbre; acestea nu erau proiecții, ci ecrane murale de mare putere. Cu rezoluții incredibile... și astronomic de scumpe.

Sally îmi strecură în palmă o capsulă roz-fluorescent. Probabil „Armonie" sau „Seninătate"; nu mai știam ce era la modă acum. Am încercat să-i mulțumesc și să îngaim o scuză despre faptul că o voi păstra pentru mai târziu, dar ea nu auzi nici un cuvânt, așa că ne-am zâmbit reciproc, neinteligibil. Izolarea fonică a clădirii era extraordinară (ceea ce constituia o binecuvântare pentru ceilalți săteni); din exterior, n-aș fi ghicit niciodată că aici creierul avea să-mi fie făcut pireu.

Sally și Oliver dispărură în mulțime. Am decis să mă mai învârtesc pe acolo vreo jumătate de oră și apoi să ies și să plec la motel. Am rămas locului și i-am privit pe oameni dansând, încercând să-mi păstrez mintea limpede în ciuda fundalurilor stupefiante, deși mă îndoiam că aș fi putut afla despre purtător mai multe decât știam deja. *Probabil că are mai puțin de douăzeci și cinci de ani. Probabil că nu este însoțit de copii.* Sally îmi oferise toate detaliile de care aveam nevoie ca să obțin informații despre „Evenimente", de

aici până la Memphis, din trecut şi din viitor. Căutarea rămânea dificilă, dar cel puţin făceam progrese.

Muzica fu acoperită, pe neaşteptate, de o ovaţie puternică din partea publicului... *şi sala se transformă sub ochii mei.* Pentru o clipă am fost complet dezorientată şi, chiar după ce lumea începu să redevină logică din punct de vedere vizual, mi-a trebuit nitel ca să-i stabilesc detaliile.

Ecranele murale arătau acum dansatori în săli identice celei în care mă aflam; doar pe plafon continuau să ruleze animaţii abstracte. Aceste săli identice aveau, la rândul lor, ecrane murale, care înfăţişau, de asemenea, săli identice, pline de dansatori... aducând mult cu regresiunea infinită dintr-o pereche de oglinzi.

La început am crezut că „celelalte săli" nu erau decât imagini în timp real ale discotecii din Herodot. Însă tiparul vortexului rotitor de pe plafon se asocia perfect cu animaţia de pe plafoanele sălilor „adiacente", combinându-se şi formând o singură imagine complexă; nu exista nici măcar o repetiţie, reflectată sau de altă natură. Iar mulţimile de dansatori *nu* erau identice, deşi din depărtare toţi păreau destul de asemănători ca să îngreuieze certitudinea. Derutată, m-am întors şi am examinat peretele cel mai apropiat, aflat la numai patru-cinci metri de mine. Un tânăr „dinapoia" ecranului ridică braţul în semn de salut şi i-am răspuns gestului în mod automat. Nu puteam stabili un contact vizual prea convingător – şi indiferent unde ar fi fost plasate videocamerele, ar fi fost o performanţă dificilă –, totuşi era aproape posibil să crezi că, de fapt, nu ne despărţea decât un perete subţire de sticlă.

Tânărul surâse visător şi se îndepărtă.

Am simţit cum pielea mi se face ca de găină. Principiul nu era nou, dar tehnologia folosită aici îl împinsese la limite. Senzaţia că te afli într-o sală de dans infinită era cu adevărat irezistibilă; în nici o direcţie nu puteam zări „sala cea mai îndepărtată" (iar când se epuizau cele reale, s-ar fi putut recicla cu uşurinţă). Bidimensionalitatea imaginilor, proporţiile incorecte atunci când te mişcai şi lipsa paralaxei (simţită cel mai acut atunci când încercam să privesc în „sălile din colţuri", dintre cele patru săli principale, o acţiune care „ar fi trebuit" să fie posibilă, dar nu era) făceau mai degrabă ca spaţiul de dincolo de pereţi să pară distorsionat în mod exotic, nu să dezintegreze efectul. Creierul se străduia realmente să compenseze, să umple fisurile... iar dacă aş fi înghiţit capsula lui Sally, fără îndoială că n-aş mai fi băgat în seamă imperfecţiunile. Aşa însă rânjeam ca un copil dus în parcul de distracţii.

Am văzut oameni dansând cu fața spre pereți, formând grupuri sau perechi prin intermediul conexiunii. Eram fascinată; uitasem complet de ideea plecării. După o vreme m-am lovit de Oliver care se legăna, fericit, de unul singur. I-am răcnit în ureche:

– Astea-s toate celelalte sate?

Aprobă din cap și răcni la rândul lui:

– Estu-i est și vestu-i vest!

Să fi însemnat oare că... dispunerea virtuală urma geografia reală – că abolise doar distanțele? Mi-am amintit una dintre afirmațiile făcute de Jerry Springer în interviul lui: *Trebuie să inventăm o nouă cartografie, să redesenăm planeta în starea ei nou-născută, proteică. Acum nu mai există separații. Nu există granițe.*

Mda... iar lumea era o singură petrecere gigantică. Bine măcar că nu făceau conexiuni directe cu zonele conflictuale. În anii '90 văzusem destule „solidarități" de tipul noi-dansăm / voi-evitați-proiectilele ca să-mi ajungă pentru toată viața.

Brusc am fost fulgerată de o idee: *Dacă purtătorul călătorea într-adevăr de la un „Eveniment" la altul, atunci el/ea se găsea „aici", cu mine, chiar acum. Obiectul căutării mele trebuia să fie unul dintre dansatorii din această sală gigantică, imaginară.*

Iar asta nu implica nici o oportunitate, cu atât mai puțin vreun pericol. Nu era ca și cum purtătorii de Foc Argintiu străluceau în chip convenabil în beznă. Continuam, totuși, să simt ca fiind momentul cel mai straniu al unei seri lungi și bizare: să înțeleg că noi doi eram, finalmente, „conectați", să înțeleg că „găsisem" obiectul căutării mele.

Deși asta nu mă ajuta cu nimic.

***

Imediat după miezul nopții, când ineditul situației se destrăma și mă hotărâsem în sfârșit să plec, unii dansatori reîncepură să ovaționeze puternic. De data aceasta am avut nevoie de și mai mult timp ca să înțeleg motivul. Oamenii se întorceau spre est și, surescitați, își arătau unii altora ceva.

Croindu-și drum printr-o mulțime îndepărtată de dansatori, într-un sat aflat la trei ecrane depărtare, se distingeau mai multe siluete. Ar fi putut să fie în pielea goală, unele erau bărbați, altele femei, însă era greu să fiu sigură; puteau fi întrevăzuți numai fugar și sclipeau atât de orbitor încât majoritatea detaliilor erau acoperite de luminozitatea lor.

Radiau un alb-argintiu intens. Lumina transforma vecinătatea lor imediată, deși efectul aducea mai degrabă cu al unui halo de

gaz luminos, difuzând prin aer, decât cu al unui spot ațintit pe mulțime. Dansatorii din jur păreau indiferenți la prezența lor, la fel ca și cei din sălile ce ne separau; doar oamenii din Herodot le acordau atenția pe care o merita apariția lor spectaculoasă. Nu puteam preciza încă dacă erau simple animații, cu trasee plauzibil determinate prin spațiile dintre dansatori, sau actori puțin remarcabili (însă reali), amplificați de software.

Mi se uscase gura. Nu puteam să cred că prezența acelor siluete argintii putea fi o pură coincidență, totuși ce anume ar fi trebuit să semnifice? Oare cei din Herodot știau de izbucnirile epidemice locale? Nu era imposibil; o analiză independentă putea să fi circulat pe Internet. Poate că era un fel de „tribut" bizar adus victimelor.

L-am căutat pe Oliver. Muzica își redusese nivelul, parcă din respect pentru arătări, iar starea euforică a bărbatului se mai risipise; am izbutit să purtăm ceva care se apropia de o conversație.

Am arătat spre siluetele care acum treceau lin și direct prin imaginea imaginii unui ecran mural, dovedindu-se complet virtuale.

– Merg pe Drumul Fericirii! îmi strigă el.

Am mimat neînțelegerea.

– Vindecă țara pentru noi! Repară! Anulează Drumul lacrimilor!

Drumul lacrimilor? O vreme am fost descumpănită, apoi la suprafață se ivi, brusc, o amintire din liceu. „Drumul lacrimilor" era marșul impus prin forță indienilor cherokee, din Georgia până în Oklahoma, în anii '30. Mii de oameni muriseră pe drum; unii evadaseră și se ascunseseră în Munții Apalași. Eram aproape sigură că Herodot se găsea la sute de kilometri de traseul istoric al marșului, dar asta părea lipsit de importanță. Pe măsură ce siluetele argintii traversau discoteca, la două săli depărtare, le puteam vedea desfăcându-și larg brațele, ca și cum ar fi binecuvântat.

– Dar ce legătură există, am strigat, între *Focul Argintiu* și...?

– Trupurile lor sunt încremenite, astfel că spiritul le este liber să umble pentru noi pe Drumul Fericirii, prin cyberspațiu! Nu știai? Pentru *asta* este Focul Argintiu! Ca să reînnoiască totul! Ca să aducă fericire în țară! *Ca să repare*!

Oliver îmi zâmbi cu sinceritate absolută, radiind bunătate absolută.

M-am holbat neîncrezătoare la el. În mod clar, bărbatul nu ura pe nimeni, dar ceea ce tocmai declarase nu era altceva decât un remix New Age al aiurelilor acelui radio-evanghelist de acum douăzeci de ani, care considerase că SIDA era dovada incontestabilă a propriilor sale *convingeri spirituale*.

Am urlat furios:

– Focul Argintiu este o maladie nemiloasă, agonizatoare...

Oliver lăsă capul pe spate şi hohoti asurzitor, fără urmă de răutate, de parcă eu aş fi fost cea care bătea câmpii.

I-am întors spatele şi m-am îndepărtat.

Siluetele se divizaseră în două şiruri, în timp ce străbăteau sala aflată imediat în estul nostru. Un şir merse spre nord şi unul spre sud, „ocolind" satul Herodot. Nu puteau trece printre noi, dar în felul acesta iluzia se păstra aproape perfectă.

Şi dacă am fost drogată, încât nu mai ştiu de mine? Dacă am îmbrăţişat întreaga mitologie a Drumului Fericirii şi am venit aici sperând s-o văd confirmată? În zori, aş fi fost pe jumătate convinsă că spiritele rătăcitoare ale bolnavilor de Foc Argintiu mărşăluiseră pe lângă mine?

Împărţind mulţimii binecuvântările lor luminoase.

Destul de aproape ca să fie atinse.

***

Mi-am croit drum spre ieşirea camuflată. Afară, aerul rece şi liniştea erau ireale; m-am simţit mai imaterială şi mai desprinsă din vis decât oricând. M-am împleticit spre parcare şi mi-am fluturat notepadul, pentru ca maşina închiriată să-şi aprindă farurile.

Mintea mi se limpezi pe măsură ce m-am apropiat de autostradă. Am decis să şofez toată noaptea; eram atât de agitată, încât bănuiam că nu am şanse mari să adorm. În zori aş fi putut găsi un motel unde să fac un duş şi să trag un pui de somn înainte de următoarea întâlnire.

Tot nu ştiam ce să cred despre „Eveniment". Ce conexiune putea să existe între purtător şi demenţa sincretică a cyber-aiurelilor sătenilor. Dacă nu era decât o coincidenţă, ironia ar fi fost grotescă, dar care ar fi fost alternativa? *Nişte „pelerini" pe Drumul Fericirii, care răspândeau în mod deliberat virusul*? O idee absurdă... şi nu numai pentru că era inimaginabil de obscenă. Un purtător putea *să ştie* că fusese infectat doar dacă apăreau simptomele caracteristice, însă *simptomele caracteristice* marcau de-abia brutala etapă finală a bolii; o prelungită infecţie blândă, dacă exista aşa ceva, n-ar fi putut fi deosebită de gripă. O dată ce Focul Argintiu progresa suficient ca să afecteze straturile vizibile ale pielii, singura opţiune pentru orice traversare a ţării implica girofaruri şi sirene.

***

Pe la ora 6:30, am activat notepadul. Nu-mi era pic de somn şi voiam ceva care să mă ţină trează.

Ariadne avea suficiente informaţii.

Mai întâi, o dezbatere înflăcărată la *Studioul realităţii* – un program pe Intercampus Ideas Network. Primul vorbise Andrew Feld, un zoolog liber-profesionist din Seattle, care susţinea că Focul Argintiu „dovedea mai presus de orice îndoială" propria sa „controversată şi subminatoare de paradigme" teorie a vieţii pe baza forţei S, care „combina geniul transgresiv al lui Einstein şi Sheldrake cu intuiţiile maya şi cu cele mai recente descoperiri privind supercorzile, pentru a crea o biologie nouă, susţinătoare a vieţii, care să înlocuiască ştiinţa occidentală mecanicistă şi lipsită de suflet".

În replică, virusologul Margaret Ortega de la UCLA explicase în detaliu de ce ideile lui Feld erau superflue, nereuşind să explice sau contrazicând direct numeroasele fenomene biologice observate, şi arătase că nu erau mai mult sau mai puţin „mecaniciste" decât oricare altă teorie care nu lăsa la mila Domnului totul din Univers. De asemenea, ea vehiculase opinia potrivit căreia majoritatea oamenilor erau capabili de *afirmarea vieţii* fără ca, în decursul procesului, să abandoneze cu nepăsare toată cunoaşterea umană.

Feld era un idiot lipsit de idei, pornit într-o tentativă de eliberare a dorinţelor reprimate. Ortega măturase podeaua cu el.

Cu toate acestea, când audienţa naţională formată din studenţi trecuse la vot, el fusese declarat câştigător cu o majoritate de doi la unu.

Următorul subiect: Laboratoarele de studii medicale ale Institutului Max Planck din Hamburg erau blocate de protestatari care solicitau încheierea cercetărilor asupra Focului Argintiu. Nu se punea problema securităţii. Organizatorul protestelor şi „agitatorul cultural aclamat", Kid Ransom, ţinuse o conferinţă de presă ad-hoc:

„– Trebuie să eliberăm Focul Argintiu de savanţii cenuşii, mărginiţi la minte, şi să învăţăm să-i exploatăm izvorul de putere mitică în beneficiul întregii omeniri! Aceşti tehnocraţi care caută să *explice* totul sunt aidoma unor vandali care profanează o galerie de artă mâzgălind ecuaţii pe toate tablourile minunate!"

„– Dar în absenţa cercetării, cum va descoperi omenirea un tratament pentru această boală?"

„– Nu există nici o boală, doar transformare!"

Alte patru reportaje se refereau la proclamaţii (mutual exclusive) despre „adevărul secret" (sau inefabilitatea secretă) al Focului Argintiu şi poate că fiecare dintre ele, singură, n-ar fi părut

mai mult decât o glumă proastă şi tristă. Dar, pe măsură ce peisajul natural începu să se materializeze în jurul meu – spre nord, profilul gri-purpuriu al Munţilor Negri se contura perfect distinct şi superb în lumina zorilor –, am început, treptat, să înţeleg. *Aceasta nu mai era lumea mea*. Nici în Herodot, nici în Seattle, nici în Hamburg, Montreal sau Londra. Nici măcar în New York.

În lumea mea nu existau nimfe în arbori şi păraie. Nu existau zei, spectre sau spirite ancestrale. *Nimic* – cu excepţia propriilor noastre culturi, legi şi pasiuni – nu exista pentru ca să ne pedepsească sau să ne aline, ca să declare orice act ca fiind de ură sau iubire.

Propriii mei părinţi înţeleseseră asta perfect, însă ei fuseseră prima generaţie complet eliberată de cătuşele superstiţiei. Şi, după cea mai scurtă înmugurire de înţelegere, propria mea generaţie devenise mulţumită de sine. La un anumit nivel, noi trebuie să fi considerat de la sine înţeles că *felul în care funcţiona Universul* era de acum evident pentru orice copil, chiar dacă ar fi contrazis tot ceea ce era înnăscut speciilor: iubirea sălbatică, nedisciplinată, de tipare, dorinţa de a extrage înţeles şi confort din tot ce era vizibil.

Noi crezusem că le transmisesem copiilor noştri toate lucrurile importante: ştiinţa, istoria, literatura, arta. Vaste biblioteci de informaţii se aflau la vârful degetelor lor. Nu luptasem însă îndeajuns ca să transmitem adevărul cel mai greu câştigat dintre toate: *Moralitatea provine doar din interior. Înţelesul provine doar din interior. În exteriorul minţilor noastre, Universul este indiferent*.

Poate că în Occident dădusem lovitura de moarte vechilor religii doctrinale, vechilor monoliţi de amăgire, totuşi victoria aceea nu însemna absolut nimic.

Pentru că acum, peste tot, ele erau înlocuite cu zaharina otrăvii *spiritualităţii*.

***

Am poposit la un motel din Asheville. Parcarea era ticsită de autorulote; oamenii se îndreptau spre parcurile-rezervaţii naţionale şi am avut noroc că am prins ultima cameră liberă.

Notepadul îmi piui când mă aflam sub duş. O analiză a ultimelor date raportate Centrului pentru Controlul Epidemiilor arăta că „anomalia" se extindea cu aproape 200 de kilometri spre vest în lungul autostrăzii I-40, ajungând cam la jumătatea distanţei până la Nashville. *Alţi cinci oameni pe Drumul Fericirii*. Am rămas privind harta, după care m-am îmbrăcat, mi-am strâns bagajul şi am achitat nota de plată.

Pe când şofam, pătrunzând în munţi, am dat zece telefoane, anulându-mi toate întâlnirile dintre Asheville şi Jefferson City, statul Tennessee. Trecuse vremea prudenţei şi a metodei, a colectării tuturor crâmpeielor de informaţii de pe drum. *Ştiam* că infectarea se petrecea în decursul „Evenimentelor"; singura întrebare rămânea dacă era accidentală sau deliberată.

Deliberată – în ce fel? Cu o fiolă plină de fibroblaste, clocotind de Foc Argintiu? Cercetătorii de la Institutele Naţionale de Sănătate avuseseră nevoie de peste un an ca să înveţe cum să cultive virusul... şi reuşiseră abia în martie. Nu puteam să cred că munca lor fusese realizată de nişte amatori în mai puţin de trei luni.

Autostrada plonja printre pantele luxuriant împădurite ale Munţilor Great Smoky, urmând în mare parte cursul râului Pigeon. În timp ce şofam, am programat verbal un model predictiv. Acum aveam un calendar pentru „Evenimente" şi deţineam cinci date aproximative de infectare. Întotdeauna, raportarea cazurilor ar fi fost tardive; singura modalitate de a le ajunge din urmă rămânea extrapolarea. Şi puteam presupune că purtătorul avea să continue să se deplaseze constant spre vest, fără să piardă timpul, îndreptându-se mereu către următorul „Eveniment".

Am ajuns în Knoxville pe la amiază, m-am oprit să prânzesc, apoi mi-am urmat drumul.

Modelul anunţase: *Pliniu, sâmbătă 14 ian., 21:30*. Prima mea ocazie de a căuta purtătorul prin infinita sală de dans, fără un perete inexpugnabil între noi.

Prima mea ocazie de a fi în prezenţa Focului Argintiu.

***

Am sosit devreme, totuşi nu chiar aşa devreme ca să atrag atenţia echivalenţilor lui Sally şi Oliver din Pliniu. Am rămas o oră în maşină, improvizând modalităţi de a părea ocupată, şi am înregistrat plăcuţele de înmatriculare ale vehiculelor ce soseau: jeepuri şi utilitare, plus câteva autorulote. Mulţi săteni preferau bicicletele, dar purtătorul virusului ar fi trebuit să fie un adevărat fanatic – şi extrem de atlet – ca să fi pedalat tocmai din Greensboro.

„Evenimentul" urmă în general acelaşi tipar cu cel din Herodot, din seara anterioară, deşi Herodot nu participa acum. Participanţii erau, de asemenea, similari – în majoritate tineri, însă existând şi destule excepţii încât să nu par complet nelalocul meu. Am rătăcit de colo-colo, încercând să memorez toate chipurile fără să atrag prea mult atenţia. *Oare toţi oamenii aceştia acceptaseră mitul*

Focului Argintiu, aşa cum îl auzisem de la Oliver? Posibilitatea era aproape prea dezolantă ca s-o contemplu. Singurul lucru care-mi dădea speranţe era faptul că atunci când comparasem numărul de sate listate în calendarul „Evenimentelor" cu numărul total al satelor din regiune, proporţia nu atingea nici cinci la sută. În sine, mişcarea microsatelor nu avea nici o legătură cu nebunia asta.

Cineva îmi oferi o capsulă roz, dar de data aceasta nu gratuit. Am plătit 20 de dolari şi am strecurat drogul în buzunar, ca să-l analizez ulterior. Exista o probabilitate redusă ca să se distribuie capsule speciale, deşi în general acizii stomacali împiedicau acţiunea virusului.

Un puşti blond şi drăguţ, care probabil că nu împlinise douăzeci de ani, se învârti în jurul meu o vreme, după apariţia spiritelor argintii. Când acestea dispărură spre vest, se apropie de mine, mă prinse de cot şi-mi făcu o propunere pe care n-am izbutit s-o desluşesc din cauza muzicii, deşi mi s-a părut că i-am înţeles esenţa. Eram prea distrasă ca să mă simt uimită sau măgulită, cu atât mai puţin ispitită, şi m-am debarasat de el în exact cinci secunde. Se îndepărtă părând rănit, dar nu mult mai târziu l-am văzut plecând cu o femeie având jumătate din vârsta mea.

Am rămas până la sfârşit... iar în nopţile de sâmbătă asta însemna ora 5. M-am împleticit descurajată în lumina zorilor, deşi nu ştiam ce sperasem cu adevărat să văd. *Un individ înarmat cu un atomizor, care pulveriza doze de Foc Argintiu*? Când am ajuns în parcare, mi-am dat seama că multe maşini sosiseră după intrarea mea, iar altele putuseră veni şi pleca neobservate. Am înregistrat plăcile de înmatriculare pe care le scăpasem, încercând să fiu discretă, dar aproape că-mi era indiferent; nu dormisem de treizeci şi şase de ore.

***

Următorul „Eveniment" – duminică seară, la vest de Pliniu – se desfăşura dincolo de Mississippi, pe la jumătatea Arkansasului; presupuneam că exista o probabilitate însemnată ca purtătorul să profite de ocazie şi să-şi ia o zi liberă.

Luni seară am intrat în Eudoxos – populaţie 165, fondat în 2002, aflat cam la o oră de Nashville –, pregătită să-mi petrec noaptea în parcare, dacă avea să fie cazul. Trebuia să înregistrez toate plăcuţele de înmatriculare, altfel venisem degeaba.

Nu-l anunţasem pe Brecht ce făceam; încă nu aveam o dovadă solidă şi îmi era teamă să nu par paranoică. Înainte de a pleca din

Nashville, îl sunasem pe Alex, dar nici lui nu-i spusesem mare lucru. Laura nu dorise să vorbească cu mine, atunci când el o strigase şi o anunţase că eram la telefon, însă asta nu era ceva nou. Deja le duceam dorul amândurora, mai mult decât anticipasem, totuşi nu eram sigură cum urma să mă descurc după revenirea acasă, la o fată care întorcea spatele raţiunii şi la un soţ care considera firesc ca orice adolescent inteligent să recapituleze în şase luni o evoluţie intelectuală care durase cinci mii de ani.

Între orele 22 şi 23 sosiră treizeci şi cinci de vehicule – pe nici unul nu-l mai văzusem anterior –, apoi fluxul se opri brusc. Am scanat canalele de divertisment de pe notepad, satisfăcută cu orice avea culoare şi mişcare; mă săturasem de veştile proaste ale Ariadnei.

Cu câteva minute înainte de miezul nopţii apăru un Ford albastru autorulotă, care opri în colţul opus celui în care mă aflam. Din vehicul coborâră un tânăr şi o fată; păreau surescitaţi, totuşi puţin temători, de parcă nu le-ar fi venit să creadă că părinţii nu-i urmăreau din umbre.

Când traversară parcarea mi-am dat seama că tânărul era blondul care mă abordase în Pliniu.

Am aşteptat cinci minute, după care am coborât şi le-am verificat plăcuţa de înmatriculare; era înregistrată în Massachusetts. N-o consemnasem sâmbătă noaptea, aşa că nu mi-aş fi dat seama că urmau Drumul, dacă unul dintre ei n-ar fi...

N-ar fi *ce*?

Am încremenit înapoia autorulotei, încercând să rămân calmă, rederulându-mi episodul în minte. Ştiam că n-ar fi trebuit să-l las să mă atingă prea mult, *dar cât de mult îi trebuia*?

Am ridicat ochii spre stelele nepăsătoare, încercând să savurez ironia, deoarece avea un gust mult mai bun decât teama. Dintotdeauna ştiusem că exista un risc, iar probabilitatea continua să fie în favoarea mea. Dimineaţă aş fi putut intra în carantină în Nashville; nimic din ceea ce aş fi făcut în clipa asta n-ar mai fi contat câtuşi de puţin...

Nu gândeam însă logic. Dacă *ar fi călătorit împreună* din Massachusetts, sau chiar din Greensboro, unul dintre ei ar fi trebuit să-l infecteze pe celălalt cu mult în urmă. Probabilitatea ca amândoi să deţină aceeaşi rezistenţă anormală faţă de virus era neglijabilă, chiar dacă ar fi fost fraţi.

Nu se putea ca ambii să fie purtători asimptomatici, inconştienţi. Aşa că, fie că nu aveau nici o legătură cu izbucnirile epidemice...

... fie că transportau virusul în exteriorul corpurilor lor şi-l manipulau cu foarte multă atenţie.

Un abţibild lipit pe amortizor se lăuda: SECURITATEA CEA MAI MODERNĂ! Am atins experimental portiera din spate; autorulota nu emise nici măcar un piuit de avertizare. Am încercat să zgâlţâi agresiv clanţa; tot nimic. Dacă sistemul apela o companie de securitate din Nashville în vederea unei acţiuni armate, aveam la dispoziţie tot timpul necesar. Dacă încerca să-şi cheme proprietarii, n-ar fi avut mari şanse să trimită semnalul prin pereţii de aluminiu ai discotecii.

În jur nu se zărea nimeni. Am revenit la maşina mea şi am scos trusa de scule.

Ştiam că nu aveam nici un drept legal. Aş fi putut să chem forţele de intervenţie, dar nu intenţionam să sun în Maryland şi să-mi petrec jumătate de noapte luptându-mă să răzbat prin procedurile corecte. Mai ştiam că puteam compromite dosarul procurorului, mânjind totul cu pătrundere şi percheziţie ilegale.

Nu-mi păsa. Nu vor mai avea ocazia să mai trimită pe cineva pe Drumul Fericirii, chiar dacă pentru asta ar fi trebuit să incendiez autorulota.

Am forţat ferestruica fumurie a portierei din spate şi am scos-o din rama de cauciuc. Nici o sirenă de alarmă nu răsună. M-am întins, am bâjbâit şi am descuiat portiera.

Crezusem că erau biochimişti semieducaţi, care învăţaseră suficientă citologie ca să duplice tehnicile de cultivare a fibroblastelor care fuseseră publicate.

Greşisem. Erau studenţi la medicină şi deprinseseră, pe jumătate, cu totul alte talente.

Îşi introduseseră prietena în gel polimer, într-un container care aducea cu un acvariu gigantic pentru peşti tropicali. Cuplaseră butelia cu oxigen, un cateter uretral şi vreo şase perfuzii. Mi-am plimbat raza lanternei peste flacoanele inversate, verificând medicaţiile şi concentraţiile lor. Le-am controlat de două ori, sperând că scăpasem una din vedere... dar nu era aşa.

Am coborât raza pe faţa albă şi lipsită de piele a fetei, privind prin fuioarele delicate şi roşii ce se înălţau prin gel. Se găsea într-o ceaţă sedativă suficient de profundă ca s-o ţină nemişcată şi tăcută, dar era conştientă. Gura îi încremenise într-un rictus de durere.

Şi fusese aşa de şaisprezece zile.

Am ieşit din vehicul, clătinându-mă, cu inima bubuind, cu vederea înnegurată. M-am ciocnit de tânărul blond; fata îl însoţea şi erau urmaţi de altă pereche.

M-am întors spre el şi am început să-l lovesc, zbierând incoerent; nu-mi amintesc ce i-am spus. El îşi ridică braţele ca să se apere, iar ceilalţi îi veniră în ajutor, lipindu-mă cu blândeţe de autorulotă, ţinându-mă nemişcată fără să mă lovească.

Acum începusem să plâng.

– Ş-ş-ş..., spuse fata. Gata, gata... Nimeni nu-ţi va face nici un rău.

– Nu înţelegi? am întrebat-o. Se chinuieşte! *În tot timpul ăsta a simţit durerile*! Ce crezi că face? Că *zâmbeşte*?

– Bineînţeles că zâmbeşte. Asta şi-a dorit dintotdeauna. Ne-a rugat să-i promitem că, dacă se va îmbolnăvi vreodată de Focul Argintiu, va continua Drumul.

Mi-am lipit capul de metalul rece, am închis ochii pentru o clipă şi am încercat să mă gândesc la o modalitate prin care să-i pot convinge.

Dar n-am ştiut cum s-o fac.

Când am deschis ochii, tânărul blond stătea în faţa mea. Avea cea mai blândă şi mai miloasă faţă imaginabilă. Nu era un torţionar sau un bigot, nici măcar un naiv. Pur şi simplu înghiţise nişte minciuni frumoase.

– Nu înţelegi? spuse el. *Tu* nu vezi acolo decât o femeie care moare în chinuri, *dar cu toţii trebuie să învăţăm să vedem mai mult*. A sosit timpul să recâştigăm capacităţile pierdute ale strămoşilor noştri: puterea de a întrezări viziuni, demoni şi îngeri. Puterea de a vedea spiritele vântului şi ploii. Puterea de a păşi pe Drumul Fericirii.

Motive de fericire

1

În septembrie 2004, la puțin timp după a douăsprezecea mea aniversare, am intrat într-o stare de fericire aproape constantă. Nu m-am gândit niciodată să mă întreb care putea fi motivul. Cu toate că orele de școală includeau proporția obișnuită de lecții plictisitoare, mă descurcam destul de bine cu învățătura ca să fiu capabil să evadez în visări cu ochii deschiși ori de câte ori aveam chef. Acasă eram liber să citesc cărți și pagini web despre biologia moleculară și fizica particulelor, cuaternioni[33] și evoluțiile galactice și să-mi scriu propriile jocuri complicate de calculator și animații abstracte și convolute. Deși eram un puști slăbănog și lipsit de coordonare motrice, iar orice sport organizat, complex și lipsit de sens mă plictisea îngrozitor, mă simțeam confortabil în propriul meu corp. Ori de câte ori alergam – și alergam peste tot –, mă simțeam excelent.

Beneficiam de hrană, adăpost, securitate, părinți iubitori, încurajare, stimulare. De ce n-aș fi fost fericit? Și cu toate că nu puteam uita pe deplin cât de oprimatoare și monotone puteau fi orele de clasă și arta politică din curtea școlii sau cât de rapid crizele mele obișnuite de entuziasm erau copleșite de problemele cele mai banale, atunci când lucrurile îmi mergeau realmente bine nu aveam obiceiul să număr zilele până ce se strica totul. Întotdeauna fericirea aducea cu ea credința durabilității și, deși trebuie să fi văzut cum această previziune optimistă fusese infirmată de o mie de ori, nu eram îndeajuns de matur și de cinic ca să fiu surprins atunci când dădu semn că este infirmată a o mie una oară.

Când am început să vomit repetat, doctorița Ash, medicul nostru de familie, îmi prescrise un tratament cu antibiotice și o săptămână de repaus acasă. Nu cred că părinții mei au fost foarte șo-

---

[33] Generalizarea unui număr complex în patru dimensiuni, cu trei unități imaginare diferite, în care un număr este reprezentat ca suma unui scalar real și a trei numere reale, multipli ale celor trei unități imaginare (n. trad.).

cați când această vacanță neprogramată păru să mă binedispună chiar mai mult decât m-ar fi putut amărî orice simplă bacterie, iar dacă au fost nedumeriți că nici măcar nu mă sinchiseam să simulez suferința, pentru mine ar fi fost redundant să mă plâng întruna de durerile de stomac dacă tot vomitam de trei-patru ori pe zi.

Antibioticele nu ajutară cu nimic. Am început să-mi pierd echilibrul, împleticindu-mă în timpul mersului. Revenit în clinica doctoriței Ash, mi-am mijit ochii spre tabelul de determinare a acuității vizuale. Ash m-a trimis la un neurolog din spitalul Westmead, care a dispus imediat o scanare de tip MRI. Ceva mai târziu, în decursul aceleiași zile, am fost internat. Părinții au aflat diagnosticul imediat, însă eu am avut nevoie de alte trei zile ca să-i determin să-mi spună întregul adevăr.

Aveam o tumoare, un meduloblastom care bloca unul dintre ventriculele cerebrale pline cu fluid, sporindu-mi presiunea din craniu. Meduloblastomele erau potențial fatale, deși prin intervenție chirurgicală, urmată de tratament agresiv cu radiații și chimioterapie, șaizeci la sută dintre pacienții diagnosticați în această fază mai trăiau încă cinci ani.

M-am imaginat pe un pod de cale ferată ale cărei traverse erau în majoritate putrezite, lipsit de orice altă posibilitate decât să merg mai departe, riscând cu fiecare scândură suspectă. Înțelegeam cât se poate de clar pericolul care mă aștepta în viitor... totuși nu simțeam o panică reală. Sentimentul cel mai apropiat de teroare pe care-l puteam invoca era un val aproape înviorător de amețeală, ca și cum nu m-aș fi confruntat cu ceva mai primejdios decât o călătorie cu trenulețul într-un parc de distracții.

Pentru asta exista un motiv.

Presiunea din interiorul craniului explica majoritatea simptomelor mele, dar testele efectuate asupra fluidului cerebrospinal dezvăluiseră și nivelul foarte ridicat al unei substanțe numite leu-encefalină – o endorfină, o neuropeptidă care se conecta la unii dintre aceiași receptori ca și narcoticele de tipul morfinei și heroinei. Undeva, pe drumul spre malign, se părea că același factor mutant de transcriere care comutase genele, permițând celulelor tumorii să se dividă necontrolat, activase și genele necesare produceriI de leu-encefalină.

Fusese un accident aleatoriu, în nici un caz un efect secundar de rutină. Pe atunci nu știam multe despre endorfine, dar părinții mi-au repetat cuvintele neurologului și după aceea m-am documentat. Leu-encefalina nu era un analgezic secretat în situații

excepționale, când durerea amenința supraviețuirea, și nu avea efecte narcotice stupefiante, care să imobilizeze o creatură în timp ce i se vindecau rănile. Constituia mai degrabă mijlocul primar de semnalare a fericirii, fiind eliberată ori de câte ori comportamentul sau circumstanțele îngăduiau plăcere. Nenumărate alte activități cerebrale modulau mesajul acela simplu, creând o paletă de sentimente pozitive aproape nelimitată, iar asocierea leu-encefalinei cu neuronii ei țintă nu reprezenta decât prima verigă a unui lanț lung de evenimente mediate de alți neurotransmițători. Dincolo de toate aceste subtilități, puteam să atest un fapt simplu și lipsit de ambiguități: leu-encefalina te făcea să te simți *bine*.

Părinții mei au izbucnit în plâns imediat ce mi-au destăinuit vestea și eu am fost cel care i-am liniștit, radiind blajin aidoma unui angelic copilaș martir din vreun serial oncologic storcător de lacrimi. Nu era o chestiune de maturitate sau de rezerve ascunse de forță psihică; din punct de vedere fizic, eram incapabil să mă simt tulburat în legătură cu soarta mea. Și fiindcă efectele leu-encefalinei erau atât de specifice, puteam privi adevărul fără să mă înfior, într-un mod ce n-ar fi fost posibil dacă aș fi fost dopat cu sedative artificiale, de laborator. Aveam mintea perfect limpede, dar eram netemător din punct de vedere emoțional; practic, radiam de un curaj pozitiv.

***

Mi-a fost instalat un șunt ventricular, un tub subțire inserat în craniu pentru a reduce presiunea, în așteptarea procedurii mai intruzive și mai riscante a îndepărtării tumorii primare; operația respectivă fusese programată pentru sfârșitul săptămânii. Doctorița Maitland, oncologul, îmi explicase în detaliu cum avea să se desfășoare tratamentul meu și mă prevenise asupra pericolelor și neplăcerilor ce mă așteptau în următoarele luni. Acum eram instalat în vagonetul trenulețului, pregătit de plecare.

După destrămarea șocului, părinții mei lipsiți de extaz au decis totuși că nu intenționau să rămână cu brațele încrucișate și să accepte o probabilitate de numai șaizeci la sută că voi ajunge adult. Au făcut investigații în Sydney, apoi mai departe, căutând și alte opinii.

Mama a găsit un spital particular pe Coasta de Aur – singura franciză australiană a lanțului Palatul Sănătății, care avea sediul în Nevada –, unde secția de oncologie oferea un nou tratament pentru meduloblastome. Un virus herpes modificat genetic era intro-

dus în fluidul cerebrospinal, unde infecta celulele tumorale care se înmulțeau, iar după aceea o citotoxină foarte puternică, activată exclusiv de virus, distrugea celulele infectate. Tratamentul asigura o probabilitate de optzeci la sută în privința supraviețuirii pentru încă cinci ani, fără riscurile unei intervenții chirurgicale. Am căutat eu însumi costul tratamentului, în pliantul web al spitalului. Se oferea un pachet de servicii: trei luni de cazare și masă, bateria completă de teste patologice și radiologice, plus toată medicația, pentru șaizeci de mii de dolari.

Tata lucra pe șantiere de construcții, ca electrician. Mama era vânzătoare într-un magazin. Nu aveau alți copii, așa încât nu eram săraci lipiți pământului, dar trebuiau să facă un împrumut ca să achite tratamentul, împovărându-se cu alți cincisprezece-douăzeci de ani de datorii. Cele două rate de supraviețuire nu difereau prea mult și o auzisem pe Maitland avertizându-i că, de fapt, cifrele nu puteau fi comparate, întrucât tratamentul viral era prea recent. Ar fi fost pe deplin îndreptățiți să-i urmeze sfatul și să aleagă soluția tradițională.

Poate că i-a îmboldit cumva sfințenia mea encefalină. Poate că n-ar fi făcut un sacrificiu așa de mare dacă aș fi fost îmbufnat și dificil ca de obicei sau dacă aș fi fost, pur și simplu, îngrozit, în loc să dovedesc o bravură supranaturală. Nu voi ști niciodată și, oricum, n-ar însemna că i-aș privi cu alți ochi. Însă simplul faptul că molecula nu satura craniile lor nu constituia un motiv să mă aștept să fie imuni la influența ei.

Pe durata zborului spre nord l-am ținut tot timpul pe tata de mână. Dintotdeauna fusesem oarecum distanți, puțin dezamăgiți reciproc unul de celălalt. Știam că el și-ar fi dorit un fiu mai dur, mai sportiv, mai extravertit, pe când el mi se păruse mereu leneș de conformist, cu o imagine despre lume clădită pe platitudini și sloganuri neexaminate. Dar în călătoria aceea, pe durata căreia nu cred că am schimbat două cuvinte, am putut simți cum dezamăgirea l se transmuta într-un soi de iubire aprigă, protectoare, sfidătoare și m-am rușinat de propria-mi lipsă de respect față de el. I-am îngăduit leu-encefalinei să mă convingă că, o dată ce toate astea aveau să ia sfârșit, relațiile noastre aveau să se îmbunătățească.

***

Văzut de pe stradă, Palatul Sănătății de pe Coasta de Aur putea fi considerat un alt hotel cu fațada spre plajă și nici pe dinăuntru nu diferea cu mult de hotelurile pe care le văzusem în video-

ficțiuni. Aveam camera mea, cu un televizor mai lat decât patul, calculator în rețea și modem. Dacă se intenționase să-mi distragă atenția, se reușise. După o săptămână de teste a fost conectată o perfuzie la șuntul ventricular și s-a introdus mai întâi virusul, iar apoi, după trei zile, medicamentul.

Tumoarea a început să se reducă aproape imediat; mi s-au arătat scanările. Ai mei păreau fericiți, dar buimăciți, de parcă n-ar fi putut avea niciodată deplină încredere că o clinică în care agenții imobiliari milionari veneau pentru pliuri scrotale ar fi putut face altceva decât să le fure banii și să le ofere minciuni de clasa întâi, în timp ce starea sănătății mele ar fi continuat să se deterioreze. Tumoarea se reducea însă constant, iar când a bătut pasul pe loc două zile, oncologul a repetat rapid întreaga procedură și după aceea tentaculele și petele de pe ecranul MRI au început să se destrame și să pălească chiar mai iute.

Acum aveam toate motivele să simt o fericire necondiționată, dar când, în locul ei, am simțit un sentiment sporit de neliniște, am presupus că era vorba exclusiv despre dispariția leu-encefalinei. Era posibil ca tumoarea să fi eliberat o doză atât de mare de leu-encefalină încât, practic, nimic să nu mă poată face să *mă simt mai bine*; dacă fusesem ridicat până pe piscul fericirii, altă cale de acolo nu mai exista decât în jos. Într-un asemenea caz, orice umbră în dispoziția mea însorită putea doar să confirme veștile bune aduse de scanări.

Într-o dimineață m-am trezit dintr-un coșmar – primul după luni de zile –, cu imagini ale tumorii sub forma unui parazit cu gheare, care se zbătea în craniul meu. Încă puteam auzi clic-urile carapacei pe os, aidoma zăngăniturilor scoase de un scorpion închis într-un borcan de sticlă. Eram îngrozit, scăldat în sudoare... *eliberat*. În scurt timp, teama mea a lăsat loc unei furii arzătoare; tumoarea mă narcotizase în obediență, dar acum eram liber să mă opun ei, să proferez obscenități în interiorul minții, să exorcizez demonul cu o mânie intolerantă.

M-am simțit ușor frustrat de sentimentul de dezamăgire care însoțea urmărirea terorii mele deja pusă pe fugă și n-am putut să ignor complet faptul că a-mi imagina că furia mea alunga cancerul însemna o completă inversare a cauzei și efectului reale; de parcă, după ce văzusem elevatorul cu furci care-mi ridicase un bolovan de pe piept, pretextam că îndepărtasem singur greutatea printr-o superinhalare. Am înțeles însă ce am putut din sentimentele mele întârziate și n-am insistat.

La şase săptămâni după internare, toate scanările erau curate, iar sângele, fluidul cerebrospinal şi cel limfatic nu dovedeau nici urmă din proteinele specifice celulelor în metastază. Exista, totuşi, riscul să fi rămas unele celule rezistente ale tumorii şi de aceea am fost supus unui tratament scurt şi dur, constând în medicaţie cu totul diferită, care nu mai era asociată herpesului. Mai întâi am fost supus unei biopsii testiculare – sub anestezie locală, mai degrabă stânjenitoare decât dureroasă – şi din osul şoldului mi-a fost extras un eşantion de măduvă, astfel ca potenţialul meu pentru producerea de spermă şi de noi celule sangvine să poată fi restabilit, dacă medicaţia îi distrugea sursa. Temporar mi-am pierdut părul şi căptuşeala stomacală şi am vomitat mai frecvent şi mai chinuitor decât cu ocazia primei diagnosticări. Însă când am început să emit semnale de autocompătimire, o infirmieră mi-a explicat tăios că puşti de două ori mai mici decât mine rezistaseră luni de zile aceluiaşi tratament.

Numai medicamentele acestea convenţionale nu m-ar fi putut vindeca niciodată, dar ca operaţie de finalizare reduseseră considerabil posibilitatea recidivei. Am descoperit un cuvânt minunat: *apoptoză* – sinuciderea celulelor, moartea programată – şi mi l-am repetat din nou şi din nou. Am ajuns aproape să savurez greţurile şi oboseala; cu cât mă simţeam mai mizerabil, cu atât îmi venea mai uşor să-mi imaginez soarta celulelor tumorii, membranele pocnind şi zbârcindu-se ca nişte baloane sparte, în timp ce medicamentele le porunceau să se sinucidă. *Muriţi în chinuri, scursuri zombie*! Poate că aveam să concep un joc pe calculator despre asta, sau chiar o serie întreagă, culminând cu spectaculosul *Chimioterapie III: Bătălia pentru creier*. Aveam să fiu bogat şi faimos, le puteam restitui alor mei banii şi viaţa ar fi fost la fel de perfectă în realitate pe cât doar o făcuse să pară tumoarea.

***

Am fost externat la începutul lui decembrie, fără nici o urmă a bolii. Părinţii îmi erau, alternativ, precauţi şi triumfători, ca şi cum ar fi îndepărtat lent teama că orice optimism prematur avea să fie pedepsit. Efectele secundare ale chimioterapiei dispăruseră; părul reîncepuse să-mi crească, cu excepţia unui petic micuţ unde fusese şuntul, şi nu mai vomitam deloc. Nu avea rost să revin la şcoală acum, cu două săptămâni înainte de sfârşitul anului, aşa că vacanţa mea de vară a început imediat. Colegii de clasă mi-au trimis un e-mail prin care îmi urau însănătoşire, mizer şi nesincer,

orchestrat de profesori, dar prietenii m-au vizitat acasă, uşor stânjeniţi şi intimidaţi, ca să mă felicite pentru revenirea de pe pragul morţii.

Atunci de ce nu mă simţeam deloc încântat? De ce bolta albastră şi senină pe care o vedeam pe fereastră în fiecare dimineaţă când deschideam ochii – cu libertatea de a dormi oricât de mult doream, cu tata şi mama stând permanent acasă şi tratându-mă ca pe o alteţă regală, totuşi păstrând distanţa, şi îngăduindu-mi să rămân în faţa calculatorului şi şaisprezece ore dacă voiam –, de ce acea primă întrezărire a luminii zilei mă făcea să-mi doresc să-mi îngrop faţa în pernă, să încleştez dinţii şi să şoptesc: *„Trebuia să fi murit. Trebuia să fi murit"*?

Nimic nu-mi oferea nici cea mai vagă plăcere. Nimic – nici netzinurile sau web site-urile mele favorite, nici muzica *njari* cu care mă desfătasem odinioară, nici alimentele cele mai nesănătoase pe care acum le puteam cere fără să clipesc. Nu mă puteam convinge să citesc până la capăt o pagină din orice carte, nu puteam să scriu zece linii de cod. Nu-mi puteam privi în ochi prietenii din lumea reală şi nu mă puteam gândi la ideea de a explora online.

Tot ceea ce făceam, tot ceea ce-mi închipuiam era pătat de un sentiment copleşitor de ruşine şi teamă. Singura imagine pe care o puteam invoca pentru comparaţie provenea dintr-un documentar despre Auschwitz pe care-l vizionasem la şcoală. Începuse cu o panoramare prelungă; obiectivul camerei de filmare avansa constant spre porţile lagărului, iar eu privisem scena aceea tot mai deprimat, ştiind deja perfect ce se întâmplase înăuntru. Nu mă amăgeam; nu crezusem nici o clipă că există o sursă de rău inexprimabil care pândeşte îndărătul fiecărei suprafeţe viu colorate din jur. Dar când mă trezeam şi vedeam cerul, simţeam genul de presentiment teribil care ar fi fost explicabil numai dacă aş fi privit porţile Auschwitzului.

Poate că mă temeam de reapariţia tumorii, totuşi nu-mi era chiar *atât* de frică. Victoria rapidă a virusului în prima repriză ar fi trebuit să conteze mult mai mult, iar la un anumit nivel gândeam despre mine că fusesem norocos şi eram recunoscător, aşa cum se cuvenea. Cu toate acestea, acum nu mai puteam să mă bucur de eliberarea mea, tot aşa cum, la apogeul extazului encefalin, nu m-aş fi simţit pe punctul de a mă sinucide.

Părinţii mei au început să-şi facă griji şi m-au târât la un psihiatru pentru „recuperare". Ideea îmi părea la fel de impură ca toate celelalte, dar îmi lipsea energia să mă împotrivesc. Doctorul Bright

şi cu mine am „explorat posibilitatea" ca, în mod subconştient, eu să fi ales să mă simt mizerabil deoarece învăţasem să asociez fericirea cu riscul morţii şi mă temeam, în secret, că recrearea principalului simptom al tumorii ar fi putut reînvia cancerul în sine. O parte a mea disprețuia această explicaţie facilă, dar o altă parte o înhăţă imediat, sperând că, dacă se datora unei asemenea gimnastici mentale subterane, avea să târască întregul proces la lumina zilei, unde logica lui incorectă avea să devină lipsită de temei. Totuşi, tristeţea şi dezgustul pe care mi le induceau toate lucrurile din jur – ciripitul păsărilor, desenul gresiei din baie, mirosul de pâine prăjită, forma propriilor mele mâini – nu făcură decât să sporească.

M-am întrebat dacă nivelurile ridicate de leu-encefalină pricinuite de tumoare n-ar fi determinat neuronii să-şi reducă numărul de receptorii corespondenţi sau dacă nu devenisem „rezistent la leu-encefalină", la fel cum un dependent de heroină devine rezistent faţă de narcotice prin producerea unei molecule regulatoare naturale care blochează receptorii. Când i-am menţionat ideile acestea tatei, a insistat să le discut cu Bright, care simula un interes intens, însă nu făcea nimic care să arate că m-ar fi luat în serios. Le repeta părinţilor mei că tot ceea ce simţeam era o reacţie perfect normală vizavi de traumele la care fusesem supus şi că, de fapt, nu aveam nevoie decât de timp, răbdare şi înţelegere.

***

La începutul noului an şcolar am fost trimis fără menajamente la liceu, dar când, după o săptămână, nu făcusem nimic decât să-mi privesc fix pupitrul, s-au făcut aranjamente pentru a studia online. Acasă am izbutit să avansez lent prin programa de studiu, în perioadele de somnambulism ce interveneau între crizele de pură şi paralizantă nefericire. În aceleaşi perioade de relativă claritate, continuam să mă gândesc la posibilele cauze ale afecţiunii mele. Am cercetat literatura biomedicală şi am descoperit un studiu asupra efectelor dozelor mari de leu-encefalină asupra pisicilor, care părea, totuşi, să demonstreze că orice rezistenţă avea să fie de scurtă durată.

Apoi, într-o după-amiază de martie – holbându-mă la microfotografia electronică a unei celule de tumoare infectată cu virusul herpes, în loc să studiez exploratorii geografici răposaţi –, am ajuns, în final, la o ipoteză raţională. Virusul avea nevoie de proteine speciale care să-i îngăduie să se conecteze la celulele pe

care le infecta, permiţându-i să stea fixat de acestea destul de mult ca să utilizeze alte instrumente în vederea pătrunderii prin membrana celulară. Dacă, însă, dobândise o copie a genei leu-encefalinei din masivele transcrieri ARN ale tumorii înseşi, putea să fi căpătat capacitatea de a se cupla cu un receptor leu-encefalină nu numai de celulele tumorii care se înmulţeau, ci şi de toţi neuronii din creierul meu.

Iar după aceea citotoxina, activată exclusiv în celulele infectate, ar fi intervenit şi i-ar fi distrus pe toţi.

Lipsite de orice acţionare, căile pe care neuronii morţi le-ar fi stimulat în mod normal se veştejeau. Mureau toate părţile creierului meu capabile să simtă plăcere. Şi, cu toate că uneori puteam, încă, să nu simt, pur şi simplu, nimic, starea mea sufletească era un echilibru instabil de forţe. Neexistând ceva care s-o contracareze, cel mai mic pâlpâit de deprimare putea acum să câştige fără împotrivire lupta pentru supremaţie.

Nu le-am suflat o vorbă alor mei; nu puteam suporta să-i anunţ că bătălia pe care o purtaseră ca să-mi ofere cea mai bună şansă de supravieţuire mă putea transforma într-un olog. Am încercat să contactez oncologul care mă tratase pe Coasta de Aur, dar apelurile mele telefonice se împotmoleau într-un şanţ de apărare format din filtre automate care mă exasperau cu Muzak-uri[34], iar e-mail-urile îmi erau ignorate. Am izbutit s-o văd pe Ash între patru ochi şi mi-a ascultat politicos teoria, dar a refuzat să-mi dea o trimitere la un neurolog, deoarece singurele mele simptome erau de natură psihologică; testele de sânge şi urină nu conţineau nici unul dintre semnele standard ale depresiei clinice.

Ferestrele de claritate au devenit tot mai scurte. M-am trezit petrecând în pat o parte tot mai mare a zilei, privind în gol în odaia întunecată. Disperarea îmi era atât de monotonă şi de total decuplată de orice realitate încât, într-o anume măsură, o tocea propria-i absurditate; nici una dintre persoanele dragi nu fusese măcelărită, cancerul fusese aproape cu siguranţă învins şi încă puteam desluşi diferenţa dintre ceea ce simţeam şi logica incontestabilă a durerii adevărate sau a spaimei adevărate.

Nu deţineam, însă, nici o modalitate de a alunga deprimarea şi de a simţi ceea ce doream să simt. Unica mea libertate se reducea la o alegere între vânarea de motive care să-mi justifice tristeţea –

---

[34] Muzică ambientală folosită ca fundal sonor în magazine, ascensoare, apeluri telefonice ţinute în aşteptare etc. (n. trad.).

mă autoamăgeam că acesta era propriul meu răspuns, perfect natural, dat unui şir artificial de ghinioane – şi alungarea ei ca fiind străină, impusă din exterior, întemniţându-mă într-o cochilie emoţională la fel de inutilă şi inertă ca şi un corp paralizat.

Tata nu m-a acuzat niciodată de slăbiciune şi ingratitudine; pur şi simplu s-a retras tăcut din viaţa mea. Mama a continuat să încerce să stabilească un contact cu mine, să mă aline sau să mă provoace, dar a ajuns în punctul în care de-abia o puteam strânge uşor de mână drept răspuns. Nu eram literalmente paralizat sau orb, lipsit de grai, ori debil mintal. Însă toate lumile viu luminate pe care le locuisem cândva – fizice şi virtuale, reale şi imaginare, intelectuale şi emoţionale – deveniseră invizibile şi impenetrabile. Îngropate în ceaţă. Îngropate în rahat. Îngropate în cenuşă.

Când am fost internat într-o clinică neurologică, regiunile moarte ale creierului meu se distingeau deja perfect pe o scanare de tip MRI. Era, însă, improbabil că ceva ar fi putut stopa procesul, chiar dacă ar fi fost diagnosticat mai devreme.

Şi era absolut sigur că nimeni nu avea puterea să-mi umble în craniu, ca să restaureze maşinăria fericirii.

2

Ceasul a sunat la 10, dar am avut nevoie de trei ore ca să-mi adun energia de a mă mişca. Am azvârlit cearşaful şi m-am sculat pe marginea patului, bolborosind obscenităţi cu jumătate de gură, încercând să trec de concluzia inevitabilă că n-ar fi trebuit să mă sinchisesc. Indiferent ce piscuri de reuşite aş fi escaladat azi (izbutind nu numai să merg la cumpărături, ci şi să cumpăr altceva decât semipreparate congelate) şi ce noroc extraordinar mi-ar fi căzut din ceruri (compania de asigurări să-mi depună pensia înainte de termen), mâine aveam să mă deştept simţindu-mă exact la fel.

Nimic nu ajută, nimic nu se schimbă. Şapte cuvinte defineau totul. Dar eu acceptasem asta cu mult timp în urmă; nu mai rămăsese nimic care să mă dezamăgească. Şi nu aveam nici un motiv ca să stau aici şi să repet evidenţa pentru a mia oară.

Corect?

Dă-o dracu'! Mergi mai departe.

Mi-am înghiţit medicaţia „matinală", cele şase capsule pe care le pusesem pe noptieră aseară, apoi am intrat în baie şi am urinat

un jet galben-strălucitor, constând în principal din metaboliții ultimei doze. Nici un antidepresiv din lume nu mă putea trimite în Raiul Prozac[35], dar rahatul ăsta îmi menținea suficient de ridicate nivelurile de dopamină și serotonină ca să mă poată salva de catatonie totală – de hrană lichidă, ploscă și băi cu buretele.

Mi-am stropit fața cu apă, încercând să mă gândesc la o scuză ca să părăsesc apartamentul, deși frigiderul era pe jumătate plin. Dacă stăteam aici toată ziua, nespălat și neras, mă simțeam încă și mai rău: lipicios și letargic ca o căpușă albicioasă, parazită. Cu toate acestea, putea să dureze mai bine de o săptămână până ce presiunea dezgustului ajungea îndeajuns de puternică pentru ca să mă pună în mișcare.

Am privit în oglindă. Lipsa de apetit compensa din plin lipsa de exerciții fizice – eram la fel de imun față de plăcerea adusă de dulciuri, ca și față de beția alergărilor – și-mi puteam număra coastele de sub pielea fleșcăită a pieptului. Aveam treizeci de ani și arătam ca un bătrân terminat. Mi-am lipit fruntea de sticla rece, ascultând de un instinct vestigial care sugera că din senzația aceea putea fi extrasă o fărâmă de plăcere. N-a fost adevărat.

În bucătărie, am văzut LED-ul telefonului; mă aștepta un mesaj. Am revenit în baie și m-am așezat pe pardoseală, încercând să mă conving că nu era obligatoriu să fie veşti proaste. Nimeni nu trebuia să fi murit. Iar părinții mei nu puteau să divorțeze din nou.

M-am apropiat de telefon și am activat display-ul, care afișă imaginea cât unghia a unei femei de vârstă mijlocie cu aspect sobru, pe care n-am recunoscut-o. Apelanta fusese dr. Z. Durrani, de la catedra de inginerie biomedicală a Universității Cape Town. Rândul dedicat subiectului era: „Tehnici noi în neuroplastia protezelor reconstructive". Măcar asta constituia o noutate; majoritatea oamenilor parcurgeau atât de neatenți rapoartele condiției mele clinice încât presupuneau că eram ușor retardat. Am simțit o împrospătătoare absență a dezgustului, sentimentul cel mai apropiat de respect, față de dr. Durrani. Cu toate acestea, nici un fel de eforturi din partea ei n-ar fi putut face ca tratamentul în sine să fie altceva decât un miraj.

Contractul cu Palatul Sănătății prin care renunțam la orice acuzații de malpractică îmi asigura o pensie viageră egală cu salariul minim, plus decontarea costurilor medicale aprobate; nu

---

[35] Antidepresiv care inhibă eliberarea de serotonină (n. trad.).

dispuneam de o sumă astronomică pe care s-o cheltuiesc după cum mă tăia capul. Totuşi, orice tratament care mi-ar fi putut readuce autonomia financiară putea fi plătit integral, pe socoteala companiei de asigurări. Valoarea unui asemenea tratament în cadrul Asigurării globale – costul total rămas pentru întreţinerea mea până la moarte – scădea întruna, dar acelaşi lucru se putea afirma şi despre finanţarea cercetărilor medicale din întreaga lume. Ştirea privind cazul meu se răspândise repede.

Majoritatea tratamentelor ce-mi fuseseră oferite, deocamdată, implicaseră medicamente noi. Adevărat, medicamentele *mă eliberaseră* de necesitatea internării, totuşi a te aştepta ca ele să te transforme într-un salariat fericit era ca şi cum ai spera într-o alifie care să regenereze membrele amputate. Din perspectiva Asigurării globale însă, plătirea unei cure mai sofisticate ar fi însemnat riscarea unei sume mult mai mari – o idee care, fără îndoială, îl făcea pe cel care se ocupa de cazul meu să întindă mâna imediat după baza de date cu primele de asigurare. Nu avea rost să-şi facă de cap cu decizii de cheltuieli îndrăzneţe, când exista o probabilitate însemnată că-mi voi pune capăt zilelor pe la vreo patruzeci de ani. Tratamentele ieftine meritau întotdeauna, chiar dacă erau improbabile, dar era garantat că orice propunere îndeajuns de radicală pentru a avea o şansă reală de succes va fi respinsă la analiza risc/cost.

Am îngenuncheat lângă ecran, cu capul în mâini. Aş fi putut şterge mesajul fără să-l citesc, scutindu-mă de frustrarea de a şti cu exactitate ce anume aveam să pierd... dar, pe de altă parte, neştiinţa ar fi fost la fel de neplăcută. Am apăsat tasta „Play" şi am privit în altă parte; ori de câte ori întâlneam privirea unui chip, fie el şi înregistrat, mă cuprindea un sentiment de ruşine intensă. Înţelegeam motivul: circuitele neurale necesare pentru înregistrarea mesajelor nonverbale pozitive dispăruseră de mult, însă căile care semnalau reacţii de tipul respingerii şi ostilităţii nu numai că rămăseseră intacte, ci deveniseră îndeajuns de distorsionate şi hipersensibile ca să umple golul cu un semnal negativ puternic, indiferent care ar fi fost realitatea.

Am ascultat cât am putut de atent, în timp ce dr. Durrani îşi explica munca depusă asupra victimelor accidentelor cerebrovasculare. Grefele neurale de ţesuturi de cultură constituiau tratamentul standard curent, dar ea utiliza altceva – injecta în regiunea lezată o spumă polimer complex modificată. Spuma elibera factori de creştere ce atrăgeau axoni şi dendrite din neuronii vecini, iar polimerul în sine era conceput să funcţioneze ca o reţea de comuta-

toare electrochimice. Prin intermediul microprocesoarelor răspândite prin spumă, rețeaua inițial amorfă era programată mai întâi să reproducă generic acțiunile neuronilor pierduți, apoi să efectueze reglajul fin pentru compatibilitate cu subiectul individual.

Dr. Durrani își enumeră succesele: restabilirea vederii, restabilirea vorbirii, mișcării, continenței, aptitudinilor muzicale. Propriul meu deficit – măsurat în neuroni pierduți, sinapse sau, grosier, în centimetri cubi – depășea ca dimensiuni toate hăurile pe care le astupase ea până acum. Însă asta nu constituia decât o provocare suplimentară.

Am așteptat aproape stoic pentru micuțul „dar", de șase sau șapte cifre. Glasul de pe ecran spuse:

– Dacă îți poți achita cheltuielile de transport și spitalizarea pe trei săptămâni, bursa mea de cercetare va acoperi costul tratamentului în sine.

Am ascultat fraza aceea de o duzină de ori, căutând să descopăr o interpretare mai puțin favorabilă, lucru la care eram, de obicei, priceput. Când am eșuat, mi-am adunat toate puterile și am expediat un e-mail secretarei lui Durrani, în Cape Town, solicitând clarificări.

Nu înțelesesem nimic greșit. Contra prețului pe un an de zile al medicamentelor care de abia mă țineau conștient, mi se oferea o șansă de a fi din nou întreg, pentru tot restul vieții.

***

Organizarea unei călătorii în Africa de Sud mă depășea complet, dar o dată ce Asigurarea globală identifică oportunitatea existentă, mașinăriile de pe două continente se puseră în acțiune în folosul meu. Nu trebuia decât să-mi înăbuș impulsul de anula totul. Ideea de a fi spitalizat, de a fi din nou lipsit de puteri era îndeajuns de tulburătoare, dar contemplarea în sine a potențialului protezei neurale semăna cu căutarea în calendar a zilei Judecății de Apoi. În ziua de 7 martie 2023, fie că aveam să fiu admis într-o lume infinit mai mare, infinit mai bogată, infinit mai bună... fie că aveam să fiu declarat lezat într-un mod care excludea orice acțiune reparatorie. Și dintr-un punct de vedere, chiar și moartea finală a speranței reprezenta o posibilitate mai puțin terifiantă decât alternativa; era mai apropiată de locul în care mă găseam deja, mai ușor de imaginat. Singura imagine de *fericire* pe care mi-o puteam aminti eram eu însumi, copil, alergând voios, topindu-mă în lumina soarelui – scenă foarte sensibilă și evocativă, dar nițel cam săracă

în privința detaliilor practice. Dacă aș fi dorit să fiu o rază de soare, mi-aș fi putut tăia oricând venele de la încheieturi. Doream o slujbă, doream o familie, doream dragoste obișnuită și ambiții modeste, deoarece știam că acestea erau lucrurile care-mi fuseseră refuzate. Nu-mi mai puteam imagina, însă, cum avea să fie să le obțin, finalmente, tot așa cum nu-mi puteam imagina viața cotidiană într-un spațiu cu 26 de dimensiuni.

Nu am dormit deloc înaintea plecării din Sydney. La aeroport m-a însoțit o asistentă de psihiatrie, dar am fost scutit de lipsa de demnitate a unei escorte care să stea pe fotoliul alăturat până la Cape Town. Mi-am petrecut momentele de veghe din timpul zborului luptându-mă cu paranoia, rezistând tentației de a inventa motive pentru tristețea și anxietatea ce-mi străbăteau craniul. *Nimeni din avion nu mă privea cu dispreț. Tehnica Durrani nu avea să se dovedească o farsă.* Am izbutit să strivesc aceste amăgiri „explicative"... dar, ca întotdeauna, a fost mai presus de puterea mea să-mi schimb sentimentele sau să trag o linie distinctă între nefericirea mea pur patologică și anxietatea perfect rezonabilă pe care ar fi simțit-o oricine aflat în pragul unei radicale operații de chirurgie cerebrală.

N-ar fi un adevărat extaz să nu fiu nevoit să mă lupt întruna ca să precizez diferența? La naiba cu fericirea; și un viitor plin de mizerie abjectă ar fi însemnat un triumf, atâta timp cât știam că întotdeauna exista un motiv.

***

Luke De Vries, unul dintre doctoranzii lui Durrani, mă aștepta la aeroport. Părea să aibă în jur de 25 de ani și radia genul de siguranță de sine pe care trebuia să mă străduiesc să nu-l interpretez eronat ca fiind dispreț. Imediat m-am simțit prins în cursă și lipsit de ajutor; el aranjase totul și aveam impresia că mă suisem pe o bandă rulantă. Știam, totuși, că dacă aș fi fost lăsat să fac orice de unul sigur, întregul proces s-ar fi oprit.

Era după miezul nopții când am ajuns la spitalul aflat la periferia Cape Town-ului. Traversând parcarea, sunetele insectelor se auzeau nefiresc, aerul avea un miros indefinibil străin, constelațiile păreau falsuri inteligente. Am căzut în genunchi, pe când ne apropiam de intrare.

– Hei!

De Vries se opri și mă ajută să mă ridic. Tremuram de teamă, apoi și de rușine față de spectacolul pe care-l ofeream.

– Asta încalcă terapia mea – a evitării.

– Terapia evitării?

– „Evită spitalele cu orice preț."

De Vries râse, deşi nu-mi puteam da seama dacă nu cumva râdea de mine. Recunoaşterea faptului că ai determinat un râs sincer constituia o plăcere, aşa că respectivele căi erau moarte.

– Pe ultima pacientă, îmi spuse tânărul, a trebuit s-o aducem aici cu targa. A plecat pe picioarele ei, mergând aproape la fel de bine ca tine.

– Chiar aşa rău?

– Şoldul ei artificial făcea pe nebunul. Nu din vina noastră.

Am suit treptele şi am intrat în holul viu luminat.

***

În dimineața următoare – luni 6 martie, ziua dinaintea operației –, am cunoscut pe majoritatea membrilor echipei care avea să efectueze prima parte a procedurii, pur mecanică: curățirea cavităților inutile lăsate în urmă de neuronii morți, deschiderea forțată, cu balonaşe minuscule, a oricăror goluri ce fuseseră închise etanş şi apoi pomparea spumei lui Durrani pentru a umple complet întreaga formă stranie. Pe lângă orificiul existent în craniul meu de la şuntul efectuat cu optsprezece ani în urmă, aveau, probabil, să mai perforeze încă două.

O infirmieră îmi rase țeasta şi lipi cinci indicatoare de referință pe pielea expusă, după care mi-am petrecut întreaga după-amiază în instalațiile de scanare. Imaginea finală, tridimensională, a spațiului mort din creierul meu semăna cu harta unui speolog, o succesiune de grote înlănțuite, completată cu prăbuşiri de plafoane şi tuneluri colapsate.

Durrani însăşi veni, seara, să mă vadă.

– În timp ce eşti anesteziat, explică ea, spuma se va solidifica şi se vor realiza primele conexiuni cu țesutul din jur. După aceea, microprocesoarele vor instrui polimerul să formeze rețeaua pe care am ales-o să slujească drept punct de plecare.

Am fost nevoit să mă silesc să vorbesc; fiecare întrebare pe care o puneam – oricât de politicos ar fi fost formulată, oricât de lucidă şi relevantă – se simțea tot atât de dureroasă şi degradantă de parcă aş fi stat gol-puşcă în fața femeii, cerându-i să-mi curețe rahatul din păr.

– Cum ai găsit o rețea pe care s-o utilizezi? Ai scanat un voluntar?

Urma să-mi încep noua viață ca o clonă a lui Luke De Vries – moştenindu-i gusturile, ambițiile, emoțiile?

– Nu, nu! Există o bază internațională de date cuprinzând structuri neurale sănătoase: 20 000 de cadavre lipsite de leziuni cerebrale. Mult mai detaliată decât tomografia – creierul este înghețat în azot lichid, tăiat în eşantioane subțiri cu un microtom cu vârf de diamant, tratat chimic şi fotografiat electronic.

Mintea mi se opri în fața numărului de exaocteți pe care-i pomenea cu atâta nepăsare; pierdusem complet contactul cu lumea calculatoarelor.

– Aşadar vei folosi un fel de mozaic din baza de date? O să-mi oferi o selecție de structuri tipice, de la diferiți oameni?

Durrani păru gata să-mi ignore observația, dar în mod clar era obsedată de detalii şi deocamdată nu-mi insultase inteligența.

– Nu tocmai... Va fi mai degrabă o expunere multiplă, nu un mozaic. Am utilizat în jur de 4 000 de înregistrări din baza de date: toți bărbații cu vârste între douăzeci şi treizeci de ani. Dacă cineva are neuronul A conectat la neuronul B iar altcineva are neuronul A conectat la neuronul C, tu vei avea conexiuni la B *şi* la C. Aşa că vei porni cu o rețea care, teoretic, ar putea fi redusă la oricare dintre cele 4 000 de versiuni individuale folosite la construirea ei, însă, de fapt, o vei reduce la propria ta versiune unică.

Asta suna mai bine decât să fiu o clonă emoțională sau un colaj Frankenstein; urma să fiu o sculptură aproximativă, ale cărei trăsături aveau să fie rafinate ulterior. Totuşi...

– „Redusă" – în ce fel? Cum voi trece de la a fi practic oricine la a fi...?

Ce? Propriul meu eu în vârstă de doisprezece ani, reînviat? Sau bărbatul de treizeci de ani care ar fi trebuit să fiu, adus la viață ca un remix al celor 4 000 de străini morți? Mi-am rătăcit şirul gândurilor; pierdusem puțina încredere pe care o avusesem că vorbeam rezonabil.

Durrani părea să fi devenit ea însăşi uşor nesigură, indiferent ce valoare ar fi avut judecata mea în această privință.

– În creierul tău, îmi spuse, trebuie să existe zone încă intacte, care dețin înregistrări ale datelor pierdute. Amintiri ale experiențelor formative, ale lucrurilor care îți ofereau plăcere, fragmente de structuri înnăscute ce au supraviețuit virusului. Proteza va fi dirijată în mod automat spre o stare compatibilă cu tot ceea ce mai există în creierul tău. Ea va interacționa cu toate aceste sisteme şi va consolida conexiunile care funcționează cel mai bine în contextul ăsta.

Căzu pe gânduri o clipă, apoi urmă:

– Imaginează-ți un membru artificial care, inițial, este imperfect, dar care se autoreglează pe măsură ce-l utilizezi – se extinde atunci când nu poate să ajungă acolo unde vrei, se scurtează atunci când se loveşte pe neaşteptate de ceva, până ce adoptă exact mărimea şi forma membrului fantomă implicat de mişcările tale. În sine, el nu este decât o imagine a cărnii şi sângelui care nu mai există.

Metafora părea atractivă, deşi îmi venea greu să cred că amintirile mele estompate conțineau suficiente informații ca să-şi reconstruiască în detaliu autorul fantomă, că întregul puzzle al fostului meu eu şi al posibilului eu viitor putea fi completat din câteva indicii periferice şi din piese amestecate, provenite din alte 4 000 de portrete ale fericirii. Subiectul îl tulbura însă pe cel puțin unul dintre noi, aşa că n-am insistat.

Am izbutit să articulez o ultimă întrebare:

– Cum va fi înainte să se întâmple toate astea? Cum va fi când mă voi trezi din anestezie şi toate conexiunile sunt încă intacte?

Durrani recunoscu:

– Ăsta-i un lucru pe care n-am cum să-l ştiu până nu-mi vei spune tu însuți.

***

Cineva îmi repetă numele, liniştit, dar insistent. M-am trezit încă puțin. Gâtul, picioarele şi spinarea mă dureau, iar stomacul îmi era încordat de greață.

Patul era însă cald şi cearşafurile moi. Era bine să zac, pur şi simplu, acolo.

– Este miercuri după-amiază. Operația a decurs bine.

Am deschis ochii. Durrani şi patru doctoranzi erau strânşi la picioarele patului. M-am holbat uluit la ea; fața pe care, cândva, o considerasem „sobră" şi „neprietenoasă" era... atrăgătoare, magnetică. Aş fi putut s-o privesc ore în şir. Apoi însă m-am uitat la Luke De Vries, care stătea alături. Era la fel de extraordinar. Mi-am plimbat privirea, pe rând, la ceilalți trei medici. Toți erau la fel de fascinanți; nu ştiam încotro să privesc.

– Cum te simți?

Nu-mi găseam cuvintele. Fețele acestor oameni erau încărcate cu atâta semnificație, cu atâtea surse de fascinație încât nu puteam identifica nici măcar un factor; toți păreau înțelepți, extaziați, superbi, reflexivi, atenți, înțelegători, senini, energici... un zgomot de fond de calități, toate pozitive, dar finalmente incoerent.

Când însă mi-am trecut ochii, fără să mă pot controla, de la o față la alta, străduindu-mă să desprind un sens din ele, semnificațiile lor începură, în cele din urmă, să se cristalizeze, aidoma unor cuvinte ce se focalizează, deși vederea nu mi se înceţoşase niciodată.

– Zâmbeşti? am întrebat-o pe Durrani.

– Puțin. Şovăi, după care urmă: Există teste standard, imagini standard pentru asta, dar, te rog, descrie-mi expresia. Spune-mi la ce crezi că mă gândesc.

Am răspuns fără să conştientizez, ca şi cum mi-ar fi cerut să citesc un tabel pentru determinarea acuității vizuale:

– Eşti... curioasă, da? Asculți cu atenție. Eşti interesată şi sperl că se va întâmpla ceva bun. Şi zâmbeşti deoarece crezi că aşa va fi. Sau pentru că nu-ți vine să crezi că s-a şi întâmplat.

Încuviință, surâzând mai decis.

– E bine.

N-am adăugat că o găseam uluitor, aproape dureros de frumoasă. Dar acelaşi lucru era valabil pentru toți cei din încăpere, bărbați şi femei; ceața de stări emoționale contradictorii pe care le citisem pe chipurile lor se ridicase, însă lăsase în urmă o luminozitate care îmi oprea inima. Aspectul respectiv mi s-a părut uşor alarmant – era prea aleatoriu, prea intens –, deşi într-un fel părea un răspuns aproape la fel de natural ca şi orbirea unui ochi adaptat la întuneric. Iar după optsprezece ani în care nu văzusem decât urâțenie pe toate fețele umane, nu eram pregătit să mă plâng de prezența a cinci oameni care păreau îngeri.

– Îți este foame? întrebă Durrani.

A trebuit să mă gândesc înainte să răspund.

– Da.

Unul dintre asistenții ei aduse o tavă conținând cam aceleaşi alimente pe care le mâncasem luni: salată, o chiflă şi brânză. Am apucat chifla şi am muşcat. Textura era perfect familiară, aroma neschimbată. Cu două zile în urmă mestecasem şi înghițisem o chiflă similară cu obişnuitul dezgust vag pe care mi-l inducea orice fel de hrană.

Lacrimi fierbinți mi se scurseră pe obraji. Nu eram în extaz; experiența era la fel de stranie şi dureroasă ca şi băutul dintr-o fântână cu buze atât de scorojite încât pielea se preschimbase în sare şi sânge închegat.

La fel de dureroasă şi la fel de irezistibilă. După ce am golit farfuria, am mai cerut una. *Mâncatul era bun, mâncatul era corect, mâncatul era necesar*. După a treia farfurie, Durrani rosti ferm:

– Ajunge!

Tremuram de nevoia de a mai mânca; femeia continua să fie supranatural de frumoasă, dar am răcnit la ea revoltat.

Mă prinse de braț și mă ținu locului.

– O să fie greu pentru tine, îmi zise. Până se stabilește rețeaua, vor exista asemenea imbolduri, oscilații în toate direcțiile. Trebuie să încerci să rămâi calm, să încerci să gândești. Proteza face posibile mai multe lucruri decât erai obișnuit, dar continui să deții controlul.

Am strâns din dinți și mi-am ferit ochii. La atingerea ei suferisem o erecție imediată, agonizatoare.

– Așa-i, am încuviințat. Dețin controlul.

***

În zilele care au urmat, experiențele mele cu proteza au devenit mai puțin brutale, mai puțin violente. Aproape că-mi puteam imagina cum se tocesc, prin utilizare, marginile mai tăioase și mai puțin adecvate ale ființei-rețea – metaforic vorbind. Să mănânc, să dorm, să fiu alături de oameni rămâneau acțiuni intens de plăcute, totuși aduceau, mai degrabă, cu un vis imposibil de roz al copilăriei decât cu rezultatul zgândăririi creierului meu cu o sârmă conectată la înaltă tensiune.

Desigur, proteza nu-mi trimitea semnale în creier ca să-l facă să simtă plăcere. *Proteza în sine* era partea din mine care simțea toată plăcerea – indiferent cât de perfect ar fi fost integrat procesul cu toate celelalte: percepția, limbajul, cogniția... cu restul persoanei mele. Insistența în această direcție era inițial tulburătoare dar, reflectând, nu diferea mult de experimentul mental de colorare în albastru a tuturor regiunilor organice corespondente dintr-un creier sănătos, urmat de declarația: „*Ele* simt toată plăcerea, nu tu!"

Am fost supus unei serii de teste psihologice – majoritatea le efectuasem de multe ori până atunci, deoarece făceau parte din examenele anuale cerute de asigurarea mea –, întrucât echipa lui Durrani încerca să-și cuantifice succesul. Poate că, în cazul victimei unui accident cerebrovascular, controlul fin al unei mâini anterior paralizate era mai simplu de măsurat obiectiv, dar eu trebuie să fi sărit de la baza tuturor scărilor numerice de afect pozitiv tocmai în vârful lor. Și, departe de a fi o sursă de iritare, testele respective mi-au oferit prima oportunitate de a folosi proteza în domenii noi, de a fi fericit în modalități pe care de-abia îmi puteam

reaminti că le mai simțisem vreodată. Pe lângă faptul că mi se cerea să comentez scene casnice banal prezentate – ce crezi că s-a întâmplat între acest copil, această femeie și acest bărbat; cine se simte bine și cine nu? –, mi se prezentau imaginile uluitoare ale unor capodopere artistice, de la picturi complex alegorice și narative la demonstrații geometrice elegante și minimale. Ascultam atât fragmente din conversații cotidiene, chiar și țipete necenzurate de bucurie și durere, cât și mostre de muzică și cântece din toate societățile, epocile și stilurile.

Atunci mi-am dat seama, în cele din urmă, că ceva era în neregulă.

Jacob Tsela rula fișierele audio și nota reacțiile mele. Fusese inexpresiv pe durata ședinței, evitând cu atenție orice risc de corupere a datelor prin trădarea propriilor sale opinii. Dar, după ce rulase un fragment divin de muzică europeană clasică și-i acordasem 20 de puncte din 20, am observat o undă de dezamăgire pe fața lui.

– Ce se-ntâmplă? Nu ți-a plăcut? l-am întrebat.

Îmi zâmbi neutru.

– Nu contează ce anume îmi place. Nu asta determinăm.

– Am evaluat-o deja și nu-mi poți influența nota.

L-am privit implorator; eram disperat după comunicarea de orice tip.

– Vreme de optsprezece ani, am fost mort pentru lume. Nu știu nici măcar cine este compozitorul.

El șovăi.

– Bach. Și sunt de acord cu tine, este sublim.

Se întinse spre display-ul tactil și continuă experimentul.

Atunci de ce fusese dezamăgit? Am priceput răspunsul imediat; fusesem un idiot să nu observ până atunci, dar mă pierdusem prea mult în muzică.

Nici unei piese nu acordasem o notă mai mică de 18. La fel se petrecuse și în cazul artelor vizuale. De la cei 4 000 de donatori virtuali ai mei moștenisem nu numai cel mai mic multiplu comun, dar și gusturile cele mai vaste cu putință – și în zece zile nu impusesem nici o limitare, nici o preferință personală.

Pentru mine toată arta plastică era sublimă, și toată muzica. Absolut toate alimentele erau delicioase. Toți cei pe care-i vedeam erau imaginile perfecțiunii.

Poate că, după lunga mea secetă, pur și simplu absorbeam plăcerea de oriunde o puteam găsi, dar era doar o chestiune de

timp până să mă satur şi să devin la fel de discriminant, la fel de focalizat, la fel de *aparte* ca toţi ceilalţi.

– Aşa ar trebui să fiu? *Omnivor?*

Rostisem întrebarea fără să mă gândesc, începând cu un ton de curiozitate blândă şi încheind printr-o notă de panică.

Tsela opri fragmentul pe care-l rula, o incantaţie care, din câte îmi dădeam seama, putea să fie albaneză, marocană sau mongolă, dar care-mi zbârlea firele de păr de pe ceafă şi-mi înălţa spiritul în slava cerului. Aşa cum se întâmpla cu absolut orice.

Tăcu un moment, cântărind obligaţiile contradictorii, apoi oftă şi spuse:

– Ar fi mai bine să stai de vorbă cu Durrani.

***

Durrani îmi arătă un grafic de bare pe display-ul mural din biroul ei: numărul de sinapse artificiale care-şi modificaseră starea în proteză – conexiunile nou formate, cele existente sfărâmate, slăbite sau consolidate – în ultimele zece zile. Microprocesoarele încorporate ţineau genul acesta de evidenţe, iar o antenă trecută în fiecare dimineaţă peste craniul meu colecta datele.

Prima zi fusese spectaculoasă, deoarece proteza se adaptase mediului ei; poate că cele 4 000 de reţele contribuabile fuseseră perfect stabile la proprietarii lor, dar versiunea globală pe care o primisem nu mai fusese niciodată conectată la creierul cuiva.

Ziua a doua cunoscuse o activitate redusă la jumătate, iar ziua a treia o activitate redusă la o zecime.

Începînd însă cu ziua a patra nu mai existase nimic, cu excepţia zgomotului de fond. Se părea că amintirile mele episodice, oricât de plăcute ar fi fost, erau stocate altundeva – fiindcă nu sufeream în nici un caz de amnezie –, dar după rafala iniţială de activitate, circuitele care trebuiau să redefinească plăcerea nu mai cunoscuseră nici o modificare, nici o perfecţionare.

– Dacă în următoarele zile apare vreo tendinţă, ar trebui să fim capabili s-o amplificăm, s-o împingem înainte – aşa cum se procedează cu o clădire care trebuie demolată, o dată ce dovedeşte că s-ar prăbuşi într-o anumită direcţie.

Durrani nu părea să aibă prea multe speranţe. Trecuse deja prea mult timp şi reţeaua nici măcar nu fluctua.

– Ce se întâmplă cu factorii genetici? am întrebat-o. Nu poţi să-mi citeşti genomul şi, pornind de la el, să efectuezi reducerile?

Ea clătină din cap.

– În dezvoltarea neurală intervin cel puțin 2 000 de gene. Nu este ca atunci când se identifică o grupă sanguină sau un tip de țesut – toți cei din baza de date vor avea, mai mult sau mai puțin, același mic procentaj din genele comune cu tine. Desigur, din punct de vedere temperamental unii vor fi mai apropiați de tine decât alții, dar nu dispunem de nici o modalitate de a-i identifica genetic.

– Înțeleg.

– Dacă dorești, rosti ea cu precauție, putem dezactiva complet proteza. Nu va fi necesară nici o intervenție chirurgicală. Doar o deconectăm și vei reveni în punctul de plecare.

Am privit chipul luminos al femeii. *Cum m-aș mai putea întoarce*? Indiferent ce ar fi afirmat testele și graficele de bare, *cum se putea ca asta să fie un eșec*? În oricât de multă frumusețe inutilă m-aș fi înecat, nu eram la fel de nevropat cum fusesem cu un cap ticsit de leu-encefalină. Încă eram capabil de teamă, anxietate, regret; testele relevaseră umbre universale, comune tuturor donorilor. Era imposibil să-i urăsc pe Bach, Chuck Berry [36], Chagall [37] sau Paul Klee [38], dar reacționasem la fel de normal ca oricine înaintea imaginilor de boală, foamete, moarte.

Și nu eram insensibil față de propria-mi soartă, așa cum fusesem față de cancer.

Care ar fi fost însă soarta mea dacă aș fi continuat să folosesc proteza? Fericire universală, umbre universale... cu jumătate din rasa umană dictându-mi emoțiile? Dacă în toți anii pe care-i petrecusem în întuneric mă agățasem de ceva, acel ceva nu fusese tocmai posibilitatea de a purta în mine un soi de sămânță – o versiune a mea care putea crește din nou, dacă i se oferea posibilitatea, într-o persoană adevărată? *Iar speranța aceea nu se dovedise acum falsă*? Mi se oferiseră materialele din care era croită natura omului și, cu toate că le testasem și le admirasem pe toate, nu revendicasem nici unul ca aparținându-mi. Fericirea pe care o simțisem în ultimele zece zile fusese lipsită de semnificație. Eu nu eram decât o păstaie goală și moartă, purtată de vânt printre razele de soare ale altor oameni.

---

[36] Chuck Berry (n.1926), chitarist și compozitor american de blues, promotor al rock and roll-ului (n. trad.).

[37] Marc Chagall (1887-1985), pictor rus (n. trad.).

[38] Paul Klee (1879-1940), pictor elvețian (n. trad.).

– Cred că asta ar trebui să faci, am rostit. S-o deconectezi.

Durrani ridică mâna.

– Aşteaptă! Dacă doreşti, mai există o posibilitate pe care o putem încerca. Am discutat-o cu comitetul nostru pentru etică şi Luke a început să dezvolte software-ul necesar, dar decizia finală îţi va aparţine ţie.

– Despre ce-i vorba?

– Reţeaua poate fi împinsă în orice direcţie. Ştim cum să procedăm ca să facem asta – să distrugem simetria şi să facem astfel ca unele lucruri să fie o sursă de plăcere mai mare decât altele. Doar pentru că nu s-a întâmplat spontan nu înseamnă că nu poate fi obţinut prin alte modalităţi.

Am izbucnit în râs, simţindu-mă brusc ameţit.

– Aşadar, dacă accept, *comitetul vostru pentru etică* va alege ce muzică să-mi placă, ce mâncăruri să-mi placă şi care să-mi fie noua vocaţie? El va decide cine voi deveni?

Dar oare asta ar fi fost chiar atât de rău? După ce murisem, eu însumi, cu mult timp în urmă, să acord acum viaţă unei persoane complet noi? Să donez nu numai un rinichi sau un plămân, ci întregul meu corp, amintirile irelevante şi toate celelalte unei construcţii arbitrare, dar în stare completă de funcţionare, unei fiinţe umane *de novo*?

Durrani fu scandalizată.

– Nu! Nici nu ne-am gândit să facem aşa ceva! Am putea, însă, programa microprocesoarele să te lase *pe tine* să controlezi acordul fin al reţelei. Ţi-am putea oferi puterea să alegi pentru tine, conştient şi deliberat, lucrurile care te fac fericit.

***

– Încearcă să-ţi imaginezi cursorul de control, spuse De Vries.

Am închis ochii şi asistentul clătină din cap.

– Nu-ţi recomand să procedezi aşa. Dacă te obişnuieşti în felul ăsta, îţi va limita accesul.

– Corect.

Am privit în gol. Din sistemul de sonorizare al laboratorului se revărsa ceva glorios de Beethoven; îmi venea greu să mă concentrez. M-am străduit să vizualizez cursorul orizontal, stilizat, roşu precum cireaşa, pe care cu cinci minute în urmă De Vries îl construise, linie cu linie, în mintea mea. Brusc, cursorul deveni mai mult decât o amintire vagă – se suprapuse fundalului încăperii, la fel de limpede ca orice obiect real, în partea inferioară a câmpului meu vizual.

– L-am prins!

Indicatorul tremura în jurul valorii 19.

De Vries privi un display, ascuns vederii mele.

– Perfect. Acum încearcă să reduci valoarea.

Am râs fără putere. *Să-l reduc pe Beethoven.*

– Cum? Cum aş putea încerca să-mi placă ceva într-o măsură mai mică?

– Nici nu încerca aşa ceva. Concentrează-te ca să deplasezi cursorul spre stânga. Vizualizează mişcarea. Software-ul îţi monitorizează cortexul vizual, urmărind orice percepţii imaginare cât de fugitive. Închipuieşte-ţi că vezi cursorul mişcându-se... şi imaginea o va face.

Aşa se şi întâmplă. Pierdeam temporar controlul ca şi cum cursorul s-ar fi blocat, dar am izbutit să-l aduc la 10 înainte de a mă opri ca să evaluez situaţia.

– La dracu'!

– Să înţeleg că funcţionează?

Am încuviinţat prosteşte. Muzica era în continuare... *plăcută*, totuşi vraja se destrămase complet. Era ca şi cum aş fi ascultat un discurs retoric electrizant, pentru ca pe la jumătatea lui să-mi dau seama că oratorul nu credea nici măcar un cuvinţel din ceea ce spunea; poezia iniţială şi elocvenţa rămâneau neatinse, dar i se răpea toată forţa reală.

Mi-am simţit fruntea brobonită de transpiraţie. Când îmi explicase Durrani, totul păruse prea bizar ca să fie real. Şi, deoarece eşuasem deja în stăpânirea protezei – în ciuda miliardelor de conexiuni neurale directe şi a nenumăratelor oportunităţi ale vestigiilor identităţii mele de a interacţiona cu ea şi de a o modela conform propriei mele imagini –, mă temusem că, în clipa când trebuia să fac o opţiune, aveam să fiu paralizat de indecizie.

Acum însă ştiam, mai presus de îndoială, că *nu* ar fi trebuit să mă extaziez înaintea unei piese de muzică clasică pe care fie că n-o mai auzisem niciodată, fie – deoarece se pare că era celebră şi ubicuă – o ascultasem o dată sau de două ori, accidental, fără să fiu deloc mişcat.

Iar acum, în câteva secunde, retezasem răspunsul acela fals.

Continua să existe speranţă. Încă aveam o şansă de a mă readuce la viaţă. Trebuia însă să fac în mod conştient fiecare pas al drumului.

Lucrând pe tastatura lui, De Vries anunţă vesel:

– Voi codifica în culori gadgeturile virtuale pentru toate sistemele majore din proteză. După ce vei exersa câteva zile, va fi

ca a doua natură pentru tine. Nu uita că unele experiențe vor implica simultan două sau trei sisteme... așa că dacă faci dragoste pe fundalul unei muzici care preferi să nu te distragă, asigură-te că acționezi butonul roșu, nu pe cel albastru.

Ridică ochii și-mi văzu expresia feței.

– Nu-ți face griji! Ulterior poți reveni la valoarea inițială dacă ai greșit sau dacă te răzgândești.

3

Când am aterizat în Sydney era ora 21. Ora nouă într-o seară de sâmbătă. Am luat metroul spre centru, intenționând să-l schimb apoi cu cel spre casă, dar când am văzut mulțimile coborând la stația Town Hall mi-am depozitat valiza într-un seif și le-am urmat pe stradă.

După virus, fusesem de câteva ori în oraș, însă niciodată noaptea. Am avut senzația că revenisem acasă după ce-mi petrecusem jumătate de viață în altă țară, după o întemnițare solitară într-o închisoare străină. Totul era dezorientant, într-un fel sau altul. Văzând clădirile care păreau să fi fost atent întreținute și păstrate, am simțit un *déjà vu* amețitor, totuși ele nu erau tocmai așa cum mi le reaminteam și încercam o senzație de gol de fiecare dată când coteam la un colț de stradă și constatam că-mi dispăruse un anumit indicator, un magazin sau o firmă pe care mi-o reaminteam din copilărie.

M-am oprit lângă un local, îndeajuns de aproape ca să-mi simt timpanele zvâcnind în ritmul muzicii. Puteam zări oamenii dinăuntru, care râdeau și dansau, aduceau băutură cât puteau cuprinde în brațe, cu chipurile strălucind de plăcerea alcoolului și a tovărășiei altora. Unele fețe vibrau cu posibilitatea violenței, altele cu promisiunea sexului.

Aș putea intra chiar acum în acest tablou. Cenușa care înmormântase lumea dispăruse; eram liber să merg oriunde doream. Și aproape că puteam simți verișorii morți ai acestor petrecăreți – renăscuți acum sub forma armonicelor rețelei, rezonând la auzul muzicii și la vederea celor cu care aveau afinități – manifestându-se gălăgios în țeasta mea, implorându-mă să-i port pe tărâmul celor vii.

Am făcut câțiva pași înainte, apoi am perceput ceva cu coada ochiului. În fundătura de alături, un băiat de zece-doisprezece ani

stătea ghemuit lângă zid, cu fața afundată într-o pungă de plastic. După câteva inhalări, înălță ochii goi, strălucitori și zâmbi la fel de extaziat ca orice dirijor de orchestră.

M-am retras.

Cineva mă atinse pe umăr. M-am răsucit fulgerător și am văzut un bărbat radiind spre mine.

– Iisus te iubește, frate! Căutarea ta a luat sfârșit!

Îmi vârî o broșură în mâini. I-am privit chipul și starea lui îmi deveni evidentă: descoperise accidental o modalitate de a produce leu-encefalină după voie, dar nu știa asta și credea că motivul îl constituia un izvor divin de fericire. Mi-am simțit pieptul strâns într-o gheară de oroare și compătimire. Cel puțin eu știusem despre tumoarea mea. Chiar și nenorocitul de pușți din fundătură înțelegea că nu făcea altceva decât să aspire aurolac.

Dar cei din cârciumă? Ei știau oare ce făceau? Muzică, tovărășie, alcool, sex... unde se trăgea linia? În ce moment anume fericirea justificată se preschimba în ceva la fel de sec, la fel de patologic ca pentru bărbatul acesta?

M-am îndepărtat împleticindu-mă și am pornit înapoi spre stația de metrou. În jurul meu, oamenii râdeau și strigau, ținându-se de mâini și sărutându-se; i-am privit de parcă ar fi fost desene din planșe anatomice, jupuiți de piele și dezvăluind o mie de mușchi întrepătrunși, acționând laolaltă cu precizie lipsită de efort. Îngropată în adâncul meu, mașinăria fericirii se autorecunoștea, din nou și din nou.

Nu aveam acum nici o îndoială că într-adevăr Durrani înghesuise în craniul meu toate fărâmele de capacitate omenească pentru fericire. Însă, ca să pretind posesia vreunei părți din ea, trebuia să accept – într-o măsură mult mai mare decât mă silise vreodată tumoarea să accept – faptul că fericirea în sine nu însemna nimic. Viața fără fericire ar fi fost insuportabilă, totuși ca scop în sine nu era îndeajuns. Eram liber să-i aleg motivațiile și să fiu fericit cu opțiunile mele, dar, indiferent ce aș fi simțit o dată ce mi-aș fi propulsat noul sine în existență, ar fi rămas posibilitatea ca toate alegerile mele să fi fost eronate.

***

Asigurarea globală îmi acordase răstimp până la sfârșitul anului ca să încep să funcționez eficient. Dacă testarea psihologică anuală dovedea că tratamentul lui Durrani fusese încununat de succes – indiferent dacă îmi găsisem sau nu o slujbă –, aveam să

fiu azvârlit în grija mult mai puțin înțelegătoare a rămășițelor privatizate ale Asigurărilor Sociale. De aceea bâjbâiam prin lumina orbitoare căutând să mă orientez.

În prima zi după revenire m-am trezit în zori. M-am instalat în fața telefonului și am început să sap. Vechiul meu spațiu de lucru de pe Internet fusese arhivat; la prețurile actuale, taxele de stocare erau de vreo zece cenți pe an și în cont mai dispuneam de 36,20 dolari. Întreaga bizară fosilă informațională trecuse intactă de la o companie la alta, în decursul a patru preluări și fuzionări. Utilizând o mulțime de instrumente ca să decodific formatele anacronice de date, am târât în prezent fragmente ale vieții mele trecute și le-am examinat, până când a devenit prea chinuitor ca să continuu.

În ziua următoare am petrecut douăsprezece ore curățând apartamentul, frecând fiecare colțișor; ascultam vechile mele fișiere de *njari* și m-am oprit numai ca să mănânc cu nesaț. Deși aș fi putut să-mi modific gusturile culinare, revenind la cele ale unui puști de doisprezece ani mort după porcăriile interzise de părinți, am optat – complet nemasochist și mai degrabă din pragmatism, decât din virtute – să nu tânjesc după nimic mai toxic decât fructele.

În săptămânile următoare m-am îngrășat cu o viteză încântătoare, deși când mă priveam în oglindă sau când rulam software de morphing în conversațiile telefonice îmi dădeam seama că aș fi putut să fiu fericit cu aproape orice corp. Bazele de date incluseseră, probabil, indivizi cu un domeniu vast de imagini ideale despre sine sau care muriseră perfect mulțumiți de felul în care arătau.

Și de data asta am ales pragmatic. Aveam multe de recuperat și nu doream să mor de inimă la 55 de ani, dacă puteam face ceva în privința asta. Era inutil, totuși, să țintesc intangibilul sau absurdul, așa că, după ce am compus imaginea mea ca obez și am cotat imaginea cu nota 0, am procedat în mod similar pentru aspectul lui Schwarzenegger. Am ales un corp zvelt, vânos – aflat în sfera posibilului, conform software-ului – și i-am acordat nota 16. Apoi am început să alerg.

Am luat-o încetișor și, cu toate că mă agățam de imaginea mea din copilărie, când parcurgeam fără efort stradă după stradă, am fost precaut și n-am cotat niciodată satisfacția mișcării atât de mult ca să nu sesizez accidentările. Când am intrat șchiopătând într-o farmacie, căutând o frecție împotriva febrei musculare, am descoperit ceva denumit „modulatori prostaglandină", componenți

antiinflamatorii despre care se afirma că minimalizau leziunile fără să decupleze vreun proces vital de regenerare. Am fost sceptic, însă produsul păru să-mi fie de folos; în prima lună am continuat să simt dureri, dar nici n-am fost incapacitat de tumefieri naturale, nici n-am devenit atât de indiferent la semnalele de avertisment ca să sufăr vreo ruptură musculară.

Iar după ce inima, plămânii şi gambele mi-au fost smulse, urlând, din starea lor de atrofiere, *a fost minunat*. Alergam în fiecare dimineaţă câte o oră, parcurgând străduţele lăturalnice, iar în după-amiezile de duminică ocoleam întregul cartier. Nu mă sileam să obţin timpi tot mai mici; nu aveam absolut nici o ambiţie de natură sportivă. Voiam doar să-mi exercit libertatea.

În curând, actul alergării se topi într-un fel de continuum perfect. Mă puteam bucura de bubuiturile inimii şi de senzaţiile membrelor aflate în mişcare sau puteam lăsa detaliile respective să se îndepărteze într-o pâclă de mulţumire şi priveam peisajul, ca dintr-un tren. După ce mi-am recâştigat corpul, am început să recuperez şi cartierele, unul câte unul. De la fâşiile de pădure ce însoţeau râul Lane Cove până la eterna urâţenie a şoselei Parramatta, traversam Sydney ca un geograf dement, învelind peisajul în elemente geodezice invizibile şi apoi stocându-mi-l în minte. Tropăiam peste podurile de la Gladesville şi Iron Cove, Pyrmont, Meadowbank şi chiar Harbour, sfidând scândurile să mi se rupă sub picioare.

Am suferit momente de îndoială. Nu eram îmbătat de endorfine – nu mă ambalam în aşa măsură – totuşi mă simţeam prea bine ca să fie adevărat. *Inhalam oare aurolac*? Poate că zece mii de generaţii ale strămoşilor mei fuseseră recompensate cu acelaşi tip de plăcere pentru că urmăriseră vânatul, fugiseră din faţa primejdiei şi-şi cunoscuseră teritoriul în vederea supravieţuirii, dar pentru mine nu era decât un hobby minunat.

Cu toate acestea, nu mă autoamăgeam şi nu făceam rău nimănui. Culesesem aceste două reguli din esenţa copilului mort, aflat în mine şi continuam să alerg.

***

Treizeci de ani era o vârstă interesantă pentru a traversa pubertatea. Virusul nu mă castrase literalmente, dar, eliminând plăcerea din imagistica sexuală, stimularea genitală şi orgasm – şi distrugând parţial căile hormonale ce coborau dinspre hipotalamus –, nu-mi mai lăsase nimic care să merite a fi denumit funcţie sexuală. Corpul meu elimina sperma în spasme sporadice, lipsite de satis-

facție şi, lipsită de lubrifianții normali secretați de prostată pe durata excitării, fiecare ejaculare nedorită îmi leza căptuşeala uretrală.

Când toate astea se schimbaseră, fusesem de-a dreptul zguduit, chiar şi în starea mea de relativă decrepitudine sexuală. Prin comparație cu poluțiile nocturne, în care simțisem că eram zgâriat de cioburi, masturbarea depăşea orice minunăție şi am descoperit că nu doream să utilizez cursorul pentru a-i reduce intensitatea satisfacției. În acelaşi timp, nu trebuia să-mi fac griji că avea să mă lipsească de interesul manifestat față de ființele reale; mă trezeam holbându-mă fățiş la oameni pe stradă, în magazine sau în metrou, până ce, printr-o combinație de voință, spaimă reală şi reglare a protezei, am izbutit să alung obiceiul respectiv.

Proteza mă făcuse bisexual, dar, în ciuda faptului că redusesem rapid nivelul de dorință de la contribuabilii mai priapici ai bazei de date, când trebuia să aleg dacă să fiu hetero- sau homosexual, totul se preschimba în nisipuri mişcătoare. Rețeaua nu era o medie ponderată a populației; dacă ar fi fost aşa, speranța inițială a lui Durrani că propria mea arhitectură neurală supraviețuitoare ar fi putut prelua controlul ar fi fost strivită atunci când i se opunea votul majorității. În felul acesta, nu eram doar între 10 şi 15 la sută homosexual; cele două posibilități coexistau cu aceeaşi pondere şi ideea de a elimina pe *oricare* dintre ele se simțea la fel de alarmantă, la fel de desfigurantă ca şi cum aş fi trăit cu ambele vreme de decenii.

Era însă numai efectul protezei care se apăra sau, parțial, şi reacția mea? Nu ştiam. Şi înainte de virus fusesem un puşti de doisprezece ani complet asexuat; dintotdeauna considerasem că eram heterosexual şi, cu siguranță, găsisem atrăgătoare unele fete, dar nu existaseră priviri galeşe sau pipăieli furişe care să consolideze opinia aceea pur estetică. Am lecturat cercetările cele mai recente, însă toate ipotezele genetice pe care mi le reaminteam din diverse titluri fuseseră, între timp, discreditate, aşa încât indiferent dacă sexualitatea mi-ar fi fost determinată de la naştere, nu exista nici un test sanguin care să-mi poată spune, acum, ce ar fi devenit ea. Mi-am găsit până şi scanările MRI de dinaintea tratamentului, însă nu aveau rezoluția necesară pentru a oferi un răspuns neuroanatomic direct.

Nu voiam să fiu bisexual. Eram prea vârstnic ca să experimentez ca un adolescent; doream certitudine, doream temelii solide. Voiam să fiu monogam şi chiar dacă monogamia era rareori o stare lipsită de eforturi, indiferent pentru cine, asta nu constituia un motiv ca să mă împovărez cu obstacole inutile. *Atunci pe cine să*

ucid? Ştiam ce opţiune ar uşura situaţia, dar dacă totul se rezuma la a mă întreba care dintre cei 4 000 de donori avea să mă poarte pe calea minimei rezistenţe, a cui viaţă aveam să o trăiesc?

Poate că totul era argumentabil. Eram un virgin de treizeci de ani, cu antecedente de boli mintale, fără bani, fără speranţe, fără aptitudini sociale... şi puteam în orice clipă să ridic nivelul de satisfacţie al unicei mele opţiuni curente, lăsând restul să se piardă în fantezie. Nu mă autoamăgeam, nu răneam pe nimeni. Îmi stătea în puteri să nu-mi doresc nimic mai mult.

***

Remarcasem de mai multe ori librăria înghesuită pe o străduţă dosnică din Leichhardt. Dar într-o duminică din iunie, când am trecut în alergare pe lângă ea şi am văzut în vitrină un exemplar din *Omul fără calităţi* de Robert Musil[39], a trebuit să mă opresc şi să izbucnesc în râs.

Eram scăldat în transpiraţie din pricina umidităţii iernii, aşa că n-am intrat să cumpăr cartea. Am privit însă prin vitrină în interiorul librăriei şi am zărit un afiş: „SE CAUTĂ AJUTOR".

Căutarea de slujbe necalificate mi se păruse inutilă; rata totală a şomajului era de cincisprezece la sută, rata tinerilor de trei ori mai mare, aşa că presupusesem că întotdeauna vor exista o mie de alţi solicitanţi pentru fiecare slujbă: mai tineri, mai puternici şi, în mod verificabil, sănătoşi mental. Dar, deşi îmi reluasem educaţia online, nu ajungeam nicăieri rapid, ci peste tot în mod lent. Toate domeniile cunoaşterii care mă fascinaseră când eram copil se extinseseră de o sută de ori şi, în ciuda faptului că proteza îmi conferea energie şi entuziasm nelimitat, existau totuşi prea multe ca să poată fi acoperite de cineva în decursul unei vieţi. Ştiam că va trebui să-mi sacrific nouăzeci la sută din interese dacă aveam să-mi aleg vreodată o carieră, însă deocamdată nu fusesem capabil să folosesc bisturiul.

Luni am revenit la librărie, mergând pe jos de la staţia Petersham. Pentru această ocazie îmi reglasem încrederea în sine, dar ea crescu singură când am auzit că nu apăruse nici un alt solicitant. Proprietarul era trecut de şaizeci de ani şi suferise recent o operaţie la coloană; dorea să angajeze pe cineva care să mute

---

[39] The Man Without Qualities, carte publicată în anul 1943 de scriitorul austriac Robert Musil (1880-1942) (n. trad.).

cutiile cu cărți și să stea la tejghea când el avea alte probleme. I-am spus adevărul: în copilărie fusesem afectat neurologic și îmi revenisem relativ recent.

Mă angajă imediat, pentru o lună de probă. Salariul inițial era egal cu suma pe care mi-o plătea Asigurarea globală, dar dacă mă accepta urma să primesc ceva mai mult.

Munca nu era grea și proprietarul nu se supăra dacă citeam în odăița din spate atunci când nu aveam nimic de făcut. Într-un fel, ajunsesem în rai – aveam la dispoziție zece mii de cărți și nu trebuia să plătesc taxe de acces –, totuși uneori simțeam revenindu-mi teroarea disoluției. Citeam cu lăcomie și puteam face aprecieri clare la un anumit nivel: puteam distinge între scriitorii stângaci și cei talentați, între oneşti și simulanți, între plictisitori și inspirați. Dar proteza voia în continuare să mă bucur de toate, să îmbrățișez totul, să difuzez peste rafturile colbuite până nu mai rămânea nimic din mine – un spectru într-o Bibliotecă Babel.

***

A intrat în librărie la două minute după ora deschiderii, în prima zi de primăvară. Privind-o cum scotocește prin cărți, am încercat să examinez limpede consecințele acțiunii pe care mă pregăteam s-o fac. Săptămâni de zile stătusem la tejghea câte cinci ore pe zi și, în ciuda tuturor contactelor omenești, sperasem... *ceva*. Nu iubire la prima vedere, sălbatică, reciprocă, ci doar un pâlpâit vag de interes simultan, o dovadă măruntă că puteam realmente să doresc o ființă umană mai mult decât pe toate celelalte.

Nu se întâmplase nimic. Unele cliente flirtaseră moderat, dar îmi putusem da seama că nu era nimic special, ci propria lor formă de politețe, iar la rândul meu nu simțisem nimic mai mult decât dacă ar fi fost neobișnuite, ceremonioase, curtenitoare. Cu toate că aș fi putut să cad de acord cu orice bărbat asupra femeii convențional atrăgătoare, deschisă sau misterioasă, fermecătoare sau inteligentă, care strălucea de tinerețe sau radia experiență, pur și simplu nu-mi păsa. Cei 4 000 iubiseră persoane foarte diferite și învelișul care se întindea între caracteristicile lor larg distribuite cuprindea întreaga specie. Asta n-avea să se modifice dacă nu făceam eu însumi ceva care să fractureze simetria.

De aceea, în ultima săptămână redusesem la valoarea 3 sau 4 toate sistemele relevante din proteză. Oamenii deveniseră cu puțin mai interesanți de privit decât niște bucăți de lemn. Acum, singur în librărie cu această străină aleasă aleatoriu, am ridicat

încet valorile. A trebuit să mă lupt cu feedback-ul pozitiv; cu cât valorile creşteau, cu atât doream mai mult să le cresc, dar îmi stabilisem din timp nişte limite şi nu le-am depăşit.

Până ce femeia alese două cărţi şi se apropie de tejghea, mă simţeam pe jumătate sfidător de triumfător, pe jumătate îngrețoşat de ruşine. În sfârşit, găsisem tonul corect cu rețeaua; ceea ce simţeam la vederea acestei femei părea adevărat. Şi dacă tot ce făcusem pentru a obține sentimentul ăsta era calculat, artificial, bizar şi repulsiv, nu dispuneam de altă modalitate.

Zâmbeam când cumpără cărțile şi ea îmi întoarse zâmbetul. Nu purta verighetă sau inel de logodnă... dar îmi promisesem că nu voi încerca nimic, indiferent ce s-ar fi întâmplat. Acesta era doar primul pas: să remarc pe cineva, să detaşez pe cineva din mulțime. O puteam aborda pe a zecea, pe a suta femeie care avea o asemănare vagă cu cea de acum.

Am rostit:

– Vrei să bem o cafea împreună, cândva?

Ea păru surprinsă, dar nu jignită. Nehotărâtă, însă cel puțin uşor încântată de a fi fost invitată. Crezusem că eram pregătit ca această interpelare neaşteptată să nu aibă nici o urmare, dar ceva din ruinele mele îmi trimise un fior de durere prin piept, când am privit-o hotărându-se. Dacă o fracțiune din fiorul acela mi s-ar fi citit pe față, probabil că femeia m-ar fi reclamat la cel mai apropiat veterinar, ca să fiu suprimat.

– Mi-ar face plăcere, acceptă ea. Mă numesc Julia.

– Pe mine mă cheamă Mark.

Ne-am strâns mâinile.

– Când termini programul?

– În seara asta? La nouă.

– Ah...

– Ce zici de prânz? am întrebat-o. Când prânzeşti?

– La unu. (Şovăi.) Ceva mai încolo este un local... chiar lângă magazinul de piese...

– Grozav!

Julia zâmbi.

– Atunci te-aştept acolo. Pe la unu şi zece, bine?

Am încuviințat din cap. Ea se întoarse şi ieşi. M-am holbat după ea, amețit, îngrozit, extaziat. M-am gândit: Este simplu. Oricine din lume poate face aşa. Este ca respirația.

Am început să mă hiperventilez. Eram un adolescent retardat emoțional şi Julia avea să descopere asta în cel mult cinci minute.

Sau, şi mai rău, avea să-i descopere pe cei 4 000 de adulți din mintea mea care îmi ofereau sfaturi.

M-am închis în toaletă ca să vomit.

***

Julia era managerul unui magazin de rochii, aflat la câteva străzi depărtare.

– Eşti nou în librărie, nu?

– Da.

– Înainte cu ce te-ai ocupat?

– Am fost şomer. Mult timp.

– Cât de mult?

– Din studenție.

Făcu o grimasă.

– E criminal, nu-i aşa? Ei bine, nu eşti chiar singurul. În cazul meu este o slujbă cu jumătate de normă.

– Adevărat? Cum ți se pare?

– Grozav! Vreau să spun că sunt norocoasă că postul e destul de bine plătit ca să mă descurc cu jumătate de salariu.

Râse.

– Majoritatea oamenilor bănuiesc că am, probabil, de crescut copii. De parcă ăsta ar fi singurul motiv posibil.

– Îți place, pur şi simplu, să ai timp liber?

– Exact! Timpul mi se pare foarte important. Detest să fiu zorită.

Am prânzit din nou după două zile, apoi iarăşi de două ori în săptămâna următoare. Mi-a povestit despre magazin, despre o călătorie pe care o făcuse în America de Sud, despre o soră care se găsea în convalescență după un cancer la sân. Am fost cât pe aici să amintesc de tumoarea mea de mult dispărută, dar, pe lângă temerile legate de direcția în care putea duce confesiunea, ar fi sunat prea mult ca un apel la compătimire. Acasă stăteam lipit de telefon, fără să aştept un apel, ci privind emisiunile de ştiri, ca să mă asigur că voi avea subiecte de discutat, în afară de propria mea persoană. *Cine este cântărețul/autorul/artistul tău favorit? Habar n-am.*

Imaginile Juliei îmi umpleau capul. Doream să ştiu ce făcea în fiecare secundă a zilei; doream să fie fericită, doream să fie în siguranță. *De ce*? Pentru că o alesesem. Dar... de ce mă simțisem împins să aleg pe cineva? Pentru că, în cele din urmă, unicul lucru pe care majoritatea donorilor trebuie să-l fi avut în comun era faptul că doriseră şi fuseseră grijulii în privința unei persoane mai presus de toate celelalte. *De ce*? Asta se putea explica prin evoluție.

Nu-i puteai ajuta şi proteja pe toţi cei pe care-i vedeai, tot aşa cum nu puteai face dragoste cu toţi şi o combinaţie judicioasă dintre cele două aspecte se dovedise, în mod evident, eficientă în transmiterea genelor. Aşa că emoţiile mele aveau aceeaşi descendenţă ca a tuturor; ce puteam cere mai mult?

Cum însă puteam să pretind că simţeam ceva real faţă de Julia, dacă oricând puteam să mişc câteva cursoare din minte şi să anulez sentimentele acelea? Chiar dacă ceea ce simţeam era îndeajuns de puternic pentru a mă opri să doresc să ating cursoarele...

În unele zile mă gândeam: aşa trebuie să fie pentru toţi. Oamenii iau o decizie, pe jumătate modelată de şansă, de a cunoaşte pe cineva; de acolo începe totul. În unele nopţi stăteam treaz ore la rând, întrebându-mă dacă nu mă preschimbam într-un sclav patetic sau într-un obsedat periculos. Putea oare ceva, orice aş fi descoperit despre Julia, să mă alunge acum, după ce o alesesem? Sau să declanşeze cea mai infimă dezaprobare? Şi dacă, sau când, ea decidea să rupă relaţia, cum voi reacţiona eu?

Am ieşit să cinăm, apoi am luat împreună un taxi spre casă. Pe trepte, am sărutat-o la despărţire. Revenit în apartamentul meu, am răsfoit manuale de sexologie de pe Internet, întrebându-mă cum aş fi putut spera vreodată să-mi ascund completa lipsă de experienţă. Totul părea imposibil din punct de vedere anatomic; aş fi avut nevoie de şase ani de antrenamente de gimnastică doar pentru a reuşi poziţia misionarului. De când o cunoscusem, refuzasem să mă masturbez; mi se părea scandalos, de neiertat, să am vise erotice despre ea, să *mi-o imaginez* fără acordul ei. După ce am cedat, am rămas treaz până în zori, încercând să înţeleg groapa pe care mi-o săpasem singur şi încercând să înţeleg de ce nu doream să fiu liber.

***

Julia se aplecă şi mă sărută, brobonită de transpiraţie.

– A fost o idee drăguţă.

Coborî de pe mine şi se trânti în pat.

Petrecusem ultimele zece minute manipulând cursorul albastru, încercând să-mi opresc ejacularea fără să-mi pierd erecţia. Auzisem despre jocuri pe calculator care implicau exact acelaşi lucru. Acum am ridicat valoarea indigoului pentru o radianţă mai puternică de intimitate şi când am privit în ochii ei am ştiut că putea să vadă efectul asupra mea. Îmi mângâie obrazul cu palma.

– Eşti un bărbat dulce. Ştiai?

– Trebuie să-ţi spun ceva, am zis.

Dulce? Sunt o marionetă, un robot, o ciudățenie de la circ.

– Ce?

N-am putut răspunde. Ea păru amuzată, după care mă sărută.

– Știu că ești homo. Nu-i nimic, nu mă deranjează.

– Nu sunt homo.

Nu mai sunt?

– Deși aș fi putut să fiu, am adăugat.

Julia se încruntă.

– Homosexual, bisexual... nu-mi pasă. Pe cuvânt!

Nu mai trebuia să-mi mai manipulez răspunsurile; proteza era modelată de toate astea și în câteva săptămâni aș fi fost în stare s-o las în voia ei. Atunci aveam să simt, la fel de natural ca oricare altul, toate lucrurile pe care acum trebuia să le aleg.

– La doisprezece ani, am spus, am avut cancer.

I-am povestit totul. I-am privit atent fața și am văzut oroare, apoi îndoială.

– Nu mă crezi?

Îmi răspunse șoväind:

– Pari foarte degajat. E vorba despre *optsprezece ani*? Cum poți să spui pur și simplu: „Am pierdut optsprezece ani"?

– Cum ai vrea s-o spun? Nu încerc să te fac să mă compătimești. Doresc doar să înțelegi.

Când am ajuns la ziua în care o întâlnisem, stomacul mi se crispă de teamă, dar am continuat să vorbesc. După câteva secunde, am văzut lacrimi în ochii ei și m-am simțit de parcă aș fi fost înjunghiat.

– Îmi pare rău. N-am vrut să te rănesc.

Nu știam dacă să încerc s-o cuprind în brațe sau să plec imediat. Am rămas cu ochii ațintiți asupra ei, însă odaia se legăna în jur.

Julia surâse.

– De ce să-ți pară rău? Tu m-ai ales. Eu te-am ales. Ar fi putut să fie diferit pentru amândoi. Dar n-a fost.

Bâjbâi pe sub cearșaf și-mi prinse mâna.

– N-a fost.

***

Julia nu lucra sâmbăta, dar eu trebuia să încep programul la ora 8. Mă sărută somnoroasă, când am plecat de la ea la 6 dimineața; am mers pe jos până acasă, simțindu-mă imponderabil.

Probabil că rânjeam ca un idiot spre toți cei care intrau în librărie, dar de abia îi zăream. Îmi imaginam viitorul. De nouă ani nu

vorbisem cu nici unul dintre părinții mei; ei nici măcar nu știau despre tratamentul Durrani. Acum însă părea posibil să repar totul. Acum puteam să merg la ei și să le spun: *Acesta este fiul vostru, ridicat din morți. Cu adevărat, voi mi-ați salvat viața cu ani în urmă.*

Când am ajuns acasă, mă aștepta un mesaj telefonic de la Julia. Am rezistat să nu-l văd decât după ce am pus mâncarea pe foc; exista ceva plăcut de pervers în a mă sili să aștept, în a-mi imagina anticipativ fața și vocea ei.

Am apăsat tasta „Play". Fața ei nu era tocmai așa cum mi-o închipuisem.

Am scăpat permanent diverse cuvinte și m-am oprit să rederulez. Expresii izolate mi-au rămas întipărite în minte. *Prea straniu. Prea anormal. Nu-i vina nimănui.* Explicația mea nu fusese, de fapt, înțeleasă. Julia avusese acum timp să reflecteze și constatase că nu era pregătită să aibă o relație cu 4 000 de bărbați morți.

M-am așezat pe podea, încercând să decid ce să simt: talazul de durere care se spărgea peste mine, sau ceva mai plăcut... printr-o simplă opțiune. Știam că pot să invoc butoanele de comandă ale protezei și să devin fericit – fericit pentru că eram „liber" din nou, fericit pentru că mă simțeam mai bine fără ea, fericit pentru că Julia se simțea mai bine fără mine. Sau pur și simplu fericit pentru că fericirea nu însemna nimic și tot ce trebuia să fac pentru a o dobândi era să-mi inund creierul cu leu-encefalină.

Am rămas locului, ștergându-mi lacrimile și mucozitățile de pe obraji, în vreme ce zarzavaturile se ardeau în cratiță. Mirosul m-a făcut să mă gândesc la cauterizare, la suturarea unei răni.

Am lăsat lucrurile să-și urmeze cursul, n-am atins comenzile, dar simplul fapt că știam c-o puteam face schimba totul. Și atunci mi-am dat seama că, și dacă m-aș fi dus la Luke De Vries și i-aș fi spus: „Acum sunt vindecat, ia-ți înapoi software-ul, nu mai doresc puterea de a alege", n-aș fi fost niciodată în stare să uit de unde provenise tot ceea ce simțisem.

***

Tata m-a vizitat ieri. N-am vorbit foarte multe, dar el nu se recăsătorise deocamdată și a glumit spunând că noi doi am fi putut bate acum barurile împreună.

Cel puțin sper că a glumit.

Privindu-l, m-am gândit: el se afla în interiorul minții mele, și mama de asemenea, și zece milioane de strămoși, umani, proto-

umani, mai îndepărtați decât orice imaginație. Ce mai contau alți 4 000? Toți trebuiau să-şi modeleze o viață din aceeaşi moştenire – pe jumătate universală, pe jumătate particulară; pe jumătate ascuțită de permanenta selecție naturală, pe jumătate moderată de libertatea şansei. Pur şi simplu trebuia să înfrunt detaliile ceva mai direct.

Şi aş fi putut continua s-o fac, umblând pe granița convolută dintre fericirea lipsită de sens şi disperarea lipsită de sens. Poate că eram norocos; poate că modalitatea cea mai bună de a mă agăța de zona aceea îngustă era să văd în mod clar ce se afla de fiecare parte.

Înainte de a pleca, tata a ieşit pe balcon şi a privit panorama cartierului ticsit, spre râul Parramatta, unde o evacuare de canal purja în apă un filon vizibil de ulei, gunoaie stradale şi resturi vegetale din grădini.

M-a întrebat nesigur:

– Eşti fericit în zona asta?

– Îmi place aici, i-am răspuns.

Maica Domnului de Cernobîl

„Nu știm dacă am fost în ceruri sau pe pământ, deoarece, cu siguranță, asemenea splendoare nu există nicăieri pe pământ."

Trimisul prințului Vladimir al Kievului, descriind biserica Sf. Sofia din Constantinopol, 987.

„Grajdul cel mai vechi și dărăpănat al păgânității."

S. L. Clemens, despre același subiect, 1867.

Luciano Masini avea comportamentul neliniștit şi ochii umflați ai unei persoane care suferă de insomnie. Îl apreciasem drept un individ care începuse să se întrebe în fiecare noapte, pe la ora 2, dacă soția lui de douăzeci de ani își găsise cu adevărat amantul visat într-un industriaş de trei ori mai în vârstă decât ea – indiferent cât ar fi fost el de inteligent, erudit sau bogat. Nu-i urmărisem cariera în detaliu, dar acțiunea lui cea mai spectaculoasă fusese achiziția întregii divizii de cabluri superconductoare de la Pirelli, atunci când compania-mamă fusese dezmembrată în anul 2009. Era îmbrăcat impecabil, într-un costum de mătase gri, având croiala suficient de conservatoare ca să fie la modă, şi părea că în tinerețe fusese foarte chipeş. Un candidat perfect, am hotărât, pentru autoamăgirea arogantă şi răzgândirile tardive.

Greşisem. Cuvintele lui au fost:

– Vreau să dai de urma unui pachet.

– Un pachet? – M-am străduit să par fascinat; deşi, dacă adulterul era dezamăgitor, pierderea bunurilor personale mi se părea de-a dreptul jalnică. – Care s-a pierdut, venind de la...?

– Zürich.

– Cu destinația Milano?

– Bineînțeles!

Masini aproape că avu un rictus, de parcă ideea că şi-ar fi putut expedia în mod deliberat prețioasa încărcătură în altă direcție i-ar fi cauzat o durere fizică.

– De fapt, am rostit precaut, nimic nu se pierde vreodată cu adevărat. Puteți constata că o scrisoare formulată de avocații dumneavoastră în termeni mai duri şi adresată curierului este suficientă ca să facă miracole.

El surâse fără amuzament.

– Nu cred. Curiera este moartă.

Lumina după-amiezii umplea odaia; fereastra era îndreptată spre răsărit, dar cerul în sine era orbitor. Am încercat un moment de claritate stranie, senzația copleşitoare că tocmai mă scuturasem dintr-o lungă letargie, ca şi cum aş fi început discuția fiind pe jumătate adormit şi de-abia acum mă trezisem pe deplin. Masini lăsă orologiul din bronz, de pe peretele dinapoia mea, să ticăie de două ori, fiecare sunet fiind acțiunea delicată a o mie de rotițe dințate care se angrenau reciproc, apoi spuse:

– A fost găsită acum trei zile într-o cameră de hotel din Viena. Împuşcată în cap din apropiere. În plus, ruta ei nu prevedea un asemenea ocol.

– Ce se găsea în pachet?

– O icoană. Indică o înălțime de vreo treizeci de centimetri. O reprezentare a Madonei, datând din secolul al XVIII-lea. Originară din Ucraina.

– Din Ucraina? Ştiți cum a ajuns în Zürich?

Auzisem că guvernul ucrainean lansase recent o campanie reînnoită de convingere a anumitor țări ia în serios returnarea operelor de artă furate. În timpul tulburărilor şi corupției din anii '80 şi '90, lăzi întregi fuseseră scoase în mod ilegal din țară.

– Aparținuse unui binecunoscut colecționar, o persoană cu o reputație impecabilă. Expertul meu în materie de artă a examinat toate actele, facturile de vânzare şi licențele de export, înainte să-l autorizez să înceapă negocierile de achiziție.

– Documentele pot fi falsificate.

Masini se strădui în mod vizibil să-şi stăpânească iritarea.

– *Orice* poate fi falsificat. Ce vrei să-ți spun? N-am nici un motiv să bănuiesc că ar fi vorba despre un obiect furat. Nu sunt un infractor, signor Fabrizio!

– Nici nu sugeram aşa ceva. Aşadar... banii şi obiectul au fost schimbate în Zürich? Icoana era a dumneavoastră când a fost furată?

– Da.

– Îmi puteți spune cât ați plătit pentru ea?

– Cinci milioane de franci elvețieni.

Nu am comentat, deşi pentru o clipă m-am întrebat dacă auzisem corect. Nu eram expert, totuşi ştiam că, de obicei, icoanele ortodoxe erau realizate de pictori anonimi, fiind unicate în aceeaşi măsură în care o Biblie poate fi considerată unicat. Desigur, exis-

tau şi excepţii – câteva exemplare tezaurizate şi definitorii din fiecare tip –, dar acelea aveau o vechime mult mai mare decât secolul al XVIII-lea. Oricât de măiastră ar fi fost pictura, oricât de bine păstrată, cinci milioane părea exagerat de mult.

– Cu siguranţă, am rostit, aţi asigurat-o...?

– Evident! Iar peste un an sau doi este chiar posibil să-mi recuperez banii. Aş prefera, însă, să am icoana. La urma urmelor, de aceea am cumpărat-o.

– Iar cei de la compania de asigurări vor fi de acord cu asta. Se vor strădui din răsputeri s-o găsească.

Dacă un alt investigator pornise deja la treabă, nu doream să-mi irosesc timpul, cu atât mai puţin dacă urma să concurez împotriva unei companii elveţiene de asigurări, pe propriul ei teren.

Masini mă fixă cu ochii lui injectaţi.

– *Strădaniile* lor nu sunt de ajuns! Da, vor dori să nu fie nevoiţi să plătească asigurarea şi vor trata cu toată seriozitatea această pierdere potenţială... ca nişte contabili ce sunt. De asemenea, sunt convins că poliţia austriacă va depune toate eforturile ca să-i găsească pe ucigaşi. Nici unii însă nu au motive de grabă. Nici unii nu vor fi nemulţumiţi dacă nu se va rezolva nimic luni de zile. Sau ani...

Dacă greşisem în privinţa presupunerilor despre ocupaţiile nocturne ale lui Masini, avusesem dreptate în altă privinţă: exista o pasiune, o obsesie care-l mâna şi care avea profunzimea geloziei, a mândriei, a sexului. Se aplecă peste birou, de-abia abţinându-se să nu mă înhaţe de piepţii cămăşii, dar poruncindu-mi şi simultan implorându-mă cu tot atâta aroganţă şi patos de parcă ar fi făcut-o.

– Două săptămâni! Îţi acord două săptămâni – şi-ţi poţi stabili singur onorariul! Adu-mi icoana în două săptămâni... şi poţi să-mi ceri orice deţin!

***

Am tratat oferta extravagantă a lui Masini cu seriozitatea pe care o merita, dar am acceptat cazul. Am decis că existau şi modalităţi mai neplăcute de a petrece două săptămâni decât să mă consult cu informatorii de la periferia pieţei negre, pe durata unor prânzuri prelungite în restaurante frecventate de cunoscătorii artelor vizuale.

Curiera era însă punctul evident de plecare. Se numea Gianna De Angelis. În vârstă de 27 de ani, activa de cinci ani în domeniu şi avea o reputaţie impecabilă; conform autorităţilor, împotriva ei

nu fusese formulată nici măcar o singură plângere din partea clienților sau a patronilor. Lucra pentru o mică firmă milaneză, care avea un trecut la fel de nepătat; în douăzeci de ani, aceasta fusese prima lor pierdere de bunuri sau personal.

Am discutat cu doi dintre colegii ei; mi-au oferit detalii seci, fără să se lase atrași în speculații. Tranzacția se desfășurase în subsolul unei bănci din Zürich, apoi De Angelis luase taxiul direct spre aeroport. Cu mai puțin de cinci minute înainte de îmbarcarea în avionul spre casă îi telefonase șefului de birou ca să-l anunțe că totul era în regulă. Avionul decolase la timp, dar ea nu fusese la bord. Cumpărase un bilet de la Tyrolean Airlines – folosind propria ei carte de credit – și zburase direct la Viena, având ca bagaj de mână servieta care conținea icoana. Peste alte șase ore era moartă.

Am luat urma logodnicului ei, un tehnician de sunet care lucra în televiziune, și am ajuns la apartamentul pe care-l împărțiseră. Tânărul avea ochii înroșiți, era neras și mahmur. Nu-și revenise din șoc, altfel mă îndoiesc că m-ar fi primit în casă. I-am prezentat condoleanțe, l-am ajutat să termine o sticlă de vin, după care, cu blândețe, l-am întrebat dacă Gianna primise vreun telefon neobișnuit, dacă făcuse planuri de cheltuire a unor sume extravagante sau dacă păruse neobișnuit de iritată sau surescitată în ultimele săptămâni. A trebuit să scurtez întrevederea când el încercă să-mi spargă capul cu sticla golită.

Am revenit la birou și am început să pieptăn bazele de date, începând cu arhivele publice oficiale și terminând cu mozaicurile alcătuite din culegeri de liste de corespondență și resturi electronice rudimentar colaționate, livrate de diverși cyberproxeneți. Un sistem care opera din Tokio putea parcurge ziarele digitale din toată lumea și imaginile buletinelor TV de știri, căutând un anumit chip – indiferent dacă numele subiectului era sau nu menționat în comentariu. I-am găsit o geamănă aproape perfectă ieșind, braț la braț cu un gangster, dintr-un tribunal din Buenos Aires, în 2007, și o alta plângând în ruinele unui sat filipinez, cu familia ucisă de un taifun în 2010, dar nu aveau legătură cu ea. O căutare bazată pe text în mass-media locală a scos la iveală exact două informații; De Angelis apăruse în ziare cu ocazia nașterii și a morții.

Din câte putusem descoperi, avusese o poziție financiară foarte solidă. Nimeni nu aruncase cu noroi spre ea și nu exista nici cea mai vagă asociere cu crima organizată. Icoana fusese de departe obiectul cel mai valoros pe care-l transportase vreodată... și continuam să cred că Masini plătise pe ea un preț cu totul

exagerat. Anonime sau nu, operele de artă nu erau tocmai activele cel mai uşor de convertit în lichidităţi. Atunci de ce De Angelis trădase tocmai acum, când trebuie să fi avut o sută de ocazii mult mai ispititoare?

Poate că nu încercase să vândă icoana în Viena. Poate că fusese silită să meargă acolo. Nu-mi puteam imagina că cineva o „răpise" în mijlocul aeroportului, împingând-o până la ghişeul de bilete, prin scanerele de securitate, şi apoi în avion. Fusese înarmată, excelent instruită şi purta asupra ei toată electronica de care ar fi putut avea nevoie pentru a solicita ajutor imediat. Dar, chiar dacă n-ar fi existat o armă, invizibilă pentru detectoarele cu raze X, care să-i fi fost îndreptată permanent spre inimă, poate că fusese determinată de o ameninţare mai subtilă.

Când amurgul se lăsă în prima zi din cele paisprezece care îmi fuseseră alocate, mă plimbam iritat prin birou, simţindu-mă deja pesimist. Imaginea lui De Angelis zâmbea detaşat pe terminal; vinul iubitului ei îndurerat îmi lăsase un gust acru în gură. Femeia era moartă, *acesta era delictul*, iar eu eram plătit să dau de urma unui kitsch dispărut. Dacă găseam ucigaşii, avea să fie accidental. Şi recunosc, speram că n-aveam să-i găsesc.

Am deschis jaluzelele şi am privit în jos, spre centrul oraşului. Punctuleţe de mărimea unor purici traversau grăbite Piaţa Domului, deasupra lor înălţându-se pădurea de turnuri gotice ale catedralei. Rareori băgam în seamă catedrala – făcea, pur şi simplu, parte din panorama costisitoare (ca şi Alpii, vizibili din hol); iar panorama făcea, pur şi simplu, parte din întreaga imagine de înaltă clasă care-mi permitea să cer pentru serviciile mele onorarii de douăzeci de ori mai mari decât orice detectiv cu sediul într-o fundătură. Acum am clipit văzând-o, de parcă ar fi fost o halucinaţie; părea de-a dreptul extraterestră, nelalocul ei lângă clădirile sclipitoare din ceramică neagră ale Milanului din secolul XXI. Statui de sfinţi, sau îngeri, sau gargui – nu-mi puteam aminti şi, de la această depărtare, nu le puteam deosebi prea bine – se aflau în vârful fiecărui turnuleţ, ca o mie de pustnici creştini demenţi. Întregul acoperiş era placat în marmură cu vinişoare trandafirii, ameţitor, suprarealist de întortocheate, semănând în unele locuri cu o dantelărie, iar în alte părţi cu sârma ghimpată. Ateu respectabil sau nu, intrasem acolo o dată sau de două ori, deşi mă chinuiam să-mi amintesc când şi de ce – probabil o inevitabilă ceremonie. Oricum, crescusem cu imaginea ei; ar fi trebuit să reprezinte o privelişte familiară, atât şi nimic mai mult. Însă în momentul acela întreaga

structură părea complet străină şi stranie; se părea că munţii din nord îşi lepădaseră zăpada, verdeaţa şi solul fertil, dezvăluind nişte artefacte gigantice, piramide din *America Centrală*, relicve ale unei civilizaţii dispărute.

Am închis jaluzelele şi am şters de pe ecranul calculatorului chipul curierei moarte.

Apoi mi-am cumpărat un bilet spre Zürich.

***

Bazele de date avuseseră destule de spus despre Rolf Hengartner. Activase în publicistica electronică, încheind contracte pe plan eteric, unde cei mai mari producători europeni de software modelaseră piaţa, spre satisfacţia lor reciprocă. Mi l-am imaginat schiind, pe zăpadă şi pe apă, cu miniştri ai culturii şi magnaţi ai sateliţilor... deşi probabil nu şi în ultima perioadă a vieţii, fiind trecut de şaptezeci de ani şi suferind de limfomatoză acută. Debutase în finanţarea cinematografică, orchestrând sponsorizarea de coproducţii multinaţionale; una dintre fotografiile din anticamera biroului secretarului lui îl arăta ridicând pumnul încleştat alături de un Depardieu încă tânăr, la o demonstraţie anti-hollywoodiană, în Paris, cu douăzeci de ani în urmă.

Max Reif, secretarul lui, fusese numit executor testamentar. Îmi descărcasem în notepad cel mai recent software *Schweitzerdeutsch*, excesiv de scump, cu speranţa că avea să mă călăuzească pe durata întrevederii fără prea multe gafe, dar Reif insistă să vorbim în italiană şi se dovedi perfect fluent.

Soţia lui Hengartner decedase înaintea sa, dar rămăseseră trei copii şi zece nepoţi. Reif fusese instruit să vândă toate obiectele de artă, deoarece nimeni din familie nu arătase vreodată un interes faţă de colecţie.

– Care era pasiunea lui? Icoanele ortodoxe?

– Câtuşi de puţin. Herr Hengartner avea gusturi eclectice, totuşi icoana a reprezentat o surpriză completă pentru mine. Ba chiar o anomalie. Avea câteva opere de artă cu subiect religios, aparţinând goticului francez şi Renaşterii italiene, dar în nici un caz nu se specializase în Madone, cu atât mai puţin în cele din tradiţia răsăriteană.

Reif mi-a arătat o fotografie a icoanei în broşura lucioasă care fusese pregătită pentru licitaţie; Masini rătăcise exemplarul lui, aşa că aceasta era prima ocazie de a vedea exact ce anume căutam. Am citit secţiunea italiană din comentariul în cinci limbi aflat pe pagina alăturată:

Un exemplar excepțional al icoanei cunoscute ca Maica Domnului de Vladimir, probabil cea mai veche variațiune a icoanelor de „iubire plină de bunătate" (*eleousa* în greceşte, *umileniye* în ruseşte). O reprezintă pe Fecioara Maria ținând Pruncul. Fața Lui este lipită cu blândețe de obrazul mamei Sale, într-un simbol al compasiunii divine şi umane față de întreaga creație. Conform tradiției, icoana provine dintr-un desen al evanghelistului Luca. Exemplarul care s-a păstrat, şi de la care provine denumirea de Vladimir, a fost adus în Kiev de la Constantinopol în secolul al XII-lea şi se găseşte acum în Galeriile Tretiakov din Moscova. A fost descris drept cea mai de seamă comoară sfântă a națiunii ruse.

Artist necunoscut. Origine ucraineană, înc. sec. XVIII. Suport: lemn de chiparos, 293 x 204 mm, tempera pe pânză, ferecată în argint bătut.

Prețul de rezervă era de optzeci de mii de franci elvețieni. Nici a cincizecea parte din cât plătise Masini pentru ea.

Atracția estetică a obiectului îmi scăpa; nu era tocmai un Caravaggio[40]. Culorile erau posomorâte, realizarea în sine primitivă – bidimensională în mod deliberat – şi până şi argintul era în mare parte pătat. Pictura propriu-zisă părea să fie într-o stare rezonabilă; pentru o clipă mi s-a părut că o crăpătură subțire ca firul de păr traversa întreaga lățime a icoanei, dar privită mai cu atenție, se dovedea mai degrabă o eroare în reproducere: o zgârietură pe placa de tipar sau pe unul dintre suporturile fotografice intermediare.

Desigur, în tradiția occidentală aşa ceva nu însemna „artă înaltă". Nu putea fi vorba despre exprimarea personalității artistului ori despre manierismul stilului. Era, probabil, o copie fidelă a originalului bizantin, menită să joace un rol specific în religia ortodoxă, iar eu nu eram în măsură să-i apreciez valoarea în acest context. Pe de altă parte, îmi venea teribil de greu să mi-i imaginez pe Rolf Hengartner şi pe Luciano Masini ca fiind convertiți în secret la Biserica ortodoxă. Să fi fost, pur şi simplu, o problemă de investiție? Să nu fi însemnat pentru ei decât echivalentul unei antichități din secolul al XVIII-lea? Iar dacă interesul lui Masini era pur finan-

---

[40] Michelangelo Merisi da Caravaggio (cca 1565-1609?), pictor italian (n. trad.).

ciar, de ce plătise o sumă care întrecea de atâtea ori valoarea de piață? Şi de ce era atât de desperat să recupereze icoana?

– Îmi puteți spune, am întrebat, cine a mai licitat în afară de signor Masini?

– Dealerii obişnuiți, brokerii obişnuiți... Mă tem că nu vă pot spune în numele cui au licitat.

– Ați monitorizat licitația?

Unii dintre potențialii cumpărători sau agenții lor vizitaseră Zürich pentru a vedea colecția în mod direct – printre ei şi Masini –, dar licitația în sine se desfăşurase prin intermediul liniilor telefonice şi al calculatoarelor.

– Evident.

– A existat un consens pentru un preț apropiat de oferta finală a lui Masini? Sau unul dintre acei rivali anonimi l-a silit să-l ridice?

Reif se încordă şi brusc mi-am dat seama că aşa trebuie să se fi întâmplat.

– În nici un caz, am început, n-aş vrea să implic...

– *Cel puțin* trei alți licitatori, rosti el tăios, s-au aflat permanent la câteva sute de mii de franci depărtare de signor Masini. Sunt sigur că vă poate confirma asta, dacă vă veți deranja să-l întrebați.

Şovăi, apoi adăugă pe un ton ceva mai firesc:

– Evident, prețul de rezervă a fost stabilit prea jos. Totuşi Herr Hengartner anticipase că organizatorii licitației vor subevalua obiectul.

Afirmația lui m-a descumpănit.

– Crezusem că n-ați ştiut de existența icoanei decât după moartea sa. Dacă ați discutat despre valoarea ei...

– N-am făcut-o, însă Herr Hengartner a lăsat un bilet în seif, lângă ea.

Ezită, de parcă n-ar fi fost sigur că meritam să aflu amănunte intime despre marele om.

N-am îndrăznit să-l încurajez, cu atât mai puțin să insist; m-am mulțumit să aştept în tăcere. Nu au trecut mai mult de zece sau cincisprezece secunde, dar îmi dau cuvântul că m-au trecut toate transpirațiile.

Reif zâmbi şi mă eliberă de stres.

– În bilet scria: *Pregăteşte-te pentru o surpriză*.

***

La începutul serii mi-am părăsit camera de hotel şi am hoinărit prin centrul oraşului. Anterior nu avusesem motive să vizitez

Zürichul, dar, lăsând limba deoparte, începusem deja să mă simt ca acasă. Oraşul fusese înţesat de aceleaşi lanţuri de localuri fast food. Panourile de afişaj electronic prezentau aceleaşi reclame. Vitrinele de sticlă ale sălilor RV străluceau cu imagini suprarealiste din aceleaşi jocuri, iar puştii de doisprezece ani dinăuntru cedaseră cu toţii înaintea aceloraşi nefericite mode texane. Până şi mirosurile erau exact ca în Milano într-o seară de sâmbătă: cartofi prăjiţi, floricele, Reebok şi Coca Cola.

Oare agenţii serviciilor secrete ucrainene o asasinaseră pe De Angelis ca să recupereze icoana? Să fi fost aceasta latura necunoscută a tuturor eforturilor diplomatice de recuperare a operelor de artă sustrase? Părea improbabil. Dacă existau cele mai mărunte temeiuri pentru restituirea icoanei, atunci aducerea cazului în faţa tribunalului ar fi însemnat o publicitate net superioară în interesul cauzei. Uciderea cetăţenilor străini ar fi putut afecta enorm ajutoarele internaţionale şi Ucraina se găsea în toiul negocierilor pentru o îmbunătăţire a relaţiilor ei comerciale cu Europa. N-aş fi putut crede că un guvern ar fi riscat atât de mult pentru o singură operă de artă, într-o ţară care abunda în cópii, mai mult sau mai puţin interşanjabile, ale aceleiaşi lucrări. Hengartner nu pusese, în nici un caz, mâna pe originalul din secolul al XII-lea.

Cine fusese atunci? Un alt colecţionar, un alt tezaurizator obsedat, pe care Masini îl învinsese la licitaţie? Poate cineva care, spre deosebire de Hengartner, avea deja câteva piese de colecţie şi dorea un set complet? Poate că firma de asigurări a lui Masini deţinea legăturile şi capacitatea necesare pentru a afla cine mai licitase; mie îmi era imposibil. Un colecţionar rival nu constituia unica posibilitate; putea să fi fost vorba despre un dealer impresionat de preţul atins de icoană, care decisese că merita obţinută prin orice mijloace.

Aerul începuse să se răcorească mai repede decât mă aşteptasem; am hotărât să revin în hotel. Mă plimbasem pe malul vestic al râului Limmat, spre lac; am pornit înapoi, pe primul pod la care am ajuns, dar m-am oprit cu piciorul în aer, ca să mă orientez. De ambele părţi ale râului existau catedrale, faţă în faţă; clădiri neimpozante prin comparaţie cu giganticul castel al lui Nosferatu din Milano, totuşi am simţit un ridicol *frison* de tulburare, ca şi cum cele două catedrale conspiraseră pentru a-mi întinde o cursă.

Pachetul de *Schweitzerdeutsch* includea hărţi turistice; am atins pictograma „Unde mă aflu?" şi unitatea de geopoziţionare din notepad îşi trimise coordonatele către software, care începu să

demistifice împrejurimile. Cele două clădiri în chestiune erau Grossmunster (care semăna cu o fortăreață, cu două turnuri alăturate, doar puțin întoarse către malul estic al râului) și Fraumunster (cândva o abație, cu o singură turlă zveltă). Ambele datau din secolul al XIII-lea, deși diversele modificări ale construcțiilor continuaseră aproape până în prezent. Vitralii de Giacometti[41], respectiv Chagall. Iar Ulrich Zwingli lansase Reforma elvețiană din amvonul de la Grossmunster, în anul 1523.

Mă holbam la unul dintre locurile de naștere ale unei secte care dăinuise cinci sute de ani și era mult mai straniu decât să stau în umbra celui mai vechi templu roman. A afirma *„Creștinătatea a modelat peisajul fizic și cultural al Europei timp de două mii de ani, implacabil ca un ghețar, nemilos ca o ciocnire de plăci tectonice"* este totuna cu a demonstra prosteşte ceva evident. Dar dacă îmi petrecusem toată viața înconjurat de dovezi, de-abia acum – când moștenirea acelor milenii începea să-mi pară tot mai bizară – aveam cu adevărat idee despre ce însemna ea. Dispute teologice esoterice între oameni la fel de străini pentru mine ca și egiptenii antici transformaseră întregul continent – desigur, alături de o mie de forțe pur politice și economice –, dar, în același timp, modelaseră la un nivel sau altul dezvoltarea aproape tuturor activităților umane, de la arhitectură la muzică, de la comerț la arta războiului.

Și nu exista nici un motiv să cred că procesul se oprise. Doar pentru că Alpii nu se mai înălțau, nu însemna că geologia ajunsese la capăt.

– Vreți să știți mai multe? întrebă programul de orientare turistică.

– Nu, până nu-mi poți spune temeiul pentru teama patologică de catedrale.

Ezită, apoi răspunse cu impecabilă logică fuzzy[42]:

– În Europa se găsesc catedrale la tot pasul. Precizați despre ce catedrale este vorba.

---

[41] Alberto Giacometti (1901-1966), sculptor și pictor elvețian, exponent al suprarealismului (n. trad.).

[42] Formă de logică folosită în unele aplicații de inteligență artificială (n. trad.).

***

Colegii lui De Angelis îmi furnizaseră numele companiei de taxiuri la care apelase curiera pentru transportul de la bancă la aeroport – ultimul lucru pentru care plătise cu cartea de credit a firmei. Din Milano discutasem prin telefon cu managera companiei şi când am ajuns la hotel mă aştepta un mesaj din partea ei, însoţit de numele şoferului care făcuse cursa respectivă. El nu era în nici un caz ultima persoană care o văzuse pe De Angelis în viaţă... dar poate ultima înainte ca femeia să fi fost convinsă, prin mijloace necunoscute, să ducă icoana la Viena. În seara aceea, şoferul trebuia să-şi înceapă serviciul la ora 21. Am mâncat în grabă şi am ieşit din nou în frig. Singurele taxiuri aflate în faţa hotelului aparţineau unei companii rivale. Am plecat pe jos.

L-am găsit pe Phan Anh Tuan bând cafea într-un colţ al garajului. După câteva replici în germană, mă întrebă dacă nu prefer să vorbesc în franceză şi i-am fost recunoscător. Când se prăbuşise Zidul, era student la Politehnică în Berlinul de est.

– Încerc mereu să găsesc o modalitate să-mi termin studiile şi să revin acasă. Nu ştiu cum se întâmplă, dar nu izbutesc.

Privi gânditor afară, spre strada întunecată şi îngheţată.

Am pus pe masă în faţa lui o fotografie a lui De Angelis; o privi insistent.

– Nu, îmi pare rău. N-am dus-o niciodată pe femeia asta.

Nu fusesem optimist, totuşi ar fi fost bine să fi aflat un indiciu mărunt despre starea ei de spirit; nu cumva fredonase „Banii aduc fericirea" pe tot drumul până la aeroport?

– Probabil că ai o sută de clienţi pe zi, i-am spus. Oricum, mulţumesc că ai încercat.

Am vrut să iau fotografia înapoi, dar el îmi prinse mâna.

– Nu-ţi spun că este posibil s-o fi uitat, ci că sunt sigur că n-am mai văzut-o niciodată.

– Lunea trecută, am spus. La 14:12. De la Intercontinental Bank, la aeroport. Înregistrările dispecerei arată că...

Se încruntă.

– Luni? În nici un caz. Am avut probleme cu motorul. A trebuit să trag pe dreapta vreo oră. Până aproape de ora 15.

– Eşti sigur?

Îmi aduse din taxiul lui un registru completat de mână şi-mi arătă însemnarea.

– De ce să fi înţeles greşit dispeceratul? l-am întrebat.

– Poate c-a fost un defect de software, strânse el din umeri. Un calculator preia apelurile, le alocă... totul este complet automat.

Atunci când nu suntem disponibili acționăm un comutator al aparatului de radio şi este imposibil să fi uitat să fac asta, fiindcă am ținut radioul deschis tot timpul cât am lucrat la maşină, dar n-am primit nici o comandă.

– Nu se poate ca altcineva să fi acceptat o cursă de la dispecerat, pretinzând că eşti dumneata?

Izbucni în râs.

– În mod deliberat? Nu! Ar însemna să-şi modifice ID-ul aparatului de radio.

– Ar fi foarte greu? Ți-ar trebui un cip falsificat, cu un număr de serie duplicat?

– Nu, dar ar trebui să scoți radioul, să-l demontezi şi să resetezi treizeci şi două de conexiuni DIP. De ce s-ar chinui cineva aşa?

Apoi i-am văzut înțelegerea sclipindu-i în ochi.

– Cunoşti pe cineva, am întrebat, căruia să i se fi furat recent aparatul de radio? Cel prin care se face legătura cu dispeceratul, nu cel de muzică?

Încuviință cu tristețe.

– Ambele. Cuiva i s-au furat ambele aparate. Cu vreo lună în urmă.

***

Am revenit dimineața şi alți câțiva şoferi mi-au confirmat majoritatea spuselor lui Phan. Nu era uşor de demonstrat că nu minți în legătură cu problemele la motor şi cu faptul că n-o dusese la aeroport pe De Angelis, dar nu puteam înțelege de ce şi-ar fi inventat un „alibi" când nu avea nevoie de aşa ceva – când ar fi putut spune „Da, am condus-o, n-a scos nici un cuvânt" şi nimeni n-ar fi avut nici cel mai mic motiv să nu-l creadă.

Aşadar cineva recursese la măsuri deosebite ca să fie singur într-un taxi fals cu De Angelis... pentru ca după aceea s-o lase să intre în aeroport şi să telefoneze la birou. Probabil ca să întârzie momentul când şeful ei avea să-şi dea seama că se întâmplase ceva în neregulă, dar de acceptase femeia planul acesta? *Ce îi spusese şoferul în acele câteva minute încât să devină atât de cooperantă*? Fusese o amenințare la adresa familiei, a iubitului? Sau o mită, suficient de mare ca s-o convingă să se decidă pe loc? Şi în continuare nu se mai sinchisise să-şi ascundă urmele deoarece ştia că nu exista nici o modalitate prin care s-o facă în chip convingător? Acceptase că vinovăția ei avea să fie evidentă şi că va trebui să devină o fugară?

Suna ca o mită grozavă. Atunci, cum putuse fi atât de naivă încât să creadă că cineva avea s-o plătească într-adevăr?

Am ieşit din Intercontinental Bank, i-am scos fotografia din portofel şi am îndreptat-o spre uşile rotative din sticlă incasabilă, încercând să-mi imaginez scena: *Taxiul soseşte, ea urcă, maşina porneşte. Şoferul spune: Avem parte de o vreme frumoasă, nu? Apropo, ştiu ce ai în servieta aceea. Vino cu mine la Viena şi te voi face bogată.*

Ea mă privi acuzator.

– Iartă-mă, De Angelis, am rostit. Nu cred că erai atât de naivă.

Am studiat imaginea scoasă la o imprimantă laser. Ceva mă sâcâia. *Aparate de radio digitale cu ID-urile şoferilor?* Dintr-un motiv necunoscut, asta mă surprinsese. N-ar fi trebuit. Poate că în subconştientul meu continuau să roiască scene din filme cu şoferi de taxi şi poliţişti comunicând prin mârâieli incomprehensibile, care continuau să-mi modeleze aşteptările la un anumit nivel, în ciuda tehnologiei pe care o utilizam eu însumi zilnic. Termenul „licitaţie" îmi provoca şi acum imagini ale unui individ cu un ciocănel, strigând sume într-o încăpere ticsită, deşi nu văzusem nimic măcar pe departe asemănător, decât în filme. În viaţa reală totul era computerizat, totul era digital. „Fotografia" aceasta era digitală. Pelicula chimică începuse să dispară din magazine pe când aveam paisprezece sau cincisprezece ani şi chiar în copilăria mea era un lucru folosit exclusiv de către amatori; majoritatea fotografilor profesionişti foloseau de aproape douăzeci de ani matrice CCD[43].

Atunci de ce apărea o zgârietură fină pe fotografia icoanei? Cele câteva sute de exemplare ale catalogului licitaţiei trebuie să fi fost produse fără utilizarea unui singur intermediar analog; totul trecuse direct din camera foto digitală în calculator şi apoi în imprimanta laser. Singurul anacronism era produsul final, lucios, iar o casă de licitaţii mai puţin conservatoare ar fi oferit o versiune online sau un CD interactiv.

Reif îmi îngăduise să păstrez catalogul; revenit în camera de hotel, l-am inspectat din nou. În mod clar, „zgârietura" nu era o crăpătură în vopseaua icoanei; traversa complet imaginea, o linie perfect dreaptă, albă, de grosime uniformă, trecând fără cea mai mică abatere de la vopsea la lucrătura în argint.

O defecţiune în componentele electronice ale camerei foto? În mod sigur, fotograful ar fi sesizat-o şi ar fi încercat din nou. Şi

---

[43] Charge-Complete Device – dispozitiv complet capacitiv (n. trad.).

chiar dacă eroarea ar fi fost observată prea târziu pentru ca icoana să fie refotografiată, ar fi putut fi îndepărtată instantaneu prin apăsarea unei taste din orice pachet decent de facilități pentru procesarea imaginilor.

Am încercat să iau legătura cu Reif; am avut nevoie de aproape o oră ca să-i dau de urmă.

– Îmi puteți spune, l-am întrebat, numele echipei de designeri care a produs catalogul licitației?

Mă privi de parcă l-aș fi întrerupt dintr-o partidă de sex ca să-l întreb cine l-a omorât pe Elvis Presley.

– Pentru ce aveți nevoie de informația aceasta?

– Doream să-l întreb pe fotograful lor...

– Pe fotograful lor?

– Da. Sau pe cel care a fotografiat obiectele din colecție.

– Nu a fost necesar să fotografiem colecția. Herr Hengartner avea deja fotografiile complete, în scopuri de asigurare. A lăsat un disc cu fișiere de imagini și instrucțiuni detaliate privind aspectul catalogului. Știa că era pe moarte. A organizat și a pregătit totul. Asta răspunde la întrebările dumneavoastră? Vă satisface curiozitatea?

Nu tocmai. Am strâns din dinți și m-am umilit: Puteam să capăt o copie a fișierului original de imagini? Voiam să cer părerea unui istoric de artă din Moscova și nici cel mai bun fax color al catalogului n-ar fi reprodus perfect imaginea icoanei. Fără chef, Reif instrui un asistent să caute datele și să mi le transmită.

Linia, „zgârietura", exista în fișier.

Hengartner – care apreciase icoana în taină și care știuse, cumva, că va obține un preț extraordinar – lăsase o imagine a ei având o mică, dar evidentă, eroare și se asigurase că avea să fie zărită de toți potențialii cumpărători.

Asta trebuia să însemne ceva, însă habar nu aveam ce anume.

***

O listă a datelor la care Lombardia intrase și ieșise de sub stăpânirea Austriei, memorată pe când aveam șaisprezece ani, epuiza cunoștințele mele despre Imperiul Habsburgic. Ceea ce ar fi trebuit să nu conteze aproape deloc în anul 2013, totuși mă simțeam deconcertant de nepregătit.

În camera de hotel mi-am despachetat bagajele, apoi am privit precaut afară, peste acoperișurile Vienei. Puteam zări, în de-

părtare, Catedrala Sfântului Ştefan; turla sudică, aproape detaşată de corpul principal, era încununată cu un turnuleţ care aducea cu o antenă delicată de radio. Acoperişul catedralei era decorat cu ţigle viu colorate, formând un desen fascinant, în zigzag, alcătuit din „V"-uri şi carouri, ca şi cum cineva ar fi învelit clădirea cu o imensă carpetă mongolă, ca să-i păstreze căldura. Pe de altă parte, ceva mai puţin exotic ar fi produs o dezamăgire.

De Angelis murise în acelaşi hotel (în camera aflată chiar deasupra mea, care beneficia aproape de aceeaşi panoramă). Se înscrisese sub propriul ei nume. Plătise cu propriul ei card, deşi ar fi putut utiliza bani gheaţă, anonimi. *Dovedea asta că n-avea de ce să se ruşineze – că fusese ameninţată, nu mituită?*

Am petrecut jumătate din dimineaţă încercând să-l conving pe managerul hotelului că poliţia locală nu avea să-l aresteze pentru că-mi îngăduise să discut cu angajaţii săi despre crimă; ideea în sine i se părea echivalentă cu o trădare.

– Dacă un cetăţean vienez ar muri în Milano, am argumentat răbdător, nu v-aţi aştepta ca un investigator austriac acreditat să primească acolo tot ajutorul solicitat?

– Am fi trimis o delegaţie a poliţiei care să ia legătura cu autorităţile milaneze, nu un detectiv particular care să acţioneze pe cont propriu.

Nu ajungeam nicăieri, aşa că am bătut în retragere. În plus, întârziam la o întâlnire.

Mult aşteptatul meu prânz, decontat de Masini, cu un operator al pieţei negre s-a desfăşurat într-un restaurant cu hrană naturistă. În Milano plătisem câteva milioane de lire unei „agenţii de intermediere" cu sediul pe Internet, ca să mă pună în legătură cu „Anton". Era mult mai tânăr decât mă aşteptasem; părea de vreo douăzeci de ani şi radia genul de siguranţă pe sine pe care până atunci îl întâlnisem numai la dealerii de droguri adolescenţi şi bogaţi. Am reuşit, din nou, să evit folosirea germanei mele atroce; Anton vorbea o engleză de CNN, cu un accent care mi s-a părut maghiar.

I-am întins catalogul licitaţiei, deschis la pagina relevantă; privi imaginea icoanei.

– Ah, da. Vladimir... Îţi pot face rost de una identică. Zece mii de dolari americani.

– Nu vreau o copie falsificată. (Deşi ideea era atrăgătoare, Masini n-ar fi putut fi păcălit.) Nici măcar un obiect contemporan similar. Vreau să ştiu cine s-a interesat de *asta*. Cine a răspândit zvonul că îşi va schimba proprietarul în Zürich şi că ar fi fost gata să plătească pentru a fi adusă în răsărit.

A trebuit să fac un efort conştient ca să nu plec ochii spre picioarele lui. Înainte de a sosi, presărasem în mod discret microsfere din siliciu pe podeaua de sub masă. Fiecare dintre ele conţinea un accelerometru minuscul – o matrice de cilindri elastici din silicon, cu mărimea de câţiva microni, fabricată pe acelaşi cip cu un microprocesor de putere scăzută. Dacă la următoarea noastră întâlnire una singură din cele cincizeci de mii de microsfere pe care le azvârlisem avea să mai fie prinsă de pantofii lui, o puteam interoga în infraroşii, aflând cu precizie pe unde umblase tânărul. Sau unde îşi ţinea perechea aceasta de pantofi, atunci când şi-o schimba cu alta.

– Icoanele se deplasează spre apus, declară Anton de parcă ar fi enunţat o lege fizică. Prin Praga sau Budapesta, spre Viena, Salzburg, München. Aşa se aranjează totul.

– Pentru cinci milioane de franci elveţieni, nu crezi că cineva ar fi putut face efortul de a schimba liniile tradiţionale de furnizare?

Se strâmbă.

– *Cinci milioane*? Nu cred! Ce face icoana asta să valoreze cinci milioane?

– Tu eşti expertul. Tu trebuie să-mi spui.

Mă fulgeră cu privirea de parcă ar fi suspectat că-mi băteam joc de el, apoi coborî din nou ochii asupra catalogului. De data aceasta citi şi comentariul. Vorbi precaut:

– Poate că-i mai veche decât credeau licitanţii. Dacă provine într-adevăr, să zicem, din secolul al XV-lea, preţul aproape că ar putea fi explicabil. Probabil, clientul tău i-a ghicit vechimea exactă... şi nu numai el.

Suspină.

– Va costa însă mult să aflăm cine a fost celălalt ofertant. Oamenii vor şovăi să vorbească.

– Ştii unde stau, i-am spus. Dacă găseşti pe cineva care trebuie convins, anunţă-mă.

Încuviinţă din cap posomorât, de parcă ar fi sperat cu adevărat că i-aş fi putut înmâna un teanc gros de bani lichizi pentru diverse mite. Am fost cât pe ce să-l întreb despre „zgârietură" – *Ar putea fi un mesaj codificat, adresat cunoscătorilor, anunţând că icoana este mai veche decât pare?* –, dar n-am dorit să mă fac de râs. O văzuse şi nu spusese nimic; poate că, la urma urmelor, nu era decât o eroare de calculator, lipsită de semnificaţie.

Când am plătit nota, se ridică de pe scaun, se aplecă spre mine şi şopti:

– Dacă spui cuiva cu ce mă ocup, o să am grijă să fii ucis.

Mi-am păstrat un chip inexpresiv şi am replicat:

– Reciproc.

După ce plecă, am încercat să râd. *Puşti idiot şi insolent*. N-am putut, totuşi, să emit sunetul cuvenit. Nu-mi imaginam că avea să fie foarte încântat dacă afla în ce se băgase. Mi-am scos notepadul, am consultat agenda de întâlniri, după care i-am îngăduit braţului drept să atârne o secundă pe lângă scaun, iradiind podeaua cu un cod de distrugere adresat microsferelor rămase.

Am scos apoi poza lui De Angelis din portofel şi am aşezat-o în faţa mea pe masă.

– Sunt în vreun pericol? am întrebat. Tu ce crezi?

Mă privi fără să zâmbească. Expresia din ochii ei putea să fie de amuzament sau de îngrijorare. Nu de indiferenţă; în privinţa asta eram sigur. Nu părea, însă, pregătită să înceapă să ofere predicţii sau sfaturi.

***

Tocmai când mă îmbărbătam pentru a-l aborda din nou pe managerul hotelului, birocratul din primăria oraşului a acceptat, în sfârşit, să faxeze hotelului o declaraţie oficială, recunoscând că licenţa mea era admisă în toată jurisdicţia. Asta păru să-l mulţumească pe manager, deşi nu aducea nimic în plus faţă de documentele pe care i le arătasem deja.

Recepţionerul de-abia şi-o amintea pe De Angelis; nu putea preciza dacă fusese veselă sau nervoasă, prietenoasă sau încordată. Îşi purtase singură bagajul; un hamal îşi amintea că o văzuse cu servieta şi cu o geantă de voiaj. (Petrecuse în Zürich noaptea dinainte de preluarea icoanei.) Nu folosise room service-ul şi nici vreunul dintre restaurantele hotelului.

Omul de serviciu care găsise cadavrul se născuse în Torino, conform spuselor şefului său. Nu eram sigur dacă asta avea să constituie un ajutor sau un obstacol. Când l-am găsit într-o debara din subsol, îmi vorbi iritat, în germană:

– Am declarat totul poliţiei. De ce mă mai deranjezi? Du-te şi întreabă poliţia, dacă vrei să afli detalii.

Îmi întoarse spatele. Părea să inventarieze şampoanele de mochetă şi sticlele de dezinfectant, dar se comporta ca şi cum ar fi fost o acţiune de maximă urgenţă.

– Trebuie să fi fost un şoc pentru tine, am comentat. O persoană atât de tânără... Dacă ar fi fost vorba despre o clientă de

optzeci de ani care ar fi murit în somn, probabil că nu i-ai fi acordat mare atenție. Dar Gianna avea douăzeci și șapte de ani. O tragedie!

Se încordă la auzul numelui ei; i-am putut zări umerii tensionându-se. *După șase zile? O femeie pe care nici măcar n-o cunoscuse*?

– N-o mai văzuseși până atunci, așa este? I-am întrebat. Nu vorbiseși cu ea?

– Nu.

Nu l-am crezut. Managerul era un cretin îngust la minte; probabil că relațiile cu clienții erau strict interzise. Tânărul acesta avea douăzeci de ani, era arătos, vorbea aceeași limbă cu De Angelis. Ce făcuse? Flirtase cu ea pe coridor, nevinovat, timp de treizeci de secunde? Iar acum se temea că avea să-și piardă slujba dacă recunoștea?

– Nu va mai afla nimeni, dacă-mi spui ce ți-a zis. Îmi dau cuvântul. Nu sunt de la poliție și nimic nu trebuie să fie oficial. Vreau doar să-i bag la închisoare pe nemernicii care au ucis-o.

Lăsă din mână scanerul pentru coduri de bare și se răsuci spre mine.

– N-am întrebat-o decât de unde era de loc. Cu ce treburi prin Viena.

Am simțit că mi se zbârlește părul de pe ceafă. Durase atât de mult ca să ajung așa aproape de ea, încât pur și simplu nu-mi venea să cred că era adevărat.

– Cum a reacționat?

– A fost politicoasă. Prietenoasă. Părea, totuși, agitată. Neatentă.

– Ce ți-a zis?

– Că era din Milano.

– Altceva?

– Când am întrebat-o ce căuta în Viena, mi-a spus că făcea pe dama de companie.

– *Poftim*?!

– Mi-a spus că nu stă mult. Și că se afla aici doar ca să facă pe dama de companie. A unei doamne mai vârstnice.

***

Damă de companie? Am rămas treaz jumătate de noapte, încercând să pricep înțelesul expresiei. Implica, oare, că nu cedase custodia icoanei? Că, atunci când murise, continua s-o păzească? Că o considera proprietatea lui Luciano Masini și că intenționa încă să i-o predea?

Ce-i spusese „şoferul de taxi"? Adu icoana pentru o zi în Viena? Poţi să n-o scapi din vedere? Nu vrem s-o furăm... ci s-o împrumutăm? Să i ne rugăm pentru ultima oară înainte de a dispărea în seifurile altei bănci occidentale? Dar ce anume era atât de special la *această* copie a Maicii Domnului Vladimir ca să merite atâta bătaie de cap? Probabil acelaşi lucru care îl determinase pe Masini să plătească cinci milioane de franci elveţieni... dar despre ce era vorba?

Şi de ce îşi părăsise slujba De Angelis, riscând închisoarea, ca să urmeze planul? Chiar dacă fusese oarbă la faptul evident că totul era o înscenare, ce i s-ar fi putut oferi pentru a fi de acord să dea cu piciorul carierei şi reputaţiei?

Aţipisem de numai zece-douăzeci de minute, când am fost trezit de bubuituri în uşă. Până ce m-am împleticit din pat şi mi-am tras pantalonii, poliţiştii îşi pierdură răbdarea şi folosiră un şperaclu ca să intre. Nu era încă ora 2 noaptea.

Erau patru indivizi, doi în uniformă. Unul îmi agită o fotografie în faţă. Am mijit ochii.

– Aţi discutat cu bărbatul acesta? Azi?

Era Anton. Am încuviinţat din cap. Dacă ei n-ar fi ştiut deja răspunsul, n-ar mai fi pus întrebarea.

– Urmaţi-ne, vă rugăm!

– De ce?

– Deoarece prietenul dumneavoastră este mort.

M-au dus să-mi arate cadavrul, aşa că am putut confirma că era într-adevăr aceeaşi persoană. Fusese împuşcat în piept şi azvârlit lângă canal. Nu în canal; poate că ucigaşii fuseseră întreruptă în acţiunea lor. La morgă, corpul nu purta, bineînţeles, pantofi, totuşi ar fi meritat să emit codul microsferelor, pentru orice eventualitate – ele ar fi putut ajunge în cele mai neaşteptate locuri (de pildă, în nări). Dar înainte de a mă putea gândi la o scuză plauzibilă ca să scot notepadul din buzunar, îi traseră cearşaful peste cap şi mă conduseră într-o cameră pentru interogare.

Poliţia îmi găsise numele şi numărul în notepadul lui „Anton" (dacă îi cunoşteau numele adevărat, îl ţineau secret... alături de alte câteva detalii pe care mi-ar fi plăcut să le aflu – de pildă, răspunsul la întrebarea dacă laboratorul balistic obţinuse aceleaşi rezultate ca şi în cazul lui De Angelis). Am relatat discuţia noastră din restaurant, dar n-am amintit de microsfere (ilegale); urmau să le găsească destul de repede şi nu câştigam nimic dacă ofeream o confesiune voluntară.

Am fost tratat cu dispreţul cuvenit, dar fără să fiu agresat, nici chiar verbal – o primire de cinci stele; în Seveso îmi fuseseră rupte câteva coaste, iar în Marsilia mă alesesem cu un testicul strivit. La ora 4:30 eram liber să plec.

Îndreptându-mă către lift, am trecut pe lângă mai multe birouaşe separate prin pereţi, dar fără să fie complet închise. Pe o masă se afla o cutie de carton, plină cu obiecte de îmbrăcăminte în pungi de plastic.

M-am oprit după ce am ieşit din raza vizuală a celor dinăuntru. Erau un bărbat şi o femeie, ambii necunoscuţi mie, care discutau şi făceau însemnări.

M-am întors, am strecurat capul în birou şi am rostit:

– Mă scuzaţi... mi-aţi putea spune... vă rog...?

Am vorbit în germană, cu accentul cel mai groaznic pe care-l puteam reuşi; am avut un atu, trebuie să fi sunat oribil. Cei doi mă priviră scandalizaţi. Căutându-mi vizibil cuvintele, am scos notepadul şi am atins câteva taste, bâjbâind prin software-ul de traducere şi intrând mai mult în birou. Mi s-a părut că zăresc, cu coada ochiului, o pereche de pantofi, dar n-am putut fi sigur.

– Mi-aţi putea spune, vă rog, unde se află cea mai apropiată toaletă?

– Ieşi afară, mârâi bărbatul, până nu-ţi sparg capul.

M-am retras, zâmbind nesigur.

– *Grazie*, signore! *Danke schön*!

În ascensor exista o videocameră de supraveghere. Nici măcar n-am aruncat o privire spre notepad. La fel, în hol. Abia ieşit pe stradă, am coborât ochii.

Deţineam date culese de 207 microsfere. Software-ul muncea deja din greu ca să reconstruiască traseul lui Anton.

Eram cât pe-aci să urlu de fericire, când mi-am dat seama că nu mi-ar fi fost de nici un folos dacă nu eram capabil să-l urmăresc.

***

Primul loc în care mersese după ce părăsise restaurantul părea să fie locuinţa lui; nu-mi răspunse nimeni la uşă, dar privind pe fereastră am putut întrezări postere ale câtorva dintre cele mai pretenţioase formaţii rock de pe continent. Dacă nu era apartamentul lui, poate era al unui prieten sau al unei prietene. M-am instalat pe terasa cafenelei de peste drum, schiţând conturul vizibil al apartamentului, speculând asupra pereţilor şi mobilierului, reexaminând urma pentru orele pe care le petrecuse acolo, apoi modificându-mi speculaţiile, încercând din nou.

Chelnerul privi peste umărul meu, spre expunerea multiplă de desene formate din linii simple, ce acopereau ecranul.

– Sunteți coregraf?

– Da.

– Ce interesant! Cum se numește dansul acesta?

– „Telefonând și așteptând nerăbdător". Este un omagiu adus idolilor și mentorilor mei: Twyla Tharp și Pina Bausch[44].

Chelnerul fu impresionat.

După trei ore și nici un semn de viață, am trecut mai departe. Pentru scurt timp, Anton se oprise și la altă adresă. La ușă îmi răspunse o blondă zveltă, care nu împlinise încă nouăsprezece ani.

– Sunt un prieten de-al lui Anton, m-am prezentat. Știi unde l-aș putea găsi?

Avea ochii roșii, ca și cum plânsese.

– Nu cunosc pe nimeni cu numele ăsta.

Îmi trânti ușa în nas. Am rămas locului pe coridor pentru câteva clipe, întrebându-mă: *Oare eu l-am ucis? Cineva a detectat microsferele și l-a împușcat din cauza lor?* Totuși, dacă le-ar fi găsit, le-ar fi distrus; acum n-aș mai fi avut o rută pe care s-o urmăresc.

Anton mai fusese într-un singur loc înainte de a face călătoria cu mașina până la canal, pe durata căreia rămăsese complet nemișcat. Locația anterioară se dovedi o vilă izolată, cu două niveluri, într-un cartier luxos. Nu am sunat la ușă. Nu exista nici un post convenabil de observare, așa că am trecut o singură dată prin fața ei, ca în plimbare. Draperiile erau lăsate și nicăieri în preajmă nu se zărea vreun vehicul parcat.

La câteva străzi mai încolo, m-am așezat pe o bancă într-un părculeț și am început să apelez diverse baze de date. Casa fusese închiriată cu numai trei zile în urmă; nu mi-a fost greu să dau de urma proprietarului – un avocat de corporații, având mai multe apartamente prin tot orașul –, însă a fost imposibil să aflu numele noului chiriaș.

Viena are o hartă centralizată de instalații, pentru ca oamenii să nu sape din greșeală în locuri pe unde trec cabluri energetice și telefonice subterane. Liniile telefonice erau inutile pentru mine; este necesar un efort minim ca să nu mai poți fi „ascultat" în felul ăsta. Clădirile erau însă conectate la rețeaua de gaz natural, prin care se înota mai ușor decât prin apă, și cu mai puțin zgomot.

---

[44] Twyla Tharp (n.1941), dansatoare și coregrafă americană; Pina Bausch (n.1940), dansatoare, coregrafă și actriță germană (n. trad.).

Am cumpărat un hârleț, cizme, mănuși, o salopetă albă și o cască de protecție. Din cartea de telefoane am prelevat imaginea emblemei companiei de gaze și am aplicat-o pe cască; din depărtare părea destul de autentică. Mi-am adunat tot curajul care-mi rămăsese și am revenit pe strada vilei, într-un loc de unde casa nu se putea zări, dar cât de aproape îndrăzneam. Am îndepărtat câteva dale din pavaj și am început să sap. Era pe la începutul după-amiezii, un trafic redus și foarte puțini pietoni. De la fereastra celei mai apropiate case, un bătrân trăgea cu ochiul la mine. Am rezistat ispitei de a flutura brațul spre el; n-ar fi părut deloc firesc pentru un lucrător adevărat.

Am ajuns la conducta principală, am coborât în puțul de acces și am lipit de PVC un pachețel; acesta telescopă un ac gol în interior, care topi chimic plasticul, menținând etanșarea în timp ce penetră în pereții conductei. Cineva trecu prin apropiere, plimbând doi câini mari, care gâfâiau și salivau; n-am ridicat ochii.

Panoul de control piui, anunțând reușita. Am astupat groapa, am pus dalele la locul lor și am revenit la hotel ca să mă odihnesc.

***

Lăsasem un cablu subțire, de fibră optică, pornind din cutia îngropată până la pământul neacoperit cu beton din jurul unui copac apropiat, cu capătul la numai câțiva milimetri sub sol. În dimineața următoare am colectat datele stocate, după care m-am întors la hotel ca să le prelucrez.

Câteva sute de captatoare ajunseseră în conductele de gaz ale vilei și reveniseră la cutia de control de câteva ori, trăgând cu urechea în schimburi suprapuse cu durata de o oră, apoi descărcându-și memoria. Pistele individuale de sunet erau adesea ininteligibile, dar procesându-le pe toate o dată, software-ul putea, de obicei, să obțină un sunet limpede.

Vocile erau cinci: trei bărbați și două femei. Toți vorbeau în franceză, deși n-aș fi jurat că era limba maternă a tuturor.

Treptat, am pus lucrurile cap la cap. Ei nu aveau icoana, ci fuseseră angajați s-o găsească, de către un individ pe nume Katulski. Se părea că-l plătiseră pe Anton ca să ciulească urechile, dar el le ceruse mai mulți bani ca să nu treacă în slujba mea. Problema era că, de fapt, nu avusese nimic tangibil de oferit... iar ei căpătaseră un indiciu de la altă sursă. Referirile la uciderea lui Anton nu erau directe, însă poate că încercase să-i șantajeze cumva când îl anunțaseră că nu mai aveau nevoie de serviciile lui.

Un lucru era foarte clar: supravegheau, cu rândul, un apartament situat în capătul opus al Vienei, unde bănuiau că avea să apară cândva asasinul lui De Angelis.

Am urmărit pe doi dintre ei când au plecat să-şi ia schimbul în primire. Închiriaseră un apartament vizavi de obiectivul lor; prin binoclul meu cu infraroşii am putut vedea încotro îşi aţinteau ei binoclurile. Locul pe care-l supravegheau părea pustiu; prin perdelele zdrenţuite nu distingeam decât tapetul scorojit.

De la un telefon public, am sunat la poliţie, utilizând glasul sintetizat al notepadului. Am lăsat un mesaj anonim pentru poliţistul care mă interogase, oferind codul care avea să-i permită accesul la datele din microsfere. Cei de la criminalistică le găsiseră probabil imediat, dar extragerea informaţiilor prin metoda forţei brute a microscopiei ar fi durat câteva zile.

Apoi am aşteptat.

Peste cinci ore, în jur de 3 noaptea, cei doi bărbaţi pe care-i urmărisem plecară grăbiţi, fără să fie înlocuiţi de alţii. Am scos fotografia lui De Angelis şi am privit-o sub razele lunii. Tot nu înţelegeam ce anume din ea mă fermecase; era fie o hoaţă, fie o fraieră. Poate ambele... Indiferent însă ce ar fi fost, o uciseseră.

– Nu rânji aşa, i-am spus, de parcă ai cunoaşte toate răspunsurile. Ce-ar fi să-mi urezi baftă?

***

Clădirea era veche şi într-o stare jalnică. N-am avut nici o problemă cu încuietoarea de la intrare şi, în ciuda treptelor ce scârţâiră până la ultimul etaj, nu m-am întâlnit cu nimeni.

Prin uşa apartamentului 712 se putea detecta un şablon evident de câmpuri electrice; se părea că era protejată cu zece alarme diferite. Am forţat uşa apartamentului vecin. În tavan exista un chepeng de acces, din fericire chiar deasupra canapelei. Dedesubt, cineva mormăi prin somn în clipa când îmi ridicam picioarele şi închideam chepengul. Inima îmi bubuia de adrenalină şi claustrofobie – spargere efectuată într-o ţară străină, teamă, anticipaţie. Am plimbat în jur raza lanternei – şoarecii se îndepărtară grăbiţi.

Chepengul corespondent pentru 712 era protejat la fel ca uşa. M-am deplasat în altă parte a plafonului, am îndepărtat izolaţia termică, apoi am decupat o gaură în tencuială şi am coborât în odaie.

Nu ştiu ce mă aşteptasem să găsesc. Un altar acoperit de icoane şi lumânări cu inscripţii votive? „Echipamente" oculte şi un vraf de tomuri colbuite despre învăţăturile misticilor slavoni?

În cameră existau doar un pat, un scaun şi un echipament RV conectat la priza telefonică. Viena ţinuse pasul cu timpurile; până şi acest apartament dărăpănat dispunea de cea mai recentă bandă ISDN[45].

Am privit în josul străzii – nu se zărea nici ţipenie. Am lipit urechea de uşă; dacă cineva suia pe scară, făcea mult mai puţin zgomot decât făcusem eu.

Mi-am pus pe cap casca RV.

Simularea era o clădire, mai mare decât orice văzusem vreodată, întinzându-se în jurul meu ca un stadion, ca un Colosseum. În depărtare – cam la două sute de metri –, coloane gigantice de marmură, terminate prin arcade, susţineau un balcon cu o balustradă complicată din metal, apoi alte coloane susţineau alt balcon... şi tot aşa, pe şase niveluri. Pardoseala era gresie sau parchet, cu şnururi delicate tivind un model hexagonal complex, în roşu şi auriu. Am ridicat capul... şi, orbit, am înălţat braţele în faţa ochilor (fără efect). Interiorul acestei catedrale imposibile se termina cu o cupolă masivă, ale cărei dimensiuni sfidau orice calcule. Razele soarelui se revărsau prin zeci de ferestre arcuite, dispuse în jurul bazei. Deasupra lor, cupola era acoperită la interior cu un mozaic ale cărui culori erau mai frumoase decât mi-aş fi putut imagina vreodată. Ochii îmi lăcrimau din pricina strălucirii; am clipit ca să-mi îndepărtez lacrimile şi am început disting scena reprezentată acolo. O femeie al cărei chip era înconjurat de un nimb întindea mâna...

Cineva îmi lipi de gât ţeava unui pistol.

Am îngheţat, aşteptând să mi se vorbească. După câteva clipe, am rostit în germană:

– Regret că nu m-a învăţat nimeni să păşesc atât de silenţios.

Glasul unui tânăr îmi răspunse într-o engleză cu accent puternic:

– „Cel care cunoaşte adevărul cuvintelor lui Iisus le poate auzi tăcerea – Sf. Ignatie al Antiohiei."

Probabil că după aceea redusese volumul de pe echipamentul RV – intenţionasem s-o fac eu însumi, dar păruse redundant –, deoarece brusc mi-am dat seama că ascultasem un zgomot de fond.

– Îţi place ce clădim? întrebă tânărul. A fost inspirată de Sf. Sofia din Constantinopol – biserica Sfintei Înţelepciuni, ridicată de Iustinian – dar nu-i o copie oarbă. Noua arhitectură nu trebuie să

---

[45] Integrated Services Digital Network, standard mondial de introducere a telefoniei digitale şi a serviciilor de date (n. trad.).

acorde concesii materiei imperfecte. Originalul din Istanbul este acum muzeu şi, desigur, anterior a fost utilizat ca moschee vreme de cinci secole. Asupra acestui loc sfânt nu se poate abate însă nici unul dintre acele destine.

– Nu.

– Lucrezi pentru Luciano Masini, aşa-i?

Nu m-am putut gândi la o minciună plauzibilă care să-mi fi atras simpatia lui.

– Aşa-i.

– Să-ţi arăt ceva...

M-am încordat, pregătit, sperând că-mi va scoate casca. L-am simţit mişcându-se când ţeava revolverului se clinti puţin, apoi mi-am dat seama că-şi punea mănuşa RV.

Arătă cu degetul şi-mi deplasă punctul de vedere; o făcuse fără ca să vadă ceva, iar asta mă impresionă. Păream că lunec, peste pardoseala catedralei, direct spre altar, care era separat de naos printr-un iconostas ca o dantelărie, masiv şi poleit, acoperit cu sute de icoane. Din depărtare, catapeteasma sclipea opulent; subiectele picturilor erau imposibil de distins, dar panourile colorate alcătuiau un mozaic abstract, straniu şi minunat.

Pe măsură însă ce mă apropiam, efectul devenea copleşitor.

Imaginile erau executate în acelaşi stil bidimensional „primitiv", pe care-l disprețuisem la icoana căutată de Masini,... dar aici, împreună, *en masse*, păreau de o mie de ori mai expresive decât orice capodoperă pompoasă a Renaşterii. Nu impresiona doar faptul că nuanţele fuseseră „restaurate" cu o bogăţie pe care nu o posedase niciodată vreo vopsea reală: roşul şi albastrul erau ca o catifea luminoasă, argintul aducea cu oţelul încălzit până la alb-incandescent. Geometria umană simplă, stilizată, a chipurilor – unghiul unui cap plecat în suferinţă, implorarea straniu detaşată a ochilor înălţaţi spre ceruri – părea să alcătuiască un limbaj de emoţii, cu o claritate şi precizie ce depăşeau orice bariere ale înţelegerii. Era ca scrisul înainte de Turnul Babel, ca telepatia, ca muzica.

Sau poate că pistolul lipit de gâtul meu mă ajuta să-mi extind sensibilitatea estetică... Pentru a deschise uşile percepţiei, nimic nu-i mai bun ca o doză zdravănă de narcotice endogene.

Necunoscutul care mă capturase îmi îndreptă ochii spre spaţiul gol dintre două icoane.

– Acolo este locul Maicii Domnului de Cernobîl.

– Cernobîl? Acolo a fost pictată?

– Masini nu ți-a spus nimic, așa-i?

– Nu mi-a spus *ce anume*? Că icoana provine de fapt din secolul al XV-lea?

– Nu din secolul al XV-lea, ci *al XX-lea*. Din 1986.

Mintea îmi gonea nebunește, dar n-am scos un cuvânt.

Îmi povesti totul pe un ton firesc, de parcă ar fi fost acolo personal.

– Unul dintre întemeietorii Adevăratei Biserici era muncitor la reactorul 4. Când s-a petrecut accidentul, în câteva ore a recepționat o doză letală. N-a murit însă pe loc, ci de-abia peste două săptămâni, când a înțeles cu adevărat dimensiunile tragediei, când și-a dat seama că nu era vorba doar despre sutele de voluntari, pompieri și soldați care aveau să moară în agonie în următoarele luni, ci despre *zecile de mii de oameni* care aveau să moară în următorii ani... cu solul și apa contaminate pentru decenii și bolile dăinuind timp de generații. Atunci Fecioara Maria i-a apărut într-o viziune și i-a spus ce să facă. Trebuia să O picteze ca pe Maica Domnului Vladimir, copiind fiecare detaliu și respectând tradiția. De fapt, el avea să fie instrumentul creării unei noi icoane și Ea avea să o sfințească, revărsând asupră-i toată compasiunea Fiului Ei pentru suferințele ce avuseseră loc, fericirea Lui pentru curajul și sacrificiul pe care îl dovedise poporul Său, și voința Lui de a împărți povara de suferință și chin care avea să urmeze. I-a mai spus să amestece material radioactiv în culorile pe care le folosea și să ascundă icoana după ce o termina, până ce își putea ocupa locul pe iconostasul Adevăratei Biserici.

Am închis ochii și am derulat o scenă dintr-un documentar TV: imagini filmate pe celuloid imediat după accident, brăzdate de fulgere și dungi spectrale. Traiectoriile particulelor înregistrate în emulsie; filmul în sine fusese afectat de radiații. *Asta însemnase „zgârietura" lui Hengartner* – fie că era un efect real, apărut după ce fotografiase icoana cu o cameră modernă, fie numai o adăugire stilizată creată de calculator. Era un mesaj ce se adresa oricărui cumpărător potențial care știa cum să descifreze codul: „Aceasta nu este ceea ce afirmă comentariul. Aceasta este o raritate, o icoană nou-nouță, un original. *Maica Domnului de Cernobîl*. Origine ucraineană, 1986."

– Mă surprinde, am rostit, că a putut fi transportată cu avionul.

– Radiația este abia detectabilă acum, majoritatea produselor fierbinți de fisiune s-au dezintegrat de ani buni. Cu toate acestea, n-ar fi recomandabil s-o săruți. Și poate că l-a ucis pe bătrânul ăla superstițios ceva mai devreme decât ar fi murit de moarte bună.

Superstiţios?

– Hengartner... crezuse că o să-l vindece de cancer?

– Altfel de ce s-o fi cumpărat? A fost furată în '93 şi a dispărut pentru multă vreme, dar zvonuri despre *puterile ei miraculoase* au circulat permanent.

Tonul îi era disprețuitor.

– Nu ştiu în ce religie credea hodorogul ăla, poate în *homeopatie*. Spera să-l refacă o doză din ceea ce-l afectase. Scanerele integrale foarte bune pot detecta cele mai mici urme de stronţiu-90 şi le pot data: momentul accidentului. Dacă într-adevăr cancerul lui a fost cauzat de Cernobîl, ar fi ştiut-o. Însă şeful tău este, bănuiesc, doar un adorator de modă veche al Madonei, care crede că poate salva viaţa nepoatei lui dacă-şi arde toţi banii pe altarul ei.

Poate că voia să mă sâcâie, ca să acţionez; puţin îmi păsa ce credea Masini, totuşi mă străbătu un val de mânie.

– Şi curiera? *Cu ea ce s-a întâmplat*? Pentru voi a însemnat tot o ţărancă proastă şi superstiţioasă?

Tăcu un timp; l-am simţit schimbând mâna cu care ţinea pistolul. Ştiam cu exactitate unde se afla acum; cu ochii închişi, îl puteam zări în faţa mea.

– Fratele meu i-a spus că în Viena se găsea un băiat din Kiev care murea de leucemie şi care dorea să aibă şansa de a se ruga la Maica Domnului de Cernobîl.

Disprețul îi pierise din glas. Ca şi pompoasa siguranţă biblică.

– Masini îi povestise despre nepoata lui. Ştia cât de obsedat era şi mai ştia că n-ar fi fost niciodată de acord să se despartă de icoană, nici măcar pentru o oră. De aceea a acceptat s-o ia la Viena. S-o predea cu o zi mai târziu. Nu credea că poate să vindece pe cineva. De altfel, bănuiesc că nu credea nici în Dumnezeu. Însă fratele meu a convins-o că băiatul avea dreptul să se roage icoanei, să aibă o mângâiere din asta. Chiar dacă el nu avea cinci milioane de franci elveţieni.

Am lovit în clipa aceea, cu directa cea mai puternică pe care o lansasem în viaţa mea. Am izbit carnea şi osul, zguduindu-mi întregul corp ca un şoc electric. Pentru o clipă am fost atât de ameţit încât nu am ştiut dacă el apăsase sau nu pe trăgaci, spulberându-mi jumătate din faţă. M-am clătinat şi mi-am smuls casca, cu transpiraţia îngheţată picurându-mi de pe chip. Tânărul zăcea pe podea, convulsionându-se de durere, cu pistolul tot în mână. Am făcut un pas înainte şi l-am călcat pe încheietură, apoi m-am aplecat şi am luat arma, cu uşurinţă. Avea paisprezece-cincisprezece ani şi membre lungi, dar era foarte slab şi spân. L-am lovit cu răutate în coaste.

– Iar tu ai jucat rolul pioasei victime a cancerului, da?

– Da.

Plângea, dar nu-mi dădeam seama dacă de durere sau de remuşcări.

L-am lovit încă o dată.

– Şi după aceea aţi ucis-o! Ca să puneţi labele pe nenorocita de Madonă de Cernobîl, care nici măcar nu face o amărâtă de minune!

– N-am omorât-o eu! Plângea ca un copil. Frate-meu a omorât-o şi acum e mort şi el.

Fratele lui era mort?

– Anton?

– S-a dus la oamenii lui Katulski, ca să le spună despre tine.

Vorbea printre suspine.

– A crezut că ei te vor încurca... şi a mai crezut că dacă se luptau cu tine, am putea avea şansa să scoatem icoana din oraş.

Trebuia să-mi fi dat seama. Ce modalitate mai bună de a urmări o icoană furată, decât să faci tu însuţi contrabandă cu icoane? Şi ce modalitate mai bună de a urmări mişcările rivalilor tăi, decât să pretinzi că eşti informatorul lor?

– Acum unde-i icoana?

Nu-mi răspunse. Mi-am băgat arma în buzunarul de la spate, apoi m-am aplecat şi l-am ridicat de subsuori. Nu cred că avea mai mult de 30 de kilograme. Poate că într-adevăr murea de leucemie; în clipa aceea, nu-mi păsa aproape deloc. L-am izbit de perete şi l-am lăsat să cadă; l-am ridicat şi l-am izbit din nou. Din nas începu să-i curgă sânge; se înecă şi tuşi. L-am ridicat pentru a treia oară, după care m-am oprit să-mi inspectez isprava. Mi-am dat seama că-i fracturasem maxilarul atunci când îl lovisem cu pumnul... şi probabil îmi fracturasem eu însumi un deget.

– Tu nu eşti nimic, îmi spuse el. Nimic. O scânteiere în istorie. Timpul va înghiţi epoca profană – şi toate sectele demente şi blasfemiatoare, toate superstiţiile – ca pe o gâză într-o furtună de nisip. Va dăinui numai Adevărata Biserică.

Zîmbea cu buze însângerate, dar nu părea triumfător sau mulţumit de sine. Pur şi simplu mă anunţase care îi era opinia.

Probabil că pistolul din buzunarul meu ajunsese la temperatura corpului; când îmi lipi ţeava de ceafă, am crezut mai întâi că era degetul lui cel mare. L-am privit în ochi, căutând să-i descifrez intenţiile, dar n-am putut vedea decât disperare. Finalmente, nu era decât un copil singur într-un oraş străin, copleşit de dezastre.

Purtă țeava armei în jurul capului meu, până ce ajunse în dreptul tâmplei. Am închis ochii, strângându-i involuntar. Am rostit:

– Te rog...

Îndepărtă arma. Am deschis ochii la timp ca să-l văd zburându-şi creierii.

***

Nu doream decât să mă ghemuiesc pe podea şi să dorm, pentru ca apoi să mă trezesc şi să constat că totul nu fusese decât un vis. Un instinct mă ținu însă în mişcare: M-am spălat de sânge, cât am putut de bine. Am ascultat dacă nu cumva se treziseră vecinii. Pistolul era o armă suedeză ilegală, cu amortizor încorporat; glonțul scosese un şuier de-abia perceptibil, dar nu ştiam cât de tare răcnisem eu.

Desigur, purtasem din capul locului mănuşi. Laboratorul balistic avea să confirme sinuciderea. Trebuiau, totuşi, explicate gaura din tavan, maxilarul fracturat şi coastele învinețite şi exista o probabilitate covârşitoare ca fire din părul meu şi particule de epidermă să existe peste tot în încăpere. În cele din urmă avea să se ajungă la proces. Şi la condamnarea mea la închisoare.

Am fost cât pe-aci să anunț poliția. Eram prea obosit ca să mă gândesc să fug, prea dezgustat de ceea ce făcusem. Practic nu-l omorâsem pe puşti... doar îl bătusem şi-l terorizasem. Continuam să fiu furios pe el, chiar şi acum; parțial, era vinovat de moartea lui De Angelis. Cel puțin în aceeaşi măsură în care eu eram vinovat de moartea lui.

Apoi, însă, pilotul meu automat spuse: *Anton era fratele lui. Poate că s-au întâlnit în ziua când a fost ucis... în locuința lui Anton, sau în apartamentul cu fata blondă. Au călcat o vreme pe aceeaşi podea. Şi-au şters tălpile pe acelaşi preş din fața uşii. Iar după aceea, poate că el a mutat icoana în altă ascunzătoare.*

Mi-am scos notepadul, am îngenuncheat la picioarele cadavrului şi am emis codul.

Au răspuns trei sfere.

***

Am găsit-o cu puțin înaintea zorilor, îngropată sub dărâmături, într-o clădire pe jumătate demolată de la periferia Vienei. Se afla tot în servietă, însă toate încuietorile şi alarmele fuseseră dezactivate. Am deschis servieta şi am rămas un timp, privind icoana. Semăna cu fotografia din catalog. Urâtă şi posomorâtă.

Am vrut s-o rup în două. Am vrut să aprind un foc şi s-o ard. Din cauza ei muriseră trei oameni.

Dar nu era atât de simplu.

M-am aşezat pe ruine, cu capul în palme. Nu puteam pretinde că nu ştiam ce însemna icoana pentru proprietarii ei de drept. Văzusem biserica pe care o clădeau, locul pe care urma să-l ocupe. Auzisem istoria, oricât de apocrifă, a creaţiei ei. Iar dacă referirile la compasiunea divină pentru morţii Cernobîlului, canalizată într-o felicitare de Crăciun radioactivă erau pentru mine rahaturi ridicole şi lipsite de sens, asta nu interesa pe nimeni. De Angelis nu crezuse nici ea, totuşi îşi trădase misiunea – plecase spre Viena pentru că aşa dorise. Cât despre mine, puteam visa oricât voiam la o lume raţională, perfectă, profană... dar de trăit, trebuia să trăiesc într-o lume reală.

Eram sigur că-i puteam duce icoana lui Masini înainte să fiu arestat. Probabil că el n-avea să-mi ofere chiar orice deţinea, dar aş fi putut căpăta câteva milioane de lire... înainte ca puştoaica să moară şi ca recunoştinţa lui să se topească. Suficient ca să-mi angajez câţiva avocaţi foarte buni. Suficient, poate, ca să scap de închisoare.

Sau puteam să fac ceea ce ar fi trebuit să facă De Angelis când sosise momentul adevărului, în loc să apere până la moarte nenorocitele de drepturi ale lui Masini.

Am revenit în apartament. Înainte de plecare, decuplasem toate alarmele, aşa că acum am putut intra pe uşă. Mi-am pus casca şi mănuşa RV şi, cu vârful degetului, am scris un mesaj invizibil în spaţiul gol de pe catapeteasmă.

După aceea, am scos echipamentul din priza telefonică, întrerupând legătura, şi am plecat să caut un loc unde să mă ascund până la căderea nopţii.

***

Ne-am întâlnit imediat înainte de miezul nopţii, în exteriorul parcului de distracţii din nord-estul Vienei, într-un loc de unde puteam vedea roata mare. Un alt copil înspăimântat şi sacrificabil, afişând o faţadă de bravură. Puteam să fiu un poliţist. Puteam să fiu oricine.

Când i-am întins servieta, o deschise şi privi înăuntru, apoi se uită la mine de parcă aş fi fost o apariţie sfântă.

– Ce veţi face cu ea? l-am întrebat.

– Vom extrage adevărata icoană din reprezentarea fizică şi apoi o vom distruge.

A fost cât pe aici să-i replic: *Ar fi trebuit să furați fișierul-imagine al lui Hengartner și în felul ăsta ați fi evitat multe nenorociri.* Totuși n-am avut inima s-o fac.

Mi-a îndesat în mâini o broșură multilingvă. Am citit-o în drum spre metrou. Explica deosebirile teologice dintre Adevărata Biserică și diversele versiuni naționale ale ortodoxiei. Se părea că totul se rezuma la chestiunea încarnării; Dumnezeu crease informație, nu trup, și cine nu înțelegea deosebirea aceasta importantă trebuia să fie adus imediat pe calea cea dreaptă. Continua, explicând felul în care Adevărata Biserică avea să unifice ortodoxia răsăriteană – și finalmente întreaga creștinătate –, eradicând superstițiile, sectele apocaliptice, naționalismul virulent și materialismul ateist. Nu pomenea nimic, în nici un fel, despre antisemitism sau despre bombardările moscheilor.

Literele se distrugeau pe pagină la câteva minute după ce le citeam. Să fi fost un proces declanșat de dioxidul de carbon exhalat? Indivizii aceștia își însușiseră metodele unor guru cu adevărat ciudați.

Am scos fotografia lui De Angelis.

– Asta doreai de la mine? Ești mulțumită?

Nu-mi răspunse. Am rupt fotografia și am lăsat bucățelele să coboare, fluturând, spre pământ.

Nu am luat metroul. Aveam nevoie de aerul rece ca să-mi limpezească mintea. Așa că am revenit pe jos în oraș, croindu-mi drum printre ruinele trecutului incomprehensibil și vestitorii viitorului inimaginabil.

Plonjonul Planck

Gisela contempla avantajele de a fi strivită – aproape cu siguranță fatal, însă extrem de lent –, când mesagerul apăru în casagrama ei. Îi observă prezența, dar îl instrui să aştepte; un sol sclipitor şi auriu cu sandale înaripate, întinzând un braț nerăbdător, încremenit în mijlocul pasului, la douăzeci de delta depărtare.

În momentul acela, grama era o întindere de dune galbene, sub un cer albastru-spălăcit, nici prea auster, nici prea fascinant. Întinsă confortabil pe nisipul răcoros, Gisela fixa concentrat cu privirea un triunghi gigantic care plutea înclinat deasupra dunelor; fiecare latură a lui semăna cu un snop zbârlit de paie. Triunghiul era un ansamblu de diagrame Feynman[46], prezentând doar câteva dintre multele modalități în care o particulă se putea deplasa între trei evenimente în spațiu-timp. O particulă cuantică nu putea fi fixată pe o traiectorie anume, dar putea fi tratată ca o sumă de componente localizate, fiecare având altă traiectorie şi participând la o serie diferită de interacțiuni.

În spațiu-timpul „gol", interacțiunile cu particule virtuale făceau ca faza fiecărei componente să se rotească în mod constant, aidoma limbilor unui ceas. Însă timpul măsurat cu orice tip de ceas care călătorea între două evenimente din spațiu-timpul plat avea valoarea maximă atunci când traiectoria era o linie dreaptă – orice ocol ducea la dilatarea timpului, scurtând călătoria –, astfel că reprezentarea defazării în funcție de mărimea ocolului atingea, de asemenea, maximul la o linie dreaptă. Deoarece maximul respectiv era continuu şi orizontal, un grup de traiectorii aproape drepte şi aglomerate în jurul lui avea defazări similare şi permitea mai multor altor componente decât ale oricărui alt grup echivalent de pe pante să capete aceeaşi fază, consolidându-se reciproc. Trei linii drepte, strălucind roşu prin centrul fiecărui „snop de paie", ilus-

---

[46] Richard Phillips Feynman (1918-1988), fizician american, laureat al Premiului Nobel în anul 1965, pentru cercetări în electrodinamica cuantică (n. trad.).

trau rezultatul: traiectoriile clasice, traiectoriile cu probabilitatea cea mai mare erau linii drepte.

În prezența materiei, aceleași procese deveneau ușor oblice. Gisela adăugă modelului două nanograme de plumb – câteva trilioane de atomi, ale căror linii cosmice treceau vertical prin centrul triunghiului, înmugurind propriul lor desiș de particule virtuale. Atomii erau neutri ca sarcină și culoare, dar electronii și quarcii lor individuali continuau să disipe fotoni și gluoni virtuali. Fiecare tip de materie interfera cu o parte a roiului virtual și anomalia inițială se răspândea prin spațiu-timp, disipând chiar particulele virtuale, anulând rapid orice diferențe între efectul unei tone de roci și al unei tone de neutrini, diminuându-se o dată cu distanța conform unei aproximative legi a pătratelor inverse. Cu ploaia de particule virtuale – și defazările pe care le creau acestea – variind de la un loc la altul, traiectoriile de probabilitate maximă încetau să mai asculte de geometria spațiu-timpului plat. Triunghiul roșu-luminos al celor mai probabile traiectorii era acum vizibil curbat.

Ideea de bază data tocmai de la Saharov[47]: gravitația nu era decât reziduul anulării imperfecte a altor forțe; prin stoarcerea suficient de puternică a vidului cuantic apăreau ecuațiile lui Einstein. Dar începând cu Einstein, orice teorie a gravitației era, de asemenea, o teorie a *timpului*. Relativitatea cerea ca faza de rotație a unei particule aflate în imponderabilitate să coincidă cu toate ceasurile care călătoreau pe aceeași traiectorie și, o dată ce dilatarea gravitațională a timpului era legată de modificări ale densității particulei virtuale, orice determinare a timpului – de la durata de înjumătățire a dezintegrării unui radioizotop (stimulată de fluctuațiile vidului) și până la stările de vibrație ale unei aschii de cuarț (pricinuite finalmente de aceleași efecte de fază ca și cele care determinau traiectoriile clasice) – putea fi reinterpretată ca o numărătoare a interacțiunilor cu particule virtuale.

Linia aceasta de raționare îl dusese pe Kumar – la un secol după Saharov, bizuindu-se pe lucrările lui Penrose, Smolin și Rovelli – la conceperea unui model al spațiu-timpului ca o sumă cuantică a tuturor rețelelor posibile de linii cosmice ale particulelor, cu „timpul" clasic dezvoltându-se din numărul de intersecții de-a lungul unui fir specificat al rețelei. Modelul respectiv cunoscuse un

---

[47] Andrei Dmitrievici Saharov (1921-1989), fizician și disident sovietic, laureat al Premiului Nobel pentru pace în anul 1975 (n. trad.).

succes categoric, supraviețuind secole examinărilor teoretice şi testelor experimentale. Nu fusese însă validat niciodată la scara lungimilor minime, accesibile doar la energii absurd de ridicate, şi nu se întreprinsese nici o tentativă de a explica structura fundamentală a rețelelor sau a regulilor ce le guvernau. Gisela dorea să ştie de unde proveneau elementele respective. Voia să înțeleagă Universul la nivelul lui cel mai profund, să atingă frumusețea şi simplitatea aflate la temelia tuturor lucrurilor.

De aceea demarase Plonjonul Planck.

Mesagerul îi atrase din nou atenția. Emitea coduri de identificare, indicând faptul că îl reprezenta pe primarul Cartanului – software non-conştient care se ocupa cu menținerea bunelor relații cu alte polisuri, respectând politețea oficială şi netezind eventualele asperități şi conflicte în cazurile în care nu existau conexiuni reale între cetățeni. Deoarece Cartan se găsea de aproape trei secole pe orbită în jurul lui Chandrasekhar, la 97 de ani-lumină depărtare de Pământ – actualmente se afla chiar şi mai departe de toate polisurile care călătoreau prin spațiu –, Gisela nu-şi putea imagina în ce misiuni diplomatice urgente putea fi angajat primarul şi cu atât mai puțin de ce dorea s-o consulte pe ea.

Expedie un cod de activare spre mesager. Suspendând estetica de continuitate a casagramei, acesta sări peste dune, oprindu-se în fața ei, într-un nor de praf fin.

– Suntem pe punctul de a primi doi vizitatori de pe Pământ.

Gisela fu uluită.

– De pe Pământ? Ce polis?

– Atena. Primul tocmai a sosit, al doilea va mai fi în tranzit pentru nouăzeci de minute.

Gisela nu auzise niciodată de Atena, dar nouăzeci de minute pentru o persoană suna amenințător. Tot ceea ce era important la un cetățean individual putea fi comprimat în mai puțin de un exaoctet şi expediat sub forma unei emisii de raze gamma cu o durată de ordinul milisecundelor. Simularea organatomică a unui corp integral – celulă cu celulă, viscere redundante şi toate celelalte – era o excentricitate destul de nevinovată, totuşi transportarea detaliilor microscopice ale „propriului" tău intestin subțire la 97 de ani-lumină constituia pur şi simplu o exagerare.

– Ce ştii despre Atena? Pe scurt.

– A fost întemeiat în anul 2312, cu o cartă exprimând țelul „recâştigării virtuților pierdute ale organatomicului". În forumurile publice, cetățenii săi au dovedit puțin interes față de realitatea exo-

polisului – cu excepția istoriei și formelor de artă organatomice –, totuși participă la unele activități culturale contemporane interpolisuri.

– Dar de ce au venit aici aceștia doi? Dacă fug din calea plictiselii, cu siguranță puteau să fi găsit azil ceva mai aproape de casă.

Primarul îi tălmăci cuvintele în mod literal.

– Nu au adoptat cetățenia cartană, ci au intrat în polis doar cu privilegii de vizitatori. În introducerea transmisiei lor au declarat că scopul sosirii este de a asista la Plonjonul Planck.

– Să asiste... nu să participe activ?

– Așa au spus.

Ar fi putut asista de acasă, la fel de bine ca oricare nonparticipant de aici, din Cartan. Echipa Plonjonului făcuse totul public – studii, planuri, simulări, argumentații tehnice, dezbateri metafizice – din clipa când ideea se coagulase din simple glume și experimente mentale, la câțiva ani după ce ocupaseră orbita din jurul găurii negre. Cel puțin acum, Gisela știa de ce venise primarul la ea; se oferise voluntară pentru a răspunde oricăror solicitări de informații despre Plonjon pe care sursele publice nu le putuseră rezolva automat. Totuși, deocamdată nimeni nu păruse să fi apreciat că din rapoartele lor ar fi lipsit măcar un detaliu important.

– Deci primul este în așteptare?

– Nu. S-a trezit imediat cum a sosit.

Asta părea chiar și mai ciudat decât excesul lor de bagaje. Dacă tot călătoreai cu cineva, de ce să nu-ți amâni activarea până la sosirea tovarășului tău? Sau, și mai bine, de ce să nu vă comprimați amândoi sub formă de biți intercalați?

– Dar a părăsit incinta de sosire?

– Nu.

Gisela ezită.

– N-ar trebui să aștept până ce sosește complet și celălalt? Ca să-i pot întâmpina pe amândoi o dată?

– Nu.

Primarul părea sigur pe el în privința asta. Gisela regretă că protocolul interpolisuri nu permitea software-lui non-conștient să joace rolul de gazdă; se simțea lamentabil de incompetentă pentru această poziție. Dar dacă ar fi început să consulte oameni, să solicite sfaturi și să analizeze în profunzime cultura Atenei, probabil că vizitatorii ar fi făcut turul Cartanului și ar fi revenit acasă înainte ca ea să fi fost pregătită pentru ei.

Se încordă și sări.

***

Ultima persoană care reproiectase incinta de sosire o făcuse sub forma unui ponton din lemn înconjurat de un ocean sur, măturat de vânturi. Prima vizitatoare aştepta cu răbdare la capătul pontonului, ceea ce era mai bine; în cealaltă direcţie pontonul nu avea capăt şi parcurgerea inutilă a câţiva kilodelta putea fi destul de demoralizatoare. Un asterisc nemişcat îl reprezenta pe tovarăşul ei, deocamdată în tranzit. Deşi îmbrăcate, ambele pictograme erau extrem de realiste din punct de vedere anatomic, dar evident de sexuri opuse, femeia părând mult mai tânără. Pictograma Giselei era mai stilizată şi suprafaţa ei, fie „piele", fie „haine" – dacă dorea, oricare dintre ele putea căpăta o senzaţie tactilă –, era texturată cu reguli de reflexie difuză care nu prea se potriveau cu proprietăţile optice ale vreunei substanţe reale.

– Bun venit în Cartan. Mă numesc Gisela.

Întinse mâna, iar vizitatoarea înaintă şi i-o scuturã... deşi era posibil ca ea să fi perceput şi executat un act cu totul diferit, tradus prin esperanto gestic.

– Mă numesc Cordelia. El este tatăl meu, Prospero. Am venit tocmai de pe Pământ.

Părea uşor ameţită, o reacţie pe care Gisela o găsea perfect normală. Indiferent ce complicată acţiune metaforică folosiseră în Atena pentru a instrui software-ul de comunicaţii să-i oprească, să anexeze preambuluri şi sume de control explicative, apoi să convertească întregul pachet, bit cu bit, într-un fascicul de raze gamma modulate, aceasta nu i-ar fi putut pregăti niciodată complet pentru faptul că, într-o clipită subiectivă, ei aveau să păşească 97 de ani în viitor şi la 97 de ani-lumină de casă.

– Aţi venit ca să asistaţi la Plonjonul Planck?

Gisela optă să nu trădeze nici o urmă de mirare; ar fi fost inutil de crud să sublinieze că totul putea fi văzut din Atena. Chiar dacă fetişizai datele în timp real prin comparaţie cu transmisiile la viteza luminică, era greu de crezut că ar fi meritat să te defazezi cu 194 de ani de tovarăşii tăi din polis.

Cordelia încuviinţă cu timiditate şi privi statuia de lângă ea.

– De fapt, tata...

Ce voia să spună? Că fusese exclusiv ideea lui? Gisela zâmbi încurajator, sperând o clarificare, dar nu urmă nimic. Se întrebase de ce un bărbat pe nume Prospero îşi numise fata Cordelia, dar acum i se părea, pur şi simplu, prudent – dacă tot cazi pradă modei

numelor shakespeareane – să nu pună într-o familie toate personajele din aceeaşi piesă.

– Vrei să faci o plimbare prin jur? Până soseşte el?

Cordelia îşi coborî privirea, ca şi cum întrebarea ar fi fost extrem de stânjenitoare.

– Cum doreşti, râse Gisela. Habar n-am care este eticheta în privinţa rudelor pe jumătate transferate.

Era improbabil ca şi Cordelia să o fi cunoscut; în mod clar, cetăţenii Atenei nu aveau obiceiul să parcurgă distanţe interstelare, iar conexiunile de pe Pământ aveau o astfel de lăţime de bandă încât problema nu s-ar fi pus niciodată.

– Dacă eu aş fi fost în tranzit, nu m-ar fi deranjat deloc.

Cordelia şovăi.

– Aş putea vedea gaura neagră?

– Bineînţeles!

Chandrasekhar nu avea un disc strălucitor de acreţie – avea vârsta de şase miliarde de ani şi înghiţise de mult gazele şi praful din regiune –, dar cu siguranţă lăsa o urmă pe lumina obişnuită a stelelor din jur.

– O să-ţi ofer varianta redusă a turului de prezentare şi ne vom întoarce cu mult înainte ca tatăl tău să se fi trezit. – Gisela examină pictograma bărboasă; cu privirea fixată asupra orizontului şi cu braţele pe lângă trup, părea gata să înceapă să cânte. – Presupunând că nu rulează deja pe date parţiale... Aş fi putut jura că i-am văzut ochii mişcându-se.

Cordelia surâse uşor, apoi ridică fruntea şi rosti solemn:

– Nu am fost împachetaţi în felul acesta.

Gisela îi expedie un cod de adresă.

– Atunci nu va şti nimic. Urmează-mă!

***

Stăteau pe o platformă circulară, în spaţiul pustiu. Gisela modulase adresa gramei, ca să ofere platformei „gravitaţie artificială" – 1 *g* uniform, indiferent de mişcarea lor – şi un dom transparent plin cu aer la temperatura şi presiunea standard. Probabil că toţi cetăţenii Atenei erau astfel reglaţi încât să ignore orice parametri ai gramei ce le-ar fi putut cauza disconfort, totuşi părea o idee bună să ia măsuri suplimentare de precauţie. Platforma în sine era un compromis, lată de cinci delta – oferind o oarecare protecţie împotriva vertijului –, dar suficient de mică pentru a le îngădui ocupanţilor ei să vadă la aproximativ patruzeci de grade sub „orizontală".

– Chandrasekhar, arătă Gisela. Douăsprezece mase solare. Distanța: 17 000 de kilometri. S-ar putea să ai nevoie de o clipă ca s-o descoperi... seamănă cu luna nouă văzută de pe Pământ.

Alesese cu grijă coordonatele şi viteza; pe când vorbea, o stea sclipitoare se diviză în două, apoi străluci pentru o secundă într-un inel mic, perfect, când trecu direct prin spatele găurii.

– Exceptând, desigur, efectul de lentilă gravitațională.

Cordelia zâmbi, evident încântată.

– Este o vedere reală?

– Parțial. Se bazează pe toate imaginile pe care le-am recepționat până acum din partea unui roi de sonde, totuşi au mai rămas puncte de vedere care n-au fost testate niciodată şi care trebuie interpolate. Asta include faptul că, în mod aproape sigur, ne deplasăm cu altă viteză decât orice sondă care a trecut prin aceeaşi locație, aşa că vedem lucrurile în mod diferit, cu deplasări şi aberații Doppler diferite.

Cordelia absorbi totul fără nici un semn de dezamăgire.

– Ne putem apropia?

– Cât doreşti de mult.

Gisela emise coduri de control spre platformă şi spiralară, apropiindu-se. Pentru câteva secunde se păru că n-ar mai fi fost nimic de văzut; discul negru şi lipsit de trăsături din fața lor crescu mereu, dar în mod clar nu avea să înmugurească cu nici un fel de detaliu. Treptat, însă, în jurul său începu să se formeze un halo mare de imagini de lentilă şi nu era necesară sclipirea unui inel Einstein ca să vezi că lumina aceea se comporta straniu.

– Cât de departe suntem acum?

– Cam la 34 M.

Cordelia păru nesigură şi Gisela adăugă:

– La 600 de kilometri, dar dacă vei converti masa în distanță în mod natural, asta înseamnă de 34 de ori masa lui Chandrasekhar. Este o convenție utilă – dacă o gaură neagră nu are sarcină sau moment unghiular, masa ei stabileşte scara întregii geometrii. Orizontul de evenimente este întotdeauna la 2 M, lumina formează orbite circulare la 3 M şi aşa mai departe.

Apelă o hartă spațiu-timp a regiunii din exteriorul găurii şi instrui grama să înregistreze pe ea linia cosmică a platformei.

– Distanțele actuale depind de traiectoria pe care o adopți, dar dacă presupui că gaura este înconjurată de cochilii concentrice pe care forța de maree este constantă – ceva tangibil, care poate fi măsurat direct –, le poți atribui acestora raze de curbură fără să-ți pese de detaliile felului în care ai putea ajunge până în centrul lor.

Deoarece una dintre dimensiunile spațiale fusese omisă ca să facă loc timpului, cochiliile deveniră cercuri, iar evoluțiile lor temporale pe hartă erau reprezentate sub forma unor cilindri concentrici transparenți.

Pe când discul în sine crescu, distorsiunea din jurul lui se extinse mai rapid. La 10 M, Chandrasekhar avea lărgimea sub șaizeci de grade, dar chiar și constelațiile din jumătatea opusă a cerului se aglomerau în mod vizibil laolaltă, pe măsură ce razele de lumină care soseau erau arcuite pe traiectorii mai degrabă radiale. Deplasarea gravitațională spre albastru, uniformă pe cer, era îndeajuns de puternică pentru a conferi stelelor o sclipire sălbatică – nu atât de gheață, cât de un albastru fierbinte. Pe hartă, conurile de lumină presărate în lungul liniei lor cosmice – structuri aidoma unor clepsidre stilizate, formate din toate razele de lumină ce treceau printr-un punct dat, la un moment dat – începeau să se încline spre gaură. Conurile de lumină marcau hotarele mișcării posibile din punct de vedere fizic; a-ți traversa propriul con de lumină ar fi însemnat să depășești viteza luminii.

Gisela creă un binoclu și-l oferi Cordeliei.

– Încearcă să privești spre halo.

– Aha! exclamă ateniana după ce duse binoclul la ochi. De unde au apărut toate stelele acelea?

– Efectul de lentilă îți permite să vezi stelele dinapoia găurii, dar nu se oprește acolo. Lumina care atinge în treacăt orbitele cochiliilor 3 M se învârtește parțial în jurul găurii, înainte de a se îndrepta într-o nouă direcție... și nu există limită în ceea ce privește cât de mult poate coti, dacă atinge foarte mult cochilia.

Gisela schițase pe hartă șase raze de lumină care se apropiau de gaura neagră sub unghiuri diferite; după ce descriau spirale strânse, la distanțe nu tocmai egale de cilindrul 3 M, toate se îndreptau în aproape aceeași direcție.

– Dacă privești în lumina care evadează din orbitele acelea, vezi o imagine a întregului cer, comprimată într-un inel îngust. Iar la marginea interioară a inelului există un alt inel, mai mic, și așa mai departe – toate alcătuite din lumină care s-a învârtit în jurul găurii încă o dată.

Cordelia căzu pe gânduri pentru un moment.

– Dar nu poate continua veșnic, nu-i așa? În cele din urmă, difracția nu va încețoșa tiparul?

Gisela aprobă din cap, ascunzându-și surpriza.

– Ba da, însă nu-ți pot arăta asta aici. Grama nu rulează la un asemenea nivel al detaliilor!

Se opriră chiar la cochilia 3 M. Cerul era perfect bisecționat aici: o emisferă în beznă absolută, cealaltă ticsită de stele de un albastru-sclipitor. În lungul graniței, haloul arcuia peste dom, ca o Cale Lactee imposibil de geometrizată. Curând după sosirea pe Cartan, Gisela crease un omagiu adus lui Escher, bazat pe această vedere; acoperise jumătate de cer cu constelații întrepătrunse, care se repetau spre margine în cópii tot mai mici. Cu binoclul reglat la amplificarea 1 000, puteau distinge un soi de siluetă a platformei „în depărtare": o bandă de întuneric obturând o parte minusculă a haloului în toate direcțiile.

Continuară după aceea spre orizontul de evenimente, indiferente atât la forțele de maree, cât și la accelerația de care ar fi avut nevoie în realitate pentru a menține ritmul acela lipsit de grabă.

Toate stelele aveau acum strălucirea maximă la frecvențele ultraviolete, dar Gisela dispusese ca domul să filtreze totul, mai puțin lumina dinspre spectrul vizibil organatomic, în cazul în care pielea simulată a Cordeliei accepta prea literal descrierile radiației. În vreme ce întreaga fostă sferă celestă se reducea la un disc mic, Chandrasekhar părea să se curbeze în jurul lor – iar această iluzie optică era periculoasă. Dacă emiteau o rază de lumină în direcția opusă găurii negre, dar nu izbuteau s-o aștintească spre ferestruica aceea albastră, ar fi fost curbată precum traiectoria unei pietre și ar fi plonjat înapoi în gaură. Nici un obiect material nu s-ar fi putut descurca; opțiunile privind traiectoriile de evadare se îngustau. Gisela simți un fior de claustrofobie; în curând avea să facă asta în mod real.

Se opriră din nou ca să plutească suspendate – neverosimil – deasupra orizontului de evenimente, având ca singură lumină un punctuleț de radiounde puternic deplasate spre albastru, îndărătul lor. Pe hartă, conul lor viitor de lumină pătrundea aproape complet în gaura neagră, cu doar o aşchie infimă ieșind din cilindrul 2 M.

– Intrăm? întrebă Gisela.

Fața Cordeliei era violet.

– Cum?

– Prin simulare. Pe cât de autentic posibilă, dar nu atât de autentică încât să fim prinse înăuntru, îți promit.

Cordelia deschise brațele, închise ochii și mimă căderea pe spate, spre gaură. Gisela instrui platforma să traverseze orizontul de evenimente.

Pata cerului se stinse, apoi începu să se extindă din nou rapid. Gisela încetinea timpul de un milion de ori; în realitate, ar fi ajuns la singularitate într-o fracțiune de milisecundă.

– Ne putem opri aici? întrebă Cordelia.

– Vrei un stop-cadru?

– Nu, să plutim în locul ăsta.

– Plutim deja. Nu ne mişcăm. – Gisela suspendă evoluţia gramei. – Am oprit timpul... cred că asta doreai.

Cordelia păru gata s-o contrazică, după care arătă spre cercul încremenit de stele.

– În exteriorul găurii, deplasarea spre albastru era aceeaşi pe tot cerul, dar acum stelele de lângă margine sunt mult mai albastre. Nu înţeleg...

– Dintr-un punct de vedere, nu-i nici o noutate. Dacă am fi căzut liber spre gaură, am fi înaintat îndeajuns de rapid ca să vedem un domeniu întreg de deplasări Doppler suprapuse deplasării gravitaţionale spre albastru, cu mult înainte să fi traversat orizontul de evenimente. Cunoşti efectul de arc stelar?

– Da.

Ateniana examină din nou cerul şi Gisela aproape că o putu vedea testând explicaţia, imaginându-şi cum ar putea să arate un arc stelar deplasat spre albastru.

– Ar avea sens, continuă Cordelia, numai dacă ne-am deplasa... iar tu ai spus că stăm pe loc.

– Aşa este, folosind o definiţie cât se poate de bună. În exterior, însă, se aplică altă definiţie.

Gisela evidenţie o secţiune verticală a liniei lor cosmice, acolo unde plutiseră deasupra cochiliei 3 M.

– În exteriorul orizontului de evenimente ai putea rămâne agăţat mereu pe o cochilie cu forţă de maree constantă, dacă ai avea un motor suficient de puternic. Aşa că este logic să o alegem pe ea ca definiţie a „nemişcării", să reprezentăm timpul pe această hartă ca fiind strict vertical. În interiorul găurii însă, aşa ceva devine complet incompatibil cu experienţa – conul tău de lumină se înclină atât de mult încât linia ta cosmică *trebuie* să traverseze cochiliile. Iar cea mai simplă nouă definiţie a „nemişcării" este să sapi drept prin cochilii – exact opusul încercării de a te agăţa de ele – şi să reprezinţi „timpul hărţii" strict orizontal, îndreptat spre centrul găurii.

Evidenţie o secţiune a liniei lor cosmice, acum orizontală. Expresia de mirare a Cordeliei începu să lase loc uimirii.

– Aşadar atunci când conurile de lumină se înclină suficient de mult... definiţiile „spaţiului" şi „timpului" trebuie să se încline, urmându-le?

– Exact! Centrul găurii negre se află acum în viitorul nostru. Primul nostru contact cu singularitatea nu va fi cu fața, ci cu viitorul – exact așa cum vom intra în contact cu sfârșitul Universului. Iar direcția de pe această platformă, care era orientată spre singularitate, este îndreptată acum „în jos" pe hartă – în ceea ce, din exterior, pare trecutul găurii, dar în realitate este o vastă întindere de spațiu. În fața noastră se găsesc miliarde de ani-lumină, întreaga istorie a interiorului găurii convertită în spațiu, care se extinde pe măsură ce ne apropiem de singularitate. Singura șmecherie este că spațiul de mișcare, de manevră, este limitat. Ca să nu mai amintesc de timp.

Cordelia privea fascinată harta.

– Prin urmare, interiorul sferei nu-i câtuși de puțin o sferă? Este o cochilie sferică în două direcții, a cărei istorie este convertită în spațiu, ca a treia direcție... făcând întregul obiect să fie suprafața unui hipercilindru? Un hipercilindru care crește în lungime, în vreme ce raza lui se diminuează? – Se lumină la față. – Iar deplasarea spre albastru este similară deplasării spre albastru de la începutul contractării Universului?

Se întoarse către cerul înghețat.

– Atât doar că spațiul acesta se contractă numai în două dimensiuni, așa încât, cu cât unghiul luminii stelare favorizează mai mult direcțiile respective, cu atât este mai deplasat spre albastru?

– Corect.

Gisela nu mai era suprinsă de înțelegerea rapidă manifestată de Cordelia; misterul era de ce nu învățase mai demult tot ceea ce se cunoștea despre găurile negre. Cu acces nelimitat la o bibliotecă acceptabilă și cu un software rudimentar de îndrumare, și-ar fi putut completa imediat lipsurile. Iar dacă tatăl ei o târâse până la Cartan doar ca să fie martoră la Plonjonul Planck, cum putuse să rămână pasiv și să îngăduie culturii Atenei să-i stânjenească educația? Era lipsit de sens.

Cordelia ridică binoclul și privi în lateral, în jurul găurii.

– De ce nu pot să ne văd chiar pe noi două?

– Asta-i o întrebare bună.

Gisela trasă pe hartă o rază de lumină îndreptată în lateral, care părăsea platforma imediat după ce traversaseră orizontul de evenimente.

– La cochilia 3 M, o rază ca asta ar fi descris o elice în spațiu-timp, revenind după o revoluție la linia nostră cosmică. Aici însă, elicea a fost răsucită și comprimată într-o spirală și, în cazul cel mai

fericit, a avut timp să descrie numai jumătate din drumul în jurul găurii înainte de a atinge singularitatea. Lumina pe care am emis-o după ce am trecut peste orizont nu poate reveni la noi. Asta presupunând că este vorba despre o gaură neagră Schwarzschild perfect simetrică, adică ceea ce simulăm noi. O gaură atât de veche precum Chandrasekhar s-a stabilizat, probabil, la o aproximare destul de corectă a geometriei Schwarzschild. Însă, aproape de singularitate, până şi lumina stelară care soseşte în interior ar fi suficient de deplasată spre albastru ca să interfereze, iar orice alt obiect mai masiv – ca noi, dacă ne-am afla realmente aici – ar determina transformări haotice mai devreme.

Instrui grama să comute pe geometria Belinsky-Şalatnikov-Lifshitz, apoi reporni timpul. Stelele începură să pâlpâie din pricina distorsiunii, ca şi cum ar fi fost văzute printr-o atmosferă turbulentă, după care cerul păru să clocotească, măturat în valuri turbulente de deplasările spre roşu şi albastru.

– Dacă am fi fost întrupate şi îndeajuns de puternice ca să supravieţuim forţelor de maree, le-am fi simţit oscilând sălbatic atunci când treceam prin regiuni care colapsau şi se extindeau în direcţii diferite.

Modifică harta spaţiu-timp corespunzător şi o mări, pentru a fi mai distinctă. În apropierea singularităţii, cilindrii forţelor de maree constante, cândva proporţionaţi, se dezintegrau acum într-o efervescenţă de bule tot mai fine, tot mai distorsionate.

Cordelia examină harta cu o expresie de consternare.

– Cum veţi putea face calcule într-un asemenea mediu?

– Nici nu vom face. Acesta este haos, însă sistemele haotice sunt foarte susceptibile faţă de manipulare. Cunoşti teologia lui Tipler? Doctrina conform căreia ar trebui să încercăm să remodelăm Universul, astfel ca înainte de sfârşitul lui să se poată efectua o infinitate de calcule?

– Da.

Gisela îşi deschise braţele, cuprinzând tot Chandrasekhar.

– Remodelarea unei găuri negre este mai uşoară. În cazul unui Univers închis, nu poţi rearanja ceea ce există deja. În cazul unei găuri negre, poţi turna materie nouă şi radiaţii din toate direcţiile. Procedând în felul acesta, sperăm să îndreptăm geometria spre un colaps mai ordonat – nu versiunea Schwarzschild, ci una care să lase lumina să ocolească de multe ori spaţiul din interiorul găurii. Cartan Nul va fi alcătuit din raze de lumină ce se rotesc în sens opus, modulate cu impulsuri, ca mărgelele pe un şirag. Pe măsură

ce razele trec una prin cealaltă, impulsurile vor interacționa și ele vor fi deplasate spre albastru, spre energii destul de mari ca să producă perechi și, în final, chiar destul de mari ca să apară efecte gravitaționale. Razele acelea vor fi memoria noastră și interacțiunile lor ne vor conduce toate calculele. Cu puțin noroc, vom coborî până aproape de scara Planck: 10 până la minus 35 de metri.

Cordelia contemplă totul în tăcere, apoi întrebă șovăitor:

– Dar câte calcule veți fi capabili să efectuați?

– În total? – Gisela strânse din umeri. – Asta depinde de detaliile structurii spațiu-timpului la scara Planck, pe care nu le vom cunoaște decât după ce vom ajunge înăuntru. Există unele modele care ne vor permite să efectuăm, în miniatură, ideea tiplleriană: calculele infinite. Totuși, majoritatea oferă un domeniu de răspunsuri finite, unele mai mari, altele mai mici.

Cordelia începuse să pară de-a dreptul deprimată. Oare într-adevăr nu știuse de la început care era soarta Plonjorilor?

– Îți dai seama, o întrebă Gisela, că vom trimite clone, nu? Nimeni nu-și va aduce în Cartan Nul propria versiune unică!

– Știu, își feri ochii Cordelia. Dar o dată ce *ești* clonă... nu te vei teme de moarte?

Gisela se simți mișcată.

– Într-o măsură foarte redusă. Iar în final, chiar deloc. Cât încă există o șansă minimă pentru calcule infinite sau pentru o descoperire neașteptată care ne-ar putea permite să evadăm, ne vom agăța de teama de moarte. Ar trebui să ne ajute și să ne motiveze în examinarea tuturor opțiunilor! Dar dacă, și când, este clară inevitabilitatea morții, vom deconecta străvechea reacție instinctivă și vom accepta, pur și simplu, lucrurile așa cum sunt.

Ateniana încuviință politicos, fără să pară deloc convinsă. Probabil că dacă erai crescut într-un polis care respecta „virtuțile pierdute ale organatomicului", asta suna ca un șiretlic, în cazul cel mai fericit, și ca automutilare, în cazul cel mai nefericit.

– Ne-am putea întoarce acum? Tata se va trezi în curând.

– Desigur.

Gisela ar fi dorit să-i mai spună ceva acestei copile stranii și solemne, ceva care s-o liniștească, dar habar nu avea de unde să înceapă. Așa că săriră împreună afară din gramă – afară din fictivele lor conuri de lumină –, abandonând simularea înainte de a fi silite să recunoască faptul că nu le oferea nici posibilitatea unor noi cunoștințe, nici șansa morții.

***

Când Prospero se deşteptă, Gisela se prezentă şi-l întrebă ce dorea să vadă. Îi sugeră turul lui Cartan Nul; n-ar fi fost politicos să menţioneze că fiica lui vizitase deja Chandrasekhar, iar oferirea unei grame pe care nici unul n-o văzuse i se păruse o modalitate diplomatică de ocolire a problemei.

Prospero îi surâse cu indulgenţă.

– Sunt sigur că Cetatea voastră Căzătoare este ingenios proiectată, dar nu ea mă interesează. Am venit aici ca să vă cercetez motivaţiile, nu maşinăriile.

– Motivaţiile? – Gisela se întrebă dacă nu cumva fusese o eroare de traducere. – Ne interesează structura spaţiu-timpului. Altfel, de ce ar plonja cineva într-o gaură neagră?

Zâmbetul lui Prospero se lăţi.

– Asta am venit să aflu. Există un domeniu larg de opţiuni – în afară de mitul Pandorei: Prometeu, Don Quijote, Graalul, bineînţeles, ... poate însuşi Orfeu. Sperați să-i readuceţi pe morţi la viaţă?

– Să-i readucem pe morţi la viaţă? – Gisela era stupefiată. – Ah, te referi la resuscitarea tiplleriană? Nu, nu am plănuit aşa ceva. Chiar dacă am obţine putere pentru calcule infinite, ceea ce este improbabil, am dispune de mult prea puţine informaţii ca să recreăm organatomici specifici, care au murit. Cât despre resuscitarea lor prin forţă brută, prin simularea tuturor fiinţelor conştiente posibile, nu ar exista o modalitate sigură prin care să eliminăm din capul locului simulările care ar cunoaşte suferinţe extreme... iar din punct de vedere statistic, ele le-ar depăşi pe celelalte în raport de zece mii la unu. Aşa că totul ar fi extrem de lipsit de etică.

– Vom vedea, spuse Prospero ignorându-i obiecţiile. Important este să-i întâlnesc cât mai curând pe toţi pasagerii lui Caron.

– Ai lui Caron...? Te referi la echipa de Plonjori?

Prospero clătină din cap cu o expresie îndurerată, de parcă fusese greşit înţeles, dar răspunse:

– Da, adună-ţi „echipa de Plonjori". Vreau să le vorbesc tuturor. Îmi dau seama câtă nevoie aveţi de mine!

Gisela era mai stupefiată ca oricând.

– Să avem nevoie? Eşti binevenit, desigur, ... dar în ce fel să avem nevoie de tine?

Cordelia se întinse şi trase de mâneca tatălui ei.

– Putem aştepta în castel? Sunt atât de obosită...

Evita ochii Giselei.

– Bineînţeles, draga mea!

Prospero se aplecă şi-i sărută fruntea. Scoase din robă un sul de pergament şi-l scutură în aer. Sulul se derulă într-o uşă, plutind deasupra oceanului, lângă ponton, ducând spre o gramă însorită. Gisela putea zări grădini vaste, luxuriante, clădiri de piatră, cai înaripaţi în văzduh. Era bine că-şi comprimaseră locuinţa mai eficient decât corpurile, altfel ar fi blocat aproape un deceniu legătura prin raze gamma.

Cordelia trecu dincolo de uşă, ţinându-l pe Prospero de mână, încercând să-l tragă după ea. Încercând, îşi dădu seama Gisela, să-l facă să tacă înainte de a o pune într-o situaţie şi mai neplăcută.

Fără succes. Cu un picior rămas încă pe ponton, Prospero se întoarse către Gisela.

– De ce aveţi nevoie de mine? Sunt aici ca să fiu Homer al vostru, Vergiliu, Dante, Dickens al vostru! Sunt aici ca să extrag esenţa mitică a acestei acţiuni glorioase şi tragice! Sunt aici ca să vă acord un dar infinit mai măreţ decât nemurirea pe care o căutaţi!

Gisela nu se sinchisi să sublinieze, din nou, că avea toate motivele să creadă că în interiorul găurii negre o aştepta o viaţă mult mai scurtă decât în afara acesteia.

– Cum?!

– Sunt aici ca să vă fac *legendari*!

Prospero ridică talpa de pe ponton şi uşa se contractă îndărătul său.

Gisela privi peste ocean, fără să-l vadă pentru o clipă, apoi se aşeză încet, lăsându-şi picioarele să se legene în apa rece ca gheaţa.

Anumite lucruri începeau să capete sens.

***

– Fii amabil! îl imploră Gisela. De dragul Cordeliei.

Timon simulă o confuzie rănită.

– Ce te face să crezi că nu voi fi amabil? Întotdeauna sunt amabil.

Se metamorfoză pentru câteva secunde din obişnuita lui pictogramă unghiulară – alcătuită numai din coaste şi bastonaşe articulate – într-un ursuleţ de jucărie.

Gisela suspină încet.

– Ascultă-mă! Dacă am dreptate – dacă ea se gândeşte să imigreze în Cartan –, va fi decizia cea mai dură pe care a fost nevoită vreodată s-o ia. Dacă ar fi putut pleca, pur şi simplu, din Atena, ar fi făcut-o până acum, în loc să se chinuiască să-l determine pe tatăl ei să creadă că venirea aici a fost ideea lui.

– Ce te face să fii atât de convinsă că n-a fost?

– Prospero nu are nici un interes în realitate. Singurul mod în care ar fi putut auzi despre Plonjon este să-i fi atras atenția Cordelia. Probabil că ea a ales Cartan pentru că-i suficient de departe de Pământ ca să poată fi o separare clară, iar Plonjonul i-a oferit pretextul de care avea nevoie, un subiect potrivit pentru „talentele" tatălui ei, pe care să i-l legene în fața nasului. Dar până nu va fi pregătită să-i spună că nu va mai reveni în Atena, nu trebuie să-l îndepărtăm pe el. Nu trebuie să îngreunăm şi mai mult situația ei.

Timon îşi ridică ochii spre cer în craniul său anodizat.

– Bine! O să mă conformez! Presupun că este posibil s-o fi descifrat corect. Dar dacă greşeşti...

Prospero alese tocmai momentul acela ca să-şi facă apariția, cu roba fluturând şi urmat de fiică. Se găseau într-o gramă creată special pentru acea ocazie, conform specificațiilor atenianului: o odaie de forma a două trunchiuri de piramidă pătrată, unite la baze, lambrisate în alb, cu o imagine 20 M a lui Chandrasekhar, întrevăzută printr-o fereastră trapezoidală. Gisela nu mai văzuse niciodată stilul acela; Timon îl botezase „astrokitsch atenian".

Cei cinci membri ai echipei de Plonjori erau aşezați în jurul unei mese semicirculare. Prospero rămase în picioare în fața lor, iar Gisela făcu prezentările: Sachio, Tiet, Vikram, Timon. Vorbise cu toți, luându-i apărarea Cordeliei, dar singura reacție apropiată cât de cât de o garanție fusese acceptul cu jumătate de gură al lui Timon. Cordelia se ghemui într-un colț al camerei, cu ochii plecați.

Prospero începu sobru:

– De aproape o mie de ani, noi, descendenții organatomicului, ne-am trăit viețile înveşmântați în visele unor fapte eroice de mult apuse. În van însă visat-am o nouă Odisee care să ne inspire, noi eroi care să se alăture celor vechi, noi căi de a repovesti miturile eterne. Încă trei zile şi călătoria voastră ar fi fost irosită, pierdută pe vecie pentru noi.

Zâmbi mândru.

– Dar am sosit la timp ca să vă smulg povestea din ghearele gravitației!

– Nu exista riscul să se piardă nimic, preciză Tiet. Informațiile despre Plonjon sunt difuzate tuturor polisurilor şi sunt stocate în toate bibliotecile.

Pictograma lui Tiet era o statuetă zveltă din abanos, acoperită de bijuterii.

Prospero flutură din mână, neinteresat.

– Un torent de jargon tehnic! În Atena putea să fi fost la fel de bine murmurul valurilor.

– Dacă vocabularul vă este sărac, înălță o sprânceană Tiet, îmbogățiți-l, nu vă așteptați să-l sărăcim pe al nostru. Ai povesti istoria Greciei antice fără să menționezi numele unui singur oraș-stat?

– Nu, dar aceia sunt termeni universali, care fac parte din moștenirea noastră comună.

– Sunt termeni care nu au nici un înțeles în afara unei regiuni infime de spațiu și pentru o perioadă neînsemnată de timp. Spre deosebire de termenii necesari pentru descrierea Plonjonului, care sunt aplicabili fiecărui femtometru de ordinul 4 al spațiu-timpului.

– Oricum ar fi, replică Prospero oarecum rigid, în Atena preferăm poezia în locul ecuațiilor. Iar eu am venit să vă onorez călătoria într-un limbaj care va răsuna multe milenii pe coridoarele imaginației.

– Așadar, crezi că ești mai competent în descrierea Plonjonului decât participanții? întrebă Sachio.

Avea aspectul unei bufnițe, cocoțată pe o stinghie în interiorul unei colivii de fier forjat de forma unui craniu organatomic, plin cu grauri.

– Sunt un naratolog.

– Deții o pregătire specifică?

Prospero încuviință cu mândrie.

– Deși, de fapt, este o vocație. Când străvechii organatomici se adunau în jurul focului, eu eram cel care povestea, până noaptea târziu, despre războaiele dintre zei și despre eroii muritori care erau suiți la cer ca să rămână sub formă de constelații.

– Iar eu, replică perfect serios Timon, eram cel care stătea vizavi de tine și-ți spunea ce prostii reverși.

Gisela fu pe punctul de a se răsuci spre el, ca să-l condamne pentru că nu-și ținuse promisiunea, când își dădu seama că i se adresase numai ei, comutând datele prin exteriorul gramei. Îl fulgeră cu o privire veninoasă.

Bufnița lui Sachio clipi neînțelegător.

– Totuși găsești Plonjonul în sine ca fiind incomprehensibil. Cum ești atunci competent să-l explici altora?

Prospero clătină din cap.

– Am venit ca să creez enigme, nu explicații. Am venit să modelez povestea pogorârii voastre într-o formă care va dăinui mult după ce bibliotecile vi se vor fi preschimbat în colb.

– Cum s-o modelezi?

Atunci când dorea, Vikram avea perfecțiunea anatomică a unei schițe de da Vinci, însă lipsită de indicatorii unei simulări fiziologice: transpirație, particule de epidermă moartă, fire de păr căzute.

– Vrei să spui că vei schimba unele lucruri?

– Pentru a extrage esența mitică, simplele detalii trebuie să slujească unui adevăr mai profund.

– Bănuiesc că asta înseamnă un răspuns afirmativ, zise Timon.

Vikram se încruntă cordial.

– Ce anume, cu exactitate, vei schimba? – Deschise brațele și le întinse, cuprinzându-și tovarășii de echipă. – Dacă vom fi îmbunătățiți – spune-ne în ce fel o vei face.

– În primul rând, începu Prospero cu băgare de seamă, cinci nu este un număr magic. Poate șapte sau doisprezece...

– Oho! rânji Vikram. Figuranți doar imaginari, nici unul care să se sacrifice.

– Iar numele vasului vostru...

– Cartan Nul? Ce nu-ți place la el? Cartan [48] a fost un mare matematician organatomic, care a clarificat înțelesul și consecințele lucrărilor lui Einstein. „Nul", pentru că este construit din geodezice nule – traiectoriile razelor de lumină.

– Posterității, declară Prospero, îi va plăcea mai mult „Cetatea Căzătoare". Esența ei nu este limitată de nefericita voastră alegere a cuvintelor.

– Am botezat polisul acesta, rosti tăios Tiet, după Elie Cartan. Clona lui din Chandrasekhar va fi botezată după Elie Cartan. Dacă nu dorești să respecți asta, poți să te întorci chiar acum în Atena, deoarece nimeni de aici nu-ți va oferi nici un fel de cooperare.

Prospero se uită spre ceilalți, căutând poate un semn de disidență. Sentimentele Giselei erau ambivalente; indiferent ce și-ar fi închipuit Prospero, aiureala lui poetică nu avea să supraviețuiască mai mult decât adevărul în biblioteci, așa că, dintr-un punct de vedere, era prea puțin important ce avea ea să conțină. Însă, dacă nu trăgeau linia undeva, prezența lui avea să devină rapid insuportabilă.

– Perfect, zise atenianul. Cartan Nul. Sunt un artizan, nu numai un artist – pot lucra și cu lut imperfect.

După ce întâlnirea luă sfârșit, Timon o încolți pe Gisela. Înainte să se poată plânge, ea rosti:

---

[48] Elie Joseph Cartan (1869-1951), matematician francez (n. trad.).

– Dacă ți se pare că-i oribil să accepți încă trei zile de *așa ceva*, imaginează-ți cum este pentru Cordelia.

Timon clătină din cap.

– Îmi voi respecta cuvântul dat. Însă acum, când am văzut cu ce se confruntă ea, nu prea cred că va reuși. Dacă a fost învăluită toată viața în propagandă despre epoca de aur a organatomicilor, cum te poți aștepta să vadă dincolo de asta? Un polis ca Atena formează o suprafață mimetică închisă ca o temniță. Dacă aduni destui Prospero într-un loc, nu mai există scăpare.

Gisela îl fulgeră amenințător.

– Este aici, da? Nu-ncerca să-mi spui că-i legată de Atena pe vecie, numai pentru că a fost creată acolo. Nimic nu-i atât de simplu. Până și găurile negre emit radiație Hawking.

– Radiația Hawking nu poartă informație. Este zgomot termic de fond, cu care nu se poate realiza efect de tunel.

Timon trase cu două degete o diagonală prin aer – gestul pentru QED[49].

– Este doar o metaforă, idiotule, nu un izomorfism! Dacă nu-ți poți da seama de diferență, poate c-ar trebui să pleci tu însuți în Atena.

Timon simulă că-și smulgea mâna din ceva care-l mușca și dispăru.

Gisela privi în jurul gramei pustii, furioasă că-și pierduse cumpătul. Prin fereastră, Chandrasekhar distrugea cu calm existența spațiu-timpului, așa cum făcea de șase miliarde de ani.

– Și ar fi bine să n-ai dreptate, murmură ea.

***

Cu 50 de ore înainte de Plonjon, Vikram instrui sondele de pe orbitele cele mai joase să înceapă să reverse nanomașini prin orizontul de evenimente. Gisela și Cordelia i se alăturară în grama de control, o sală vastă, ticsită de hărți și gadgeturi pentru manipularea hardware-ului aflat în jurul lui Chandrasekhar. Prospero era ocupat cu intervievarea lui Timon, un coșmar pe care Vikram tocmai îl străbătuse. „Impulsurile oedipale" și „simbolismul uter/vagin" figuraseră la loc de cinste, deși Vikram îl informase cu voioșie pe Prospero că, din câte știa el, nimeni din Cartan nu dovedise vreo-

---

[49] Quod erat demonstrandum, în lat. „ceea ce trebuia demonstrat" (n. trad.).

dată un interes deosebit față de unul dintre amintitele organe. Gisela se trezise întrebându-se cum fusese creată, de fapt, Cordelia; nici nu merita să se gândească la simulările lipsite de originalitate ale nașterii organatomice.

Nanomașinile conțineau numai un firicel de materie, câteva tone pe secundă. Dar, adânc în interiorul găurii negre, ele aveau să măsoare curbura din jurul lor – observând atât lumina stelelor, cât și semnalele provenite de la nanomașinile care le urmau –, apoi să-și modifice propria distribuție colectivă a masei astfel încât să apropie cât mai mult de țintă: geometria viitoare a găurii. Orice abatere de la căderea liberă însemna azvârlirea de fragmente moleculare și sacrificarea de energie chimică, dar înainte de a se dezintegra pe deplin urmau să dea naștere unor mașini fotonice concepute să facă același lucru la o scară mai mică.

Era imposibil de știut dacă toate acestea aveau sau nu să funcționeze așa cum fusese planificat, însă o hartă din gramă prezenta rezultatul dorit. Vikram evidenție două mănunchiuri de raze de lumină care se roteau în sensuri opuse.

– Nu putem evita colapsarea spațiului în două direcții și dilatarea în cea de-a treia direcție... decât doar dacă am turna atât de multă materie încât ar colapsa în toate trei dimensiunile, ceea ce ar fi mai nedorit. Este însă posibil să modificăm întruna direcția dilatării, schimbând-o din nou și din nou cu nouăzeci de grade, compensând. În felul acesta, lumina poate să execute o serie de orbite complete – fiecare cu durata de o sută de ori mai mică decât cea anterioară – și, în plus, există perioade de contracție peste raze, ceea ce contracarează efectele defocalizatoare ale perioadelor de expansiune.

Cele două fascicule de raze oscilau între secțiuni circulare și eliptice pe măsură ce curbura le întindea și le comprima. Cordelia creă o lupă și le urmări „în interior": înainte în timp, spre singularitate.

– Dacă perioadele orbitale, spuse ea, formează o serie geometrică, nu există limită în privința numărului de orbite ce pot fi introduse înainte de singularitate. Iar lungimea de undă este deplasată spre albastru proporțional cu mărimea orbitei, așa că efectele de difracție nu preiau niciodată controlul. Atunci, ce te oprește să faci calcule infinite?

– În primul rând, răspunse Vikram precaut, o dată ce fotonii intrați în coliziune încep să creeze perechi particulă-antiparticulă, pentru fiecare specie de particule va exista un domeniu de energii atunci când va avea o viteză atât de mică față de cea a luminii

încât impulsurile vor începe să se diminueze. Noi credem că am modelat şi spaţiat impulsurile astfel încât toate datele vor supravieţui, dar va fi suficientă o singură particulă masivă, necunoscută pentru a preschimba întregul flux în nonsens.

Cordelia îl privi cu o expresie de speranţă.

– Şi dacă nu există particule necunoscute?

Vikram strânse din umeri.

– În modelul lui Kumar, timpul se cuantifică, aşa că frecvenţa razelor nu poate creşte nelimitat. De asemenea, majoritatea teoriilor alternative sugerează că întreaga structură se va dezintegra finalmente, dintr-un motiv sau altul. Eu sper doar că se dezintegrează îndeajuns de lent ca să putem înţelege motivul, înainte de a fi incapabili să înţelegem orice. – Râse. – Nu fi tristă! Va fi ca... moartea unei ramuri dintr-un arbore. Şi poate că, pentru o vreme, vom câştiga nişte cunoştinţe pe care nu le-am fi putut întrezări niciodată din exteriorul găurii.

– Dar nu veţi fi capabili să faceţi nimic cu ele, protestă Cordelia. Nici să le transmiteţi cuiva.

– Da, da – tehnologia şi gloria! suspină Vikram. Uite ce-i, chiar dacă clona mea care va Plonja o să moară fără să afle nimic, o să moară fericită, ştiind că eu am continuat în exterior. Iar dacă află tot ceea ce sper că va afla, va fi prea fericită ca să mai continue să trăiască.

Vikram îşi compuse pe faţă o imagine de sinceritate exagerată, anulându-şi propria hiperbolă, şi Cordelia zâmbi cu adevărat. Gisela începuse să se întrebe dacă suferinţa morbidă referitoare la soarta Plonjorilor avea să fie îndeajuns ca s-o îndepărteze complet de Cartan.

– Atunci ce ar face-o să merite sacrificiul? Ce ai putea spera în cazul cel mai fericit?

Vikram trasă în aer o diagramă Feynman.

– Dacă presupunem existenţa spaţiu-timpului, simetria de rotaţie plus mecanica cuantică ne oferă un set de reguli pentru abordarea spinului unei particule. Penrose a inversat complet situaţia şi a demonstrat că întregul concept de „unghi între două direcţii" poate fi creat pornind de la zero într-o reţea de linii cosmice, atâta vreme cât ascultă de regulile spinului. Să presupunem că un sistem de particule având un anumit spin total ejectează un electron spre alt sistem şi, ca urmare a procesului, spinul primului sistem se diminuează. Dacă ştim unghiul dintre doi vectori spin, putem calcula probabilitatea de creştere, nu de scădere a

celui de-al doilea spin... dar dacă conceptul de „unghi" nici măcar nu există deocamdată, putem s-o luăm îndărăt şi *să-l definim* din probabilitatea pe care o obţinem examinând toate reţelele pentru care al doilea spin creşte. Kumar şi alţii au extins ideea aceasta pentru simetrii mai abstracte. Dintr-o listă de reguli despre ceea ce constituie o reţea validă şi felul în care i se poate atribui fiecăreia o fază putem acum să derivăm toată fizica pe care o cunoaştem, însă vreau să ştiu dacă există o explicaţie mai profundă pentru regulile acelea. Spinul şi celelalte numere cuantice sunt cu adevărat elementare sau sunt doar produsul a ceva fundamental? Iar consolidarea sau anularea reciprocă a reţelelor conform defazării dintre ele este un fapt fundamental care trebuie pur şi simplu acceptat, sau înapoia matematicii se ascunde altceva?

Timon apăru în gramă şi o trase într-o parte pe Gisela.

– Am comis o infracţiune măruntă... şi, cunoscându-te, o vei descoperi oricum. Aşa că aceasta este o confesiune în speranţa iertării.

– Ce ai făcut?

Timon o privi neliniştit.

– Prospero bătea câmpii despre cultura organatomică, drept calea spre cunoaşterea totală.

Se metamorfoză într-o imitaţie perfectă şi reproduse vocea atenianului:

– „Cheia astronomiei se găseşte în studiul marilor astrologi egipteni, iar miezul matematicii este revelat în ritualurile misticilor pitagoricieni..."

Gisela îşi afundă faţa în palme; ar fi avut dificultăţi să nu replice ea însăşi.

– Ce i-ai zis?

– I-am spus ca dacă ar fi fost vreodată întrupat în interiorul unui costum spaţial, plutind printre stele, ar fi trebuit să încerce să strănute peste vizor, ca să-şi îmbunătăţească peisajul.

Gisela cedă şi izbucni în râs.

– Să însemne asta că sunt iertat? întrebă Timon plin de speranţă.

– Nu. El cum a reacţionat?

– Greu de spus, se încruntă Timon. Nu sunt sigur dacă este capabil să înţeleagă insultele. Ar necesita să-şi imagineze că cineva ar putea crede despre el că este mai puţin decât esenţial pentru viitorul civilizaţiei.

– Încă două zile, îi aminti Gisela sever. Străduieşte-te mai mult.

– N-ai decât să te străduieşti tu. Acum este rândul tău.

– Poftim?!

– Prospero vrea să stea de vorbă cu tine, rânji Timon cu satisfacţie răutăcioasă. Este momentul extragerii *esenţei tale mitice*.

Gisela privi spre Cordelia, care vorbea însufleţit cu Vikram. Atena şi Prospero o sufocaseră; revenea la viaţă doar când se afla departe de ambii. Decizia de emigrare îi aparţinea numai ei, dar Gisela n-avea să se ierte niciodată dacă făcea ceva care să diminueze posibilitatea respectivă.

– Fii amabilă! chicoti Timon.

***

Echipa de Plonjori se decisese împotriva despărţirii clonelor; instantaneele lor aveau să fie încorporate în proiectul pentru Cartan Nul fără să fi fost vreodată rulate în exteriorul lui Chandrasekhar. Când Gisela îi spusese asta lui Prospero, atenianul fusese scandalizat, dar îşi revenise aproape imediat; căpăta cu atât mai mult spaţiu ca să inventeze o despărţire rituală pentru călători, fără să fie distras de adevăr.

Întreaga echipă se adună în grama de control, împreună cu Prospero, Cordelia şi câteva zeci de prieteni. Gisela rămase separată de mulţime, în vreme ce Vikram începu numărătoarea inversă. La „zece", ea îşi instrui exoeul s-o cloneze. La „nouă", expedie instantaneul la adresa emisă de o pictogramă a fişierului Cartan Nul – un fascicul stilizat de raze de lumină ce se roteau în sensuri opuse –, care plutea în mijlocul gramei. Când codul reveni, confirmând tranzacţia, simţi un fior de pierdere; Plonjonul nu mai făcea parte din propriul ei viitor liniar, chiar dacă îşi considera clona un component al propriului eu extins.

– Trei! strigă exuberant Vikram. Doi! Unu!

Luă pictograma Cartan Nul şi o azvârli într-o hartă a spaţiu-timpului din jurul lui Chandrasekhar. Acţiunea declanşă un fascicul de raze gamma de la polis la o sondă aflată pe o orbită 8 M. Acolo, datele erau codificate în nanomaşini destinate să le recreeze în formă activă, fotonică – şi nanomaşinile se alăturară torentului ce se revărsa ca o cascadă în gaura neagră.

Pe hartă, pictograma căzătoare coti într-o linie cosmică verticală „nemişcată", pe măsură ce se apropie de cochilia 2 M. Feliile succesive de timp constant în cadrul de referinţă static din exteriorul găurii nu traversau niciodată orizontul de evenimente, ci pur şi simplu se agăţau de el; conform unei definiţii, nanomaşinile ar fi avut nevoie de o veşnicie ca să intre în Chandrasekhar.

Conform altei definiții, Plonjonul luase sfârşit. În propriul lor cadru de referință, nanomaşinile ar fi necesitat mai puțin de o milisecundă şi jumătate ca să cadă de la sondă până la orizontul de evenimente şi doar puțin mai mult ca să ajungă în punctul din care era lansat Cartan Nul. Şi oricât timp subiectiv percepuseră Plonjorii, oricât de multe calcule se efectuaseră pe drum, întreaga regiune a spațiului care-l conținea pe Cartan Nul ar fi fost strivită în singularitate peste câteva microsecunde.

– Dacă Plonjorii ar ieşi din gaură prin efect de tunel, ar fi un paradox, nu-i aşa? – Gisela se răsuci; n-o simțise pe Cordelia îndărătul ei. – Oricând ar fi ieşit, ei n-ar fi căzut încă, aşa că ar fi putut să se întindă şi să înhațe nanomaşinile, împiedicând propriile lor naşteri.

Ideea părea s-o tulbure.

– Numai dacă au ieşit aproape de orizont, spuse Gisela. Dacă ar fi ieşit mai departe – să zicem, chiar în Cartan, şi chiar acum –, ar fi fost deja prea târziu. Nanomaşinile ar fi avut de acum un avans prea mare. Faptul că ele stau aproape nemişcate în cadrul nostru de referință nu înseamnă că sunt o țintă uşoară, dacă realmente le urmăreşti. Nici cu viteza luminii, nimic nu le-ar putea ajunge de aici.

Cordelia păru mai încurajată.

– Deci evadarea este imposibilă?

– Ei bine...

Gisela se gândi să enumere câteva dintre celelalte obstacole, apoi începu să se întrebe dacă, de fapt, întrebarea nu se referea la cu totul altceva.

– Nu, răspunse ea. Nu este imposibilă.

Cordelia îi surâse conspirativ.

– E bine.

– Adunați-vă! strigă Prospero. Adunați-vă şi ascultați *Balada lui Cartan Nul*!

Creă un podium care i se ridică sub tălpi. Timon se strecură lângă Gisela şi murmură:

– Dacă asta implică şi o lăută, îmi expediez simțurile altundeva.

Nu fu cazul; versurile albe fură declamate fără acompaniament muzical. Conținutul, însă, era mai rău decât se temuse Gisela. Prospero ignorase tot ceea ce-i spuseseră ea şi ceilalți. În versiunea lui asupra evenimentelor, „pasagerii lui Caron" pătrunseseră în „abisul gravitației" din motive pe care el le inventase pur şi simplu: ca să scape de iubirea neîmpărtăşită / răzbunarea pentru o

crimă indescriptibilă/ plictiseala de longevitate; ca să resusciteze un pierdut strămoş organatomic; ca să caute un contact cu „zeii". Întrebările universale la care Plonjorii speraseră, cu adevărat, să caute răspuns – structura spațiu-timpului la scara Planck, confirmarea mecanicii cuantice – nici măcar nu fuseseră menționate.

Gisela privi spre Timon, dar acesta părea să accepte neașteptat de bine vestea că unica lui versiune tocmai fugise în Chandrasekhar ca să evite pedeapsa pentru o atrocitate nenumită; pe fața lui exista îndoială, dar nu mânie.

– Omul acesta, şopti el, trăieşte în lad. Niciodată nu va vedea altceva decât mucusul de pe vizorul căştii.

Spectatorii rămaseră tăcuți pe când ce Prospero începu să „descrie" Plonjonul însuşi. Timon privea podeaua, cu un surâs preocupat. Tiet avea o expresie de plictiseală detaşată. Vikram continua să tragă cu ochiul spre display-ul dinapoia lui, ca să vadă dacă slaba radiație gravitațională emisă de nanomaşini continua să se conformeze prezicerilor sale.

În cele din urmă, Sachio îşi pierdu stăpânirea şi interveni furios:

– Cartan Nul este imaginea spectrală a unei grame, conținând pictograme spectrale, care pluteşte prin vid, coborând în gaură?

Prospero păru mai degrabă surprins decât scandalizat de întrerupere.

– Este o cetate de lumină. Translucidă, eterică...

Bufnița din craniul lui Sachio îşi umflă penele.

– Nici o stare fotonică n-ar arăta aşa. Ceea ce descrii n-ar putea exista niciodată, şi chiar dacă ar putea, n-ar fi niciodată înzestrată cu conştiință.

Sachio lucrase zeci de ani, căutând să-i acorde lui Cartan Nul libertatea procesării de date fără să distorsioneze geometria din jur.

Prospero deschise brațele într-un gest împăciuitor.

– Căutarea, ca arhetip narativ, trebuie păstrată simplă. Împovărarea ei cu detalii *tehnice*...

Sachio îşi înclină capul pentru o clipă, cu vârfurile degetelor duse la frunte, descărcând informații din biblioteca polisului.

– Ai habar ce *sunt* arhetipurile narative?

– Mesaje de la zei sau din adâncurile sufletului... cine ar putea spune? Dar ele încifrează cele mai profunde şi misterioase...

– Sunt produsul câtorva puncte de atracție aleatorii din neurofiziologia organatomică, îl întrerupse nemulțumit Sachio. Ori de câte ori o istorie mai complexă sau mai subtilă era diseminată prin intermediul unei culturi orale, ea degenera, finalmente, într-un

arhetip narativ. După inventarea scrierii, acestea au fost create în mod deliberat de către acei organatomici care nu izbuteau să înțeleagă ce anume erau. Dacă toate statuile mărețe ale antichității ar fi fost depozitate într-un ghețar, ar fi fost până acum reduse la un spectru previzibil de pietricele sferice – asta nu înseamnă că pietricelele sferice constituie forma de vârf a artei. Ceea ce ai creat este nu numai lipsit de adevăr, ci lipsit și de merit estetic.

Prospero era stupefiat. Privi întrebător în jurul sălii, parcă așteptându-se la o intervenție în favoarea *Baladei* sale.

Nimeni nu scoase un sunet.

Asta fusese: sfârșitul politeților. Gisela i se adresă Cordeliei, șoptind apăsat:

– Rămâi în Cartan! Nimeni nu te poate sili să pleci!

Cordelia se întoarse către ea cu o expresie de uluire deschisă.

– Dar am crezut...

Amuți, reevaluând ceva, camuflându-și surpriza. Apoi spuse:

– Nu pot să rămân.

– *De ce*? Ce te poate opri? Nu poți rămâne îngropată în Atena...

Gisela se stăpâni; indiferent ce atracție bizară ar fi avut polisul asupra celeilalte femei, criticarea lui nu putea fi de folos.

Prospero mormăia, stupefiat acum:

– Ingratitudine! Pur și simplu ingratitudine!

Cordelia îl privi cu afecțiune întristată.

– Nu este pregătit... Se întoarse spre Gisela și vorbi direct: Atena nu va dura o veșnicie. Astfel de polisuri se formează și decad – oamenii beneficiază de prea multe posibilități reale pentru ca să se agațe de o cultură sanctificată arbitrar, secol după secol. Prospero însă nu este pregătit pentru tranziție, nici măcar nu-și dă seama că se apropie. Nu-l pot abandona... Are nevoie de cineva care să-l ajute s-o străbată.

Surâse brusc, încântată.

– Dar am redus cu două secole timpul de așteptare. Măcar succesul acesta l-a avut călătoria noastră.

Pentru o clipă Gisela, amuți, rușinată de puterea iubirii copilei. Apoi îi expedie Cordeliei un flux de coduri.

– Acestea sunt referințe pentru cele mai bune biblioteci de pe Pământ. Acolo vei găsi materialele adevărate, nu versiuni diluate ale fizicii organatomice.

Prospero anula podiumul, coborând la nivelul podelei.

– Cordelia! Vino imediat! Îi abandonăm pe barbarii aceștia în obscuritatea pe care o merită!

În ciuda faptului că admira loialitatea Cordeliei, Gisela continua să fie întristată de opțiunea ei.

– Tu aparții Cartanului, vorbi ea ca anesteziată. Trebuia să fi fost posibil. Am fi putut găsi o cale.

Cordelia clătină din cap fără regrete, fără remuşcări.

– Nu-ți face griji în privința mea. Până acum am supraviețuit în Atena şi cred că pot ajunge până la capăt. Îmi va fi de folos tot ce mi-ai arătat, tot ce am făcut aici.

Strânse uşor mâna Giselei.

– Mulțumesc!

Se alătură tatălui ei. Prospero creă o uşă, caré se deschise spre un drum din cărămizi galbene printre stele. Trecu dincolo şi Cordelia îl urmă.

Vikram întoarse spatele undelor gravitaționale şi întrebă încetişor:

– Perfect, acum puteți recunoaşte – cine a strecurat exaoctetul suplimentar?

***

– *Li-ber-ta-te*!

Cordelia țopăi peste grama de control a lui Cartan Nul, o platformă lungă, plutind într-un tunel de diagrame Feynman codificate color, care se revărsau prin întuneric aidoma traiectoriilor unui miliard de scântei ce se ciocneau şi se dezintegrau.

Prima reacție a Giselei fusese s-o încolțească şi să-i strige în față: *Sinucide-te acum! Încheie totul acum*! O scurtă ramură laterală, retezată înainte să aibă loc divergența de personalitate, de-abia putea fi considerată ca viață reală şi moarte reală. Avea să fie un vis uitat, nimic mai mult.

Analiza aceea nu era însă convingătoare. Din clipa în care devenise conştientă, această Cordelia fusese o persoană complet separată: cea care părăsise Atena pentru totdeauna, cea care evadase. Eul ei extins investise mult prea mult în această clonă ca s-o trateze ca pe o eroare şi să-i elimine pierderile. Dincolo de orice sperase pentru sine, clona ştia cu exactitate ce însemna existența ei pentru original. Trădarea, chiar dacă n-ar fi fost niciodată aflată, ar fi fost de neconceput.

– Sper că nu i-ai dat speranțe, rosti apăsat Tiet.

Gisela rederulă conversațiile avute.

– Nu cred. Trebuie să ştie că nu există aproape nici o şansă de supraviețuire.

Vikram părea neliniştit.

– Poate că şi eu am susţinut cazul nostru cu prea multă căldură. E posibil să creadă că aceleaşi descoperiri vor fi suficiente pentru ea, deşi nu cred asta.

– Se găseşte aici, suspină Timon nemulţumit. Faptul este ireversibil şi n-are nici un rost să mai suferim din acest motiv. Tot ce putem face este să-i oferim şansa de a câştiga cât mai mult din experienţa asta.

Un gând teribil o fulgeră pe Gisela.

– Datele suplimentare nu ne-au supraîncărcat, nu-i aşa? Ne-au eliminat cumva accesul la domeniul integral de calcul?

Cordelia se comprimase într-un program mai redus decât versiunea pe care o expediase de pe Pământ, totuşi continua să fie o sarcină neaşteptată.

Sachio emise un sunet de indignare.

– Cât de prost crezi că mi-am făcut treaba? Ştiam că cineva o să aducă mai mult decât promisese şi am lăsat un factor de siguranţă de o sută. Un pasager clandestin nu schimbă cu nimic lucrurile.

Timon o atinse pe Gisela pe braţ.

– Priveşte!

În sfârşit, Cordelia încetinise îndeajuns ca să înceapă să examineze împrejurimile. Razele primare, infrastructura tuturor calculelor lor, fuseseră deja deplasate spre albastru, spre raze gamma dure, şi fotonii care intrau în coliziuni creau perechi de electroni şi pozitroni relativişti. În plus, o serie de raze experimentale, cu lungimi de undă mai scurte, testau legile fizice ale scărilor cu lungimi de zece mii de ori mai mici – legi care s-ar fi aplicat razelor primare peste o oră subiectivă. Cordelia găsi fereastra cu principalele rezultate de la acele raze. Se întoarse şi strigă:

– În faţă se văd o mulţime de mezoni plini cu quarci de vârf şi de fund, totuşi nimic neaşteptat!

– Perfect!

Gisela simţi că nodul de vinovăţie şi anxietate dinlăuntrul ei începuse să se topească. Cordelia alesese în mod liber Plonjonul, ca ei toţi. Faptul că fusese o decizie dificilă pentru ea nu constituia un motiv să presupună că avea s-o regrete.

– Ei bine, încuviinţă Timon, ai avut dreptate. Eu am greşit. Este clar că a scăpat din Atena.

– Da. S-a cam zis şi cu teoria ta privind suprafeţele mimetice închise, râse Gisela. Păcat, totuşi, că n-a fost decât o metaforă.

– De ce? Crezusem că vei fi în culmea fericirii că ea a reuşit.

– Sunt. Regretul este că asta nu spune absolut nimic despre propriile noastre şanse de scăpare.

***

Fiecare orbită le oferea treizeci de minute de timp subiectiv, în timp ce adevăratele scări ale lungimii şi timpului din Cartan Nul se reduceau de o sută de ori. Sachio şi Tiet observau funcționarea polisului, verificând şi reverificând integritatea „hardware"-ului, pe măsură ce noi specii de particule părundeau în trenurile de impulsuri. Timon revedea diversele metode de şuntare a informației în moduri noi, dacă avea să se ivească ocazia. Gisela se străduia s-o aducă pe Cordelia la zi, iar Vikram, a cărui principală ocupație fuseseră nanomaşinile, o ajută.

Razele cu cea mai scurtă lungime de undă continuau să recapituleze rezultatele vechilor experimente ale acceleratoarelor de particule; ei trei examinau împreună datele. Gisela rezumă cât putu mai bine:

– Sarcina şi celelalte numere cuantice generează un fel de unghi între liniile cosmice din rețea, la fel ca spinul, dar în acest caz ele acționează ca unghiuri în spațiul cu cinci dimensiuni. La energii scăzute, ceea ce vezi sunt trei subspații separate pentru electromagnetism, forța slabă şi forța tare.

– De ce?

– Un accident cu bosoni Higgs în Universul primordial. Lasă-mă să-ți fac o schiță...

Nu aveau vreme să intre în toate subtilitățile fizicii particulelor, dar multe dintre problemele cruciale în exteriorul lui Chandrasekhar deveneau oricum teoretice pentru Cartan Nul. Simetriile distruse erau restabilite chiar în timp ce ei vorbeau; energia cinetică tot mai mare dilua până la insignifianță diferențele din masa de repaus. Polisul cunoştea o mutație rapidă într-un hibrid a fiecărui tip posibil de particule; viitorul lor nu avea să fie guvernat de teoria unei forțe anume, ci de natura mecanicii cuantice în sine.

– Ce se află înapoia frecvenței şi lungimii de undă ale unei particule?

Vikram schiță un instantaneu al unui pachet de unde pe o diagramă spațiu-timp.

– În cadrul propriu de referință, faza unui electron se rotește cu viteză constantă: cam o dată la fiecare 10-20 de secunde. Dacă se mişcă, vedem că viteza s-a redus grație dilatării timpului, dar acesta nu-i întregul tablou.

Desenă o serie de componente ce se răspândeau cu viteze diverse dintr-un singur punct al undei, apoi marcă punctele succesive în care faza se încheia complet pentru fiecare. Locul geome-

tric al acelor puncte forma în spațiu-timp o serie de fronturi de undă hiperbolice, ca un maldăr de recipiente conice împachetate mai strâns, atât în timp, cât și în spațiu, acolo unde viteza componentelor era mai mare.

– Intervalele undei originale sunt reproduse doar de componentele cu viteză corectă. Ele descriu cópii identice ale undei la momente ulterioare, toate suprapuse perfect. Componentele cu viteză diferită distorsionează faza, astfel încât cópiile lor se anulează.

Repetă întreaga construcție pentru o sută de puncte în lungul undei și o propagă direct în viitor.

– Într-un spațiu-timp curbat, întregul proces se distorsionează, dar, având simetriile corecte, *forma* undei poate fi păstrată în vreme ce lungimea de undă se reduce și frecvența crește. – Vikram deformă desenul, ca să demonstreze. – Exact situația noastră.

Cordelia absorbi totul, mâzgălind calcule și reverificând totul, spre propria ei mulțumire.

– Perfect. Atunci de ce trebuie să se dezintegreze? De ce nu putem continua să ne deplasăm spre albastru?

Vikram mări desenul.

– Toate defazările provin finalmente din *interacțiuni* – intersecții dintre liniile cosmice. În modelul Kumar, fiecare rețea de linii cosmice are o structură finită. La fiecare intersecție există o minusculă defazare care face ca timpul să sară cu aproximativ 10-43 de secunde... și este lipsit de semnificație să discutăm fie despre o defazare mai mică, fie despre o scară a timpului mai scurtă. Așa că, dacă încerci să deplasezi la infinit o undă spre albastru, vei ajunge, în cele din urmă, într-un punct în care întregul sistem nu mai are capacitatea de a continua să se reproducă.

Pe măsură ce pachetul de unde spirală spre interior, începu să aibă o aproximație înceţoşată, neregulată, a formei sale anterioare. Apoi se dezintegră într-un zgomot irecognoscibil.

Cordelia examină cu atenție reprezentarea, urmărind componentele individuale prin etapele finale ale procesului. În cele din urmă, spuse:

– Presupunând că modelul este corect, cât mai durează până vom vedea dovezile pentru asta?

Vikram nu răspunse; părea să reconsidere corectitudinea întregii demonstrații.

– Peste vreo două ore, zise Gisela, ar trebui să fim capabili să detectăm faza cuantificată în razele experimentale. După aceea vom avea aproximativ o oră înainte să...

Vikram îi aruncă o privire semnificativă, pe ascuns, dar Cordelia probabil că ghicise de ce se curmase fraza, fiindcă se răsuci spre el.

– Ce credeți c-o să fac? întrebă ea indignată. Că voi colapsa în istericale la prima întrezărire a efemerului?

Vikram păru rănit.

– Nu te supăra! Nu te cunoaştem decât de trei zile. Nu ştim la ce să ne aşteptăm.

– Nu. Cordelia ridică ochii spre imaginea stilizată a razei care-i codifica, roind acum cu toate particulele, de la fotoni la mezonii cei mai grei. Dar nu vă voi strica Plonjonul. Dacă aş fi vrut să meditez asupra morții, aş fi rămas acasă şi aş fi citit poezie organatomică proastă.

Zâmbi.

– Baudelaire se poate duce dracului. Eu mă aflu aici pentru fizică.

***

Când se apropie momentul adevărului pentru modelul Kumar, toți se adunară în jurul unei singure ferestre. Datele pe care le afişa aceasta proveneau din ceea ce, în esență, era un experiment de interferență cu două fante, complicat de nevoia de a-l efectua fără nimic similar materiei solide. Un tipar sinusoidal indica numărul de particule detectate într-o regiune unde un fascicul de electroni se recombina cu sine după ce călătorise pe două traiectorii diferite; deoarece exista un număr finit de poziții de detecție şi la fiecare numărare trebuia să rezulte un număr întreg, tiparul era deja „cuantificat", dar software-ul de analiză ținuse seama de asta şi numerele erau suficient de mari pentru ca imaginea să fie aproape perfectă. La o anumită lungime de undă, orice efecte reale ale scării Planck s-ar fi ridicat deasupra acestor artefacte şi, o dată ce apăreau, s-ar fi amplificat permanent.

– Detecție! anunță software-ul şi mări porțiunea respectivă pentru a arăta o uşoară segmentare în trepte a curbei.

La început segmentarea fu atât de subtilă, încât Gisela nu putea dovedi că programul nu le arăta obişnuiții şi inevitabilii dinți de ferestrău. Apoi treptele minuscule se lățiră vizibil, de la doi pixeli pe orizontală la trei. Seturi de câte trei poziții de detecție adiacente, care cu câteva clipe în urmă înregistraseră numere diferite de particule, afişau acum rezultate identice. Întregul echipament se micşorase până în punctul în care electronii nu mai puteau arată că parcursurile de calcul implicate erau diferite.

Gisela simți un val de încântare pură, urmată de o senzație de teamă. Întindeau vârfurile degetelor ca să atingă structura vidului. Era un triumf că supraviețuiseră atât de mult, dar coborârea le era aproape cu siguranță imposibil de stopat.

Treptele creșteau tot mai late; punctul de observație se retrase, pentru a prezenta o porțiune mai mare de curbă. Vikram și Tiet exclamară simultan, cu o clipă înainte ca software-ul de analiză să se declare mulțumit de testele statistice riguroase.

– E greșit, repetă încetișor Vikram.

Tiet aprobă din cap și se adresă software-ului:

– Arată-ne structura de fază a unei singure unde.

Afișarea se transformă într-o scară liniară. Structura în schimbare a unei singure unde nu se putea măsura direct, dar, presupunând că cele două versiuni ale razei cunoșteau transformări identice, aceasta era progresia implicată de șablonul de interferență.

– Asta *nu* concordă cu modelul Kumar, spuse Tiet. Faza este cuantificată, dar treptele nu sunt egale... nici măcar aleatorii, ca în modelul Santini. Sunt structurate peste undă, în cicluri. Înguste... late... iar înguste...

Se lăsă tăcere. Gisela privi șablonul și se străduia să se concentreze, triumfătoare pentru că găsiseră ceva neașteptat, îngrozită pentru că ar fi putut să nu înțeleagă despre ce era vorba. De ce defazarea nu sosea în unități egale? Acest tipar ciclic era o violare a simetriei, permițând alegerea ca punct de referință a fazei cu cea mai mică treaptă cuantică – o ipoteză pe care mecanica cuantică o declarase dintotdeauna un nonsens similar cu alegerea unei direcții în spațiul pustiu.

Totuși, simetria de rotație a spațiului nu era perfectă; în rețele suficient de mici, nu mai exista obișnuita garanție că toate direcțiile vor arăta la fel. *Ăsta să fi fost răspunsul*? Unghiurile pe care cele două raze trebuiau să le adopte pentru a ajunge la detector erau ele însele cuantificate și efectul respectiv se suprapunea fazei?

Nu! Scara era complet greșită. Experimentul continua să se desfășoare într-o regiune prea întinsă.

Vikram răcni de încântare și făcu un salt înapoi peste cap.

– Linii cosmice care traversează *între rețele*! Ele creează faza!

Fără alt cuvânt, începu să deseneze furibund în aer, lansând software, rulând simulări. Peste câteva minute era aproape ascuns înapoia display-urilor și gadgeturilor.

O fereastră afișa o simulare a șablonului interferenței, cores-

punzând perfect datelor. Gisela simți o împunsătură de gelozie – fusese atât de aproape... ea ar fi trebuit să fie prima... Apoi începu să examineze mai multe rezultate şi resentimentul se evaporă. Era elegant, era frumos, era corect. Nu conta cine-l descoperise.

Cordelia părea ameţită, depăşită de evenimente. Vikram țâşni din dezordinea pe care o crease, lăsându-i pe ceilalți să încerce să-i desluşească sensul. O prinse pe ateniană de mâini şi valsară împreună prin gramă.

– Misterul central al mecanicii cuantice a fost dintotdeauna: de ce nu se pot pur şi simplu *număra* modalitățile în care se pot petrece lucrurile? De ce trebuie să atribuim fiecărei alternative câte o fază, astfel ca ele să se poată anula, dar şi consolida reciproc? Cunoşteam regulile pentru a lucra în felul acesta, cunoşteam consecințele, dar habar nu aveam ce erau fazele sau de unde proveneau ele.

Se opri din dans şi apelă un teanc de diagrame Feynman, cinci alternative pentru acelaşi proces, suprapuse una peste cealaltă.

– Sunt create la fel ca orice altă relație: legături comune la o rețea mai întinsă.

Adăugă câteva sute de particule virtuale ce se deplasau între diagramele cândva separate şi urmă:

– Este ca spinul. Dacă rețelele au creat în spațiu direcții care fac ca spinii a două particule să fie paraleli atunci când se combină, ei se vor însuma pur şi simplu. Dacă sunt antiparaleli, în direcții opuse, se vor anula. Faza este aceeaşi, dar acționează ca un unghi în două dimensiuni şi lucrează cu toate elementele cuantice: spin, sarcină, culoare, totul – dacă două componente sunt perfect defazate, ele dispar complet.

Gisela o privi pe Cordelia, care se întinse spre diagramele suprapuse, urmări traiectoria a două componente şi începu să înțeleagă. Nu descoperiseră o structură mai profundă a numerelor cuantice individuale, aşa cum speraseră că ar putea, ci învățaseră că o unică rețea vastă de linii cosmice putea explica tot ceea ce Universul construia din firele acelea indivizibile.

Era asta îndeajuns pentru ea? Originalul ei, străduindu-se să-şi mențină sănătatea mentală în Atena, s-ar fi putut alina cu speranța că o clonă a ei fusese martoră la o asemenea descoperire... dar, o dată cu apropierea morții, totul avea să se preschimbe în cenuşă pentru martor? Gisela simți ea însăşi un fior de îndoială, deşi discutase problema câteva secole cu Timon şi cu ceilalți. Oare tot ce

simțea ea în clipa aceea își pierdea orice înțeles numai pentru că nu exista nici o șansă de a readuce experiența în lumea mai largă? Nu putea nega că ar fi fost mai bine să știe că se putea recupla cu celelalte euri ale ei, să le povestească tuturor rudelor îndepărtate și prietenilor ce anume învățase, să urmărească implicațiile vreme de milenii.

Însă întregul Univers se confrunta cu același destin. Timpul se cuantifica; pentru nimeni nu exista posibilitatea unor calcule infinite înaintea sfârșitului Universului. Dacă totul se sfârșea prin vid, Plonjonul îi scutise doar de prelungita speranță falsă a nemuririi. Dacă fiecare moment era independent, complet în sine, atunci nimic nu le putea răpi fericirea.

Desigur, adevărul se afla undeva la mijloc.

Timon se apropie de ea, cu gura până la urechi de încântare.

– La ce te gândești aici, de una singură?

– La rețele mici, îl apucă ea de mână.

Cordelia i se adresă lui Vikram:

– Acum, când știi precis ce este faza și cum determină ea probabilitățile... există vreo modalitate prin care am putea folosi razele experimentale ca să manipulăm probabilitățile pentru geometria aflată în fața noastră? Să răsucim înapoi conurile de lumină, atât cât să ne mențină deasupra regiunii Planck? Să spiralăm înapoi în jurul singularității vreme de câteva miliarde de ani, până la sfârșitul Universului, sau până ce gaura se evaporă din pricina radiației Hawking?

Vikram păru buimăcit pentru o clipă, după care începu să ruleze software. Sachio și Tiet veniră și-l ajutară, căutând scurtături de calcul. Gisela privea, amețită, de-abia cutezând să spere. Examinarea tuturor posibilităților ar fi putut dura mai mult timp decât aveau ei la dispoziție, dar apoi Tiet găsi o modalitate prin care să testeze clase întregi de rețele printr-un singur calcul și procesul se iuți de o mie de ori.

Vikram anunță rezultatul cu tristețe.

– Nu. Nu este posibil.

– Nu-i nimic, zâmbi Cordelia. Eram doar curioasă.